

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA

w Szkole Podstawowej nr 10

z Oddziałami Integracyjnymi w Tczewie

Poniżej Przedmiotowy System Oceniania z poszczególnych przedmiotów w porządku alfabetycznym:

SPIS TREŚCI:

BIOLOGIA.....	2
CHEMIA	14
EDUKACJA DLA BEZPIECZEŃSTWA	28
EDUKACJA Wczesnoszkolna	36
ETYKA	47
FIZYKA	50
GEOGRAFIA.....	61
HISTORIA	73
INFORMATYKA	78
JĘZYK OBCY NOWOŻYTNY- język angielski, język niemiecki	87
JĘZYK POLSKI.....	100
MATEMATYKA	118
MUZYKA	132
PLASTYKA	139
PRZYRODA	145
RELIGIA	153
TECHNIKA	161
WIEDZA O SPOŁECZEŃSTWIE	167
WYCHOWANIE FIZYCZNE	167
ANEKS DO PRZEDMIOTOWEGO SYSTEMU OCENIANIA	200

**PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA Z BIOLOGII
KLASY VII - VIII****1. Sposoby sprawdzania wiadomości i umiejętności uczniów:**

FORMA AKTYWNOŚCI	JAK CZĘSTO?	UWAGI
Prace klasowe	po zrealizowaniu każdego działu	
Kartkówki	według uznania	
Praca domowa	na każdej lekcji	prace domowe będą sprawdzane na każdej lekcji, ale oceniane wybiórczo
Aktywność i praca na lekcji	na każdej lekcji	
Odpowiedź ustna	według uznania	
Praca w grupach	według uznania	
Prace dodatkowe	dobrowolne	
Szczególne osiągnięcia	według kalendarza konkursów	
Nieprzygotowanie	dwa razy w półroczu	każde następne nieprzygotowanie skutkuje otrzymaniem oceny niedostatecznej

2. Formy sprawdzania wiadomości i umiejętności uczniów:

– **Prace klasowe** przeprowadzane są w formie pisemnej, są obowiązkowe, zapowiadane uczniom

z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem. Przeprowadzane po każdym zrealizowanym dziale. Poprzedzone lekcją (lub dwiema lekcjami) powtórzeniową. Uczniowie znają zakres materiału przewidzianego na pracy klasowej. Zasada przeliczania oceny punktowej na stopień szkolny jest zawarta w WZO.

Jeśli uczeń z przyczyn losowych opuści pracę klasową, to musi napisać ją w ciągu dwóch tygodni od dnia powrotu do szkoły.

Waga oceny z pracy klasowej wynosi 100%.

– **Kartkówki** przeprowadza się w formie pisemnej, nie musi być zapowiadana, dotyczy kilku ostatnich jednostek lekcyjnych. Zasada przeliczania oceny punktowej na stopień szkolny jest zawarta w WZO.

Waga oceny z kartkówki wynosi 90%.

- **Praca domowa** jest pisemną lub ustną formą ćwiczenia umiejętności i utrwalania wiadomości zdobytych przez ucznia podczas lekcji, wykonywana w zeszycie, zeszycie ćwiczeń lub w innej formie zleconej przez nauczyciela. Prace domowe sprawdzane są na każdej lekcji, ale oceniane wybiórczo. Po wykorzystaniu wszystkich nieprzygotowań brak pracy domowej skutkuje oceną niedostateczną.

Przy wystawianiu oceny za pracę domową nauczyciel bierze pod uwagę samodzielność, poprawność i estetykę wykonania.

Waga oceny z zadania domowego wynosi 50%.

- **Aktywność i praca ucznia na lekcji** są oceniane za pomocą plusów i minusów.
 - a) Plus uczeń może uzyskać m.in. za samodzielne wykonanie krótkiej pracy na lekcji, krótką prawidłową odpowiedź ustną, aktywną pracę w grupie.
 - b) Minus uczeń może uzyskać za brak zaangażowania na lekcji, brak kluczowych wiadomości i umiejętności.
 - c) Sposób przeliczania plusów i minusów:

Sposób przeliczania plusów i minusów:

- ✓ 6 plusów – ocena celująca
- ✓ 5 plusów 1 minus - ocena bardzo dobra
- ✓ 4 plusy 2 minusy – ocena dobra
- ✓ 3 plusy 3 minusy – ocena dostateczna
- ✓ 2 plusy 4 minusy – ocena dopuszczająca
- ✓ 1 plus 5 minusy – ocena dopuszczająca z minusem
- ✓ 6 minusów – ocena niedostateczna.

Waga oceny za aktywność i pracę ucznia na lekcji wynosi 70%.

- **Odpowiedź ustna** dotyczy kilku ostatnich jednostek lekcyjnych, nie musi być zapowiadana. Oceniając wypowiedź ucznia bierze się pod uwagę m.in.: wartość merytoryczną jego wypowiedzi.

Waga oceny za odpowiedź ustną wynosi 70%.

- **Praca w grupach** dotyczy konkretnego zagadnienia, omawianego w czasie lekcji. Oceniając ucznia bierze się pod uwagę m.in.: umiejętność pracy w zespole i zaangażowanie ucznia w pracę zespołu i poprawność rozwiązywania zadań.

Waga oceny za pracę w grupach wynosi 40%.

- **Prace dodatkowe** obejmują dodatkowe zadania dla zainteresowanych uczniów, prace projektowe wykonane indywidualnie lub zespołowo. Oceniając ten rodzaj pracy, nauczyciel bierze pod uwagę m.in.: wartość merytoryczną pracy, estetykę wykonania, wkład pracy ucznia, sposób prezentacji, oryginalność i pomysłowość pracy.

Waga oceny za zadania dodatkowe wynosi 70%.

- **Szczególne osiągnięcia** uczniów, w tym udział w konkursach przedmiotowych, szkolnych i międzyszkolnych. Za udział w konkursie uczeń otrzymuje ocenę bardzo dobrą, a za

wysokie wyniki tzn. wyróżnienie, III lub II miejsce, albo tytuł laureata otrzymuje ocenę celującą.

Waga oceny za szczególne osiągnięcia wynosi 100%.

- **Nieprzygotowanie do lekcji** – przez nieprzygotowanie do lekcji rozumie się brak pracy domowej, brak zeszytu, brak zeszytu ćwiczeń, brak potrzebnych pomocy do lekcji. Uczeń ma prawo do dwukrotnego w ciągu semestru zgłoszenia nieprzygotowania się do lekcji. Po wykorzystaniu tego limitu za każde następne nieprzygotowanie uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną. Nieprzygotowanie należy zgłosić na początku lekcji.

Waga oceny za nieprzygotowanie do lekcji wynosi 50%.

3. Sposoby informowania uczniów i rodziców o indywidualnych osiągnięciach:

- a) O uzyskiwanych ocenach uczniowie będą informowani na bieżąco.
- b) Rodzice będą powiadamiani o osiągnięciach uczniów w czasie spotkań z wychowawcą, podczas indywidualnych konsultacji z nauczycielem oraz przez e-dziennik.
- c) Prace klasowe po sprawdzeniu i ocenieniu będą przez uczniów przekazywane rodzicom (prawnym opiekunom) do wglądu. Po zapoznaniu się z oceną uzyskaną z pracy klasowej i potwierdzeniu przez rodzica (prawnego opiekuna) podpisem, prace klasowe obowiązkowo muszą zostać zwrócone nauczycielowi. Jeżeli praca klasowa nie zostanie oddana, to następne będą udostępniane do wglądu tylko na terenie szkoły.
- d) Oceny śródroczne (roczne) nie są średnią arytmetyczną ocen bieżących.

4. Tryb i warunki poprawy oceny bieżącej:

- a) Uczeń ma obowiązek poprawienia oceny niedostatecznej z pracy klasowej w ciągu jednego tygodnia od jej oddania. Nauczyciel może wydłużyć termin poprawiania oceny w przypadku usprawiedliwionej nieobecności.
- b) Uczeń może przystąpić do poprawy oceny dopuszczającej z pracy klasowej w terminie jednego tygodnia od jej oddania.
- c) Uczeń może dokonać poprawy oceny na zajęciach dodatkowych lub w inny sposób określony z nauczycielem.
- d) Uczeń poprawia tylko raz daną pracę klasową. Obydwie oceny, z danej pracy klasowej i jej poprawy, zostaną wpisane do e-dziennika.
- e) Uczeń nieobecny na pracy klasowej z powodu uzasadnionej nieobecności ma obowiązek napisania zaległej pracy klasowej w terminie uzgodnionym z nauczycielem. Po dwóch tygodniach od momentu jego pojawienia się w szkole, w przypadku nieprzystąpienia do napisania pracy klasowej w wyznaczonym terminie dodatkowym, nauczyciel ma prawo wstawić ocenę niedostateczną.
- f) Oceny z kartkówki nie podlegają poprawie.
- g) Warunki i tryb uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej oraz procedury poprawy oceny niedostatecznej zawiera Statut Szkoły.

5. Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania ocen klasyfikacyjnych w klasach VII - VIII

1. Organizm człowieka.

- a) Hierarchiczna budowa organizmu człowieka. Uczeń przedstawia hierarchizację budowy organizmu człowieka (komórki, tkanki, narządy, układy narządów, organizm).
- b) Skóra. Uczeń:
 - a. przedstawia funkcje skóry;
 - b. rozpoznaje elementy budowy skóry (na modelu, rysunku, według opisu itd.) oraz określa związek budowy tych elementów z funkcjami pełnionymi przez skórę;
 - c. uzasadnia konieczność konsultacji lekarskiej w przypadku rozpoznania niepokojących zmian na skórze;
 - d. podaje przykłady chorób skóry (grzybice skóry, czerniak) oraz zasady ich profilaktyki;
 - e. określa związek nadmiernej ekspozycji na promieniowanie UV ze zwiększonym ryzykiem występowania i rozwoju choroby nowotworowej skóry.
- c) Układ ruchu. Uczeń:
 - a. rozpoznaje (na schemacie, rysunku, modelu, według opisu itd.) elementy szkieletu osiowego, obręczy i kończyn;
 - b. przedstawia funkcje kości; określa cechy budowy fizycznej i chemicznej kości oraz planuje i przeprowadza doświadczenie wykazujące rolę składników chemicznych kości;
 - c. przedstawia rolę i współdziałanie mięśni, ścięgien, kości i stawów w wykonywaniu ruchów;
 - d. uzasadnia konieczność aktywności fizycznej dla prawidłowej budowy i funkcjonowania układu ruchu;
 - e. podaje przykłady schorzeń układu ruchu (skrzywienia kręgosłupa, płaskostopie, krzywica, osteoporoza) oraz zasady ich profilaktyki.
- d) Układ pokarmowy i odżywianie się. Uczeń:
 - a. rozpoznaje (na schemacie, rysunku, modelu, według opisu itd.) elementy układu pokarmowego; przedstawia ich funkcje oraz określa związek budowy tych elementów z pełnioną funkcją;
 - b. rozpoznaje (na schemacie, rysunku, modelu, według opisu itd.) rodzaje zębów oraz określa ich znaczenie w mechanicznej obróbce pokarmu; przedstawia przyczyny próchnicy i zasady jej profilaktyki;
 - c. przedstawia źródła i wyjaśnia znaczenie składników pokarmowych (białka, cukry, tłuszcze, witaminy, sole mineralne i woda) dla prawidłowego funkcjonowania organizmu oraz planuje i przeprowadza doświadczenie wykrywające obecność wybranych składników pokarmowych w produktach spożywczych;
 - d. przedstawia miejsca trawienia białek, tłuszczów i cukrów; określa produkty tych procesów oraz podaje miejsca ich wchłaniania; planuje i przeprowadza

doświadczenie badające wpływ substancji zawartych w ślinie na trawienie skrobi;

- e. analizuje skutki niedoboru niektórych witamin (A, D, K, C, B₆, B₁₂) i składników mineralnych (Mg, Fe, Ca) w organizmie oraz skutki niewłaściwej suplementacji witamin i składników mineralnych;
 - f. wyjaśnia rolę błonnika w funkcjonowaniu układu pokarmowego oraz uzasadnia konieczność systematycznego spożywania owoców i warzyw;
 - g. uzasadnia konieczność stosowania diety zróżnicowanej i dostosowanej do potrzeb organizmu (wiek, płeć, stan zdrowia, aktywność fizyczna itp.), oblicza indeks masy ciała oraz przedstawia i analizuje konsekwencje zdrowotne i niewłaściwego odżywiania (otyłość, nadwaga, anoreksja, bulimia, cukrzyca);
 - h. podaje przykłady chorób układu pokarmowego (WZW A, WZW B, WZW C, choroba wrzodowa żołądka i dwunastnicy, zatrucia pokarmowe, rak jelita grubego) oraz zasady ich profilaktyki.
- e) Układ krążenia. Uczeń:
- a. rozpoznaje elementy budowy układu krążenia (na schemacie, rysunku, według opisu itd.) i przedstawia ich funkcje;
 - b. analizuje krążenie krwi w obiegu małym i dużym;
 - c. przedstawia rolę głównych składników krwi (krwinki czerwone i białe, płytki krwi, osocze);
 - d. wymienia grupy krwi układu AB0 i Rh oraz przedstawia społeczne znaczenie krwiodawstwa;
 - e. planuje i przeprowadza obserwację wpływu wysiłku fizycznego na zmiany tętna i ciśnienia tętniczego krwi;
 - f. analizuje wpływ aktywności fizycznej i prawidłowej diety na funkcjonowanie układu krążenia;
 - g. podaje przykłady chorób krwi (anemia, białaczki), układu krążenia (miażdżyca, nadciśnienie tętnicze, zawał serca) oraz zasady ich profilaktyki;
 - h. uzasadnia konieczność okresowego wykonywania badań kontrolnych krwi, pomiaru tętna i ciśnienia tętniczego.
- f) Układ odpornościowy. Uczeń:
- a. wskazuje lokalizację (na schemacie, rysunku, według opisu itd.) wybranych narządów układu odpornościowego: śledziony, grasicy i węzłów chłonnych oraz określa ich funkcje;
 - b. rozróżnia odporność wrodzoną i nabytą oraz opisuje sposoby nabywania odporności (czynna, bierna, naturalna, sztuczna);
 - c. porównuje istotę działania szczepionek i surowicy; podaje wskazania do ich zastosowania oraz uzasadnia konieczność stosowania obowiązkowych szczepień;
 - d. określa, w jakiej sytuacji dochodzi do konfliktu serologicznego i przewiduje jego skutki;

- e. przedstawia znaczenie przeszczepów oraz zgody na transplantację narządów;
 - f. określa alergię jako nadwrażliwość układu odpornościowego na określony czynnik;
 - g. określa AIDS jako zaburzenie mechanizmów odporności.
- g) Układ oddechowy. Uczeń:
- a. rozpoznaje elementy budowy układu oddechowego (na schemacie, modelu, rysunku, według opisu itd.) i przedstawia ich funkcje oraz określa związek budowy tych elementów z pełnioną funkcją;
 - b. przedstawia mechanizm wentylacji płuc (wdech i wydech);
 - c. planuje i przeprowadza obserwację wpływu wysiłku fizycznego na zmiany częstości oddechu;
 - d. analizuje przebieg wymiany gazowej w tkankach i w płucach; planuje i przeprowadza doświadczenie wykrywające obecność dwutlenku węgla oraz pary wodnej w powietrzu wydychanym;
 - e. analizuje wpływ palenia tytoniu (bierne i czynne), zanieczyszczeń pyłowych powietrza na stan i funkcjonowanie układu oddechowego;
 - f. podaje przykłady chorób układu oddechowego (angina, gruźlica, rak płuca) oraz zasady ich profilaktyki.
- h) Układ moczowy i wydalanie. Uczeń:
- a. przedstawia istotę procesu wydalania i podaje przykłady substancji, które są wydalane z organizmu człowieka (mocznik, dwutlenek węgla) oraz wymienia narządy biorące udział w ich wydalaniu;
 - b. rozpoznaje elementy układu moczowego (na modelu, rysunku, według opisu itd.) oraz przedstawia ich funkcje;
 - c. podaje przykłady chorób układu moczowego (zakażenia dróg moczowych, kamica nerkowa) oraz zasady ich profilaktyki;
 - d. uzasadnia konieczność okresowego wykonywania badań kontrolnych moczu.
- i) Układ nerwowy. Uczeń:
- a. rozpoznaje elementy ośrodkowego i obwodowego układu nerwowego (na modelu, rysunku, według opisu itd.) oraz określa ich funkcje;
 - b. porównuje rolę współczulnego i przywspółczulnego układu nerwowego;
 - c. opisuje łuk odruchowy i wymienia rodzaje odruchów; dokonuje obserwacji odruchu kolanowego;
 - d. przedstawia sposoby radzenia sobie ze stresem;
 - e. uzasadnia znaczenie snu w prawidłowym funkcjonowaniu układu nerwowego;
 - f. przedstawia negatywny wpływ na funkcjonowanie układu nerwowego niektórych substancji psychoaktywnych: alkoholu, narkotyków, środków dopingujących, dopalaczy, nikotyny (w tym w e-papierosach) oraz nadużywania kofeiny i niektórych leków.
- j) Narządy zmysłów. Uczeń:

- a. rozpoznaje elementy budowy oka (na modelu, rysunku, według opisu itd.) oraz przedstawia ich funkcje w powstawaniu obrazu, dokonuje obserwacji wykazującej obecność tarczy nerwu wzrokowego;
 - b. przedstawia przyczyny powstawania oraz sposoby korygowania wad wzroku
 - c. (krótkowzroczność, dalekowzroczność, astygmatyzm);
 - d. rozpoznaje elementy budowy ucha (na modelu, rysunku, według opisu itd.) oraz przedstawia ich funkcje;
 - e. opisuje wpływ hałasu na zdrowie człowieka;
 - f. przedstawia rolę zmysłu równowagi, smaku, węchu i dotyku; wskazuje umiejscowienie receptorów właściwych tym zmysłom oraz planuje i przeprowadza doświadczenie sprawdzające gęstość rozmieszczenia receptorów w skórze różnych części ciała.
- k) Układ dokrewny. Uczeń:
- a. wymienia gruczoły dokrewne (przysadka, tarczyca, trzustka, nadnercza, jądra i jajniki); wskazuje ich lokalizację i podaje hormony wydzielane przez nie (hormon wzrostu, tyroksyna, insulina, glukagon, adrenalina, testosteron, estrogeny i progesteron) oraz przedstawia ich rolę;
 - b. przedstawia antagonistyczne działanie insuliny i glukagonu;
 - c. wyjaśnia, dlaczego nie należy bez konsultacji z lekarzem przyjmować preparatów i leków hormonalnych.
- l) Rozmnażanie i rozwój. Uczeń:
- a. rozpoznaje elementy budowy układu rozrodczego męskiego i żeńskiego (na schemacie, według opisu itd.) oraz podaje ich funkcje;
 - b. opisuje fazy cyklu miesięczkowego kobiety;
 - c. określa rolę gamet w procesie zapłodnienia;
 - d. wymienia etapy rozwoju przedurodzeniowego człowieka (zygota, zarodek, płód) i wyjaśnia wpływ różnych czynników na rozwój zarodka i płodu;
 - e. przedstawia cechy fizycznego, psychicznego i społecznego dojrzewania człowieka;
 - f. przedstawia zasady profilaktyki chorób przenoszonych drogą płciową;
 - g. uzasadnia konieczność wykonywania badań kontrolnych jako sposobu wczesnego wykrywania raka piersi, raka szyjki macicy i raka prostaty.
2. Homeostaza. Uczeń:
- a. analizuje współdziałanie poszczególnych układów narządów w utrzymaniu niektórych parametrów środowiska wewnętrznego na określonym poziomie (temperatura, poziom glukozy we krwi, ilość wody w organizmie);
 - b. przedstawia zdrowie jako stan równowagi środowiska wewnętrznego organizmu oraz choroby jako zaburzenia homeostazy;
 - c. analizuje informacje dołączane do leków oraz wyjaśnia, dlaczego nie należy bez wyraźnej potrzeby przyjmować leków ogólnodostępnych i suplementów;
 - d. uzasadnia, że antybiotyki i inne leki należy stosować zgodnie z zaleceniem lekarza (dawka, godziny przyjmowania leku i długość kuracji).
3. Genetyka. Uczeń:

- a. przedstawia strukturę i rolę DNA;
- b. wskazuje znaczenie struktury podwójnej helisy w procesie replikacji DNA; podaje znaczenie procesu replikacji DNA;
- c. opisuje budowę chromosomu (chromatydę, centromer) i podaje liczbę chromosomów komórek człowieka oraz rozróżnia autosomy i chromosomy płci;
- d. przedstawia znaczenie biologiczne mitozy i mejozy, rozróżnia komórki haploidalne i diploidalne;
- e. przedstawia nowotwory jako skutek niekontrolowanych podziałów komórkowych oraz przedstawia czynniki sprzyjające ich rozwojowi (np. niewłaściwa dieta, niektóre używki, niewłaściwy tryb życia, promieniowanie UV, zanieczyszczenia środowiska);
- f. przedstawia dziedziczenie jednogenowe, posługując się podstawowymi pojęciami genetyki (fenotyp, genotyp, gen, allel, homozygota, heterozygota, dominacja, recesywność);
- g. przedstawia dziedziczenie płci u człowieka;
- h. podaje przykłady chorób sprzężonych z płcią (hemofilia, daltonizm) i przedstawia ich dziedziczenie;
- i. wyjaśnia dziedziczenie grup krwi człowieka (układ AB0, czynnik Rh);
- j. określa, czym jest mutacja oraz wymienia możliwe przyczyny ich występowania (mutacje spontaniczne i wywołane przez czynniki mutagenne) i podaje przykłady czynników mutagennych (promieniowanie UV, promieniowanie X, składniki dymu tytoniowego, toksyny grzybów pleśniowych, wirus HPV);
- k. podaje przykłady chorób genetycznych człowieka warunkowanych mutacjami (mukowiscydoza, fenyloketonuria, zespół Downa).

4. Ewolucja życia. Uczeń:

- a. wyjaśnia istotę procesu ewolucji organizmów i przedstawia źródła wiedzy o jej przebiegu;
- b. wyjaśnia na przykładach, na czym polega dobór naturalny i sztuczny oraz przedstawia różnice między nimi;
- c. przedstawia podobieństwa i różnice między człowiekiem a małpami człekokształtnymi jako wynik procesów ewolucyjnych.

5. Ekologia i ochrona środowiska. Uczeń:

- a. wskazuje żywe i nieożywione elementy ekosystemu oraz wykazuje, że są one powiązane różnorodnymi zależnościami;
- b. opisuje cechy populacji (liczebność, zagęszczenie, rozrodczość, śmiertelność, struktura przestrzenna, wiekowa i płciowa) oraz dokonuje obserwacji liczebności, rozmieszczenia i zagęszczenia wybranego gatunku rośliny zielnej w terenie;
- c. analizuje oddziaływania antagonistyczne: konkurencję wewnątrzgatunkową i międzygatunkową, pasżytnictwo, drapieżnictwo i roślinożerność;

- d. analizuje oddziaływania nieantagonistyczne: mutualizm obligatoryjny (symbioza), mutualizm fakultatywny (protokooperacja) i komensalizm;
- e. przedstawia strukturę troficzną ekosystemu, rozróżnia producentów, konsumentów (I-go i dalszych rzędów) i destruentów oraz przedstawia ich rolę w obiegu materii i przepływie energii przez ekosystem;
- f. analizuje zależności pokarmowe (łańcuchy pokarmowe i sieci troficzne), konstruuje proste łańcuchy pokarmowe (łańcuchy spasanania) oraz analizuje przedstawione (w postaci schematu) sieci i łańcuchy pokarmowe;
- g. analizuje zakresy tolerancji organizmu na wybrane czynniki środowiska (temperatura, wilgotność, stężenie dwutlenku siarki w powietrzu);
- h. przedstawia porosty jako organizmy wskaźnikowe (skala porostowa), ocenia stopień zanieczyszczenia powietrza tlenkami siarki, wykorzystując skalę porostową;
- i. przedstawia odnawialne i nieodnawialne zasoby przyrody oraz propozycje racjonalnego gospodarowania tymi zasobami zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.

6. Zagrożenia różnorodności biologicznej. Uczeń:

- a. przedstawia istotę różnorodności biologicznej;
- b. podaje przykłady gospodarczego użytkowania ekosystemów;
- c. analizuje wpływ człowieka na różnorodność biologiczną;
- d. uzasadnia konieczność ochrony różnorodności biologicznej;
- e. przedstawia formy ochrony przyrody w Polsce oraz uzasadnia konieczność ich stosowania dla zachowania gatunków i ekosystemów.

6. Szczegółowe kryteria ocen:

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

- a. biegle posługuje się zdobytymi wiadomościami, rozwiązuje zadania bez pomocy nauczyciela;
- b. proponuje różnorodne (nietypowe) rozwiązania postawionego w zadaniach problemu, twórczo podchodzi do postawionych problemów;
- c. samodzielnie, jak również przy pomocy nauczyciela rozwija własne zdolności, wykonuje powierzone prace dodatkowe /w tym badawcze, długoterminowe/;
- d. stosuje poprawny język i słownictwo biologiczne;
- e. sprawdziany pisze w większości na ocenę celującą i bardzo dobrą;
- f. z powodzeniem bierze udział w konkursach przedmiotowych na szczeblu minimum szkolnym;
- g. bierze udział w zajęciach koła biologicznego (jeśli szkoła je organizuje).

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:

- a. sprawnie posługuje się zdobytymi wiadomościami i wykorzystuje zdobyte umiejętności;
- b. potrafi czytać ze zrozumieniem treści zadań i inne treści z podręcznika oraz dokonywać ich analizy;
- c. rozwiązuje samodzielnie problemy teoretyczne i praktyczne ujęte podstawą programową;
- d. potrafi zastosować posiadaną wiedzę do rozwiązywania zadań i problemów w nowych sytuacjach;

- e. sprawnie korzysta ze wskazówek nauczyciela do rozwiązywania zadań o podwyższonym stopniu trudności;
- f. sprawdziany pisze w większości na ocenę bardzo dobrą;
- g. jest aktywny na lekcjach, zawsze ma odrobione zadanie domowe, rozwiązuje samodzielnie zadania dodatkowe;
- h. uczestniczy w szkolnych i pozaszkolnych konkursach przedmiotowych z biologii;
- i. bierze udział w zajęciach koła geograficznego (jeśli szkoła je organizuje).

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

- a. posiada wiadomości i umiejętności ujęte w podstawie programowej;
- b. rozwiązuje typowe zadania teoretyczne i praktyczne, samodzielnie lub z niewielką pomocą nauczyciela;
- c. potrafi czytać ze zrozumieniem treści zadań i inne treści z podręcznika,
- d. poprawnie posługuje się językiem biologicznym i właściwą terminologią,
- e. sprawdziany pisze w większości na ocenę dobrą;
- f. bierze czynny udział w lekcjach biologii, prawie zawsze jest do nich przygotowany i systematycznie odrabia zadania domowe.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:

- a. opanował wiadomości i umiejętności określone programem nauczania w danej klasie na poziomie podstawowym;
- b. samodzielnie rozwiązuje zadania geograficzne o niewielkim stopniu trudności;
- c. potrafi z niewielką pomocą nauczyciela wykorzystać zdobyte wiadomości do rozwiązywania zadań i problemów;
- d. sprawdziany pisze na ocenę dostateczną lub co najmniej dopuszczającą;
- e. przygotowuje się dość systematycznie do zajęć i stara się brać w miarę aktywny udział w lekcji.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który

- a. posiada minimum wiadomości i umiejętności wynikające z treści podstawy programowej, niezbędne w dalszej edukacji i użyteczne w życiu,
- b. samodzielnie przedstawia najważniejsze definicje z zakresu przerabianego materiału;
- c. przy wydatnej pomocy nauczyciela rozwiązuje zadania o niewielkim stopniu trudności;
- d. sprawdziany pisze w większości przynajmniej na ocenę dopuszczającą;
- e. systematycznie bierze udział w zajęciach wyrównawczych z biologii (jeśli szkoła je organizuje), wykazuje zainteresowanie możliwością poprawy ocen;
- f. w miarę swoich możliwości odrabia zadania domowe, nie zawsze sporządza notatki, nie uczestniczy aktywnie w lekcji.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:

- a. braki w wiadomościach uniemożliwiają uczniowi dalsze zdobywanie wiedzy z biologii;
- b. nie jest w stanie rozwiązać zadań o elementarnym stopniu trudności, nawet na przy pomocy nauczyciela;
- c. często jest nieprzygotowany do lekcji;
- d. nie uczestniczy aktywnie w lekcji, nie notuje lub nie prowadzi zeszytu;
- e. wykazuje lekceważący stosunek do przedmiotu, często opuszcza lekcje biologii bez usprawiedliwienia;
- f. nie wykazuje zainteresowania możliwościami poprawienia ocen z biologii stworzonymi mu przez nauczyciela;
- g. nie korzysta z zajęć wyrównawczych (jeśli szkoła je organizuje) lub często je opuszcza.

7. Dostosowanie wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia:

Stwierdzenie dysfunkcji nie zwalnia uczniów z obowiązków szkolnych. Przeciwnie: uczeń taki powinien wykazać się samodzielną pracą, wykonywać dodatkowe zadania i ćwiczenia, zalecone specjalnie dla niego, które pomogą mu w przezwyciężeniu trudności.

W przypadku dysgrafii:

- a) Urozmaicać formy sprawdzania zdobytych wiadomości i umiejętności (nie opierać oceny wyłącznie na wynikach z prac pisemnych).
- b) Jeśli praca jest nieczytelna, wygryzować wiedzę w formie ustnej.

W przypadku dysleksji:

- a) Urozmaicać formy sprawdzania wiadomości i umiejętności (nie opierać oceny wyłącznie na wynikach z prac pisemnych).
- b) Sprawdzać poziom rozumienia omawianych zagadnień oraz odczytywanych i czytanych treści.
- c) Zadania wielopoziomowe w miarę możliwości rozbić na etapy.
- d) Wydłużyć czas na naukę definicji i przypominać je i utralać tak często jak to możliwe.

W przypadku niepełnosprawności intelektualnej w stopniu lekkim:

Uczniowie z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim realizują podstawę programową w takim samym zakresie jak uczniowie w normie intelektualnej, z tym, że:

- a) Polecenia podawać w prostszej formie.
- b) Unikać problemowych pytań.
- c) Często odwoływać się do konkretów, przykładów z życia codziennego.
- d) Odrębnie instruować.
- e) Pozostawiać więcej czasu na utrwalenie.
- f) Zadawać do domu tyle, ile dziecko jest w stanie samodzielnie wykonać.

W pozostałych sytuacjach oraz w zakresie nieujętych w powyższych zapisach stosowane będą sposoby dostosowania ujęte w opinii z poradni psychologiczno – pedagogicznej.

Wszystkie sprawy nieujęte w PSO zawarte są w Statucie Szkoły i Wewnętrznych Zasadach Oceniania

KONTRAKT NAUCZYCIEL – UCZEŃ – RODZIC

PROSZE O ZAPOZNANIE SIĘ Z INFORMACJĄ I POTWIERDZENIE PODPISEM

Sprawdzenie postępów ucznia na lekcjach biologii odbywać się będzie poprzez:
prace klasowe; kartkówki; odpowiedzi ustne; prace domowe; aktywność i pracę ucznia podczas lekcji; prace dodatkowe; szczególne osiągnięcia.

1. Prace klasowe są obowiązkowe. Prace klasowe będą zapowiadane z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem i poprzedzone powtórzeniem sprawdzanych umiejętności i wiadomości.
2. Prace klasowe po sprawdzeniu i ocenieniu będą przez uczniów przekazywane rodzicom (prawnym opiekunom) do wglądu. Po zapoznaniu się z oceną uzyskaną z pracy klasowej i potwierdzeniu przez rodzica (prawnego opiekuna) podpisem, prace klasowe obowiązkowo muszą zostać zwrócone nauczycielowi. Jeżeli praca klasowa nie zostanie oddana, to następne będą udostępniane do wglądu tylko na terenie szkoły.
3. Jeśli uczeń opuścił pracę klasową z przyczyn losowych, to musi napisać ją w ciągu dwóch tygodni od dnia powrotu do szkoły.
4. Uczeń ma prawo poprawić ocenę niedostateczną z pracy klasowej w terminie jednego tygodni od jej oddania.
5. Kartkówki obejmują materiał z ostatnich lekcji i nie muszą być zapowiadane. Kartkówki nie podlegają poprawie.
6. Uczeń ma prawo do dwukrotnego w ciągu semestru zgłoszenia nieprzygotowania się do lekcji. Przez nieprzygotowanie się do lekcji rozumiemy: brak zeszytu, brak zeszytu ćwiczeń, brak pracy domowej, brak pomocy potrzebnych do lekcji. Po wykorzystaniu tego limitu uczeń otrzymuje za każde nieprzygotowanie ocenę niedostateczną.
7. Prace domowe sprawdzane są na każdej lekcji, ale oceniane wybiórczo.
8. Na lekcjach biologii oceniane są także:
 - aktywność na lekcji za pomocą plusów i minusów; plus uczeń może uzyskać m.in. za samodzielne wykonanie krótkiej pracy na lekcji, krótką prawidłową odpowiedź ustną, aktywną pracę w grupie; minus uczeń może uzyskać za brak zaangażowania na lekcji, brak kluczowych wiadomości i umiejętności.

Sposób przeliczania plusów i minusów:

- 6 plusów – ocena celująca
- 5 plusów 1 minus - ocena bardzo dobra
- 4 plusy 2 minusy – ocena dobra
- 3 plusy 3 minusy – ocena dostateczna
- 2 plusy 4 minusy – ocena dopuszczająca
- 1 plus 5 minusy – ocena dopuszczająca z minusem
- 6 minusów – ocena niedostateczna.

- udział i bardzo dobre wyniki w konkursach biologicznych, awans do następnego etapu lub osiągnięcie tytułu laureata;
- samodzielne wykonywanie prac dodatkowych.

9. Ocenę śródroczną(roczną) wystawia się na podstawie ocen uzyskanych w ciągu danego półrocza, jednakże **nie jest ona średnią arytmetyczną ocen uzyskanych przez ucznia.** Szczegółowy Przedmiotowy System Oceniania z biologii znajduje się u nauczyciela przedmiotu.

.....
podpis rodzica

.....
podpis ucznia

CHEMIA

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA Z CHEMII KLASY VII– VIII

8. Sposoby sprawdzania wiadomości i umiejętności uczniów:

FORMA AKTYWNOŚCI	JAK CZĘSTO?	UWAGI
Sprawdziany	po zakończeniu każdego działu	
Kartkówki	wtedy, gdy potrzebne	
Praca domowa	na każdej lekcji	prace domowe będą sprawdzane na każdej lekcji, ale oceniane wybiórczo
Odpowiedź ustna	na każdej lekcji	
Ćwiczenia w grupach i pokazy doświadczeń, projekty uczniowskie	według możliwości i potrzeb; obowiązkowe lub dla chętnych uczniów	
Aktywność i praca na lekcji	na każdej lekcji	
Prace dodatkowe	nieobowiązkowo	wpływa na podniesienie oceny
Udział w konkursach	nieobowiązkowo	wpływa na podniesienie oceny
Nieprzygotowanie	dwa razy w półroczu	każde następne nieprzygotowanie skutkuje otrzymaniem oceny niedostatecznej

9. Formy sprawdzania wiadomości i umiejętności uczniów:

- **Sprawdziany** są obowiązkowe, obejmują treści części działu (co najmniej 4 lekcje) bądź cały dział. Termin jest podawany z tygodniowym wyprzedzeniem i wpisany do dziennika lekcyjnego. Sprawdzian może trwać od 20 do 45 min. Sprawdzian z całego działu poprzedzone są powtórzeniem wiadomości. Uczeń jest poinformowany o zakresie materiału jaki będzie obowiązywał na pracy pisemnej. Zasada przeliczania oceny punktowej na stopień szkolny jest zawarta w WZO.

Jeśli uczeń z przyczyn losowych (dłuższa nieobecność w szkole, usprawiedliwiona) opuści sprawdzian, to musi go napisać w ciągu dwóch tygodni od dnia powrotu do szkoły. Uczeń nieobecny na sprawdzianie (nieobecność nieusprawiedliwiona) otrzymuje ocenę niedostateczną, bez możliwości poprawy.

WAGA OCENY Z SPRAWDZIANU WYNOSI 10

- **Kartkówki** przeprowadza się w formie pisemnej (nie dłużej niż 15 minut), nie musi być zapowiadana, dotyczy kilku ostatnich jednostek lekcyjnych. Nauczyciel nie ma obowiązku zapowiadać kartkówki. Uczeń, który nie pisał zapowiedzianej kartkówki musi ją napisać na następnej lekcji- w przypadku odmowy- otrzymuje ocenę niedostateczną. Ocena z zapowiedzianej i niezapowiedzianej kartkówki nie podlega poprawie. Zasada przeliczania oceny punktowej na stopień szkolny jest zawarta w WZO. WAGA OCENY Z KARTKÓWKI WYNOSI 9

- **Praca domowa** jest pisemną lub ustną formą ćwiczenia umiejętności i utrwalania wiadomości zdobytych przez ucznia podczas lekcji, wykonywana w zeszycie, zeszycie ćwiczeń lub w innej formie zleconej przez nauczyciela. Prace domowe sprawdzane są na każdej lekcji, ale oceniane wybiórczo. Brak pracy domowej skutkuje oceną niedostateczną (po wykorzystaniu wszystkich nieprzygotowań). Uczeń ma obowiązek odrobienia pisemnej pracy domowej i na żądanie nauczyciela wykonania jej na tablicy. Praca domowa musi być odrobiona samodzielnie. Przy wystawianiu oceny za pracę domową nauczyciel bierze pod uwagę samodzielność, poprawności estetykę wykonania; w sytuacji ucznia o specjalnych potrzebach edukacyjnych bierze się pod uwagę jego możliwości psychoedukacyjne, zaangażowanie i sumienność w wykonaniu polecenia domowego.

WAGA OCENY Z PRACY DOMOWEJ WYNOSI 5

- **Odpowiedź ustna** – wiadomości sprawdzane podczas odpowiedzi ustnych obejmują materiał z trzech ostatnich lekcji. Podczas odpowiedzi ustnej uczeń powinien wykazać się nie tylko wiedzą merytoryczną, ale również sprawnym operowaniem pojęciami oraz skutecznością komunikacji.

WAGA OCENY ZA ODPOWIEDŹ USTNĄ NA LEKCJI WYNOSI 7

- **Ćwiczenia w grupach i pokazy doświadczeń, projekty uczniowskie** – podczas pracy w grupach oceniane jest poprawne wykonanie zadania, umiejętność posługiwania się potrzebnym szkłem i sprzętem laboratoryjnym, umiejętność komunikowania się i współpracy w zespole. Nauczyciel może ocenić ucznia za indywidualną prezentację ćwiczenia w formie pokazu uczniowskiego.

WAGA OCENY ZA PRACĘ W GRUPACH WYNOSI 4

- **Aktywność i praca ucznia na lekcji** są oceniane za pomocą plusów i minusów.
 - d) Plus uczeń może uzyskać m.in. za samodzielne wykonanie krótkiej pracy na lekcji, krótką prawidłową odpowiedź ustną, aktywną pracę w grupie.
 - e) Minus uczeń może uzyskać za brak zaangażowania na lekcji, brak kluczowych wiadomości i umiejętności.
 - f) Sposób przeliczania plusów i minusów:
 - 6 plusów – ocena celująca
 - 5 plusów 1 minus - ocena bardzo dobra
 - 4 plusy 2 minusy – ocena dobra
 - 3 plusy 3 minusy – ocena dostateczna
 - 2 plusy 4 minusy – ocena dopuszczająca
 - 1 plus 5 minusy – ocena dopuszczająca z minusem
 - 6 minusów – ocena niedostateczna.
 - g) Nieobecność ucznia na lekcji/lekcjach zobowiązuje go do uzupełnienia materiału we własnym zakresie najpóźniej w ciągu 1 tygodnia. W przypadku nieuzupełnienia

zeszytu przedmiotowego i zeszytu ćwiczeń uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną, bez możliwości jej poprawienia.

- h) Korzystanie z niedozwolonych pomocy lub zakłócanie porządku podczas wszelkich prac pisemnych powoduje obniżenie oceny lub odebranie pracy, co jest równoznaczne z oceną niedostateczną. Uczeń nie ma możliwości poprawienia tej oceny.

WAGA OCENY ZA AKTYWNOŚĆ WYNOSI 7

- **Prace dodatkowe** obejmują dodatkowe zadania dla zainteresowanych uczniów, prace projektowe wykonane indywidualnie lub zespołowo. Oceniając ten rodzaj pracy, nauczyciel bierze pod uwagę m.in.: wartość merytoryczną pracy, estetykę wykonania, wkład pracy ucznia, sposób prezentacji, oryginalność i pomysłowość pracy.

WAGA OCENY ZA ZADANIA DODATKOWE WYNOSI 7

- **Szczególne osiągnięcia** uczniów, w tym udział w konkursach przedmiotowych, szkolnych i międzyszkolnych. Za udział w konkursie uczeń otrzymuje ocenę bardzo dobrą, a za wysokie wyniki tzn. wyróżnienie, III lub II miejsce, albo tytuł laureata otrzymuje ocenę celującą.

WAGA OCENY ZA SZCZEGÓLNE OSIĄGNIĘCIA WYNOSI 10

- **Nieprzygotowanie do lekcji** – przez nieprzygotowanie do lekcji rozumie się brak pracy domowej, brak zeszytu, brak zeszytu ćwiczeń, brak potrzebnych pomocy do lekcji. Uczeń ma prawo do dwukrotnego w ciągu semestru zgłoszenia nieprzygotowania się do lekcji. Po wykorzystaniu tego limitu za każde następne nieprzygotowanie uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną. Nieprzygotowanie należy zgłosić na początku lekcji, przed wejściem do gabinetu lub od razu po wejściu do gabinetu.

WAGA OCENY ZA NIEPRZYGOTOWANIE DO LEKCJI WYNOSI 5

10. Sposoby informowania uczniów i rodziców o indywidualnych osiągnięciach:

- e) O uzyskiwanych ocenach uczniowie będą informowani na bieżąco.
- f) Rodzice będą powiadamiani o osiągnięciach uczniów w czasie spotkań z wychowawcą, podczas indywidualnych konsultacji z nauczycielem oraz przez e-dziennik.
- g) Prace klasowe po sprawdzeniu i ocenieniu będą przez uczniów przekazywane rodzicom (prawnym opiekunom) do wglądu. Po zapoznaniu się z oceną uzyskaną z pracy klasowej i potwierdzeniu przez rodzica (prawnego opiekuna) podpisem, prace klasowe obowiązkowo muszą zostać zwrócone nauczycielowi. Jeżeli praca klasowa nie zostanie oddana, to następne będą udostępniane do wglądu tylko na terenie szkoły.
- h) Oceny śródroczne (roczne) nie są średnią arytmetyczną ocen bieżących.

11. Tryb i warunki poprawy oceny bieżącej:

- h) Uczeń ma obowiązek poprawienia oceny niedostatecznej ze sprawdzianu w ciągu jednego tygodnia od jej oddania. Nauczyciel może wydłużyć termin poprawiania oceny w przypadku usprawiedliwionej dłuższej nieobecności, wskazanej z WZO.
- i) Uczeń może przystąpić do poprawy oceny dopuszczającej ze sprawdzianu, za zgodą nauczyciela, w terminie jednego tygodnia od oddania.

- j) Uczeń może dokonać poprawy oceny na zajęciach dodatkowych lub w inny sposób określony z nauczycielem, tak aby pisanie poprawy sprawdzianu nie zakłócało jego bieżącej pracy na lekcji.
- k) Uczeń poprawia tylko raz dany sprawdzian. Obydwie oceny, z danego sprawdzianu i jego poprawy, zostaną wpisane do e-dziennika.
- l) Przy poprawianiu sprawdzianów lub pisaniu ich w drugim terminie kryteria ocen, zakres materiału i stopień trudności nie zmieniają się - są takie same.
- m) Uczeń nieobecny na sprawdzianie z powodu uzasadnionej (usprawiedliwionej) nieobecności ma obowiązek napisania zaległej pracy klasowej w terminie uzgodnionym z nauczycielem w terminie dwóch tygodni od momentu pojawienia się w szkole, w przypadku nie przystąpienia do napisania sprawdzianu w wyznaczonym terminie dodatkowym, nauczyciel ma prawo wstawić ocenę niedostateczną.
- n) Uczeń nieobecny na sprawdzianie, którego absencja nie jest usprawiedliwiona, od razu otrzymuje ocenę niedostateczną, bez możliwości jej poprawienia.
- o) Uczeń, który nie pisał zapowiedzianej kartkówki musi ją napisać na następnej lekcji - w przypadku odmowy - otrzymuje ocenę niedostateczną.
- p) Oceny z kartkówek nie podlegają poprawie.
- q) Sposoby poprawy oceny niedostatecznej śródrocznej (rocznej) zawiera Statut szkoły.

12. Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania ocen klasyfikacyjnych w klasach VII – VIII:

Cele kształcenia – wymagania ogólne

- I. Pozyskiwanie, przetwarzanie i tworzenie informacji. Uczeń:
 - 1) pozyskuje i przetwarza informacje z różnorodnych źródeł z wykorzystaniem technologii informacyjno-komunikacyjnych;
 - 2) ocenia wiarygodność uzyskanych danych;
 - 3) konstruuje wykresy, tabele i schematy na podstawie dostępnych informacji.
- II. Rozumowanie i zastosowanie nabytej wiedzy do rozwiązywania problemów. Uczeń:
 - 1) opisuje właściwości substancji i wyjaśnia przebieg prostych procesów chemicznych;
 - 2) wskazuje na związek właściwości różnorodnych substancji z ich zastosowaniami i ich wpływem na środowisko naturalne;
 - 3) respektuje podstawowe zasady ochrony środowiska;
 - 4) wskazuje na związek między właściwościami substancji a ich budową chemiczną;
 - 5) wykorzystuje wiedzę do rozwiązywania prostych problemów chemicznych;
 - 6) stosuje poprawną terminologię;
 - 7) wykonuje obliczenia dotyczące praw chemicznych.
- III. Opanowanie czynności praktycznych. Uczeń:
 - 1) bezpiecznie posługuje się prostym sprzętem laboratoryjnym i podstawowymi odczynnikami chemicznymi;
 - 2) projektuje i przeprowadza proste doświadczenia chemiczne;
 - 3) rejestruje ich wyniki w różnej formie, formułuje obserwacje, wnioski oraz wyjaśnienia;
 - 4) przestrzega zasad bezpieczeństwa i higieny pracy.

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

I. Substancje i ich właściwości. Uczeń:

- 1) opisuje właściwości substancji będących głównymi składnikami stosowanych na co dzień produktów, np. soli kuchennej, cukru, mąki, wody, węgla, glinu, miedzi, cynku, żelaza; projektuje i przeprowadza doświadczenia, w których bada wybrane właściwości substancji;
- 2) rozpoznaje znaki ostrzegawcze (piktogramy) stosowane przy oznakowaniu substancji niebezpiecznych; wymienia podstawowe zasady bezpiecznej pracy z odczynnikami chemicznymi;
- 3) opisuje stany skupienia materii;
- 4) tłumaczy, na czym polegają zjawiska dyfuzji, rozpuszczania, zmiany stanu skupienia;
- 5) opisuje cechy mieszanin jednorodnych i niejednorodnych;
- 6) sporządza mieszaniny i dobiera metodę rozdzielania składników mieszanin (np. sączenie, destylacja, rozdzielanie cieczy w rozdzielaczu); wskazuje te różnice między właściwościami fizycznymi składników mieszaniny, które umożliwiają jej rozdzielenie;
- 7) opisuje różnice między mieszaniną a związkiem chemicznym lub pierwiastkiem;
- 8) klasyfikuje pierwiastki na metale i niemetale; odróżnia metale od niemetałów na podstawie ich właściwości;
- 9) posługuje się symbolami pierwiastków i stosuje je do zapisywania wzorów chemicznych: H, C, N, O, Na, Mg, Al, Si, P, S, Cl, K, Ca, Fe, Cu, Zn, Br, Ag, Sn, I, Ba, Au, Hg, Pb;
- 10) przeprowadza obliczenia z wykorzystaniem pojęć: masa, gęstość i objętość.

II. Wewnętrzna budowa materii. Uczeń:

- 1) posługuje się pojęciem pierwiastka chemicznego jako zbioru atomów o danej liczbie atomowej Z ;
- 2) opisuje skład atomu (jądro: protony i neutrony, elektrony); na podstawie położenia pierwiastka w układzie okresowym określa liczbę powłok elektronowych w atomie oraz liczbę elektronów zewnętrznej powłoki elektronowej dla pierwiastków grup 1.–2. i 13.–18.; określa położenie pierwiastka w układzie okresowym (numer grupy, numer okresu);
- 3) ustala liczbę protonów, elektronów i neutronów w atomie na podstawie liczby atomowej i masowej; stosuje zapis A_ZE ;
- 4) definiuje pojęcie izotopu; opisuje różnice w budowie atomów izotopów, np. wodoru; wyszukuje informacje na temat zastosowań różnych izotopów;
- 5) stosuje pojęcie masy atomowej (średnia masa atomów danego pierwiastka, z uwzględnieniem jego składu izotopowego);
- 6) odczytuje z układu okresowego podstawowe informacje o pierwiastkach (symbol, nazwę, liczbę atomową, masę atomową, rodzaj pierwiastka – metal lub niemetal);
- 7) wyjaśnia związek między podobieństwem właściwości pierwiastków należących do tej samej grupy układu okresowego oraz stopniową zmianą właściwości pierwiastków leżących w tym samym okresie (metale – niemetale) a budową atomów;
- 8) opisuje, czym różni się atom od cząsteczki; interpretuje zapisy, np. H_2 , $2H$, $2H_2$;
- 9) opisuje funkcję elektronów zewnętrznej powłoki w łączeniu się atomów; stosuje pojęcie elektroujemności do określania rodzaju wiązań (kowalencyjne, jonowe) w podanych substancjach;
- 10) na przykładzie cząsteczek H_2 , Cl_2 , N_2 , CO_2 , H_2O , HCl , NH_3 , CH_4 opisuje powstawanie wiązań chemicznych; zapisuje wzory sumaryczne i strukturalne tych cząsteczek;
- 11) stosuje pojęcie jonu (kation i anion) i opisuje, jak powstają jony; określa ładunek jonów metali (np. Na, Mg, Al) oraz niemetałów (np. O, Cl, S); opisuje powstawanie wiązań jonowych (np. NaCl, MgO);
- 12) porównuje właściwości związków kowalencyjnych i jonowych (stan skupienia, rozpuszczalność w wodzie, temperatura topnienia i temperatura wrzenia, przewodnictwo ciepła i elektryczności);

- 13) określa na podstawie układu okresowego wartościowość (względem wodoru i maksymalną względem tlenu) dla pierwiastków grup: 1., 2., 13., 14., 15., 16. i 17.;
- 14) rysuje wzór strukturalny cząsteczki związku dwupierwiastkowego (o wiązaniach kowalencyjnych) o znanych wartościowościach pierwiastków;
- 15) ustala dla związków dwupierwiastkowych (np. tlenków): nazwę na podstawie wzoru sumarycznego, wzór sumaryczny na podstawie nazwy, wzór sumaryczny na podstawie wartościowości, wartościowość na podstawie wzoru sumarycznego.

III. Reakcje chemiczne. Uczeń:

- 1) opisuje i porównuje zjawisko fizyczne i reakcję chemiczną; podaje przykłady zjawisk fizycznych i reakcji chemicznych zachodzących w otoczeniu człowieka; projektuje i przeprowadza doświadczenia ilustrujące zjawisko fizyczne i reakcję chemiczną; na podstawie obserwacji klasyfikuje przemiany do reakcji chemicznych i zjawisk fizycznych;
- 2) podaje przykłady różnych typów reakcji (reakcja syntezy, reakcja analizy, reakcja wymiany); wskazuje substraty i produkty;
- 3) zapisuje równania reakcji chemicznych w formie cząsteczkowej i jonowej; dobiera współczynniki stechiometryczne, stosując prawo zachowania masy i prawo zachowania ładunku;
- 4) definiuje pojęcia: reakcje egzotermiczne i reakcje endotermiczne; podaje przykłady takich reakcji;
- 5) wskazuje wpływ katalizatora na przebieg reakcji chemicznej; na podstawie równania reakcji lub opisu jej przebiegu odróżnia reagenty (substraty i produkty) od katalizatora;
- 6) oblicza masy cząsteczkowe pierwiastków występujących w formie cząsteczek i związków chemicznych;
- 7) stosuje do obliczeń prawo stałości składu i prawo zachowania masy (wykonuje obliczenia związane ze stechiometrią wzoru chemicznego i równania reakcji chemicznej).

IV. Tlen, wodór i ich związki chemiczne. Powietrze. Uczeń:

- 1) projektuje i przeprowadza doświadczenie polegające na otrzymaniu tlenu oraz bada wybrane właściwości fizyczne i chemiczne tlenu; odczytuje z różnych źródeł (np. układu okresowego pierwiastków, wykresu rozpuszczalności) informacje dotyczące tego pierwiastka; wymienia jego zastosowania; pisze równania reakcji otrzymywania tlenu oraz równania reakcji tlenu z metalami i niemetalami;
- 2) opisuje właściwości fizyczne oraz zastosowania wybranych tlenków (np. tlenku wapnia, tlenku glinu, tlenków żelaza, tlenków węgla, tlenku krzemu(IV), tlenków siarki);
- 3) wskazuje przyczyny i skutki spadku stężenia ozonu w stratosferze ziemskiej; proponuje sposoby zapobiegania powiększaniu się „dziury ozonowej”;
- 4) wymienia czynniki środowiska, które powodują korozję; proponuje sposoby zabezpieczania produktów zawierających żelazo przed rdzewieniem;
- 5) opisuje właściwości fizyczne i chemiczne tlenku węgla(IV) oraz funkcję tego gazu w przyrodzie; projektuje i przeprowadza doświadczenie pozwalające otrzymać oraz wykryć tlenek węgla(IV) (np. w powietrzu wydychanym z płuc); pisze równania reakcji otrzymywania tlenku węgla(IV) (np. reakcja spalania węgla w tlenie, rozkład węglanów, reakcja węglanu wapnia z kwasem solnym);
- 6) opisuje obieg tlenu i węgla w przyrodzie;
- 7) projektuje i przeprowadza doświadczenie polegające na otrzymaniu wodoru oraz bada wybrane jego właściwości fizyczne i chemiczne; odczytuje z różnych źródeł (np. układu okresowego pierwiastków, wykresu rozpuszczalności) informacje dotyczące tego pierwiastka; wymienia jego zastosowania; pisze równania reakcji otrzymywania wodoru oraz równania reakcji wodoru z niemetalami; opisuje właściwości fizyczne oraz zastosowania wybranych

wodorków niemetalu (amoniaku, chlorowodoru, siarkowodoru);

8) projektuje i przeprowadza doświadczenie potwierdzające, że powietrze jest mieszaniną; opisuje skład i właściwości powietrza;

9) opisuje właściwości fizyczne gazów szlachetnych; wyjaśnia, dlaczego są one bardzo mało aktywne chemicznie; wymienia ich zastosowania;

10) wymienia źródła, rodzaje i skutki zanieczyszczeń powietrza; wymienia sposoby postępowania pozwalające chronić powietrze przed zanieczyszczeniami.

V. Woda i roztwory wodne. Uczeń:

1) opisuje budowę cząsteczki wody oraz przewiduje zdolność do rozpuszczania się różnych substancji w wodzie;

2) podaje przykłady substancji, które nie rozpuszczają się w wodzie, oraz przykłady substancji, które rozpuszczają się w wodzie, tworząc roztwory właściwe; podaje przykłady substancji, które z wodą tworzą koloidy i zawiesiny;

3) projektuje i przeprowadza doświadczenia dotyczące rozpuszczalności różnych substancji w wodzie;

4) projektuje i przeprowadza doświadczenia wykazujące wpływ różnych czynników na szybkość rozpuszczania substancji stałych w wodzie;

5) definiuje pojęcie rozpuszczalność; podaje różnice między roztworem nasyconym i nienasyconym;

6) odczytuje rozpuszczalność substancji z tabeli rozpuszczalności lub z wykresu rozpuszczalności; oblicza masę substancji, którą można rozpuścić w określonej ilości wody w podanej temperaturze;

7) wykonuje obliczenia z zastosowaniem pojęć: rozpuszczalność, stężenie procentowe (procent masowy), masa substancji, masa rozpuszczalnika, masa roztworu, gęstość roztworu (z wykorzystaniem tabeli rozpuszczalności lub wykresu rozpuszczalności).

VI. Wodorotlenki i kwasy. Uczeń:

1) rozpoznaje wzory wodorotlenków i kwasów; zapisuje wzory sumaryczne wodorotlenków: NaOH, KOH, Ca(OH)₂, Al(OH)₃, Cu(OH)₂ i kwasów: HCl, H₂S, HNO₃, H₂SO₃, H₂SO₄, H₂CO₃, H₃PO₄ oraz podaje ich nazwy;

2) projektuje i przeprowadza doświadczenia, w wyniku których można otrzymać wodorotlenek (rozpuszczalny i trudno rozpuszczalny w wodzie), kwas beztlenowy i tlenowy (np. NaOH, Ca(OH)₂, Cu(OH)₂, HCl, H₃PO₄); zapisuje odpowiednie równania reakcji w formie cząsteczkowej;

3) opisuje właściwości i wynikające z nich zastosowania niektórych wodorotlenków i kwasów (np. NaOH, Ca(OH)₂, HCl, H₂SO₄);

4) wyjaśnia, na czym polega dysocjacja elektrolityczna zasad i kwasów; definiuje pojęcia: elektrolit i nieelektrolit; zapisuje równania dysocjacji elektrolitycznej zasad i kwasów (w formie stopniowej dla H₂S, H₂CO₃); definiuje kwasy i zasady (zgodnie z teorią Arrheniusa); rozróżnia pojęcia: wodorotlenek i zasada;

5) wskazuje na zastosowania wskaźników, np. fenoloftaleiny, oranżu metylowego, uniwersalnego papierka wskaźnikowego; rozróżnia doświadczalnie roztwory kwasów i wodorotlenków za pomocą wskaźników;

6) wymienia rodzaje odczynu roztworu; określa i uzasadnia odczyn roztworu (kwasowy, zasadowy, obojętny);

7) posługuje się skalą pH; interpretuje wartość pH w ujęciu jakościowym (odczyn kwasowy, zasadowy, obojętny); przeprowadza doświadczenie, które pozwoli zbadać pH produktów występujących w życiu codziennym człowieka (np. żywności, środków czystości);

8) analizuje proces powstawania i skutki kwaśnych opadów; proponuje sposoby ograniczające

ich powstawanie.

VII. Sole. Uczeń:

- 1) projektuje i przeprowadza doświadczenie oraz wyjaśnia przebieg reakcji zobojętniania ($\text{HCl} + \text{NaOH}$); pisze równania reakcji zobojętniania w formie cząsteczkowej i jonowej;
- 2) tworzy i zapisuje wzory sumaryczne soli: chlorków, siarczków, azotanów(V), siarczanów(IV), siarczanów(VI), węglanów, fosforanów(V) (ortofosforanów(V)); tworzy nazwy soli na podstawie wzorów; tworzy i zapisuje wzory sumaryczne soli na podstawie nazw;
- 3) pisze równania reakcji otrzymywania soli (kwas + wodorotlenek (np. Ca(OH)_2), kwas + tlenek metalu, kwas + metal (1. i 2. grupy układu okresowego), wodorotlenek (NaOH , KOH , Ca(OH)_2) + tlenek niemetalu, tlenek metalu + tlenek niemetalu, metal + niemetal) w formie cząsteczkowej;
- 4) pisze równania dysocjacji elektrolitycznej soli rozpuszczalnych w wodzie;
- 5) wyjaśnia przebieg reakcji strąceniowej; projektuje i przeprowadza doświadczenie pozwalające otrzymywać substancje trudno rozpuszczalne (sole i wodorotlenki) w reakcjach strąceniowych, pisze odpowiednie równania reakcji w formie cząsteczkowej i jonowej; na podstawie tablicy rozpuszczalności soli i wodorotlenków przewiduje wynik reakcji strąceniowej;
- 6) wymienia zastosowania najważniejszych soli: chlorków, węglanów, azotanów(V), siarczanów(VI) i fosforanów(V) (ortofosforanów(V)).

VIII. Związki węgla z wodorem – węglowodory. Uczeń:

- 1) definiuje pojęcia: węglowodory nasycone (alkany) i nienasycone (alkeny, alkiны);
- 2) tworzy wzór ogólny szeregu homologicznego alkanów (na podstawie wzorów kolejnych alkanów) i zapisuje wzór sumaryczny alkanu o podanej liczbie atomów węgla; rysuje wzory strukturalne i półstrukturalne (grupowe) alkanów o łańcuchach prostych do pięciu atomów węgla w cząsteczce; podaje ich nazwy systematyczne;
- 3) obserwuje i opisuje właściwości fizyczne alkanów; wskazuje związek między długością łańcucha węglowego a właściwościami fizycznymi w szeregu alkanów (gęstość, temperatura topnienia i temperatura wrzenia);
- 4) obserwuje i opisuje właściwości chemiczne (reakcje spalania) alkanów; pisze równania reakcji spalania alkanów przy dużym i małym dostępie tlenu; wyszukuje informacje na temat zastosowań alkanów i je wymienia;
- 5) tworzy wzory ogólne szeregów homologicznych alkenów i alkinów (na podstawie wzorów kolejnych alkenów i alkinów); zapisuje wzór sumaryczny alkenu i alkinu o podanej liczbie atomów węgla; tworzy nazwy alkenów i alkinów na podstawie nazw odpowiednich alkanów; rysuje wzory strukturalne i półstrukturalne (grupowe) alkenów i alkinów o łańcuchach prostych do pięciu atomów węgla w cząsteczce;
- 6) na podstawie obserwacji opisuje właściwości fizyczne i chemiczne (spalanie, przyłączanie bromu) etenu i etynu; wyszukuje informacje na temat ich zastosowań i je wymienia;
- 7) zapisuje równanie reakcji polimeryzacji etenu; opisuje właściwości i zastosowania polietylenu;
- 8) projektuje i przeprowadza doświadczenie pozwalające odróżnić węglowodory nasycone od nienasyconych;
- 9) wymienia naturalne źródła węglowodorów;
- 10) wymienia nazwy produktów destylacji ropy naftowej, wskazuje ich zastosowania.

IX. Pochodne węglowodorów. Uczeń:

- 1) pisze wzory sumaryczne, rysuje wzory półstrukturalne (grupowe) i strukturalne alkoholi monohydroksylowych o łańcuchach prostych zawierających do pięciu atomów węgla

w cząsteczce; tworzy ich nazwy systematyczne; dzieli alkohole na mono- i polihydroksylowe;

2) bada wybrane właściwości fizyczne i chemiczne etanolu; opisuje właściwości i zastosowania metanolu i etanolu; zapisuje równania reakcji spalania metanolu i etanolu; opisuje negatywne skutki działania metanolu i etanolu na organizm ludzki;

3) zapisuje wzór sumaryczny i półstrukturalny (grupowy) propano-1,2,3-triolu (glicerolu); bada jego właściwości fizyczne; wymienia jego zastosowania;

4) podaje przykłady kwasów organicznych występujących w przyrodzie (np. kwas mrówkowy, szczawiowy, cytrynowy) i wymienia ich zastosowania; rysuje wzory półstrukturalne (grupowe) i strukturalne kwasów monokarboksylowych o łańcuchach prostych zawierających do pięciu atomów węgla w cząsteczce oraz podaje ich nazwy zwyczajowe i systematyczne;

5) bada i opisuje wybrane właściwości fizyczne i chemiczne kwasu etanowego (octowego); pisze w formie cząsteczkowej równania reakcji tego kwasu z wodorotlenkami, tlenkami metali, metalami; bada odczyn wodnego roztworu kwasu etanowego (octowego); pisze równanie dysocjacji tego kwasu;

6) wyjaśnia, na czym polega reakcja estryfikacji; zapisuje równania reakcji między kwasami karboksylowymi (metanowym, etanowym) i alkoholami (metanolem, etanolem); tworzy nazwy systematyczne i zwyczajowe estrów na podstawie nazw odpowiednich kwasów karboksylowych (metanowego, etanowego) i alkoholi (metanolu, etanolu); planuje i przeprowadza doświadczenie pozwalające otrzymać ester o podanej nazwie; opisuje właściwości estrów w aspekcie ich zastosowań

X. Substancje chemiczne o znaczeniu biologicznym. Uczeń:

1) podaje nazwy i rysuje wzory półstrukturalne (grupowe) długołańcuchowych kwasów monokarboksylowych (kwasów tłuszczowych) nasyconych (palmitynowego, stearynowego) i nienasyconego (oleinowego);

2) opisuje wybrane właściwości fizyczne i chemiczne długołańcuchowych kwasów monokarboksylowych; projektuje i przeprowadza doświadczenie, które pozwoli odróżnić kwas oleinowy od palmitynowego lub stearynowego;

3) opisuje budowę cząsteczki tłuszczu jako estru glicerolu i kwasów tłuszczowych; klasyfikuje tłuszcze pod względem pochodzenia, stanu skupienia i charakteru chemicznego; opisuje wybrane właściwości fizyczne tłuszczów; projektuje i przeprowadza doświadczenie pozwalające odróżnić tłuszcz nienasycony od nasyconego;

4) opisuje budowę i wybrane właściwości fizyczne i chemiczne aminokwasów na przykładzie kwasu aminooctowego (glicyny); pisze równanie reakcji kondensacji dwóch cząsteczek glicyny;

5) wymienia pierwiastki, których atomy wchodzą w skład cząsteczek białek; definiuje białka jako związki powstające w wyniku kondensacji aminokwasów;

6) bada zachowanie się białka pod wpływem ogrzewania, etanolu, kwasów i zasad, soli metali ciężkich (np. CuSO_4) i chlorku sodu; opisuje różnice w przebiegu denaturacji i koagulacji białek; wymienia czynniki, które wywołują te procesy; projektuje i przeprowadza doświadczenia pozwalające wykryć obecność białka za pomocą stężonego roztworu kwasu azotowego(V) w różnych produktach spożywczych;

7) wymienia pierwiastki, których atomy wchodzą w skład cząsteczek cukrów (węglowodanów); klasyfikuje cukry na proste (glukoza, fruktoza) i złożone (sacharoza, skrobia, celuloza);

8) podaje wzór sumaryczny glukozy i fruktozy; bada i opisuje wybrane właściwości fizyczne glukozy i fruktozy; wymienia i opisuje ich zastosowania;

9) podaje wzór sumaryczny sacharozy; bada i opisuje wybrane właściwości fizyczne sacharozy; wskazuje na jej zastosowania;

10) podaje przykłady występowania skrobi i celulozy w przyrodzie; podaje wzory sumaryczne tych związków; wymienia różnice w ich właściwościach fizycznych; opisuje znaczenie i zastosowania tych cukrów; projektuje i przeprowadza doświadczenia pozwalające wykryć obecność skrobi za pomocą roztworu jodu w różnych produktach spożywczych.

13. Szczegółowe kryteria ocen:

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

- a. w bardzo dobrym stopniu opanował pełen zakres wiedzy i umiejętności objętych programem nauczania chemii i biegle się nimi posługuje;
- b. ze sprawdzianów otrzymywał oceny celujące i bardzo dobre, z przewagą celujących;
- c. rozwiązuje zadania chemiczne o dużym stopniu trudności, proponuje nietypowe rozwiązania;
- d. samodzielnie i twórczo rozwija własne uzdolnienia, dzieli się swoją wiedzą z innymi;
- e. osiąga sukcesy w konkursach przedmiotowych, przejawia szczególne zainteresowania przedmiotem;

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:

- a. opanował i sprawnie wykorzystuje pełen zakres wiedzy i umiejętności określony programem nauczania chemii w danej klasie;
- b. samodzielnie rozwiązuje problemy teoretyczne i praktyczne;
- c. potrafi zastosować posiadaną wiedzę do rozwiązywania zadań w nowych sytuacjach,
- d. sumiennie przygotowuje się do zajęć;
- e. czynnie uczestniczy w zajęciach oraz chętnie bierze udział w konkursach, (...) itp. ;

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

- a. w znacznym stopniu opanował wiadomości i umiejętności określone programem nauczania i stosuje je w praktyce;
- b. samodzielnie rozwiązuje i wykonuje typowe zadania teoretyczne i praktyczne,
- c. systematycznie pracuje na lekcji;
- d. poprawnie stosuje wiadomości do rozwiązywania problemów praktycznych;
- e. współpracuje umiejętnie z grupą;

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:

- a. opanował podstawowe wiadomości i umiejętności określone zakresie umożliwiającym postępy w dalszym uczeniu się danego przedmiotu;
- b. samodzielnie wykonuje typowe zadania o niewielkim stopniu trudności;
- c. współpracuje w grupie;
- d. sporadycznie jest nieprzygotowany do lekcji;
- e. rozwiązuje typowe zadania o średnim stopniu trudności, czasem z pomocą nauczyciela;
- f. współpracuje z grupą przy realizacji zadań, korzystając z pomocy nauczyciela i kolegów.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

- a. w ograniczonym zakresie opanował podstawowe wiadomości i umiejętności, a braki nie przekreślają możliwości uzyskania przez ucznia podstawowej wiedzy z danego przedmiotu w trakcie dalszej nauki;
- b. ma braki w opanowaniu wiedzy i umiejętności na poziomie podstawowym, które jednak nie przekreślają możliwości dalszego kształcenia w zakresie chemii;
- c. wykonuje typowe podstawowe zadania o niewielkim stopniu trudności teoretyczne i praktyczne przy dużej pomocy nauczyciela;
- d. niechętnie angażuje się w prace na lekcji, często jest nieprzygotowany do zajęć;
- e. jest biernym uczestnikiem zajęć, ale nie przeszkadza w ich prowadzeniu.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:

- a. który nie opanował podstawowych wiadomości i umiejętności z zakresu chemii, co przekreśla możliwości dalszego kształcenia, nawet z pomocą nauczyciela nie wykonuje zadań o niewielkim stopniu trudności, a braki uniemożliwiają mu dalsze zdobywanie wiedzy z tego przedmiotu;
- b. nawet przy dużej pomocy nauczyciela nie jest w stanie rozwiązać zadania o niewielkim, elementarnym stopniu trudności;
- c. nie pracuje na lekcji i często jest nieprzygotowany do zajęć;
- d. nie włącza się do realizacji zadań na lekcji;
- e. nie współpracuje z grupą;
- f. z przyczyn nieuzasadnionych nie uczęszcza na zajęcia wyrównawcze lub konsultacje przedmiotowe (o ile takie szkoła zapewnia);
- g. nie korzysta z oferowanej pomocy nauczyciela przedmiotu ani z pomocy koleżeńskiej.

14. Dostosowania wymagań edukacyjnych do możliwości psychofizycznych i edukacyjnych ucznia:

- a) Uczniowie posiadający opinię poradni psychologiczno-pedagogicznej o specyficznych trudnościach w uczeniu się oraz uczniowie posiadający orzeczenie o potrzebie nauczania indywidualnego lub specjalnego są oceniani z uwzględnieniem zaleceń poradni.
- b) Nauczyciel dostosowuje wymagania edukacyjne do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia posiadającego opinię poradni psychologiczno-pedagogicznej o specyficznych trudnościach w uczeniu się.
- c) W stosunku do wszystkich uczniów posiadających dysfunkcje zastosowane zostaną zasady wzmacniania poczucia własnej wartości, bezpieczeństwa, motywowania do pracy i doceniania małych sukcesów.
- d) Dostosowania szczegółowe:
 - a. *uczniowie z specyficznymi trudnościami w uczeniu się, w tym z dysleksją, dysgrafią, dysortografią, dyskalkulią* dostosowanie wymagań będzie dotyczyło formy sprawdzania wiedzy, nie treści. Ucznia ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się obowiązują na lekcjach chemii wymagania i kryteria ocen określone w wymaganiach edukacyjnych dla wszystkich uczniów oraz:
 - posadzenie dziecka blisko nauczyciela, dzięki czemu zwiększy się jego koncentracja uwagi, wzrośnie bezpośrednia kontrola nauczyciela, bliskość tablicy pozwoli zmniejszyć ilość błędów przy przepisywaniu,
 - podawanie poleceń w prostszej formie,

- pomaganie w rozwiązywaniu zdań tekstowych poprzez zadawanie naprowadzających pytań,
 - unikanie trudnych, czy bardzo abstrakcyjnych pojęć, częste odwoływanie się do konkretnego, przykładu, zjawisk z życia codziennego
 - unikanie pytań problemowych, przekrojowych
 - odrębne instruowanie dziecka
 - w ocenie pracy ucznia uwzględnianie poprawności toku rozumowania, a nie tylko prawidłowości wyniku końcowego, poprawianie ocen z prac pisemnych w dowolnej formie (ustnej lub pisemnej) na dodatkowych zajęciach
 - wydłużanie czasu na odpowiedź i prace pisemne
 - odpytywanie po uprzedzeniu kiedy i z czego dokładnie uczeń będzie pytany,
 - dzielenie materiału na mniejsze partie, wyznaczanie czasu na ich opanowanie i odpytanie
 - pomoc podczas wypowiedzi ustnych w doborze słownictwa, naprowadzanie poprzez pytania pomocnicze
 - korzystanie z modeli związków chemicznych, tablicy pierwiastków chemicznych, kalkulatora podczas odpowiedzi, kartkówek, sprawdzianów
 - wydłużanie czasu na odpowiedź i prace pisemne, jeżeli to niemożliwe, to ograniczenie liczby zadań w pracy klasowej,
 - rozłożenie w czasie nauki symboli chemicznych, definicji, reguł,
- b. *uczniowie z obniżonym potencjałem intelektualnym* – dostosowanie wymagań w zakresie formy i treści
- uczeń ma prawo poprawiać sprawdzian w formie dla siebie najkorzystniejszej (ustnej lub pisemnej),
 - w kartkówkach ze znajomości pisania wzorów związków chemicznych przeważają przykłady związków dwupierwiastkowych,
 - w pracy pisemnej zdecydowana część zajmują zadania zamknięte i zadania z luką.
- c. *uczniowie z orzeczoną niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim* – dostosowanie wymagań w zakresie formy i treści. Uczniów z upośledzeniem lekkim obowiązuje taka sama podstawa programowa jak uczniów bez deficytów.
- na stopień bardzo dobry muszą opanować wiadomości i umiejętności określone jako podstawowe (czyli na stopień dostateczny dla ucznia bez deficytów).
 - na stopień dobry wiadomości i umiejętności określone jako konieczne (czyli na ocenę dopuszczającą dla ucznia bez deficytów).
 - na stopień dostateczny ponad połowę wiadomości i umiejętności koniecznych.
 - na stopień dopuszczający połowę wiadomości i umiejętności koniecznych.
 - uczniowie, którzy nie spełniają tych wymagań, unikają nauki, nie wykazują chęci współpracy z nauczycielem, nie przyjmują pomocy otrzymują stopień niedostateczny,
 - uczniowie z działu równania reakcji chemicznych wskazują reakcje na podstawie tekstu i wskazują typ reakcji
- d. *uczniowie z niepełnosprawnością ruchową* - dostosowanie wymagań w zakresie formy

- jeżeli niepełnosprawność dotyczy kończyn górnych, to nie oceniamy estetyki napisanych wzorów związków chemicznych.
 - uczeń może opowiedzieć jakie czynności należy wykonać, aby rozwiązać zadanie.
 - preferujemy odpowiedzi ustne.
 - w testach i pracach pisemnych wykorzystujemy zadania zamknięte, zadania z luką.
 - uczeń może w zadaniach domowych korzystać z komputera .
- e. *uczniowie słabo słyszący*
- w klasie siedzą w pierwszych lub drugich ławkach,
 - nauczyciel przypomina uczniowi o noszeniu aparatu słuchowego,
 - nauczyciel sprawdza czy uczeń zrozumiał polecenie,
 - nauczyciel przekazując informacje, staje przodem do ucznia,
 - nauczyciel dokładnie i głośno wymawia nowe pojęcia i objaśnia je,
 - nauczyciel sprawdza czy uczeń zapisał zadanie domowe, informacje o kartkówkach i sprawdzianach,
 - jeżeli wymaga tego sytuacja, uczeń może mieć inny test, w którym przeważają zadania z krótkimi poleceniami
- f. *uczniowie słabo widzący*
- wymagania jak dla uczniów bez dysfunkcji, ale uczeń zajmuje ławkę przy oknie w dobrze oświetlonym miejscu,
 - na lekcji ma przygotowane pogrubione linie w zeszycie, jeżeli tego wymaga sytuacja (przygotowane przez rodziców lub innych członków rodziny),
 - kartkówki i sprawdziany są pisane czcionką '16' lub większą,
 - nauczyciel przygotowuje powiększone kserokopie fotografii i rysunków (o ile jest potrzeba i możliwość w szkole), które chce z uczniem na lekcji omawiać,
 - uczeń może podczas lekcji, na kartkówce i sprawdzianie korzystać z modeli związków chemicznych,
 - uczeń korzysta z powiększonych kserokopii układu okresowego i tabeli rozpuszczalności wodorotlenków i soli,
 - zwracanie uwagi na szybką męczliwość ucznia związana ze zużywaniem większej energii na patrzenie i interpretację informacji uzyskanych drogą wzrokową – wydłużenie czasu na wykonanie określonych zadań
 - częste zadawanie pytania – „co widzisz?” w celu sprawdzenia i uzupełnienia słownego trafności doznań wzrokowych
- g. *uczniowie przewlekłe chorzy* — wymagania jak dla uczniów bez dysfunkcji, ale:
- jeżeli uczeń jest długo nieobecny, zaległe kartkówki i sprawdziany pisze we wcześniej uzgodnionym z nauczycielem terminie,
 - braki we wiadomościach i umiejętnościach uzupełnia uczestnicząc w zajęciach dodatkowych, o ile szkoła takie organizuje,
- h. *uczniowie wykazujący kłopoty z zachowaniem i zagrożeni niedostosowaniem społecznym* wymagania jak dla uczniów bez dysfunkcji, ale
- posadzenie dziecka blisko nauczyciela, dzięki czemu zwiększy się jego koncentracja uwagi, ograniczeniu ulegnie ilość bodźców rozpraszających, wzrośnie bezpośrednia kontrola nauczyciela,

- i. *uczniowie z deficytami rozwojowymi* wymagania jak dla uczniów bez dysfunkcji, ale
 - wydłużony czas na odpowiedzi
 - precyzyjne, krótkie polecenia
 - wydłużony czas na opanowanie definicji, reguł, twierdzeń
 - poprawa ocen w dowolnej formie(ustnej lub pisemnej) na dodatkowych zajęciach
- j. *uczniowie z trudnościami w nauce* wymagania jak dla uczniów bez dysfunkcji, ale
 - posadzenie ucznia blisko nauczyciela, kontrola pracy na lekcjach,
 - pilnowanie odrabiania zadań domowych,
 - wdrażanie do regularnego uczenia się,
 - kontrolowanie obecności na lekcjach
- k. *uczniowie z ADHD* wymagania jak dla uczniów bez dysfunkcji, ale
 - pomaganie uczniowi w skupieniu się na wykonywaniu jednej czynności,
 - wydawanie jasnych, precyzyjnych poleceń- na raz tylko jedno polecenie,
 - formułowanie informacji dotyczących pracy domowej w sposób jasny i przejrzysty,
 - przypominanie o regułach,
 - skupianie uwagi ucznia na tym co najważniejsze – kolor, podkreślenie, poprawny zapis
 - chwalenie ucznia za każde pozytywne zachowanie
 - angażowanie ucznia w konkretne działania
 - akceptowanie ucznia bez względu na jego nieprawidłowe zachowania
 - w miarę potrzeby opracowanie zrozumiałego dla ucznia kontraktu
 - zapewnienie uczniowi miejsca w pierwszej ławce

KONTRAKT NAUCZYCIEL – UCZEŃ – RODZIC

PROSZE O ZAPOZNANIE SIĘ Z INFORMACJĄ I POTWIERDZENIE PODPISEM

Sprawdzenie postępów ucznia na lekcjach chemii odbywać się będzie poprzez:

sprawdziany; kartkówki; odpowiedzi ustne; prace domowe; aktywność i pracę ucznia podczas lekcji; prace dodatkowe/ projekty uczniowskie/ pokazy doświadczeń; szczególne osiągnięcia.

1. Sprawdziany są obowiązkowe i są zapowiadane z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem i poprzedzone powtórzeniem sprawdzanych umiejętności i wiadomości.

2. Ocenione sprawdziany będą przez uczniów przekazywane rodzicom (prawnym opiekunom) do wglądu. Po zapoznaniu się z oceną uzyskaną ze sprawdzianu i potwierdzeniu przez rodzica (prawnego opiekuna) podpisem, prace klasowe obowiązkowo muszą zostać zwrócone nauczycielowi. Jeżeli praca klasowa nie zostanie oddana, to następne będą udostępniane do wglądu tylko na terenie szkoły.

3. Jeśli uczeń z przyczyn losowych (dłuższa nieobecność w szkole, usprawiedliwiona) opuści sprawdzian, to musi go napisać w ciągu dwóch tygodni od dnia powrotu do szkoły. Uczeń nieobecny na sprawdzianie (nieobecność nieusprawiedliwiona) otrzymuje ocenę niedostateczną, bez możliwości poprawy.

4. Uczeń ma obowiązek poprawić ocenę niedostateczną ze sprawdzianu w terminie jednego tygodnia od jej oddania; uwzględnia się również możliwość poprawy oceny dopuszczającej.

5. Kartkówki obejmują materiał z ostatnich lekcji i nie muszą być zapowiadane. Kartkówki nie podlegają poprawie.

6. Uczeń ma prawo do dwukrotnego w ciągu semestru zgłoszenia nieprzygotowania się do lekcji. Przez nieprzygotowanie się do lekcji rozumiemy: brak zeszytu, brak zeszytu ćwiczeń, brak pracy domowej, brak pomocy potrzebnych do lekcji. Po wykorzystaniu tego limitu uczeń otrzymuje za każde nieprzygotowanie ocenę niedostateczną.

7. Prace domowe sprawdzane są na każdej lekcji, ale oceniane wybiórczo.

8. Na lekcjach chemii oceniane są także:

- aktywność na lekcji za pomocą plusów i minusów; plus uczeń może uzyskać m.in. za samodzielne wykonanie krótkiej pracy na lekcji, krótką prawidłową odpowiedź ustną, aktywną pracę w grupie; minus uczeń może uzyskać za brak zaangażowania na lekcji, brak kluczowych wiadomości i umiejętności.

Sposób przeliczania plusów i minusów:

6 plusów – ocena celująca

5 plusów 1 minus - ocena bardzo dobra

4 plusy 2 minusy – ocena dobra

3 plusy 3 minusy – ocena dostateczna

2 plusy 4 minusy – ocena dopuszczająca

1 plus 5 minusy – ocena dopuszczająca z minusem

6 minusów – ocena niedostateczna.

- udział i bardzo dobre wyniki w konkursach chemicznych, awans do następnego etapu lub osiągnięcie tytułu laureata;

- samodzielne wykonywanie prac dodatkowych.

9. Ocenę śródroczną(roczną) wystawia się na podstawie ocen uzyskanych w ciągu danego półrocza, jednakże **nie jest ona średnią arytmetyczną ocen uzyskanych przez ucznia.**

Szczegółowy Przedmiotowy System Oceniania z chemii znajduje się u nauczyciela przedmiotu.

.....
podpis nauczyciela

.....
podpis ucznia

.....
podpis rodzica

EDUKACJA DLA BEZPIECZEŃSTWA

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA Z EDUKACJI DLA BEZPIECZEŃSTWA KLASA VIII

1. Formy sprawdzania wiadomości i umiejętności uczniów:

- **Sprawdziany** przeprowadzane są w formie pisemnej, są obowiązkowe, zapowiadane uczniom z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem. Przeprowadzane po każdym zrealizowanym dziale. Uczniowie znają zakres materiału przewidzianego na pracy klasowej. Zasada przeliczania oceny punktowej na stopień szkolny jest zawarta

w WZO. Jeśli uczeń z przyczyn losowych opuści pracę klasową, to musi napisać ją w ciągu dwóch tygodni od dnia powrotu do szkoły.

Waga oceny z pracy klasowej wynosi 100%

- **Kartkówki** przeprowadza się w formie pisemnej, nie musi być zapowiadana, dotyczy kilku ostatnich jednostek lekcyjnych. Zasada przeliczania oceny punktowej na stopień szkolny jest zawarta w WZO.

Waga oceny z kartkówki wynosi 90%

- **Aktywność i praca ucznia na lekcji** są oceniane za pomocą plusów i minusów.

a) Plus uczeń może uzyskać m.in. za samodzielne wykonanie krótkiej pracy na lekcji, krótką prawidłową odpowiedź ustną, aktywną pracę w grupie.

b) Minus uczeń może uzyskać za brak zaangażowania na lekcji, brak kluczowych wiadomości i umiejętności.

c) Sposób przeliczania plusów i minusów:

- ✓ 6 plusów - ocena bardzo dobra
- ✓ 5 plusy 1 minus – ocena dobra
- ✓ 4 plusy 2 minusy – ocena dostateczna
- ✓ 3 plusy 3 minusy – ocena dopuszczająca
- ✓ 2 plus 4 minusy – ocena dopuszczająca z minusem
- ✓ 5 minusów – ocena niedostateczna.

Waga oceny za aktywność i pracę ucznia na lekcji wynosi 70%

- **Odpowiedź ustna** dotyczy kilku ostatnich jednostek lekcyjnych, nie musi być zapowiadana. Oceniając wypowiedź ucznia bierze się pod uwagę m.in.: wartość merytoryczną jego wypowiedzi.

Waga oceny za odpowiedź ustną wynosi 70%.

- **Praca w grupach** dotyczy konkretnego zagadnienia, omawianego w czasie lekcji. Oceniając ucznia bierze się pod uwagę m.in.: umiejętność pracy w zespole i zaangażowanie ucznia w pracę zespołu i poprawność rozwiązywania zadań.

Waga oceny za pracę w grupach wynosi 40%

- **Prace dodatkowe** obejmują dodatkowe zadania dla zainteresowanych uczniów, prace projektowe wykonane indywidualnie lub zespołowo. Oceniając ten rodzaj pracy, nauczyciel bierze pod uwagę m.in.: wartość merytoryczną pracy, estetykę wykonania, wkład pracy ucznia, sposób prezentacji, oryginalność i pomysłowość pracy.

Waga oceny za zadania dodatkowe wynosi 100%

- **Udział w konkursach** uczniów, szkolnych i międzyszkolnych. Za udział w konkursie uczeń otrzymuje ocenę bardzo dobrą, a za wysokie wyniki tzn. wyróżnienie, III lub II miejsce, albo tytuł laureata otrzymuje ocenę celującą.

Waga oceny za szczególne osiągnięcia wynosi 100%

- **Nieprzygotowanie do lekcji** – przez nieprzygotowanie do lekcji rozumie się brak zeszytu, brak podręcznika, brak potrzebnych pomocy do lekcji. Uczeń ma prawo do dwukrotnego w ciągu semestru zgłoszenia nieprzygotowania się do lekcji. Po wykorzystaniu tego limitu za każde następne nieprzygotowanie uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną. Nieprzygotowanie należy zgłosić na początku lekcji.

Waga oceny za nieprzygotowanie do lekcji wynosi 50%.

3. Sposoby informowania uczniów i rodziców o indywidualnych osiągnięciach:

- a. O uzyskiwanych ocenach uczniowie będą informowani na bieżąco.
- b. Rodzice będą powiadamiani o osiągnięciach uczniów w czasie spotkań z wychowawcą, podczas indywidualnych konsultacji z nauczycielem oraz przez e-dziennik.
- c. Testy, sprawdziany, kartkówki (w formie pisemnej) po sprawdzeniu i ocenieniu będą przekazywane uczniom i rodzicom do wglądu.
- d. Oceny śródroczne (roczne) nie są średnią arytmetyczną ocen cząstkowych.

4. Tryb i warunki poprawy oceny cząstkowej:

- a. Uczeń może dokonać poprawy oceny na zajęciach dodatkowych lub w inny sposób uzgodniony z nauczycielem.
- b. Uczeń poprawia tylko raz daną pracę. Obydwie oceny, z danej pracy i jej poprawy, zostaną wpisane do e-dziennika.
- c. Oceny niedostateczne z zadań wykonywanych na lekcji i kartkówek nie podlegają poprawie.
- d. Sposoby poprawy oceny niedostatecznej śródrocznej (rocznej) zawiera Statut szkoły.

5. Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania ocen klasyfikacyjnych w klasie VIII

1. Bezpieczeństwo państwa. Uczeń:
 1. zna i charakteryzuje podstawowe pojęcia związane z bezpieczeństwem państwa, rozumie istotę problemu bezpieczeństwa; wymienia składniki bezpieczeństwa państwa;
 2. jest zorientowany w geopolitycznych uwarunkowaniach bezpieczeństwa, wynikających z położenia Polski;
 3. zna i przedstawia rolę organizacji międzynarodowych w zapewnieniu bezpieczeństwa Polski.
2. Działania w sytuacjach nadzwyczajnych zagrożeń (katastrof i wypadków masowych). Uczeń:

1. wymienia przykłady nadzwyczajnych zagrożeń (pochodzenia naturalnego i wywołane przez człowieka);
 2. wymienia zasady ostrzegania ludności o zagrożeniach; rozróżnia poszczególne sygnały alarmowe i środki alarmowe; omawia zasady właściwego zachowania się w razie uruchomienia sygnałów alarmowych;
 3. przedstawia obowiązki ludności w sytuacjach wymagających ewakuacji;
 4. omawia rolę różnych służb i innych podmiotów, uzasadnia znaczenie bezwzględnego stosowania się do ich zaleceń;
 5. wymienia przykłady zagrożeń środowiskowych, w tym zna zasady postępowania w razie: pożaru, wypadku komunikacyjnego, zagrożenia powodzią, intensywnej śnieżycy, uwolnienia niebezpiecznych środków chemicznych, zdarzenia terrorystycznego.
3. Podstawy pierwszej pomocy. Uczeń:
1. rozumie znaczenie podejmowania działań z zakresu udzielania pierwszej pomocy przez świadka zdarzenia oraz przedstawia jego rolę;
 2. zna zasady bezpiecznego postępowania w miejscu zdarzenia, w tym:
 1. unikania narażania własnego zdrowia,
 2. oceniania własnych możliwości,
 3. rozpoznawania potencjalnych źródeł zagrożenia w kontakcie z poszkodowanym,
 4. wskazywania sposobu zabezpieczenia się przed zakażeniem w kontakcie z krwią i płynami ustrojowymi, stosowania uniwersalnych środków ochrony osobistej;
 3. podaje przykłady zagrożeń w środowisku domowym, ulicznym, wodnym, w przestrzeniach podziemnych, w lasach;
 4. przedstawia metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas zajęć;
 5. potrafi rozpoznać osobę w stanie zagrożenia życia:
 1. wyjaśnia pojęcie „stan zagrożenia życia”,
 2. wskazuje przyczyny i okoliczności prowadzące do szybkiego pogorszenia stanu zdrowia lub zagrożenia życia,
 3. wyjaśnia rolę układu nerwowego, układu krążenia i układu oddechowego w utrzymywaniu podstawowych funkcji życiowych;
 6. wie, jak prawidłowo wezwać pomoc:
 1. wymienia nazwy służb ratunkowych i podaje ich numery alarmowe,
 2. wskazuje, kiedy wezwać pomoc i w jaki sposób przekazać informacje o zdarzeniu;
 7. podaje przykład aplikacji na telefon komórkowy wspierającej udzielanie pierwszej pomocy;
 8. zna zasady postępowania z osobą nieprzytomną:
 1. wymienia objawy utraty przytomności,
 2. ocenia przytomność poszkodowanego,
 3. ocenia czynność oddychania u osoby nieprzytomnej (trzema zmysłami, przez okres do 10 sekund),

4. wyjaśnia mechanizm niedrożności dróg oddechowych u osoby nieprzytomnej,
 5. udrażnia drogi oddechowe rękoczynem czoło– żuchwa,
 6. układa osobę nieprzytomną w pozycji bocznej bezpiecznej,
 7. zapewnia osobie nieprzytomnej komfort termiczny;
 9. systematycznie ponawia ocenę oddychania u osoby nieprzytomnej;
 10. zna i wykonuje podstawowe czynności resuscytacji krążeniowo-oddechowej:
 1. wyjaśnia pojęcie „nagłe zatrzymanie krążenia”; wymienia jego oznaki,
 2. wymienia warunki i czynniki zapewniające resuscytację wysokiej jakości,
 3. omawia uniwersalny algorytm w nagłym zatrzymaniu krążenia,
 4. wykonuje na manekinie uciski klatki piersiowej i sztuczne oddychanie samodzielnie i we współpracy z drugą osobą,
 5. opisuje zastosowanie automatycznego defibrylatora zewnętrznego (AED) oraz wskazuje na jego znaczenie dla zwiększenia skuteczności akcji resuscytacyjnej;
 11. wykonuje podstawowe czynności pierwszej pomocy w zadławieniu:
 1. wyjaśnia pojęcie i mechanizm zadławienia,
 2. omawia schemat postępowania w przypadku zadławienia,
 3. wykonuje na manekinie rękoczyny ratunkowe w przypadku zadławienia,
 4. wymienia przykłady działań zapobiegających zadławieniu u małych dzieci;
 12. zna wyposażenie apteczki pierwszej pomocy: wymienia przedmioty, jakie powinny znaleźć się w apteczce domowej, samochodowej, przygotowanej na wyprawę turystyczną;
 13. zna zasady pierwszej pomocy w urazach kończyn:
 1. wyjaśnia pojęcia: rana, krwotok,
 2. wykonuje opatrunek osłaniający na ranę w obrębie kończyny,
 3. wyjaśnia, jak rozpoznać krwotok zewnętrzny,
 4. wykonuje opatrunek uciskowy,
 5. bezpiecznie zdejmuje rękawiczki ochronne,
 6. wyjaśnia pojęcie: złamanie,
 7. stosuje zasady unieruchamiania doraźnego kości i stawów,
 8. wymienia przykłady zapobiegania urazom w sporcie, w domu, w pracy;
 14. rozumie, na czym polega udzielanie pierwszej pomocy w oparzeniach:
 1. wyjaśnia pojęcie „oparzenie”,
 2. omawia zasady postępowania w przypadku oparzenia termicznego,
 3. demonstruje metodę chłodzenia w przypadku oparzenia kończyny,
 4. wymienia przykłady zapobiegania oparzeniom, ze szczególnym uwzględnieniem środowiska domowego i małych dzieci.
4. Kształtowanie postaw obronnych. Uczeń:

1. orientuje się w terenie według: położenia Słońca, Gwiazdy Polarnej, charakterystycznych przedmiotów terenowych (natura/ budowle)
2. określa przybliżoną odległość przebytej drogi na podstawie parokroków lub upływającego czasu marszu
3. wyznacza kierunki stron świata przy pomocy kompasu/ busoli
4. wyznacza kierunki stron świata przy pomocy GPS
5. umie zorientować mapę i wskazać na niej własne miejsce stania,
6. umie zaplanować i obliczyć drogę marszu (czas, odległość)
7. wyjaśnia znaczenie pojęcia cyberbezpieczeństwa, opisuje miejsce cyberbezpieczeństwa w systemie bezpieczeństwa państwa, wymienia główne zagrożenia dla cyberbezpieczeństwa, proponuje efektywne sposoby zapobiegania atakom na cyberbezpieczeństwo i minimalizacji ich skutków, opisuje zadania Wojsk Obrony Cyberprzestrzeni, opisuje przykłady ataków na cyberbezpieczeństwo
8. zasada BLOS (broń/ lufa/ otoczenie/ spust), wylicza zasady bezpiecznego posługiwania się bronią, rozumie zasady efektywnego posługiwania się bronią strzelecką, identyfikuje podstawowe części składowe broni, pisuje ułożenie ciała w podstawowych postawach strzeleckich (zależnie od dyscypliny i konkurencji), opisuje zasady zgrywania podstawowych rodzajów przyrządów celowniczych, prawidłowo składa się do strzału.

6. Szczegółowe kryteria ocen:

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

- a. inicjuje dyskusję,
- b. przedstawia własne (racjonalne) koncepcje rozwiązań, działań, przedsięwzięć,
- c. systematycznie wzbogaca swoją wiedzę i umiejętności, dzieli się tym z grupą,
- d. odnajduje analogie, wskazuje szanse i zagrożenia określonych rozwiązań,
- e. wyraża własny, krytyczny, twórczy stosunek do omawianych zagadnień,
- f. argumentuje w obronie własnych poglądów, posługując się wiedzą poza programową,

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:

- a. sprawnie korzysta ze wszystkich dostępnych źródeł informacji,
- b. samodzielnie rozwiązuje zadania i problemy postawione przez nauczyciela,
- c. jest aktywny na lekcjach i zajęciach pozalekcyjnych (zawodach, konkursach),
- d. bezbłędnie wykonuje czynności ratownicze, koryguje błędy kolegów,
- e. odpowiednio wykorzystuje sprzęt i środki ratownicze,
- f. sprawnie wyszukuje w różnych źródłach informacje o sposobach alternatywnego działania (także doraźnego),
- g. umie pokierować grupą rówieśników,

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

- a. samodzielnie korzysta ze wskazanych źródeł informacji

- b. poprawnie rozumuje w kategoriach przyczynowo – skutkowych
- c. samodzielnie wykonuje typowe zadania o niewielkim stopniu złożoności
- d. podejmuje wybrane zadania dodatkowe
- e. jest aktywny w czasie lekcji
- f. poprawnie wykonuje czynności ratownicze, umie dobrać potrzebny sprzęt i wykorzystać niektóre środki ratownicze

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:

- a. pod kierunkiem nauczyciela wykorzystuje podstawowe źródła informacji,
- b. samodzielnie wykonuje proste zadania w trakcie zajęć,
- c. przejawia przeciętną aktywność,

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

- a. przy pomocy nauczyciela wykonuje proste polecenia, wykorzystując podstawowe umiejętności,

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:

- a. nie potrafi wykonać prostych poleceń, wymagających zastosowania podstawowych umiejętności.

7. Dostosowanie wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia:

Zgodnie z zaleceniami orzeczenia o niepełnosprawności oraz opinią z poradni psychologiczno - pedagogicznej itp. Wymagania edukacyjne dostosowane zostaną do indywidualnych potrzeb ucznia, pod względem formy (tam, gdzie to wystarcza) lub formy i treści (tam, gdzie jest to konieczne) uwzględniając także wkład pracy dziecka.

Wszystkie sprawy nieujęte w PSO zawarte są w Statucie Szkoły i Wewnątrzszkolnych Zasadach Oceniania.

KONTRAKT NAUCZYCIEL – UCZEŃ – RODZIC

PROSZE O ZAPOZNANIE SIĘ Z INFORMACJĄ I POTWIERDZENIE PODPISEM

Sprawdzenie postępów ucznia na lekcjach edukacji dla bezpieczeństwa i odbywać się będzie poprzez:

Sprawdziany przeprowadzane są w formie pisemnej, są obowiązkowe, zapowiadane uczniom

z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem. Zasada przeliczania oceny punktowej na stopień szkolny jest zawarta w WZO. Jeśli uczeń z przyczyn losowych opuści pracę klasową, to musi napisać ją w ciągu dwóch tygodni od dnia powrotu do szkoły.

Kartkówki przeprowadza się w formie pisemnej, nie musi być zapowiadana, dotyczy kilku ostatnich jednostek lekcyjnych. Zasada przeliczania oceny punktowej na stopień szkolny jest zawarta w WZO.

Aktywność i praca ucznia na lekcji są oceniane za pomocą plusów i minusów.

Plus uczeń może uzyskać m.in. za samodzielne wykonanie krótkiej pracy na lekcji, krótką prawidłową odpowiedź ustną, aktywną pracę w grupie.

Minus uczeń może uzyskać za brak zaangażowania na lekcji, brak kluczowych wiadomości i umiejętności.

Sposób przeliczania plusów i minusów: 6 plusów - ocena celująca, 5 plusy 1 minus – ocena bardzo dobra, 4 plusy 2 minusy – ocena dobra, 3 plusy 3 minusy – ocena dostateczna, 2 plusy 4 minusy – ocena dopuszczająca, 1 plus 5 minusów ocena dopuszczająca z minusem, 6 minusów – ocena niedostateczna.

Odpowiedź ustna dotyczy kilku ostatnich jednostek lekcyjnych, nie musi być zapowiadana. Oceniając wypowiedź ucznia bierze się pod uwagę m.in.: wartość merytoryczną.

Praca w grupach dotyczy konkretnego zagadnienia, omawianego w czasie lekcji. Oceniając ucznia bierze się pod uwagę m.in.: umiejętność pracy w zespole i zaangażowanie ucznia w pracę zespołu i poprawność rozwiązywania zadań.

Prace dodatkowe obejmują dodatkowe zadania dla zainteresowanych uczniów, prace projektowe wykonane indywidualnie lub zespołowo. Oceniając ten rodzaj pracy, nauczyciel bierze pod uwagę m.in.: wartość merytoryczną pracy, estetykę wykonania, wkład pracy ucznia, sposób prezentacji, oryginalność i pomysłowość pracy.

Udział w konkursach uczniów, szkolnych i międzyszkolnych.

Nieprzygotowanie do lekcji – przez nieprzygotowanie do lekcji rozumie się brak zeszytu, podręcznika, brak potrzebnych pomocy do lekcji. Uczeń ma prawo do dwukrotnego w ciągu semestru zgłoszenia nieprzygotowania się do lekcji. Po wykorzystaniu tego limitu za każde następne nieprzygotowanie uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną. Nieprzygotowanie należy zgłosić na początku lekcji.

Ocenę śródroczną(roczną) wystawia się na podstawie ocen uzyskanych w ciągu danego półrocza, jednakże nie jest ona średnią arytmetyczną ocen uzyskanych przez ucznia. Szczegółowy Przedmiotowy System Oceniania z edukacji dla bezpieczeństwa znajduje się u nauczyciela przedmiotu.

.....
podpis rodzica

.....
podpis ucznia

EDUKACJA WCZESNOSZKOLNA

KLASY I - III

WYMAGANIA EDUKACYJNE I KRYTERIA OCENIANIA Z EDUKACJI WCZESNOSZKOLNEJ

1. Przedmiotem oceniania są:

- a. okresowe diagnozy,
- b. sprawdziany i testy,
- c. odpowiedzi ustne,
- d. krótkie prace pisemne,
- e. aktywność i praca na lekcji,
- f. prace domowe,
- g. przygotowanie do lekcji,
- h. prowadzenie zeszytów i ćwiczeń,
- i. ćwiczenia praktyczne (wytwory pracy dziecka),
- j. poziom techniki czytania,
- k. sprawność motoryczna,
- l. śpiewanie piosenek,
- m. obserwacja zachowania,
- n. dodatkowe prace

2. Formy sprawdzania wiadomości i umiejętności uczniów:

- a) czytanie ciche (rozumienie i interpretacja treści);
- b) czytanie głośne (technika, rozumienie i interpretacja treści);
- c) pisanie , prowadzenie zeszytów i ćwiczeń (graficzna strona pisma, poprawność ortograficzna, forma, płynność, spójność logiczna wypowiedzi pisemnych);
- d) pisanie z pamięci i ze słuchu;
- e) recytacja (zgodność z tekstem, płynność recytacji, przestrzeganie znaków przestankowych, barwa głosu, dostosowanie tempa recytacji);
- f) wypowiedzi słowne (poprawność gramatyczna, spójność, logiczność, rozumienie poleceń);
- g) obliczanie (wykonywanie działań arytmetycznych, rozwiązywanie zadań tekstowych i problemów matematycznych i praktycznych, obliczenia geometryczne);
- h) wiedza o świecie (znajomość pojęć i procesów przyrodniczych, środowiskowych, społecznych, obserwacje, doświadczenia, analiza zjawisk);
- i) działalność artystyczna (plastyczna, muzyczna, techniczna);
- j) rozwój ruchowy;
- k) korzystanie z komputera;
- l) język obcy.

Ocenianie bieżące w klasach I - III ma formę oceny opisowej i określa poziom i postęp w stosunku do wymagań określonych w podstawie programowej i realizowanym programie nauczania.

3. Ocenianie bieżące uczniów klas I-III ustala się w krótkich komentarzach słownych według następującego opisu :

WSPANIALE!

Uczeń otrzymuje wówczas, jeżeli posiadał wiedzę i umiejętności zawartych w podstawie programowej, samodzielnie i twórczo rozwija własne uzdolnienia. Korzysta z różnych źródeł wiedzy i informacji. Biegle posługuje się zdobytymi wiadomościami w rozwiązywaniu problemów teoretycznych lub praktycznych. Proponuje rozwiązania niekonwencjonalne.

Potrafi samodzielnie wnioskować, uogólniać i dostrzegać związki przyczynowo – skutkowe. Osiąga sukcesy w konkursach, zawodach sportowych.

BARDZO DOBRZE !

Uczeń otrzymuje wówczas, jeżeli opanował pełny zakres wiedzy i umiejętności określone podstawą programową. Poprawnie posługuje się zdobytymi wiadomościami, samodzielnie rozwiązuje problemy teoretyczne i praktyczne ujęte programem nauczania, potrafi zastosować posiadaną wiedzę do rozwiązywania zadań i problemów w nowych sytuacjach.

DOBRZE !

Uczeń otrzymuje wówczas, jeżeli opanował większość wiadomości określonych podstawą programową. Poprawnie stosuje wiadomości, rozwiązuje (wykonuje) typowe zadania teoretyczne lub praktyczne.

POSTARAJ SIĘ !

Uczeń otrzymuje wówczas, jeżeli opanował część wiadomości i umiejętności określonych podstawą programową. Może mieć braki w opanowaniu podstaw programowych, ale braki te nie przekreślają możliwości uzyskania przez ucznia podstawowej wiedzy w ciągu dalszej nauki. Rozwiązuje (wykonuje) zadania teoretyczne i praktyczne o niewielkim stopniu trudności. Przy pomocy nauczyciela wykonuje niektóre zadania.

KONIECZNIE POĆWICZ !

Uczeń otrzymuje wówczas, jeżeli słabo opanował wiadomości i umiejętności określone w podstawie programowej, większość zadań wykonuje pod kierunkiem nauczyciela, wymaga dodatkowego wyjaśnienia sposobu wykonania pracy, nie przestrzega limitów czasowych, często nie kończy rozpoczętych zadań.

4. Dla rozpoznania poziomu opanowanych wiadomości oceniane są wszystkie umiejętności ucznia. Częstotliwość sprawdzania umiejętności ucznia :

- a) czytanie – na bieżąco,
- b) pisanie z pamięci lub ze słuchu – co najmniej dwa razy w półroczu,
- c) karty kontrolne – na bieżąco,
- d) sprawdzian wiadomości i umiejętności - co najmniej dwa razy w półroczu,
- e) praca domowa – na bieżąco,
- f) praca w zespole – na bieżąco,
- g) praca praktyczna – na bieżąco,
- h) aktywność muzyczno– ruchowa – na bieżąco,
- i) aktywność na lekcji – na bieżąco,
- j) prowadzenie zeszytu przedmiotowego/ ćwiczeń – systematycznie, na bieżąco,
- k) recytacja – co najmniej raz w półroczu.

5. Sposoby informowania uczniów i rodziców o indywidualnych osiągnięciach.

- a) Uczniowie o cenach są informowani ustnie na bieżąco.
- b) Rodzice są poinformowani o osiągnięciach dzieci poprzez wpisy do zeszytów, ćwiczeń, zeszytów informacyjnych, na zebraniach z rodzicami i podczas indywidualnych spotkań z rodzicami.
- c) Sprawdziany i testy po sprawdzeniu i ocenieniu będą przez uczniów przekazywane rodzicom (prawnym opiekunom) do wglądu. Po zapoznaniu się z oceną uzyskaną ze sprawdzianu lub testu i potwierdzeniu przez rodzica (prawnego opiekuna) podpisem, prace obowiązkowo muszą zostać zwrócone nauczycielowi. Jeżeli praca klasowa nie zostanie oddana, to następne będą udostępniane do wglądu tylko na terenie szkoły.
- d) Nauczyciel ma obowiązek przechowywania sprawdzianów i testów w dokumentacji klasy do końca każdego roku szkolnego.
- e) Uczeń otrzymuje pochwały do e-dziennika za udział w konkursach oraz za odniesione

w nich sukcesy.

6. Kryteria wymagań z poszczególnych edukacji po pierwszym etapie edukacji:

EDUKACJA POLONISTYCZNA

1. Korzysta z informacji:
 - a. uważnie słucha wypowiedzi i korzysta z przekazywanych informacji,
 - b. czyta i rozumie teksty przeznaczone dla dzieci na I etapie edukacji i wyciąga z nich wnioski,
 - c. wyszukuje w tekście potrzebne informacje i w miarę możliwości korzysta ze słowników i encyklopedii przeznaczonych dla dzieci na I etapie edukacyjnym,
 - d. zna formy użytkowe: życzenia, zaproszenie, zawiadomienie, list, notatka do kroniki; potrafi z nich korzystać.
2. Analizuje i interpretuje teksty kultury:
 - a. przejawia wrażliwość estetyczną, rozszerza zasób słownictwa poprzez kontakt z dziełami literackimi,
 - b. w tekście literackim zaznacza wybrane fragmenty, określa czas i miejsce akcji, wskazuje głównych bohaterów,
 - c. czyta teksty i recytuje wiersze, z uwzględnieniem interpunkcji i intonacji,
 - d. ma potrzebę kontaktu z literaturą i sztuką dla dzieci, czyta wybrane przez siebie i wskazane przez nauczyciela książki, wypowiada się na ich temat,
 - e. pod kierunkiem nauczyciela korzysta z podręczników i zeszytów ćwiczeń oraz innych środków dydaktycznych.
3. Tworzy wypowiedzi:
 - a. w formie ustnej i pisemnej: kilkuzdaniową wypowiedź, krótkie opowiadanie i opis, list prywatny, życzenia, zaproszenie, zawiadomienie, ogłoszenie;
 - b. dobiera właściwe formy komunikowania się w różnych sytuacjach społecznych;
 - c. uczestniczy w rozmowach: zadaje pytania, udziela odpowiedzi i prezentuje własne zdanie; poszerza zakres słownictwa i struktur składniowych;
 - d. dba o kulturę wypowiedziania się; poprawnie artykułuje głoski, akcentuje wyrazy, stosuje pauzy i właściwą intonację w zdaniu oznajmującym, pytającym i rozkazującym; stosuje formuły grzecznościowe;
 - e. dostrzega różnicę pomiędzy literą i głosem; dzieli wyrazy na sylaby; oddziela wyrazy w zdaniu, zdania w tekście;
 - f. pisze czytelnie i estetycznie (przestrzega zasad kaligrafii), dba o poprawność gramatyczną, ortograficzną oraz interpunkcyjną;
 - g. przepisuje teksty, pisze z pamięci i ze słuchu; w miarę swoich możliwości samodzielnie realizuje pisemne zadania domowe.

JĘZYK NOWOŻYTNY

1. Wie, że ludzie posługują się różnymi językami i aby się z nimi porozumieć, trzeba nauczyć się ich języka (motywacja do nauki języka obcego).
2. Reaguje werbalnie i niewerbalnie na proste polecenia nauczyciela.
3. Rozumie wypowiedzi ze słuchu:
 - a. rozróżnia znaczenie wyrazów o podobnym brzmieniu;
 - b. rozpoznaje zwroty stosowane na co dzień i potrafi się nimi posługiwać;
 - c. rozumie ogólny sens krótkich opowiadań i baśni przedstawianych także za pomocą obrazów, gestów;
 - d. rozumie sens prostych dialogów w historyjkach obrazkowych (także w nagraniach audio i video).
4. Czyta ze zrozumieniem wyrazy i proste zdania.

5. Zadaje pytania i udziela odpowiedzi w ramach wyuczonych zwrotów, recytuje wiersze, rymowanki i śpiewa piosenki, nazywa obiekty z otoczenia i opisuje je, bierze udział w mini przedstawieniach teatralnych.
6. Przepisuje wyrazy i zdania.
7. W nauce języka obcego nowożytnego potrafi korzystać ze słowników obrazkowych, książeczek, środków multimedialnych.
8. Współpracuje z rówieśnikami w trakcie nauki.

EDUKACJA MUZYCZNA

1. W zakresie odbioru muzyki:
 - a. zna i stosuje następujące rodzaje aktywności muzycznej:
 - śpiewa w zespole piosenki ze słuchu ,
 - śpiewa z pamięci hymn narodowy,
 - gra na instrumentach perkusyjnych (proste rytmy i wzory rytmiczne) oraz melodycznych (proste melodie i akompaniamenty),
 - realizuje sylabami rytmicznymi, gestem oraz ruchem proste rytmy i wzory rytmiczne; reaguje ruchem na puls rytmiczny i jego zmiany, zmiany tempa, metrum i dynamiki (maszeruje, biega, podskakuje),
 - tańczy podstawowe kroki i figury prostego tańca ludowego;
 - b. rozróżnia podstawowe elementy muzyki (melodia, rytm, wysokość dźwięku, akompaniament, tempo, dynamika) i znaki notacji muzycznej (wyraża ruchowo czas trwania wartości rytmicznych;
 - c. aktywnie słucha muzyki i określa jej cechy: rozróżnia i wyraża środkami pozamuzycznymi charakter emocjonalny muzyki, rozpoznaje utwory wykonane: solo i zespołowo, na chór i orkiestrę; orientuje się w rodzajach głosów ludzkich (sopran, bas) oraz w instrumentach muzycznych (fortepian, gitara, skrzypce, trąbka, flet, perkusja).
2. W zakresie tworzenia muzyki:
 - a. tworzy proste ilustracje dźwiękowe do tekstów i obrazów oraz improwizacje ruchowe do muzyki;
 - b. improwizuje głosem i na instrumentach według ustalonych zasad;
 - c. wykonuje proste utwory, interpretuje je zgodnie z ich rodzajem i funkcją.

EDUKACJA PLASTYCZNA

1. W zakresie percepcji sztuki:
 - a. określa swoją przynależność kulturową poprzez kontakt z wybranymi dziełami sztuki, zabytkami i z tradycją w środowisku rodzinnym, szkolnym i lokalnym; uczestniczy w życiu kulturalnym tych środowisk, wie o istnieniu placówek kultury działających na ich rzecz;
 - b. korzysta z przekazów medialnych; stosuje ich wytwory w swojej działalności twórczej (zgodnie z elementarną wiedzą o prawach autora).
2. W zakresie ekspresji przez sztukę:
 - a. podejmuje działalność twórczą, posługując się takimi środkami wyrazu plastycznego jak: kształt, barwa, faktura w kompozycji na płaszczyźnie i w przestrzeni (stosując określone materiały, narzędzia i techniki plastyczne);
 - b. realizuje proste projekty w zakresie form użytkowych, w tym służące kształtowaniu własnego wizerunku i otoczenia oraz upowszechnianiu kultury w środowisku szkolnym (stosując określone narzędzia i wytwory przekazów medialnych).
3. W zakresie recepcji sztuki:

- a. rozróżnia takie dziedziny działalności twórczej człowieka jak: architektura, sztuki plastyczne oraz inne określone dyscypliny sztuki (fotografia, film) i przekazy medialne (telewizja, Internet), a także rzemiosło artystyczne i sztukę ludową;
- b. rozpoznaje wybrane dzieła architektury i sztuk plastycznych należące do polskiego i europejskiego dziedzictwa kultury; opisuje ich cechy charakterystyczne.

EDUKACJA SPOŁECZNA

1. Odróżnia dobro od zła, stara się być sprawiedliwym i prawdomównym; nie krzywdzi słabszych i pomaga potrzebującym.
2. Identyfikuje się ze swoją rodziną i jej tradycjami; podejmuje obowiązki domowe i rzetelnie je wypełnia; rozumie, co to jest sytuacja ekonomiczna rodziny, i wie, że trzeba do niej dostosować swe oczekiwania.
3. Wie, jak należy zachowywać się w stosunku do dorosłych i rówieśników (formy grzecznościowe); rozumie potrzebę utrzymywania dobrych relacji z sąsiadami w miejscu zamieszkania; jest chętny do pomocy, respektuje prawo innych do pracy i wypoczynku.
4. Jest tolerancyjny wobec osób innej narodowości, tradycji kulturowej itp.; wie, że wszyscy ludzie mają równe prawa.
5. Zna prawa ucznia i jego obowiązki (w tym zasady bycia dobrym kolegą), respektuje je; uczestniczy w szkolnych wydarzeniach.
6. Zna najbliższą okolicę, jej ważniejsze obiekty, tradycje; wie, w jakim regionie mieszka; uczestniczy w wydarzeniach organizowanych przez lokalną społeczność.
7. Zna symbole narodowe (barwy, godło, hymn narodowy) i najważniejsze wydarzenia historyczne; orientuje się w tym, że są ludzie szczególnie zasłużeni dla miejscowości, w której mieszka, dla Polski i świata.
8. Wie, jak ważna jest praca w życiu człowieka; wie, jaki zawód wykonują jego najbliżsi i znajomi; wie, czym zajmuje się np. lekarz, aptekarz, policjant, weterynarz.
9. Zna zagrożenia ze strony ludzi; potrafi powiadomić dorosłych o wypadku, zagrożeniu, niebezpieczeństwie; zna numery telefonów: pogotowia ratunkowego, straży pożarnej, policji oraz ogólnopolski numer alarmowy 112.

EDUKACJA PRZYRODNICZA

1. Obserwuje i prowadzi proste doświadczenia przyrodnicze, analizuje je i wiąże przyczynę ze skutkiem.
2. Opisuje życie w wybranych ekosystemach: w lesie, ogrodzie, parku, na łące i w zbiornikach wodnych.
3. Nazywa charakterystyczne elementy typowych krajobrazów Polski: nadmorskiego, nizinnego, górskiego.
4. Wymienia zwierzęta i rośliny typowe dla wybranych regionów Polski; rozpoznaje i nazywa niektóre zwierzęta egzotyczne.
5. Wyjaśnia zależność zjawisk przyrody od pór roku.
6. Podejmuje działania na rzecz ochrony przyrody w swoim środowisku; wie, jakie zniszczenia w przyrodzie powoduje człowiek (wypalanie łąk, zaśmiecanie lasów, nadmierny hałas, kłusownictwo).
7. Zna wpływ przyrody nieożywionej na życie ludzi, zwierząt i roślin:
 - a. wpływ światła słonecznego na cykliczność życia na Ziemi;
 - b. znaczenie powietrza i wody dla życia;
 - c. znaczenie wybranych skał i minerałów dla człowieka (np. węgla i gliny).
8. Nazywa części ciała i organy wewnętrzne zwierząt i ludzi (np. serce, płuca, żołądek).
9. Zna podstawowe zasady racjonalnego odżywiania się; rozumie konieczność kontrolowania stanu zdrowia i stosuje się do zaleceń stomatologa i lekarza.

10. Dbą o zdrowie i bezpieczeństwo swoje i innych (w miarę swoich możliwości); orientuje się w zagrożeniach ze strony roślin i zwierząt, a także w zagrożeniach typu burza, huragan, śnieżnica, lawina, powódź itp.; wie, jak trzeba zachować się w takich sytuacjach.

EDUKACJA MATEMATYCZNA

1. Liczy (w przód i w tył) od danej liczby po 1, dziesiątkami od danej liczby w zakresie 100 i setkami od danej liczby w zakresie 1000.
2. Zapisuje cyframi i odczytuje liczby w zakresie 1000.
3. Porównuje dowolne dwie liczby w zakresie 1000 (słownie i z użyciem znaków $<$, $>$, $=$).
4. Dodaje i odejmuje liczby w zakresie 100 (bez algorytmów działań pisemnych); sprawdza wyniki odejmowania za pomocą dodawania.
5. Podaje z pamięci iloczyny w zakresie tabliczki mnożenia; sprawdza wyniki dzielenia za pomocą mnożenia.
6. Rozwiązuje łatwe równania jednodziałaniowe z niewiadomą w postaci okienka (bez przenoszenia na drugą stronę).
7. Rozwiązuje zadania tekstowe wymagające wykonania jednego działania (w tym zadania na porównywanie różnicowe, ale bez porównywania ilorazowego).
8. Wykonuje łatwe obliczenia pieniężne (cena, ilość, wartość) i radzi sobie w sytuacjach codziennych wymagających takich umiejętności.
9. Mierzy i zapisuje wynik pomiaru długości, szerokości i wysokości przedmiotów oraz odległości; posługuje się jednostkami: milimetr, centymetr, metr; wykonuje łatwe obliczenia dotyczące tych miar; używa pojęcia kilometr w sytuacjach życiowych. Waży przedmioty, używając określeń: kilogram, pół kilograma, dekagram, gram; wykonuje łatwe obliczenia, używając tych miar.
10. Odmierza płyny różnymi miarkami; używa określeń: litr, pół litra, ćwierć litra.
11. Odczytuje temperaturę (bez konieczności posługiwania się liczbami ujemnymi, np. 5 stopni mrozu, 3 stopnie poniżej zera).
12. Odczytuje i zapisuje liczby w systemie rzymskim od I do XII.
13. Podaje i zapisuje daty; zna kolejność dni tygodnia i miesięcy; porządkuje chronologicznie daty; wykonuje obliczenia kalendarzowe w sytuacjach życiowych.
14. Odczytuje wskazania zegarów: w systemach: 12- i 24-godzinny, wyświetlających cyfry i ze wskazówkami; posługuje się pojęciami: godzina, pół godziny, kwadrans, minuta; wykonuje proste obliczenia zegarowe
15. Rozpoznaje i nazywa koła, kwadraty, prostokąty i trójkąty rysuje odcinki o podanej długości; oblicza obwody trójkątów, kwadratów i prostokątów (w centymetrach).
16. Rysuje drugą połowę figury symetrycznej; rysuje figury w powiększeniu i pomniejszeniu; kontynuuje regularność w prostych motywach (np. szlaczki, rozety).

ZAJĘCIA KOMPUTEROWE

1. Umie obsługiwać komputer:
 - a. posługuje się myszą i klawiaturą,
 - b. poprawnie nazywa główne elementy zestawu komputerowego.
2. Posługuje się wybranymi programami i grami edukacyjnymi, rozwijając swoje zainteresowania; korzysta z opcji w programach.
3. Wyszukuje i korzysta z informacji:
 - a. przegląda wybrane przez nauczyciela strony internetowe (np. stronę swojej szkoły),
 - b. dostrzega elementy aktywne na stronie internetowej, nawiguje po stronach w określonym zakresie,
 - c. odtwarza animacje i prezentacje multimedialne.
4. Tworzy teksty i rysunki:
 - a. wpisuje za pomocą klawiatury litery, cyfry i inne znaki, wyrazy i zdania,

- b. wykonuje rysunki za pomocą wybranego edytora grafiki, np. z gotowych figur;
- 5. Zna zagrożenia wynikające z korzystania z komputera, Internetu i multimediów:
 - a. wie, że praca przy komputerze męczy wzrok, nadweręża kręgosłup, ogranicza kontakty społeczne,
 - b. ma świadomość niebezpieczeństw wynikających z anonimowości kontaktów i podawania swojego adresu,
 - c. stosuje się do ograniczeń dotyczących korzystania z komputera, Internetu i multimediów.

ZAJĘCIA TECHNICZNE

1. Zna środowisko techniczne na tyle, że:
 - a. orientuje się w sposobach wytwarzania przedmiotów codziennego użytku np: meble, domy, samochody, sprzęt gospodarstwa domowego;
 - b. rozpoznaje rodzaje maszyn i urządzeń: transportowych (samochody, statki, samoloty), wytwórczych (narzędzia, przyrządy), informatycznych (komputer, laptop, telefon komórkowy); orientuje się w rodzajach budowli (budynki mieszkalne, biurowe, przemysłowe, mosty, tunele, wieże) i urządzeń elektrycznych;
 - c. określa wartość urządzeń technicznych z punktu widzenia cech użytkowych (łatwa lub trudna obsługa), ekonomicznych (tanie lub drogie w zakupie i użytkowaniu), estetycznych (np. ładne lub brzydkie).
2. Realizuje „drogę” powstawania przedmiotów od pomysłu do wytworu:
 - a. przedstawia pomysły rozwiązań technicznych: planuje kolejne czynności, dobiera odpowiednie materiały (papier, drewno, metal, tworzywo sztuczne, materiały włókiennicze) oraz narzędzia;
 - b. rozumie potrzebę organizowania działania technicznego: pracy indywidualnej i zespołowej;
 - c. posiada umiejętności:
 - odmierzania potrzebnej ilości materiału,
 - cięcia papieru, tektury itp.,
 - montażu modeli papierowych i z tworzyw sztucznych, korzystając z prostych instrukcji schematów rysunkowych, np. buduje latawce, makiety domów, mostów, modele samochodów, samolotów i statków,
 - w miarę możliwości, montażu obwodów elektrycznych, szeregowych i równoległych z wykorzystaniem gotowych zestawów.
3. Dbą o bezpieczeństwo własne i innych:
 - a. utrzymuje ład i porządek w miejscu pracy;
 - b. właściwie używa narzędzi i urządzeń technicznych;
 - c. wie, jak należy bezpiecznie poruszać się po drogach (w tym na rowerze) i korzystać ze środków komunikacji; wie, jak trzeba zachować się w sytuacji wypadku;
 - d. potrafi dbać o bezpieczeństwo własne i innych w różnych sytuacjach życiowych.

WYCHOWANIE FIZYCZNE I EDUKACJA ZDROWOTNA

1. W zakresie sprawności fizycznej:
 - a. realizuje marszobiegi;
 - b. umie wykonać próbę siły mięśni brzucha oraz próbę gibkości dolnego odcinka kręgosłupa.
2. W zakresie treningu zdrowotnego:
 - a. przyjmuje pozycje wyjściowe i ustawienia do ćwiczeń oraz wykonuje przewrót w przód;
 - b. skacze przez skakankę, wykonuje przeskoki jedno- i obunóż nad niskimi przeszkodami;

- c. wykonuje ćwiczenia równoważne bez przyboru, z przyborem i na przyrządzie.
- 3. W zakresie sportów całego życia i wypoczynku:
 - a. posługuje się piłką: rzuca, chwytą, koźluje, odbija i prowadzi ją;
 - b. jeździ np. na rowerze, wrotkach; przestrzega zasad poruszania się po drogach;
 - c. bierze udział w zabawach, mini grach i grach terenowych, zawodach sportowych, respektując reguły i podporządkowując się decyzjom sędziego;
 - d. wie, jak należy zachować się w sytuacjach zwycięstwa i radzi sobie z porażkami w miarę swoich możliwości.
- 4. W zakresie bezpieczeństwa i edukacji zdrowotnej:
 - a. dba o higienę osobistą i czystość odzieży;
 - b. wie, jakie znaczenie dla zdrowia ma właściwe odżywianie się oraz aktywność fizyczna;
 - c. wie, że nie może samodzielnie zażywać leków i stosować środków chemicznych niezgodnie z przeznaczeniem;
 - d. dba o prawidłową postawę, np. siedząc w ławce, przy stole;
 - e. przestrzega zasad bezpiecznego zachowania się w trakcie zajęć ruchowych; posługuje się przyborami sportowymi zgodnie z ich przeznaczeniem;
 - f. potrafi wybrać bezpieczne miejsce do zabaw i gier ruchowych; wie, do kogo zwrócić się o pomoc w sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia.
- 7. Indywidualizacja (uczniowie ze specjalnymi trudnościami w uczeniu się i o szczególnych uzdolnieniach).**

Uczniowie ze specjalnymi trudnościami (dostosowania):

- dostosowanie wymagania do możliwości dziecka,
- właściwe umiejscowienie ucznia w sali,
- cierpliwe udzielanie i kilkukrotne powtarzanie instrukcji, sprawdzanie zrozumienia poleceń,
- podpowiadanie różnych możliwości wykonania zadania,
- wspieranie, naprowadzanie, pokazywanie na przykładach,
- motywowanie do aktywności,
- dzielenie zadania na etapy i zachęcanie do wykonywania go krok po kroku,
- zadawanie mniejszej ilości zadań,
- nieocenianie negatywnie wobec klasy,
- wzmacnianie samooceny,
- w ocenianiu zwracanie większej uwagi na wysiłek włożony w wykonanie ćwiczenia,
- ocenianie przede wszystkim stosunku ucznia do przedmiotu, jego chęci do pracy, przygotowanie do zajęć,
- sprawdzanie notatek,
- w pracach pisemnych nieocenianie za estetykę pisma i ortografię,
- kierowanie uwagi na tok lekcji,
- stosowanie zrozumiałych dla dziecka reguł,
- konsekwentne postępowanie wobec ucznia,
- przekazywać treści w prostej, jasnej i krótkiej formie
- stosowanie zrozumiałego dla dziecka systemu pochwał i konsekwencji nieodpowiedniego zachowania,
- przygotowanie pomocy do lekcji, aby obrazowo przedstawić to, czego uczeń nie może sobie wyobrazić,
- intensywne stymulowanie aktywności poznawczej we wszystkich obszarach rozwojowych,

- modelowanie wzorców poznawczych poprzez pochwałę, akceptację, poglądowość,
- podczas pracy w grupach przydzielanie konkretnych ról i zadania,
- zachowanie ucznia oceniane według odrębnych zasad,
- wydłużenie czasu wykonywania ćwiczeń, pisania sprawdzianów, w miarę możliwości dzielenie zadania na etapy,
- podkreślanie sukcesów ucznia,
- wzmacnianie poczucia efektywności własnej pracy.

Uczniowie o szczególnych uzdolnieniach:

- zlecanie dodatkowych zadań,
- zadawanie większej ilości zadań,
- zachęcanie do szukania różnych informacji,
- zachęcanie do udziału w konkursach i zajęciach rozwijających,
- powierzenie funkcji asystenta nauczyciela,
- zachęcanie do aktywnego udziału w życiu kulturalnym szkoły i środowiska lokalnego.

8. Informacje ogólne.

- a) Sprawdziany wiadomości są opatrzone oceną opisową zawierającą informację zwrotną.
- b) Różne formy aktywności ucznia mogą być oceniane ustnie lub krótkim komentarzem wpisanym pod pracę (DOSKONALE !, BARDZO DOBRZE!, DOBRZE !, POSTARAJ SIĘ !, KONIECZNIE POĆWICZ !).
- c) Śródroczna i roczna ocena opisowa z zajęć edukacyjnych w klasach I - III uwzględnia poziom i postępy w opanowaniu przez ucznia wiadomości i umiejętności w stosunku do wymagań i efektów kształcenia, określonych w podstawie programowej dla I etapu edukacyjnego oraz wskazuje potrzeby rozwojowe i edukacyjne ucznia związane z przewyżnianiem trudności w nauce lub rozwijaniem uzdolnień.

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA Z RELIGII KLASY I –III

- **CELE OCENIANIA:**
 1. Wsparcie indywidualnego rozwoju ucznia.
 2. Sprawdzanie i ocenianie umiejętności i wiadomości.
 3. Rozpoznawanie potrzeb uczniów i ich postępów w nauce.
 4. Motywowanie uczniów do odpowiedzialności za udział w procesie uczenia się.
 5. Dostarczenie rodzicom (prawnym opiekunom) i nauczycielom informacji o postępach, trudnościach i specjalnych uzdolnieniach ucznia.
- **ZASADY OCENIANIA:**
 1. Ocenianiu podlegać będą:
 - przyrost umiejętności i wiedzy ucznia
 - wkład pracy ucznia i jego zaangażowanie
 - przejmowanie własnej inicjatywy
 - umiejętność pracy samodzielnej i zespołowej
 2. Katecheta na początku każdego roku szkolnego informuje uczniów oraz rodziców o wymaganiach edukacyjnych wynikających z realizowanego przez siebie programu nauczania oraz o sposobach sprawdzenia osiągnięć edukacyjnych uczniów.
 3. Kryteria oceniania zostaną dostosowane przez katechetę w stosunku do ucznia, u którego stwierdzono defekty rozwojowe uniemożliwiające sprostowanie wymaganiom programowym.

4. Wymagania programowe formułowane są na podstawie Podstawy Programowej oraz programów nauczania religii.

– SPOSOBY OCENIANIA:

◦ Oceny mogą być:

- cząstkowe - określające poziom zdobywania bieżących wiadomości i umiejętności
- okresowe i roczne – ustalone w wyniku klasyfikacji śródrocznej lub rocznej
 - 1) stopień celujący – 6;
 - 2) stopień bardzo dobry – 5;
 - 3) stopień dobry – 4;
 - 4) stopień dostateczny – 3;
 - 5) stopień dopuszczający – 2;
 - 6) stopień niedostateczny – 1.

W zapisie ocen cząstkowych dopuszcza się plusy i minusy.

◦ Jawność i motywowanie każdej oceny:

- wszystkie oceny są jawne dla uczniów i rodziców
- motywacja oceny może mieć formę ustną bądź pisemną w zależności od specyfiki pracy.

– OCENIANIE KSZTAŁTUJĄCE

Na lekcjach religii stosuje się Ocenianie Kształtujące (OK) zgodnie z zasadami zawartymi w Statucie.

Praktyki religijne nie podlegają ocenie.

DZIECKO W MŁODSZYM WIEKU SZKOLNYM powinno przyswoić sobie wiadomości z podstawowych prawd wiary i życia chrześcijańskiego, katechizm pamięciowy oraz znać podstawowe modlitwy chrześcijańskie.

Bardzo ważne w standardach edukacyjnych jest kształtowanie postaw.

W związku z tym uczeń powinien:

- Rozwijać w sobie ducha wolności
- Prowadzić żarliwe życie sakramentalne
- Kształtować swe sumienie i postawy w oparciu o naukę i wydarzenia z życia Jezusa
- Świadomie uczestniczyć w życiu Kościoła – wspólnoty parafialnej
- Świadomie i aktywnie uczestniczyć w Eucharystii
- Kształtować w sobie postawę apostołską.

OBSZARY AKTYWNOŚCI PODLEGAJĄCE OCENIANIU:

Ocenie podlegają :

1. wypowiedzi ustne:

- kilkudzaniowa wypowiedź
- dialog
- opowiadanie
- głos w dyskusji
- pytanie
- czytanie tekstów
- zauważenie podobieństw między opisami Biblii a światem współczesnym
- w klasie 3 modlitwy z „Małego katechizmu” i prawdy wiary, których należy się nauczyć przed przyjęciem I Komunii świętej.

2. wypowiedzi pisemne:

- odpowiedź na pytania

- wykonane ćwiczenia w zeszytach ucznia
- prace domowe
- w klasach trzecich również krótkie kartkówki np. z zadanej
- teksty modlitwy, części liturgii słowa okresów liturgicznych, prawd wiary.

3. zeszyt przedmiotowy /staranność, przejrzystość itp./

4. zadania praktyczne: niewerbalne wytwory pracy: rysunek, plakat, inscenizacja itp.

Ustalenie wymagań programowych w obrębie poszczególnych poziomów oraz zastosowanie ich w określonych ocenach osiągnięć uczniów

Ocena celująca

Wiedza – uczeń opanował wszystkie wymagania na ocenę bardzo dobrą. Posiada zasób wiadomości określonych w programie nauczania religii w danej klasie. Ponadto biegle posługuje się zdobytymi wiadomościami, proponując rozwiązania sytuacji związanych z życiem religijnym. Pogłębia wiadomości, uczestnicząc w zajęciach koła religijnego.

Umiejętności – uczeń wszystkie zadania na lekcjach wykonuje samodzielnie. Pomaga innym w rozwiązywaniu zadań na lekcji i poza nią.

Aktywność – uczeń wyróżnia się aktywnością na lekcjach. Uczestniczy w konkursach szkolnych, międzyszkolnych. Angażuje się w różne zadania na lekcjach, np. czytani lub z własnej inicjatywy czyta, śpiewa na Mszach świętych, nabożeństwach okolicznościowych i wykonuje inne zadania w parafii lub na rzecz środowiska lokalnego, np. poprzez działania o charakterze wolontariackim.

Pilność i sumienność – prace posiadają walor estetyczny i spełniają kryteria określone przez nauczyciela. Wzorcowo prowadzi zeszyt przedmiotowy oraz zeszyt ćwiczeń.

Ocena bardzo dobra

Wiedza – uczeń opanował wszystkie wymagania na ocenę dobrą. Posiada zasób wiadomości określonych w programie nauczania religii w danej klasie.

Umiejętności – uczeń samodzielnie rozwiązuje skomplikowane zadania na lekcjach.

Aktywność – uczeń zgłasza się na lekcjach. Angażuje się w różne zadania na lekcjach.

Pilność i sumienność – uczeń odrabia wszystkie prace domowe. Posiada zeszyt przedmiotowy, zeszyt ćwiczeń i podręcznik. Samodzielnie odrabia prace domowe. Prace spełniają kryteria określone przez nauczyciela.

Ocena dobra

Wiedza – uczeń opanował wszystkie wymagania na ocenę dostateczną. Bezbłędnie definiuje pojęcia; opowiada o wydarzeniach opisanych w Piśmie Świętym i związanych z rokiem liturgicznym.

Umiejętności – uczeń modli się samodzielnie. Rozwiązuje samodzielnie niezbyt skomplikowane zadania na lekcjach. Samodzielnie wykonuje zadania. Pracuje w grupie.

Aktywność – uczeń zgłasza się na lekcjach. Posługuje się poprawną terminologią.

Pilność i sumienność – uczeń odrabia prace domowe samodzielnie. Nie popełnia błędów. Prowadzi zeszyt przedmiotowy, zeszyt ćwiczeń i posiada na lekcjach podręcznik, z którego korzysta. Prace domowe nie zawsze spełniają kryteria określone przez nauczyciela.

Ocena dostateczna

Wiedza – uczeń opanował wszystkie wymagania na ocenę dopuszczającą. Własnymi słowami tłumaczy pojęcia poznane na lekcji religii. W wypowiedziach pojawiają się błędy wymagające korekty katechety.

Umiejętności – uczeń śpiewa z innymi pieśni i piosenki religijne. Nie ma problemów z zachowaniem się na katechezie. Rozwiązuje samodzielnie proste zadania. Recytując modlitwy, popełnia błędy w treści ich formuł.

Aktywność – uczeń zgłasza się na lekcjach, ale w jego wypowiedziach pojawiają się błędy. Podczas lekcji przy wykonywaniu ćwiczeń potrzebuje pomocy katechety.

Pilność i sumienność – uczeń odrabia prace domowe, lecz potrzebuje pomocy innej osoby. Popełnia błędy. Posiada na lekcjach zeszyt przedmiotowy, zeszyt ćwiczeń i podręcznik. Zadania na lekcjach próbuje wykonywać samodzielnie.

Ocena dopuszczająca

Wiedza – uczeń własnymi słowami próbuje tłumaczyć podstawowe pojęcia poznane podczas katechezy.

Umiejętności – uczeń poprawnie wykonuje znak krzyża świętego. Proste zadania rozwiązuje przy pomocy katechety. Odróżnia dobro od zła. Przyjmuje postawę modlitwy. Szanuje symbole religijne. Uczeń nie potrafi recytować modlitw samodzielnie. Recytuje modlitwy z grupą. Próbuje śpiewać z innymi poznane podczas katechezy pieśni i piosenki religijne. Ma kłopoty z przestrzeganiem określonych na lekcji zasad.

Aktywność – uczeń nie zgłasza się. Czasami odpowiada na pytania zadawane przez katechetę.

Pilność i sumienność – uczeń rzadko odrabia prace domowe. Rzadko posiada na lekcji zeszyt przedmiotowy, zeszyt ćwiczeń, podręcznik. Zadania w zeszycie ćwiczeń wykonuje na lekcji przy pomocy katechety.

Ocena niedostateczna

Uczeń nie opanował wymagań w zakresie oceny dopuszczającej.

ETYKA

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA Z ETYKI

Etyka to przedmiot mający za zadanie nauczenie dziecka różnicy pomiędzy dobrem a złem.

Dyskutowane są na niej normy i zasady moralne, wartości wyznawane przez człowieka i ocena tego ostatniego, jako osoby funkcjonującej w społeczeństwie. Lekcja etyki ma również pomóc młodemu człowiekowi powiązać historię ludzkości z naszą przyszłością, zwrócić jego uwagę na spuściznę tysiącleci istnienia rodzaju ludzkiego.

Program zajęć etyki spełnia wymagania zawarte w Podstawie Programowej zarówno w zakresie:

A) celów kształcenia ogólnego:

- przyswojenie przez uczniów podstawowego zasobu wiadomości na temat faktów, zasad, teorii i praktyki, dotyczących przede wszystkim tematów i zjawisk bliskich doświadczeniom uczniów,
- zdobycie przez uczniów umiejętności wykorzystywania posiadanych wiadomości podczas wykonywania zadań i rozwiązywania problemów,
- kształtowanie u uczniów postaw warunkujących sprawne i odpowiedzialne funkcjonowanie we współczesnym świecie,

B) umiejętności:

- myślenie naukowe – umiejętność formułowania wniosków opartych na obserwacjach empirycznych dotyczących przyrody i społeczeństwa,
- umiejętność komunikowania się,
- umiejętność posługiwania się technologiami informacyjno-komunikacyjnymi, w tym także dla wyszukiwania i korzystania z informacji,
- umiejętność pracy zespołowej.

Ogólnymi celami lekcji etyki są:

- Rozpoznawanie elementarnych wartości, wśród których na pierwszym miejscu jest dobro
- Odróżnianie dobra od zła w zakresie elementarnym.
- Kształtowanie empatii.
- Kształtowanie postawy refleksyjnej wobec omawianych zagadnień dotyczących człowieka, jego najbliższego otoczenia (rodziny, przyjaciół, kolegów, osób starszych, osób niepełnosprawnych itp.), środowiska przyrodniczego, stosunku do własnej natury (uczuć, motywacji itp.) i określonych sytuacji życiowych.

Cele szczegółowe:**Wiedza**

- Wiedza ogólna dotycząca przedmiotu, celu i zakresu etyki.
- Wiedza na temat elementarnych wartości.
- Wiedza na temat praw i obowiązków młodego człowieka wobec siebie i innych.
- Wiedza na temat uczuć, emocji, słabszych i mocniejszych stron własnych oraz innych osób.
- Wiedza na temat obszaru kulturowego, w którym uczeń żyje, wraz z konsekwencjami takimi jak: sztuka, system wartości, przy jednoczesnym uświadamianiu i zaznaczaniu istnienia alternatywnych obszarów i wybranych systemów kulturowych;
- Wiedza na temat ogólnych problemów moralnych występujących zarówno w najbliższym otoczeniu, jak i w świecie (np. ochrona środowiska naturalnego).

Umiejętności

- Umiejętność odróżniania dobra od zła.
- Umiejętność identyfikowania dobra i zła w różnych formach (w treściach poszczególnych opowieści – konkretne postacie i ich działania, symbole, przypowieści, przenośnie).
- Umiejętność nazywania elementarnych pojęć moralnych i posługiwania się nimi we właściwych kontekstach (np. sprawiedliwość, wytrwałość, honor, dzielność etyczna, sumienie, odpowiedzialność itp.).
- Umiejętność odróżniania treści etycznych od religijnych.
- Umiejętność rozpoznawania stanów uczuciowych oraz ich następstw (np. złości).
- Umiejętność formułowania prostych, także złożonych wypowiedzi i wniosków związanych z omawianym tematem.
- Umiejętność kulturalnego dyskusowania – wyrażania własnego zdania z użyciem prostej argumentacji oraz słuchania wypowiedzi koleżanek i kolegów, bez przerywania itp.
- Umiejętność poszanowania dla odmiennych postaw i poglądów wyrażanych przez koleżanki i kolegów.
- Umiejętność podejmowania określonych decyzji.
- Umiejętność przewidywania ewentualnych konsekwencji dokonanych wyborów i decyzji, łączenie przyczyny i skutku.
- nauka właściwej argumentacji kształtującej postawę szacunku dla słowa i logiki wypowiedzi, wypracowującej wśród uczniów postawę refleksyjną wobec potencjalnych

nacisków ze strony grup społecznych, kultury masowej czy, prozaicznie, presji środowiska.

Postawy

- Wrażliwość na wartości – z dobrem na czele.
- Wrażliwość na dobro i jego przejawy, gotowość do chronienia dobra.
- Budowanie fundamentów własnej hierarchii wartości na miarę rozeznania realnego świata.
- Budowanie poczucia własnej godności, niepowtarzalności i wyjątkowości jako osoby, dostrzeganie i poszanowanie tych samych cech u innych osób.
- Przekonanie o potrzebie doskonalenia się moralnego.
- Otwartość i wrażliwość na potrzeby innych osób oraz wszelkich istot żywych.
- Wrażliwość na problemy środowiska naturalnego i uświadomienie konieczności chronienia go.
- Przekonanie o słuszności postawy aktywnej, rozszerzonej również na pole działań ogólnospołecznych (np. udział w akcjach charytatywnych).

Zakończenie realizacji kompleksowego, czyli całościowego programu nauczania etyki powinno zaowocować następującymi kompetencjami ucznia:

- Wrażliwość na kwestie moralne i etyczne.
- Rozumienie znaczenia wartości w życiu, odróżnianie wartości uniwersalnych od wartości innych niż etyczne.
- Gotowość do budowania własnego systemu wartości na fundamencie wiedzy uzyskanej na lekcjach etyki.
- Gotowość do chronienia wartości poprzez aktywne życie, włączanie się w różne działania, jak też inicjowanie własnych na rzecz np. środowiska, obrony słabych i pokrzywdzonych.
- Gotowość do aktywnego przeciwstawiania się wszelkim przejawom zła, takim jak niesprawiedliwość, dyskryminacja, przemoc itp.
- Rozumienie określonych pojęć z zakresu etyki i prawidłowe posługiwanie się nimi.
- Umiejętność podejmowania właściwych decyzji w oparciu o posiadaną wiedzę, wyniesioną z lekcji etyki oraz nie unikanie odpowiedzialności za swoje decyzje, czyny i ich następstwa.
- Otwartość, dociekliwość, ciekawość świata przy zachowaniu stanowiska zdroworozsądkowego, zagwarantowanego uważną percepcją oraz logicznym, krytycznym myśleniem, a także samodzielnością w tworzeniu sądów i opinii.
- Rozumienie wartości i wyjątkowości własnej kultury, przy poszanowaniu dla innych kultur, religii czy światopoglądów.
- Rozumienie konieczności nieustannego doskonalenia się etycznego, moralnego, pracy nad samodyscypliną i ogólnym rozwojem.

FIZYKA

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA Z FIZYKI KLASY VII - VIII

1. Sposoby sprawdzania wiadomości i umiejętności uczniów:

FORMA AKTYWNOŚCI	JAK CZĘSTO?	UWAGI
Prace klasowe	po zakończeniu każdego działu	
Kartkówki	wtedy, gdy potrzebne	
Praca domowa	wtedy, gdy potrzebne	prace domowe będą sprawdzane na każdej lekcji, ale oceniane wybiórczo
Aktywność i praca na lekcji	na każdej lekcji	
Odpowiedź ustna	wtedy, gdy potrzebne	
Prace dodatkowe	dobrowolne	
Szczególne osiągnięcia	według kalendarza konkursów	
Nieprzygotowanie	dwa razy w półroczu	każde następne nieprzygotowanie skutkuje otrzymaniem oceny niedostatecznej

2. Formy sprawdzania wiadomości i umiejętności uczniów:

- **Prace klasowe** przeprowadzana w formie pisemnej, jest obowiązkowa, zapowiadana uczniom z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem. Przeprowadzana po każdym zrealizowanym dziale. Poprzedzona lekcją (lub dwoma lekcjami) powtórzeniową. Uczniowie znają zakres materiału przewidzianego na pracy klasowej. Zasada przeliczania oceny punktowej na stopień szkolny jest zawarta w WZO.

Jeśli uczeń z przyczyn losowych opuści pracę klasową, to musi napisać ją w ciągu dwóch tygodni od dnia powrotu do szkoły.

Waga oceny z pracy klasowej – 10.

- **Kartkówki** przeprowadza się w formie pisemnej, nie musi być zapowiadana, dotyczy kilku ostatnich jednostek lekcyjnych. Zasada przeliczania oceny punktowej na stopień szkolny jest zawarta w WZO.

Waga oceny z kartkówki – 9.

- **Praca domowa** jest pisemną lub ustną formą ćwiczenia umiejętności i utrwalania wiadomości zdobytych przez ucznia podczas lekcji, wykonywana w zeszycie, zeszycie

ćwiczeń lub w innej formie zleconej przez nauczyciela. Prace domowe sprawdzane są na każdej lekcji, ale oceniane wybiórczo. Po wykorzystaniu wszystkich nieprzygotowań brak pracy domowej skutkuje oceną niedostateczną.

Przy wystawianiu oceny za pracę domową nauczyciel bierze pod uwagę samodzielność, poprawność i estetykę wykonania.

Waga oceny z zadania domowego – 5.

- **Aktywność i praca ucznia na lekcji** są oceniane za pomocą plusów i minusów.
 - a) Plus uczeń może uzyskać m.in. za samodzielne wykonanie krótkiej pracy na lekcji, krótką prawidłową odpowiedź ustną, aktywną pracę w grupie.
 - b) Minus uczeń może uzyskać za brak zaangażowania na lekcji, brak kluczowych wiadomości i umiejętności.
 - c) Sposób przeliczania plusów i minusów:
 - 6 plusów - ocena celująca
 - 5 plusów 1 minus - ocena bardzo dobra
 - 4 plusy 2 minusy – ocena dobra
 - 3 plusy 3 minusy – ocena dostateczna
 - 2 plusy 4 minusy – ocena dopuszczająca
 - 1 plus 5 minusów – ocena dopuszczająca z minusem
 - 6 minusów – ocena niedostateczna.

Waga oceny za aktywność i pracę ucznia na lekcji – 7.

- **Odpowiedź ustna** dotyczy kilku ostatnich jednostek lekcyjnych, nie musi być zapowiadana. Oceniając wypowiedź ucznia bierze się pod uwagę m.in.: wartość merytoryczną jego wypowiedzi.

Waga oceny za odpowiedź ustną – 7.

- **Prace dodatkowe** obejmują dodatkowe zadania dla zainteresowanych uczniów, prace projektowe wykonane indywidualnie lub zespołowo. Oceniając ten rodzaj pracy, nauczyciel bierze pod uwagę m.in.: wartość merytoryczną pracy, estetykę wykonania, wkład pracy ucznia, sposób prezentacji, oryginalność i pomysłowość pracy.

Waga oceny z pracy dodatkowej – 7.

- **Szczególne osiągnięcia** uczniów, w tym udział w konkursach przedmiotowych, szkolnych i międzyszkolnych. Za udział w konkursie uczeń otrzymuje oceną bardzo dobrą, a za wysokie wyniki tzn. wyróżnienie, III lub II miejsce, albo tytuł laureata otrzymuje ocenę celującą.

Waga oceny za szczególne osiągnięcia – 10.

- **Nieprzygotowanie** – przez nieprzygotowanie do lekcji rozumie się brak pracy domowej, brak zeszytu, brak zeszytu ćwiczeń, brak potrzebnych pomocy do lekcji. Uczeń ma prawo do dwukrotnego w ciągu semestru zgłoszenia nieprzygotowania się do lekcji.

Po wykorzystaniu tego limitu za każde następne nieprzygotowanie uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną. Nieprzygotowanie należy zgłosić na początku lekcji gospodarzowi klasy lub jego zastępcy.

Waga oceny za nieprzygotowanie – 5.

3. Sposoby informowania uczniów i rodziców o indywidualnych osiągnięciach:

- a) O uzyskiwanych ocenach uczniowie będą informowani na bieżąco.
- b) Rodzice będą powiadamiani o osiągnięciach uczniów w czasie spotkań z wychowawcą, podczas indywidualnych konsultacji z nauczycielem oraz przez e-dziennik.
- c) Prace pisemne po sprawdzeniu i ocenieniu będą udostępniane uczniom i rodzicom.
- d) Oceny śródroczne (roczne) nie są średnią arytmetyczną ocen cząstkowych.

4. Tryb i warunki poprawy oceny bieżącej:

- a) Uczeń ma obowiązek poprawienia oceny niedostatecznej z pracy klasowej w ciągu jednego tygodnia od jej oddania. Nauczyciel może wydłużyć termin poprawiania oceny w przypadku usprawiedliwionej nieobecności.
- b) Uczeń może przystąpić do poprawy oceny dopuszczającej z pracy klasowej w terminie jednego tygodnia od jej oddania.
- c) Uczeń może dokonać poprawy oceny na zajęciach dodatkowych lub w inny sposób określony z nauczycielem.
- d) Uczeń poprawia tylko raz daną pracę klasową. Obydwie oceny, z danej pracy klasowej i jej poprawy, zostaną wpisane do e-dziennika.
- e) Uczeń nieobecny na pracy klasowej z powodu uzasadnionej nieobecności ma obowiązek napisania zaległej pracy klasowej w terminie uzgodnionym z nauczycielem. Po dwóch tygodniach od momentu jego pojawienia się w szkole, w przypadku nie przystąpienia do napisania pracy klasowej w wyznaczonym terminie dodatkowym, nauczyciel ma prawo wystawić ocenę niedostateczną.
- f) Oceny niedostateczne z kartkówki nie podlegają poprawie.
- g) Sposoby poprawy oceny niedostatecznej śródrocznej (rocznej) zawiera Statut szkoły.

5. Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania ocen klasyfikacyjnych w klasie VII i VIII.

1. Wymagania przekrojowe Uczeń:

- a. wyodrębnia z tekstów, tabel, diagramów lub wykresów, rysunków schematycznych lub blokowych informacje kluczowe dla opisywanego zjawiska bądź problemu; ilustruje je w różnych postaciach;
- b. wyodrębnia zjawisko z kontekstu, nazywa je oraz wskazuje czynniki istotne i nieistotne dla jego przebiegu;
- c. rozróżnia pojęcia: obserwacja, pomiar, doświadczenie; przeprowadza wybrane obserwacje, pomiary i doświadczenia korzystając z ich opisów;
- d. opisuje przebieg doświadczenia lub pokazu; wyróżnia kluczowe kroki i sposób postępowania oraz wskazuje rolę użytych przyrządów;
- e. posługuje się pojęciem niepewności pomiarowej; zapisuje wynik pomiaru wraz z jego jednostką oraz z uwzględnieniem informacji o niepewności;

- f. przeprowadza obliczenia i zapisuje wynik zgodnie z zasadami zaokrąglania oraz zachowaniem liczby cyfr znaczących wynikającej z dokładności pomiaru lub z danych;
- g. przelicza wielokrotności i podwielokrotności (mikro-, mili-, centy-, hekto-, kilo-, mega-);
- h. rozpoznaje zależność rosnącą bądź malejącą na podstawie danych z tabeli lub na podstawie wykresu; rozpoznaje proporcjonalność prostą na podstawie wykresu;
- i. przestrzega zasad bezpieczeństwa podczas wykonywania obserwacji, pomiarów i doświadczeń.

2. Ruch i siły Uczeń:

- a. opisuje i wskazuje przykłady względności ruchu;
- b. wyróżnia pojęcia tor i droga;
- c. przelicza jednostki czasu (sekunda, minuta, godzina);
- d. posługuje się pojęciem prędkości do opisu ruchu prostoliniowego; oblicza jej wartość i przelicza jej jednostki; stosuje do obliczeń związek prędkości z drogą i czasem, w którym została przebyta;
- e. nazywa ruchem jednostajnym ruch, w którym droga przebyta w jednostkowych przedziałach czasu jest stała;
- f. wyznacza wartość prędkości i drogę z wykresów zależności prędkości i drogi od czasu dla ruchu prostoliniowego odcinkami jednostajnego oraz rysuje te wykresy na podstawie podanych informacji;
- g. nazywa ruchem jednostajnie przyspieszonym ruch, w którym wartość prędkości rośnie w jednostkowych przedziałach czasu o tę samą wartość, a ruchem jednostajnie opóźnionym – ruch, w którym wartość prędkości maleje w jednostkowych przedziałach czasu o tę samą wartość;
- h. posługuje się pojęciem przyspieszenia do opisu ruchu prostoliniowego jednostajnie przyspieszonego i jednostajnie opóźnionego; wyznacza wartość przyspieszenia wraz z jednostką; stosuje do obliczeń związek przyspieszenia ze zmianą prędkości i czasem, w którym ta zmiana nastąpiła ($\Delta v = a \cdot \Delta t$);
- i. wyznacza zmianę prędkości i przyspieszenie z wykresów zależności prędkości od czasu dla ruchu prostoliniowego jednostajnie zmiennego (przyspieszonego lub opóźnionego);
- j. stosuje pojęcie siły jako działania skierowanego (wektor); wskazuje wartość, kierunek i zwrot wektora siły; posługuje się jednostką siły;
- k. rozpoznaje i nazywa siły, podaje ich przykłady w różnych sytuacjach praktycznych (siły: ciężkości, nacisku, sprężystości, oporów ruchu);
- l. wyznacza i rysuje siłę wypadkową dla sił o jednakowych kierunkach; opisuje i rysuje siły, które się równoważą;
- m. opisuje wzajemne oddziaływanie ciał posługując się trzecią zasadą dynamiki;
- n. analizuje zachowanie się ciał na podstawie pierwszej zasady dynamiki;
- o. posługuje się pojęciem masy jako miary bezwładności ciał; analizuje zachowanie się ciał na podstawie drugiej zasady dynamiki i stosuje do obliczeń związek między siłą i masą a przyspieszeniem;
- p. opisuje spadek swobodny jako przykład ruchu jednostajnie przyspieszonego;
- q. posługuje się pojęciem siły ciężkości; stosuje do obliczeń związek między siłą, masą i przyspieszeniem grawitacyjnym;

– doświadczalnie:

- a. ilustruje: I zasadę dynamiki, II zasadę dynamiki, III zasadę dynamiki,

- b. wyznacza prędkość z pomiaru czasu i drogi z użyciem przyrządów analogowych lub cyfrowych bądź oprogramowania do pomiarów na obrazach wideo,
 - c. wyznacza wartość siły za pomocą siłomierza albo wagi analogowej lub cyfrowej
3. Energia Uczeń:
- a. posługuje się pojęciem pracy mechanicznej wraz z jej jednostką; stosuje do obliczeń związek pracy z siłą i drogą, na jakiej została wykonana;
 - b. posługuje się pojęciem mocy wraz z jej jednostką; stosuje do obliczeń związek mocy z pracą i czasem, w którym została wykonana;
 - c. posługuje się pojęciem energii kinetycznej, potencjalnej grawitacji i potencjalnej sprężystości; opisuje wykonaną pracę jako zmianę energii;
 - d. wyznacza zmianę energii potencjalnej grawitacji oraz energii kinetycznej;
 - e. wykorzystuje zasadę zachowania energii do opisu zjawisk oraz zasadę zachowania energii mechanicznej do obliczeń
4. Zjawiska cieplne Uczeń:
- a. posługuje się pojęciem temperatury; rozpoznaje, że ciała o równej temperaturze pozostają w stanie równowagi termicznej;
 - b. posługuje się skalami temperatur (Celsjusza, Kelvina, Fahrenheita); przelicza temperaturę w skali Celsjusza na temperaturę w skali Kelvina i odwrotnie;
 - c. wskazuje, że nie następuje przekazywanie energii w postaci ciepła (wymiana ciepła) między ciałami o tej samej temperaturze;
 - d. wskazuje, że energię układu (energię wewnętrzną) można zmienić, wykonując nad nim pracę lub przekazując energię w postaci ciepła;
 - e. analizuje jakościowo związek między temperaturą a średnią energią kinetyczną (ruchu chaotycznego) cząsteczek;
 - f. posługuje się pojęciem ciepła właściwego wraz z jego jednostką;
 - g. opisuje zjawisko przewodnictwa cieplnego; rozróżnia materiały o różnym przewodnictwie; opisuje rolę izolacji cieplnej;
 - h. opisuje ruch gazów i cieczy w zjawisku konwekcji;
 - i. rozróżnia i nazywa zmiany stanów skupienia; analizuje zjawiska topnienia, krzepnięcia, wrzenia, skraplania, sublimacji i resublimacji jako procesy, w których dostarczenie energii w postaci ciepła nie powoduje zmiany temperatury;
- doświadczalnie:
- a. demonstruje zjawiska topnienia, wrzenia, skraplania,
 - b. bada zjawisko przewodnictwa cieplnego i określa, który z badanych materiałów jest lepszym przewodnikiem ciepła,
 - c. wyznacza ciepło właściwe wody z użyciem czajnika elektrycznego lub grzałki o znanej mocy, termometru, cylindra miarowego lub wagi
5. Właściwości materii Uczeń:
- a. posługuje się pojęciami masy i gęstości oraz ich jednostkami; analizuje różnice gęstości substancji w różnych stanach skupienia wynikające z budowy mikroskopowej ciał stałych, cieczy i gazów;
 - b. stosuje do obliczeń związek gęstości z masą i objętością;
 - c. posługuje się pojęciem parcia (nacisku) oraz pojęciem ciśnienia w cieczach i gazach wraz z jego jednostką; stosuje do obliczeń związek między parciem a ciśnieniem;
 - d. posługuje się pojęciem ciśnienia atmosferycznego;

- e. posługuje się prawem Pascala, zgodnie z którym zwiększenie ciśnienia zewnętrznego powoduje jednakowy przyrost ciśnienia w całej objętości cieczy lub gazu;
 - f. posługuje się prawem Pascala, zgodnie z którym zwiększenie ciśnienia zewnętrznego powoduje jednakowy przyrost ciśnienia w całej objętości cieczy lub gazu;
 - g. analizuje siły działające na ciała zanurzone w cieczach lub gazach, posługując się pojęciem siły wyporu i prawem Archimedesesa;
 - h. opisuje zjawisko napięcia powierzchniowego; ilustruje istnienie sił spójności i w tym kontekście tłumaczy formowanie się kropli;
- doświadczalnie:
- a. demonstruje istnienie ciśnienia atmosferycznego; demonstruje zjawiska konwekcji i napięcia powierzchniowego,
 - b. demonstruje prawo Pascala oraz zależność ciśnienia hydrostatycznego od wysokości słupa cieczy,
 - c. demonstruje prawo Archimedesesa i na tej podstawie analizuje pływanie ciał; wyznacza gęstość cieczy lub ciał stałych,
 - d. wyznacza gęstość substancji z jakiej wykonany jest przedmiot o kształcie regularnym za pomocą wagi i przymiaru lub o nieregularnym kształcie za pomocą wagi, cieczy i cylindra miarowego.
6. Elektryczność Uczeń:
- a. opisuje sposoby elektryzowania ciał przez potarcie i dotyk; wskazuje, że zjawiska te polegają na przemieszczaniu elektronów;
 - b. opisuje jakościowo oddziaływanie ładunków jednoimiennych i różnoimiennych;
 - c. odróżnia przewodniki od izolatorów oraz wskazuje ich przykłady;
 - d. opisuje rozmieszczenie ładunków w przewodnikach pod wpływem oddziaływania ze strony ładunku zewnętrznego (indukcja elektrostatyczna);
 - e. opisuje budowę oraz zasadę działania elektroskopu;
 - f. opisuje budowę oraz zasadę działania elektroskopu;
 - g. opisuje przepływ prądu w obwodach jako ruch elektronów swobodnych albo jonów w przewodnikach;
 - h. posługuje się pojęciem natężenia prądu wraz z jego jednostką; stosuje do obliczeń związek między natężeniem prądu a ładunkiem i czasem jego przepływu przez przekrój poprzeczny przewodnika;
 - i. posługuje się pojęciem napięcia elektrycznego jako wielkości określającej ilość energii potrzebnej do przeniesienia jednostkowego ładunku w obwodzie; stosuje jednostkę napięcia;
 - j. posługuje się pojęciem pracy i mocy prądu elektrycznego wraz z ich jednostkami; stosuje do obliczeń związki między tymi wielkościami; przelicza energię elektryczną wyrażoną w kilowatogodzinach na dżule i odwrotnie;
 - k. wyróżnia formy energii, na jakie jest zamieniana energia elektryczna; wskazuje źródła energii elektrycznej i odbiorniki;
 - l. posługuje się pojęciem oporu elektrycznego jako własnością przewodnika; stosuje do obliczeń związki między napięciem a natężeniem prądu i oporem; posługuje się jednostką oporu;
 - m. rysuje schematy obwodów elektrycznych składających się z jednego źródła energii, jednego odbiornika, mierników i wyłączników; posługuje się symbolami graficznymi tych elementów;
 - n. opisuje rolę izolacji i bezpieczników przeciążeniowych w domowej sieci elektrycznej oraz warunki bezpiecznego korzystania z energii elektrycznej;

- o. wskazuje skutki przerywania dostaw energii elektrycznej do urządzeń o kluczowym znaczeniu;
- doświadczalnie:
 - a. demonstruje zjawiska elektryzowania przez potarcie lub dotyk,
 - b. demonstruje wzajemne oddziaływanie ciał naelektryzowanych,
 - c. odróżnia przewodniki od izolatorów oraz wskazuje ich przykłady,
 - d. łączy według podanego schematu obwód elektryczny składający się ze źródła (akumulatora, zasilacza), odbiornika (żarówka, brzęczyka, silnika, diody, grzejnika, opornika), wyłączników, woltomierzy, amperomierzy; odczytuje wskazania mierników,
 - e. wyznacza opór przewodnika przez pomiary napięcia na jego końcach oraz natężenia prądu przez niego płynącego
- 7. Magnetyzm Uczeń:
 - a. nazywa bieguny magnesów stałych i opisuje oddziaływanie między nimi;
 - b. opisuje zachowanie się igły magnetycznej w obecności magnesu oraz zasadę działania kompasu; posługuje się pojęciem biegunów magnetycznych Ziemi;
 - c. opisuje na przykładzie żelaza oddziaływanie magnesów na materiały magnetyczne i wymienia przykłady wykorzystania tego oddziaływania;
 - d. opisuje zachowanie się igły magnetycznej w otoczeniu prostoliniowego przewodnika z prądem;
 - e. opisuje budowę i działanie elektromagnesu; opisuje wzajemne oddziaływanie elektromagnesów i magnesów; wymienia przykłady zastosowania elektromagnesów;
 - f. wskazuje oddziaływanie magnetyczne jako podstawę działania silników elektrycznych;
- doświadczalnie:
 - a. demonstruje zachowanie się igły magnetycznej w obecności magnesu,
 - b. demonstruje zjawisko oddziaływania przewodnika z prądem na igłę magnetyczną.
- 8. Ruch drgający i fale Uczeń:
 - a. opisuje ruch okresowy wahadła; posługuje się pojęciami amplitudy, okresu i częstotliwości do opisu ruchu okresowego wraz z ich jednostkami;
 - b. opisuje ruch drgający (drgania) ciała pod wpływem siły sprężystości oraz analizuje jakościowo zmiany energii kinetycznej i energii potencjalnej sprężystości w tym ruchu; wskazuje położenie równowagi;
 - c. wyznacza amplitudę i okres drgań na podstawie przedstawionego wykresu zależności położenia od czasu;
 - d. opisuje rozchodzenie się fali mechanicznej jako proces przekazywania energii bez przenoszenia materii; posługuje się pojęciem prędkości rozchodzenia się fali;
 - e. posługuje się pojęciami amplitudy, okresu, częstotliwości i długości fali do opisu fal oraz stosuje do obliczeń związki między tymi wielkościami wraz z ich jednostkami;
 - f. opisuje mechanizm powstawania i rozchodzenia się fal dźwiękowych w powietrzu; podaje przykłady źródeł dźwięku;
 - g. opisuje jakościowo związek między wysokością dźwięku a częstotliwością fali oraz związek między natężeniem dźwięku (głośnością) a energią fali i amplitudą fali;

- h. rozróżnia dźwięki słyszalne, ultradźwięki i infradźwięki; wymienia przykłady ich źródeł i zastosowań;
 - doświadczalnie:
 - a. wyznacza okres i częstotliwość w ruchu okresowym,
 - b. demonstruje dźwięki o różnych częstotliwościach z wykorzystaniem drgającego przedmiotu lub instrumentu muzycznego,
 - c. obserwuje oscylogramy dźwięków z wykorzystaniem różnych technik.
9. Optyka Uczeń:
- a. ilustruje prostoliniowe rozchodzenie się światła w ośrodku jednorodnym; wyjaśnia powstawanie cienia i półcienia;
 - b. opisuje zjawisko odbicia od powierzchni płaskiej i od powierzchni sferycznej;
 - c. opisuje zjawisko rozproszenia światła przy odbiciu od powierzchni chropowatej;
 - d. analizuje bieg promieni wychodzących z punktu w różnych kierunkach, a następnie odbitych od zwierciadła płaskiego i od zwierciadeł sferycznych; opisuje skupianie promieni w zwierciadle wklęsłym oraz bieg promieni odbitych od zwierciadła wypukłego; posługuje się pojęciami ogniska i ogniskowej;
 - e. konstruuje bieg promieni ilustrujący powstawanie obrazów pozornych wytwarzanych przez zwierciadło płaskie oraz powstawanie obrazów rzeczywistych i pozornych wytwarzanych przez zwierciadła sferyczne znając położenie ogniska;
 - f. opisuje jakościowo zjawisko załamania światła na granicy dwóch ośrodków różniących się prędkością rozchodzenia się światła; wskazuje kierunek załamania;
 - g. opisuje bieg promieni równoległych do osi optycznej przechodzących przez soczewkę skupiającą i rozpraszającą, posługując się pojęciami ogniska i ogniskowej;
 - h. opisuje bieg promieni równoległych do osi optycznej przechodzących przez soczewkę skupiającą i rozpraszającą, posługując się pojęciami ogniska i ogniskowej;
 - i. rysuje konstrukcyjnie obrazy wytworzone przez soczewki; rozróżnia obrazy rzeczywiste, pozorne, proste, odwrócone; porównuje wielkość przedmiotu i obrazu;
 - j. posługuje się pojęciem krótkowzroczności i dalekowzroczności oraz opisuje rolę soczewek w korygowaniu tych wad wzroku;
 - k. opisuje światło białe jako mieszaninę barw i ilustruje to rozszczepieniem światła w pryzmacie; wymienia inne przykłady rozszczepienia światła;
 - l. opisuje światło lasera jako jednobarwne i ilustruje to brakiem rozszczepienia w pryzmacie;
 - m. wymienia rodzaje fal elektromagnetycznych: radiowe, mikrofałe, promieniowanie podczerwone, światło widzialne, promieniowanie nadfioletowe, rentgenowskie i gamma; wskazuje przykłady ich zastosowania;
 - n. wymienia cechy wspólne i różnice w rozchodzeniu się fal mechanicznych i elektromagnetycznych;
 - doświadczalnie:
 - a. demonstruje zjawisko prostoliniowego rozchodzenia się światła, zjawisko załamania światła na granicy ośrodków, powstawanie obrazów za pomocą zwierciadeł płaskich, sferycznych i soczewek,
 - b. otrzymuje za pomocą soczewki skupiającej ostre obrazy przedmiotu na ekranie,
 - c. demonstruje rozszczepienie światła w pryzmacie.

6. Szczegółowe kryteria ocen:

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

- a. W pełnym zakresie opanował treści zawarte w podstawie programowej realizowane na danym etapie nauczania.
- b. Biegle posługuje się zdobytymi wiadomościami. Rozwiązuje zadania bez pomocy nauczyciela.
- c. Proponuje różnorodne (nietypowe) rozwiązania postawionego w zadaniach problemu, twórczo podchodzi do postawionych problemów.
- d. Samodzielnie, jak również przy pomocy nauczyciela rozwija własne zdolności, wykonuje powierzone prace dodatkowe /w tym badawcze, długoterminowe/
- e. Stosuje poprawny język i słownictwo fizyczne.
- f. Z powodzeniem bierze udział w konkursach przedmiotowych na szczeblu minimum szkolnym.
- g. Bierze udział w zajęciach koła fizycznego (jeśli szkoła je organizuje).
- h. Uzyskuje oceny bardzo dobre i celujące z prac pisemnych.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:

- a. Opanował treści zawarte w podstawie programowej realizowane na danym etapie nauczania.
- b. Sprawnie posługuje się z dobytymi wiadomościami.
- c. Rozwiązuje samodzielnie problemy teoretyczne i praktyczne ujęte programem nauczania.
- d. Potrafi zastosować posiadaną wiedzę do rozwiązywania zadań i problemów w nowych sytuacjach.
- e. Sprawnie korzysta ze wskazówek nauczyciela do rozwiązywania zadań o podwyższonym stopniu trudności.
- f. Jest aktywny na lekcjach, zawsze ma odrobione zadanie domowe, rozwiązuje samodzielnie zadania dodatkowe.
- g. Uczestniczy w szkolnych i pozaszkolnych konkursach przedmiotowych z fizyki.
- h. Bierze udział w zajęciach koła fizycznego (jeśli szkoła je organizuje).
- i. Uzyskuje oceny dobre i bardzo dobre z prac pisemnych.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

- a. Opanował treści zawarte w podstawie programowej realizowane na danym etapie nauczania.
- b. Poprawnie stosuje wiadomości.
- c. Rozwiązuje typowe zadania teoretyczne i praktyczne samodzielnie lub z niewielką pomocą nauczyciela.
- d. Bierze czynny udział w lekcjach fizyki, zawsze jest do nich przygotowany i systematycznie odrabia zadania domowe.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:

- a. Opanował wiadomości i umiejętności określone programem nauczania w danej klasie na poziomie podstawowym.
- b. Spełnia wymagania podstawowe.
- c. Posiada luki w wiadomościach w materiale bieżącym
- d. Potrafi rozwiązywać typowe zadania o niewielkim stopniu trudności.
- e. Zdarza mu się brak pracy domowej, nie zawsze przynosi potrzebne materiały i pomoce.
- f. Jego aktywność na lekcjach fizyki jest niewielka.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który

- a. Opanował wiadomości i umiejętności określone programem nauczania w danej klasie na poziomie podstawowym.
- b. Ma braki w opanowaniu wiadomości podstawowych, ale nie przekreślają one możliwości uzyskania przez ucznia podstawowej wiedzy z fizyki w dalszym etapie kształcenia.
- c. Przy wydatnej pomocy nauczyciela rozwiązuje bardzo proste zadania.
- d. Stara się uzupełnić brakujące wiadomości.
- e. Systematycznie bierze udział w zajęciach wyrównawczych z fizyki (jeśli szkoła je organizuje), wykazuje zainteresowanie możliwością poprawy ocen.
- f. Zdarzają mu się braki prac domowych, nie zawsze sporządza notatki, nie uczestniczy aktywnie w lekcji.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:

- a. Nie opanował wiadomości i umiejętności określone programem nauczania w danej klasie na poziomie podstawowym.
- b. Nie jest w stanie rozwiązać zadań o elementarnym stopniu trudności, nawet przy pomocy nauczyciela.
- c. Często jest nieprzygotowany do lekcji.
- d. Nie uczestniczy aktywnie w lekcji, nie notuje lub nie prowadzi zeszytu.
- e. Wykazuje lekceważący stosunek do przedmiotu, często opuszcza lekcje fizyki bez usprawiedliwienia.
- f. Nie wykazuje zainteresowania możliwościami poprawienia ocen z fizyki stworzonymi mu przez nauczyciela.
- g. Nie korzysta z zajęć wyrównawczych (jeśli szkoła je organizuje) lub często je opuszcza.

7. Dostosowanie wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia:

W przypadku dyskalkulii:

- a) Oceniać przede wszystkim tok rozumowania, a nie techniczną stronę liczenia. Uczeń ma, bowiem skłonność do przedstawiania kolejności cyfr w liczbie i przez to jej zapis jest błędny. Zły wynik końcowy wcale nie świadczy o tym, że dziecko nie rozumie zagadnienia
- b) Dostosowanie wymagań dotyczy formy sprawdzenia wiedzy poprzez koncentrację na prześledzeniu toku rozumowania w danym zadaniu i jeśli jest on poprawny wystawienie uczniowi oceny pozytywnej.
- c) Wydłużyć czasu pracy przy wykonywaniu zadań z fizyki lub zmniejszyć ilości zadań koniecznych do wykonania.
- d) Sprawdziany, prace klasowe dzielić na pojedyncze zadania.
- e) Umożliwienie korzystania z kalkulatora na sprawdzianach, jeśli nie dotyczy on sprawdzenia umiejętności rachunkowych.
- f) Rysunki ilustrujące treść zadań przedstawiać czytelnie, w sposób prosty nie złożony.

Wszystkie sprawy nieujęte w PSO zawarte są w Statucie Szkoły i Wewnątrzszkolnych Zasadach Oceniania.

KONTRAKT NAUCZYCIEL – UCZEŃ – RODZIC

PROSZE O ZAPOZNANIE SIĘ Z INFORMACJĄ I POTWIERDZENIE PODPISEM

Sprawdzenie postępów ucznia na lekcjach fizyki odbywać się będzie poprzez:

prace klasowe; kartkówki; odpowiedzi ustne; prace domowe; aktywność i pracę ucznia podczas lekcji; prace dodatkowe; szczególne osiągnięcia.

1. Prace klasowe są obowiązkowe. Prace klasowe będą zapowiadane z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem i poprzedzone powtórzeniem sprawdzanych umiejętności i wiadomości.

2. Prace klasowe po sprawdzeniu i ocenieniu będą przez uczniów przekazywane Państwu do wglądu. Zapoznanie się z oceną uzyskaną z pracy klasowej proszę koniecznie potwierdzać podpisem, a następnie dopilnować, aby dzieci zwróciły je nauczycielowi. Jeżeli sprawdzian dziecka nie zostanie oddany, to następne będą udostępniane Państwu do wglądu tylko na terenie szkoły.

3. Jeśli uczeń opuścił pracę klasową z przyczyn losowych, to musi napisać ją w ciągu dwóch tygodni od dnia powrotu do szkoły.

4. Uczeń ma prawo poprawić ocenę niedostateczną z pracy klasowej w terminie jednego tygodnia od jej sprawdzenia.

5. Kartkówki obejmują materiał z ostatnich lekcji i nie muszą być zapowiadane. Kartkówki nie podlegają poprawie.

6. Uczeń ma prawo do dwukrotnego w ciągu semestru zgłoszenia nieprzygotowania się do lekcji. Przez nieprzygotowanie się do lekcji rozumiemy: brak zeszytu, brak zeszytu ćwiczeń, brak pracy domowej, brak pomocy potrzebnych do lekcji. Po wykorzystaniu tego limitu uczeń otrzymuje a każde nieprzygotowanie ocenę niedostateczną.

7. Prace domowe sprawdzane są na każdej lekcji, ale oceniane wybiórczo.

8. Na lekcjach fizyki oceniane są także:

→ aktywność na lekcji za pomocą plusów i minusów; plus uczeń może uzyskać m.in. za samodzielne wykonanie krótkiej pracy na lekcji, krótką prawidłową odpowiedź ustną, aktywną pracę w grupie; minus uczeń może uzyskać za brak zaangażowania na lekcji, brak kluczowych wiadomości i umiejętności.

Sposób przeliczania plusów i minusów:

6 plusów - ocena celująca

5 plusów 1 minus - ocena bardzo dobra

4 plusy 2 minusy – ocena dobra

3 plusy 3 minusy – ocena dostateczna

2 plusy 4 minusy – ocena dopuszczająca

1 plus 5 minusów – ocena dopuszczająca z minusem

6 minusów – ocena niedostateczna.

→ udział i bardzo dobre wyniki w konkursach fizycznych, awans do następnego etapu lub osiągnięcie tytułu laureata;

→ samodzielne wykonywanie prac dodatkowych.

9. Ocenę śródroczną(roczną) wystawia się na podstawie ocen uzyskanych w ciągu danego półrocza, jednakże nie jest ona średnią arytmetyczną ocen uzyskanych przez ucznia. Szczegółowy Przedmiotowy System Oceniania z fizyki znajduje się u nauczyciela przedmiotu.

GEOGRAFIA

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA Z GEOGRAFII KLASY V- VIII

• Sposoby sprawdzania wiadomości i umiejętności uczniów.

FORMA AKTYWNOŚCI	JAK CZĘSTO?	UWAGI
Prace klasowe	po zrealizowaniu każdego działu	
Kartkówki	według uznania	
Praca domowa	na każdej lekcji	prace domowe będą sprawdzane na każdej lekcji, ale oceniane wybiórczo
Aktywność i praca na lekcji	na każdej lekcji	
Odpowiedź ustna	według uznania	
Praca w grupach	według uznania	
Prace dodatkowe	dobrowolne	
Szczególne osiągnięcia	według kalendarza konkursów	
Nieprzygotowanie	dwa razy w półroczu	każde następne nieprzygotowanie skutkuje otrzymaniem oceny niedostatecznej

•Formy sprawdzania wiadomości i umiejętności uczniów:

- Prace klasowe przeprowadzane są w formie pisemnej, są obowiązkowe, zapowiadane uczniom z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem. Przeprowadzane po każdym zrealizowanym dziale. Poprzedzone lekcją (lub dwiema lekcjami) powtórzeniową. Uczniowie znają zakres materiału przewidzianego na pracy klasowej. Zasada przeliczania oceny punktowej na stopień szkolny jest zawarta w WZO

Jeśli uczeń z przyczyn losowych opuści pracę klasową, to musi napisać ją w ciągu dwóch tygodni od dnia powrotu do szkoły.

Waga oceny z pracy klasowej wynosi 100%.

- Kartkówki przeprowadza się w formie pisemnej, nie musi być zapowiadana, dotyczy kilku ostatnich jednostek lekcyjnych.

Zasada przeliczania oceny punktowej na stopień szkolny jest zawarta w WZO.

Waga oceny z kartkówki wynosi 90%.

- Praca domowa jest pisemną lub ustną formą ćwiczenia umiejętności i utrwalania wiadomości zdobytych przez ucznia podczas lekcji, wykonywana w zeszycie, zeszycie

ćwiczeń lub w innej formie zleconej przez nauczyciela. Prace domowe sprawdzane są na każdej lekcji, ale oceniane wybiórczo.

- Po wykorzystaniu wszystkich nieprzygotowań brak pracy domowej skutkuje oceną niedostateczną. Przy wystawianiu oceny za pracę domową nauczyciel bierze pod uwagę samodzielność, poprawność i estetykę wykonania.

Waga oceny z zadania domowego wynosi 50%.

□ Aktywność i praca ucznia na lekcji są oceniane za pomocą plusów i minusów.

a) Plus uczeń może uzyskać m.in. za samodzielne wykonanie krótkiej pracy na lekcji, krótką prawidłową odpowiedź ustną, aktywną pracę w grupie

b) Minus uczeń może uzyskać za brak zaangażowania na lekcji, brak kluczowych wiadomości i umiejętności.

c) Sposób przeliczania plusów i minusów:

6 plusów – ocena celująca

5 plusów – 1 minus ocena bardzo dobra

4 plusy 2 minusy – ocena dobra

3 plusy 3 minusy – ocena dostateczna

2 plusy 4 minusy – ocena dopuszczająca

1 plus 5 minusów – ocena dopuszczająca z minusem

6 minusów – ocena niedostateczna.

Waga oceny za aktywność i pracę ucznia na lekcji wynosi 70%.

• **Odpowiedź ustna** dotyczy kilku ostatnich jednostek lekcyjnych, nie musi być zapowiadana. Oceniając wypowiedź ucznia bierze się pod uwagę m.in.: wartość merytoryczną jego wypowiedzi.

Waga oceny za odpowiedź ustną wynosi 70%.

• **Praca w grupach** dotyczy konkretnego zagadnienia, omawianego w czasie lekcji. Oceniając ucznia bierze się pod uwagę m.in.: umiejętność pracy w zespole, zaangażowanie ucznia w pracę zespołu i poprawność rozwiązywania zadań.

Waga oceny za pracę w grupach wynosi 40%.

• **Prace dodatkowe** obejmują dodatkowe zadania dla zainteresowanych uczniów, prace projektowe wykonane indywidualnie lub zespołowo. Oceniając ten rodzaj pracy, nauczyciel bierze pod uwagę m.in.: wartość merytoryczną pracy, estetykę wykonania, wkład pracy ucznia, sposób prezentacji, oryginalność i pomysłowość pracy.

Waga oceny za zadania dodatkowe wynosi 70%.

• **Szczególne osiągnięcia uczniów**, w tym udział w konkursach przedmiotowych, szkolnych i międzyszkolnych. Za udział w konkursie uczeń otrzymuje ocenę bardzo dobrą, a za wysokie wyniki tzn. wyróżnienie, III lub II miejsce, albo tytuł laureata otrzymuje ocenę celującą.

Waga oceny za szczególne osiągnięcia wynosi 100%.

•**Nieprzygotowanie do lekcji** – przez nieprzygotowanie do lekcji rozumie się brak pracy domowej, brak zeszytu, brak zeszytu ćwiczeń, brak potrzebnych pomocy do lekcji. Uczeń ma prawo do dwukrotnego w ciągu semestru zgłoszenia nieprzygotowania się do lekcji. Po wykorzystaniu tego limitu za każde następne nieprzygotowanie uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną. Nieprzygotowanie należy zgłosić na początku lekcji.

Waga oceny za nieprzygotowanie do lekcji wynosi 50%

•**Sposoby informowania uczniów i rodziców o indywidualnych osiągnięciach:**

- a) O uzyskiwanych ocenach uczniowie będą informowani na bieżąco.
- b) Rodzice będą powiadamiani o osiągnięciach uczniów w czasie spotkań z wychowawcą, podczas indywidualnych konsultacji z nauczycielem oraz przez e-dziennik.
- c) Prace klasowe po sprawdzeniu i ocenieniu będą przez uczniów przekazywane rodzicom (prawnym opiekunom) do wglądu. Po zapoznaniu się z oceną uzyskaną z pracy klasowej i potwierdzeniu przez rodzica (prawnego opiekuna) podpisem, prace klasowe obowiązkowo muszą zostać zwrócone nauczycielowi. Jeżeli praca klasowa nie zostanie oddana, to następne będą udostępniane do wglądu tylko na terenie szkoły.
- d) Oceny śródroczne (roczne) nie są średnią arytmetyczną ocen bieżących.

•**Tryb i warunki poprawy oceny bieżącej:**

- a) Uczeń ma obowiązek poprawienia oceny niedostatecznej z pracy klasowej w ciągu jednego tygodnia od jej oddania. Nauczyciel może wydłużyć termin poprawiania oceny w przypadku usprawiedliwionej nieobecności.
- b) Uczeń może przystąpić do poprawy oceny dopuszczającej z pracy klasowej w terminie jednego tygodnia od jej oddania.
- c) Uczeń może dokonać poprawy oceny na zajęciach dodatkowych lub w inny sposób określony z nauczycielem.
- d) Uczeń poprawia tylko raz daną pracę klasową. Obydwie oceny, z danej pracy klasowej i jej poprawy, zostaną wpisane do e-dziennika.
- e) Uczeń nieobecny na pracy klasowej z powodu uzasadnionej nieobecności ma obowiązek napisania zaległej pracy klasowej w terminie uzgodnionym z nauczycielem. Po dwóch tygodniach od momentu jego pojawienia się w szkole, w przypadku nieprzystąpienia do napisania pracy klasowej w wyznaczonym terminie dodatkowym, nauczyciel ma prawo wstawić ocenę niedostateczną.
- f) Oceny z kartkówek nie podlegają poprawie.
- g) Warunki i tryb uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej oraz procedury poprawy oceny niedostatecznej zawiera Statut Szkoły.

5. Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania ocen klasyfikacyjnych w klasach V- VI

Klasa V

• Mapa Polski: mapa ogólnogeograficzna, krajobrazowa, turystyczna, skala mapy, treść mapy.

Uczeń :

- a. stosuje legendę mapy do odczytywania informacji oraz skalę mapy do obliczania między wybranymi obiektami;
- b. rozpoznaje na mapie składniki krajobrazu Polski;

c. czyta treść mapy lub planu najbliższego otoczenia szkoły, odnosząc je do elementów środowiska przyrodniczego obserwowanego w terenie.

•Krajobrazy Polski: wysokogórski(Tatry), wyżynny (Wyżyna Krakowsko- Częstochowska), nizinny (Nizina Mazowiecka), pojezierny (Pojezierze Mazurskie), nadmorski (Pobrzeże Słowińskie), wielkomiejski (Warszawa), miejsko- przemysłowy (Wyżyna Śląska), rolniczy (Wyżyna Lubelska).

Uczeń:

- wskazuje na mapie położenie krain geograficznych Polski;
- przedstawia główne cechy krajobrazów Polski oraz wykazuje ich zróżnicowanie;
- rozpoznaje krajobrazy Polski w opisach oraz na filmach i ilustracjach;
- przedstawia podstawowe zależności między składnikami poznawanych krajobrazów;
- opisuje zdjęcia, tradycje rodzinne i zwyczaje mieszkańców wybranych krain geograficznych Polski;
- opisuje najważniejsze obiekty dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego Polski oraz wskazuje je na mapie;
- przedstawia pozytywne i negatywne zmiany w krajobrazach powstałe w wyniku działalności człowieka ;
- dokonuje oceny krajobrazu najbliższego otoczenia szkoły pod względem jego piękna oraz ład i estetyki zagospodarowania podczas zajęć realizowanych w terenie oraz proponuje zmiany w jego zagospodarowaniu;
- przyjmuje postawę szacunku wobec środowiska przyrodniczego i kulturowego Polski.

•Łądy i oceany na Ziemi: rozmieszczenie lądów i oceanów, pierwsze wyprawy geograficzne.

Uczeń:

- wskazuje na globusie i mapie świata: bieguny, równik, południk zerowy i 180, półkule, zwrotniki i koła podbiegunowe;
- wymienia nazwy kontynentów i oceanów oraz wskazuje ich położenie na globusie i mapie świata oraz określa ich położenie względem równika i południka zerowego;
- wskazuje na mapie wielkie formy ukształtowania powierzchni Ziemi i akweny morskie na trasach pierwszych wypraw geograficznych.

Krajobrazy Świata: wilgotnego lasu równikowego i lasu strefy umiarkowanej, sawanny i stepu, pustyni gorącej i lodowej, tajgi i tundry, śródziemnomorski, wysokogórski Himalajów; strefowość a piętrowość klimatyczno- roślinna na świecie.

Uczeń:

- wskazuje na mapie położenie poznanych typów krajobrazu;
- odczytuje wartości i opisuje przebieg temperatury powietrza oraz rozkład opadów atmosferycznych na podstawie klimatogramów i map klimatycznych;
- przedstawia główne cechy i porównuje poznawane krajobrazy świata oraz rozpoznaje je w opisach, na filmach i ilustracjach;
- rozpoznaje rośliny i zwierzęta typowe dla poznawanych krajobrazów;
- prezentuje niektóre przykłady budownictwa, sposób gospodarowania, głównych zajęć mieszkańców poznawanych obszarów;
- identyfikuje współzależności między składnikami poznawanych krajobrazów i warunkami życia człowieka;
- ustala zależności między położeniem wybranych krajobrazów na kuli ziemskiej, warunkami klimatycznymi i głównymi cechami krajobrazu.

Klasa VI

•Współrzędne geograficzne: szerokość i długość geograficzna; położenie matematyczno-geograficzne punktów i obszarów; rozciągłość południkowa i równoleżnikowa.

Uczeń:

- a. odczytuje szerokość i długość geograficzną wybranych punktów na globusie i na mapie;
- b. na podstawie podanych współrzędnych geograficznych wskazuje położenie punktów obszarów na mapach w różnych skalach;
- c. wyznacza w terenie współrzędne dowolnych punktów (za pomocą mapy lub GPS);
- Ruchy Ziemi: Ziemia w Układzie Słonecznym; ruch obrotowy i obiegowy; następstwa ruchów Ziemi.

Uczeń:

- a. dokonuje pomiaru wysokości Słońca w trakcie zajęć w terenie oraz porównuje wyniki uzyskane w różnych porach dnia i roku;
- b. demonstruje przy użyciu modeli (np. globusa) ruch obrotowy Ziemi , określa jego kierunek, czas trwania, miejsca wschodu i zachodu Słońca oraz południa słonecznego;
- c. wyjaśnia związek między ruchem obrotowym a widomą wędrówką i górowaniem Słońca, istnieniem dnia i nocy, dobowym rytmem życia człowieka i przyrody, występowaniem stref czasowych;
- d. demonstruje przy użyciu modeli ruch obiegowy Ziemi;
- e. przedstawia zmiany w oświetleniu Ziemi w pierwszych dniach astronomicznych pór roku;
- f. wskazuje związek między ruchem obiegowym Ziemi a strefami jej oświetlenia oraz strefowym zróżnicowaniem klimatu i krajobrazu na Ziemi.

•Geografia Europy: położenie i granice kontynentu, podział polityczny Europy; główne cechy środowiska przyrodniczego Europy; zjawiska występujące na granicy płyt litosfery; zróżnicowanie ludności oraz starzenie się społeczeństw największe europejskie metropolie; zróżnicowanie źródeł energii w krajach europejskich; rolnictwo, przemysł i usługi w wybranych krajach europejskich ; turystyka w Europie Południowej.

Uczeń:

- a. charakteryzuje położenie, przebieg granic oraz linii brzegowej Europy;
- b. przedstawia podział Polityczny Europy oraz rolę Unii Europejskiej w przemianach społecznych i gospodarczych kontynentu;
- c. charakteryzuje ukształtowanie powierzchni Europy;
- d. na przykładzie Islandii określa związek między położeniem na granicy płyt litosfery a występowaniem wulkanów i trzęsień ziemi;
- e. przedstawia zróżnicowanie klimatyczne Europy oraz czynniki, które o nim decydują;
- f. wyjaśnia rozmieszczenie ludności oraz główne przyczyny i skutki starzenia się społeczeństw w Europie;
- g. wyjaśnia przyczyny i konsekwencje zróżnicowania demograficznego ludności Europy;
- h. ocenia społeczno- ekonomiczne i kulturowe konsekwencje migracji na obszarze Europy;
- i. określa podobieństwa i różnice między wielkimi miastami Europy: Londynem i Paryżem;
- j. porównuje cechy rolnictwa Dani i Węgier;
- k. wykazuje związek między cechami środowiska przyrodniczego wybranych krajów Europy a wykorzystaniem różnych źródeł energii;
- l. przedstawia znaczenie nowoczesnego przemysłu i usług w gospodarce na przykładzie Francji;
- m. wykazuje związek między rozwojem turystyki w Europie Południowej a warunkami przyrodniczymi oraz dziedzictwem kultury śródziemnomorskiej;
- n. przyjmuje postawę szacunku i zrozumienia dla innych kultur przy zachowaniu poczucia wartości dziedzictwa kulturowego własnego kraju.

•Sąsiedzi Polski: przemiany przemysłu w Niemczech; dziedzictwo kulturowe Litwy i Białorusi; środowisko przyrodnicze i atrakcje turystyczne Czech i Słowacji; problemy polityczne, społeczne i gospodarcze Ukrainy; zróżnicowanie przyrodnicze i społeczno-gospodarcze Rosji; relacje Polski z sąsiadami.

Uczeń:

- a. charakteryzuje przemiany w strukturze przemysłu w Niemczech na przykładzie Nadrenii Północnej- Westfalii;
- b. projektuje trasę wycieczki po Litwie i Białorusi uwzględniającej wybrane walory środowiska przyrodniczego i kulturowego;
- c. przedstawia przykłady atrakcji turystycznych i rekreacyjno-sportowych Czech i Słowacji;
- d. rozumie problemy polityczne, społeczne i gospodarcze Ukrainy;
- e. wykazuje zróżnicowanie środowiska przyrodniczego i charakteryzuje gospodarkę Rosji;
- f. charakteryzuje relacje Polski z krajami sąsiadującymi;
- g. rozumie potrzebę kształtowania dobrych relacji Polski z jej sąsiadami.

Klasa VII

1. Środowisko przyrodnicze Polski na tle Europy: położenie geograficzne Polski; wpływ ruchów górotwórczych i zlodowaceń na rzeźbę Europy i Polski; przejściowość klimatu Polski; Morze Bałtyckie; główne rzeki Polski i ich systemy na tle rzek Europy oraz ich systemów; główne typy gleb w Polsce; lasy w Polsce; dziedzictwo przyrodnicze Polski, surowce mineralne Polski. Uczeń:

- a. określa położenie fizycznogeograficzne i polityczne Polski, wskazuje na mapie przebieg jej granic (w tym morskich wód wewnętrznych);
- b. odczytuje szerokość i długość geograficzną wybranych punktów na mapie Polski i Europy;
- c. na podstawie podanych współrzędnych geograficznych wskazuje skrajne punkty Polski i Europy oraz wyjaśnia konsekwencje rozciągłości południkowej i równoleżnikowej ich obszarów;
- d. podaje nazwy województw i ich stolic oraz wskazuje je na mapie;
- e. przedstawia wpływ ruchów górotwórczych i zlodowaceń w Europie na ukształtowanie powierzchni Polski;
- f. prezentuje główne czynniki kształtujące klimat Polski;
- g. charakteryzuje elementy klimatu Polski oraz długość okresu wegetacyjnego;
- h. wyjaśnia wpływ zmienności pogody w Polsce na rolnictwo, transport i turystykę;
- i. charakteryzuje środowisko przyrodnicze Morza Bałtyckiego oraz przyczyny degradacji jego wód;
- j. opisuje walory przyrodnicze Wisły i Odry, charakteryzuje systemy rzeczne obu tych rzek oraz porównuje je z wybranymi systemami rzecznyymi w Europie;
- k. wyróżnia najważniejsze cechy gleby brunatnej, biellicowej, czarnoziem, mady i rędziny, wskazuje ich rozmieszczenie na mapie Polski oraz ocenia przydatność rolniczą;
- l. rozróżnia rodzaje lasów w Polsce (na podstawie filmu, ilustracji lub w terenie) oraz wyjaśnia zróżnicowanie przestrzenne wskaźnika lesistości Polski;
- m. wymienia formy ochrony przyrody w Polsce, wskazuje na mapie parki narodowe oraz podaje przykłady rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych i pomników przyrody występujących na obszarze własnego regionu;
- n. podaje argumenty za koniecznością zachowania walorów dziedzictwa przyrodniczego;
- o. wskazuje na mapie rozmieszczenie głównych surowców mineralnych Polski oraz omawia ich znaczenie gospodarcze;
- p. przyjmuje postawę współodpowiedzialności za stan środowiska przyrodniczego Polski.

2. Społeczeństwo i gospodarka Polski na tle Europy: rozmieszczenie ludności, struktura demograficzna Polski (wiekowa, narodowościowa, wyznaniowa, wykształcenia, zatrudnienia); migracje Polaków na tle współczesnych ruchów migracyjnych w Europie; zróżnicowanie polskich miast; sektory gospodarki Polski; rolnictwo Polski; zmiany struktury przemysłu Polski; zróżnicowanie usług i ich rola w rozwoju gospodarki; rozwój komunikacji; gospodarka morska; atrakcyjność turystyczna Polski. Uczeń:

- a. wyjaśnia zróżnicowanie gęstości zaludnienia na obszarze Polski na podstawie map tematycznych;
 - b. analizuje zmiany liczby ludności Polski i Europy po 1945 r. na podstawie danych statystycznych;
 - c. charakteryzuje struktury płci i wieku ludności Polski na podstawie piramidy płci i wieku;
 - d. porównuje zmiany w przyroście naturalnym i rzeczywistym ludności w Polsce i wybranych krajach Europy;
 - e. formułuje hipotezy dotyczące przyczyn i skutków migracji zagranicznych w Polsce;
 - f. porównuje i wyjaśnia zróżnicowanie narodowościowe, etniczne i wyznaniowe ludności Polski i wybranych państw europejskich;
 - g. wykazuje znaczenie poszczególnych sektorów gospodarki w rozwoju kraju oraz określa różnice w strukturze zatrudnienia ludności w Polsce i w wybranych państwach europejskich;
 - h. porównuje wielkość bezrobocia w Polsce i innych krajach europejskich oraz określa jego przyczyny i skutki w Polsce;
 - i. analizuje poziom urbanizacji w Polsce i Europie, rozmieszczenie i wielkość miast w Polsce oraz identyfikuje przyczyny rozwoju największych polskich miast;
 - j. opisuje warunki przyrodnicze i pozaprzyrodnicze rozwoju rolnictwa w Polsce;
 - k. przedstawia przestrzenne zróżnicowanie głównych upraw i chowu zwierząt w Polsce oraz ich znaczenie gospodarcze;
 - l. wyjaśnia przyczyny zmian w strukturze przemysłu Polski;
 - m. podaje przykłady różnych rodzajów usług w Polsce oraz ocenia znaczenie transportu dla jakości życia mieszkańców i rozwoju gospodarczego naszego kraju;
 - n. ocenia możliwości rozwoju gospodarki morskiej w Polsce;
 - o. charakteryzuje na przykładach walory turystyczne Polski oraz wybrane obiekty z Listy Światowego Dziedzictwa Kulturowego i Przyrodniczego Ludzkości położone w Polsce, dokonując refleksji nad ich wartością;
 - p. podaje przykłady osiągnięć Polaków w różnych dziedzinach życia społeczno gospodarczego oraz sukcesów polskich przedsiębiorstw na arenie międzynarodowej;
 - q. jest świadomy tego, że może mieć w przyszłości wpływ na rozwój społeczno gospodarczy i kulturowy Polski.
3. Relacje między elementami środowiska geograficznego na przykładzie wybranych obszarów Polski. Wpływ: sposobu zagospodarowania dorzecza na występowanie powodzi; warunków przyrodniczych (zasobów surowców mineralnych, wiatru, wód i usłonecznienia) i pozaprzyrodniczych na energetykę; rozwoju dużych miast na przekształcenia strefy podmiejskiej; procesów migracyjnych na strukturę wieku i zmiany w zaludnieniu obszarów wiejskich; przemian gospodarczych po 1989 r. na zmiany struktury zatrudnienia; transport na rozwój działalności gospodarczej; walorów środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego na rozwój turystyki. Uczeń:
- a. analizuje i porównuje konsekwencje stosowania różnych metod ochrony przeciwpowodziowej oraz określa wpływ zabudowy obszarów zalewowych i sztucznych zbiorników wodnych na występowanie i skutki powodzi na przykładzie Dolnego Śląska i Małopolski;
 - b. analizuje warunki przyrodnicze i pozaprzyrodnicze sprzyjające lub ograniczające produkcję energii ze źródeł nieodnawialnych i odnawialnych oraz określa ich wpływ na rozwój energetyki na przykładzie województw pomorskiego i łódzkiego;
 - c. identyfikuje związki między rozwojem dużych miast a zmianami w strefach podmiejskich w zakresie użytkowania i zagospodarowania terenu, stylu zabudowy oraz struktury ludności na przykładzie obszarów metropolitalnych Warszawy i Krakowa;
 - d. wyjaśnia wpływ migracji na strukturę wieku i zmiany w zaludnieniu na obszarach wiejskich na przykładach wybranych gmin województw zachodniopomorskiego i podlaskiego;

- e. wykazuje wpływ przemian politycznych i gospodarczych w Polsce po 1989 r. na zmiany struktury zatrudnienia na przykładzie konurbacji katowickiej i aglomeracji łódzkiej;
 - f. identyfikuje związki między przebiegiem autostrad i dróg ekspresowych a lokalizacją przedsiębiorstw przemysłowych, centrów logistycznych i handlowych w obszarze metropolitalnym Wrocławia oraz między transportem morskim a lokalizacją inwestycji przemysłowych i usługowych na przykładzie Trójmiasta;
 - g. określa wpływ walorów przyrodniczych Pobrzeża Bałtyku oraz dziedzictwa kulturowego Małopolski na rozwój turystyki na tych obszarach.
4. Własny region: źródła informacji o regionie; dominujące cechy środowiska przyrodniczego, struktury demograficznej oraz gospodarki; walory turystyczne; współpraca międzynarodowa. Uczeń:
- a. wskazuje położenie swojego regionu geograficznego na mapie Polski;
 - b. charakteryzuje środowisko przyrodnicze regionu oraz określa jego główne cechy na podstawie map tematycznych;
 - c. rozpoznaje skały występujące we własnym regionie;
 - d. prezentuje główne cechy struktury demograficznej ludności i gospodarki regionu na podstawie wyszukanych danych statystycznych i map tematycznych;
 - e. przedstawia w dowolnej formie (np. prezentacji multimedialnej, plakatu, filmu, wystawy fotograficznej) przyrodnicze i kulturowe walory regionu;
 - f. projektuje trasę wycieczki krajoznawczej po własnym regionie na podstawie wyszukanych źródeł informacji oraz w miarę możliwości przeprowadza ją w terenie;
 - g. wykazuje zależności między elementami środowiska geograficznego na podstawie obserwacji terenowych przeprowadzonych w wybranym miejscu własnego regionu;
 - h. dyskutuje na temat form współpracy między własnym regionem a partnerskimi regionami zagranicznymi.
5. „Mała ojczyzna”: obszar, środowisko geograficzne, atrakcyjność, tożsamość. Uczeń:
- a. określa obszar utożsamiany z własną „małą ojczyzną” jako symboliczną przestrzeń w wymiarze lokalnym (np. gmina–miasto, wieś, dzielnica dużego miasta lub układ lokalny o nieokreślonych granicach administracyjnych);
 - b. rozpoznaje w terenie główne obiekty charakterystyczne i decydujące o atrakcyjności „małej ojczyzny”;
 - c. przedstawia w dowolnej formie (np. prezentacji multimedialnej, plakatu, filmu, wystawy fotograficznej) atrakcyjność „małej ojczyzny” jako miejsca zamieszkania i działalności gospodarczej na podstawie informacji wyszukanych w różnych źródłach;
 - d. projektuje na podstawie własnych obserwacji terenowych, działania służące zachowaniu walorów środowiska geograficznego (przyrodniczego i kulturowego) oraz poprawie warunków życia lokalnej społeczności;
 - e. identyfikuje się z „małą ojczyzną” i czuje się współodpowiedzialny za kształtowanie ładu przestrzennego i jej rozwój.

Klasa VIII

1. Wybrane problemy i regiony geograficzne Azji: Azja jako kontynent kontrastów geograficznych; pacyficzny „pierścień ognia”; klimat monsunowy w Azji Południowo - Wschodniej; Japonia –gospodarka na tle warunków przyrodniczych i społeczno-kulturowych; Chiny –rozmieszczenie ludności, problemy demograficzne oraz znaczenie w gospodarce światowej; Indie krajem wielkich możliwości rozwojowych oraz kontrastów społecznych i gospodarczych; Bliski Wschód –kultura regionu, ropa naftowa, obszar konfliktów zbrojnych. Uczeń:
- a. wykazuje na podstawie map ogólnie geograficznych i tematycznych, że Azja jest obszarem wielkich geograficznych kontrastów;

- b. identyfikuje związki między przebiegiem granic płyt litosfery a występowaniem rowów tektonicznych, wulkanów, trzęsień ziemi i tsunami oraz na ich podstawie formułuje twierdzenia o zaobserwowanych prawidłowościach w ich rozmieszczeniu;
- c. dyskutuje na temat sposobów zapobiegania tragicznym skutkom trzęsień ziemi i tsunami;
- d. wykazuje związek między cechami klimatu monsunowego a rytmem upraw i „kulturą ryżu” w Azji Południowo-Wschodniej;
- e. ocenia znaczenie warunków przyrodniczych i czynników społeczno kulturowych w tworzeniu nowoczesnej gospodarki Japonii;
- f. korzystając z mapy, wyjaśnia zróżnicowanie gęstości zaludnienia na obszarze Chin;
- g. przedstawia kierunki rozwoju gospodarczego Chin oraz ocenia ich znaczenie w gospodarce światowej;
- h. określa możliwości rozwoju gospodarczego Indii oraz przedstawia kontrasty społeczne w tym kraju;
- i. charakteryzuje region Bliskiego Wschodu pod względem cech kulturowych oraz zasobów ropy naftowej i poziomu rozwoju gospodarczego;
- j. wskazuje na mapie miejsca konfliktów zbrojnych na Bliskim Wschodzie, identyfikuje ich główne przyczyny i skutki;
- k. wykazuje postawy ciekawości i poszanowania innych kultur i religii.

2. Wybrane problemy i regiony geograficzne Afryki: położenie Afryki i jego wpływ na cyrkulację powietrza i rozmieszczenie opadów atmosferycznych; strefowość klimatyczno-roślinno-glebową; warunki gospodarowania człowieka w strefie Sahelu –problem zachowania równowagi ekologicznej; rozwój turystyki w Kenii; rolnictwo żarowo-odłogowe i nowoczesne plantacje w Afryce Zachodniej; przyczyny niedożywienia w Etiopii; tradycyjna i nowoczesna gospodarka w Afryce. Uczeń:

- a. opisuje i wyjaśnia cyrkulację powietrza w strefie międzyzwrotnikowej, wykazując jej związek z rozmieszczeniem opadów;
- b. wyjaśnia na podstawie map tematycznych istnienie strefowości klimatyczno– roślinno-glebowej w Afryce;
- c. wyjaśnia związki między warunkami przyrodniczymi a możliwościami gospodarowania w strefie Sahelu oraz przyczyny procesu pustoszczenia;
- d. określa związki między walorami przyrodniczymi i kulturowymi a rozwojem turystyki na przykładzie Kenii;
- e. przedstawia cechy i ocenia skutki stosowania rolnictwa żarowo-odłogowego i plantacyjnego w Afryce Zachodniej;
- f. identyfikuje na podstawie tekstów źródłowych przyczyny i skutki niedożywienia ludności Afryki na przykładzie Etiopii;
- g. określa rolę tradycyjnych i nowoczesnych działów gospodarki w rozwoju wybranych krajów Afryki;
- h. przełamuje stereotypy w postrzeganiu Afryki.

3. Wybrane problemy i regiony geograficzne Ameryki Północnej i Południowej: rozciągłość południkowa i ukształtowanie powierzchni; północna granica upraw i lasów w Kanadzie; cyklony i powodzie w Ameryce Północnej; problemy zagospodarowania Amazonii; sytuacja rdzennej ludności; slumsy w wielkich miastach; megalopolis. Dolina Krzemowa jako przykład technopolii; znaczenie gospodarcze Stanów Zjednoczonych w świecie. Uczeń:

- a. ustala prawidłowości w ukształtowaniu powierzchni Ameryki Północnej i Południowej na podstawie map tematycznych;
- b. wykazuje zależności między ukształtowaniem powierzchni, cyrkulacją powietrza, odległością od morza, prądami morskimi a przebiegiem północnej granicy upraw i lasów w Kanadzie;
- c. identyfikuje skutki występowania tornad i cyklonów tropikalnych w Ameryce Północnej;

- d. identyfikuje konflikt interesów między gospodarczym wykorzystaniem Amazonii a ekologicznymi skutkami jej wylesiania;
 - e. ocenia sytuację rdzennej ludności oraz wyjaśnia przyczyny zanikania kultur pierwotnych na przykładzie Ameryki Północnej lub Południowej;
 - f. określa cechy megalopolis w Ameryce Północnej oraz wyjaśnia przyczyny powstawania slumsów w wielkich miastach na przykładzie Ameryki Południowej;
 - g. na przykładzie Doliny Krzemowej wyjaśnia przyczyny rozwoju technopolii oraz jej znaczenie w rozwoju gospodarki opartej na wiedzy;
 - h. korzystając z danych statystycznych, określa rolę Stanów Zjednoczonych w gospodarce światowej;
 - i. wyjaśnia przyczyny i ocenia zjawisko marnowania się ogromnych ilości pożywienia na przykładzie Stanów Zjednoczonych.
4. Wybrane problemy i regiony geograficzne Australii i Oceanii: środowisko przyrodnicze; rozmieszczenie ludności i gospodarka. Uczeń:
- a. przedstawia specyfikę środowiska przyrodniczego Australii i Oceanii;
 - b. identyfikuje prawidłowości w rozmieszczeniu ludności i główne cechy gospodarki Australii na tle warunków przyrodniczych.
5. Geografia obszarów okołobiegunowych: środowisko przyrodnicze; badania naukowe; polscy badacze. Uczeń:
- a. charakteryzuje położenie i środowisko przyrodnicze Antarktydy oraz wyjaśnia konieczność zachowania jej statusu określonego Traktatem Antarktycznym;
 - b. przedstawia cele badań aktualnie prowadzonych w Arktyce i Antarktyce oraz prezentuje osiągnięcia polskich badaczy obszarów okołobiegunowych; opisuje warunki życia w polarnej stacji badawczej.

6. Szczegółowe kryteria ocen:

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

- a. biegle posługuje się zdobytymi wiadomościami, rozwiązuje zadania bez pomocy nauczyciela;
- b. proponuje różnorodne (nietypowe) rozwiązania postawionego w zadaniach problemu, twórczo podchodzi do postawionych problemów;
- c. samodzielnie, jak również przy pomocy nauczyciela rozwija własne zdolności, wykonuje powierzone prace dodatkowe /w tym badawcze, długoterminowe/;
- d. stosuje poprawny język i słownictwo geograficzne;
- e. sprawdziany pisze w większości na ocenę celującą i bardzo dobrą;
- f. z powodzeniem bierze udział w konkursach przedmiotowych na szczeblu minimum szkolnym;
- g. bierze udział w zajęciach koła geograficznego (jeśli szkoła je organizuje).

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:

- a. sprawnie posługuje się zdobytymi wiadomościami i wykorzystuje zdobyte umiejętności;
- b. potrafi czytać ze zrozumieniem treści zadań i inne treści z podręcznika oraz dokonywać ich analizy;
- c. rozwiązuje samodzielnie problemy teoretyczne i praktyczne ujęte podstawą programową;
- d. potrafi zastosować posiadaną wiedzę do rozwiązywania zadań i problemów w nowych sytuacjach;
- e. sprawnie korzysta ze wskazówek nauczyciela do rozwiązywania zadań o podwyższonym stopniu trudności;
- f. sprawdziany pisze w większości na ocenę bardzo dobrą;

- g. jest aktywny na lekcjach, zawsze ma odrobione zadanie domowe, rozwiązuje samodzielnie zadania dodatkowe;
- h. uczestniczy w szkolnych i pozaszkolnych konkursach przedmiotowych z geografii;
- i. bierze udział w zajęciach koła geograficznego (jeśli szkoła je organizuje).

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

- a. posiada wiadomości i umiejętności ujęte w podstawie programowej;
- b. rozwiązuje typowe zadania teoretyczne i praktyczne, samodzielnie lub z niewielką pomocą nauczyciela;
- c. potrafi czytać ze zrozumieniem treści zadań i inne treści z podręcznika,
- d. poprawnie posługuje się językiem geograficznym i właściwą terminologią,
- e. sprawdziany pisze w większości na ocenę dobrą;
- f. bierze czynny udział w lekcjach geografii, prawie zawsze jest do nich przygotowany i systematycznie odrabia zadania domowe.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:

- a. opanował wiadomości i umiejętności określone programem nauczania w danej klasie na poziomie podstawowym;
- b. samodzielnie rozwiązuje zadania geograficzne o niewielkim stopniu trudności;
- c. potrafi z niewielką pomocą nauczyciela wykorzystać zdobyte wiadomości do rozwiązywania zadań i problemów;
- d. sprawdziany pisze na ocenę dostateczną lub co najmniej dopuszczającą;
- e. przygotowuje się dość systematycznie do zajęć i stara się brać w miarę aktywny udział w lekcji.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który :

- a. posiada minimum wiadomości i umiejętności wynikające z treści podstawy programowej, niezbędne w dalszej edukacji i użyteczne w życiu,
- b. samodzielnie przedstawia najważniejsze definicje z zakresu przerabianego materiału;
- c. przy wydatnej pomocy nauczyciela rozwiązuje zadania o niewielkim stopniu trudności;
- d. sprawdziany pisze w większości przynajmniej na ocenę dopuszczającą;
- e. systematycznie bierze udział w zajęciach wyrównawczych z geografii (jeśli szkoła je organizuje), wykazuje zainteresowanie możliwością poprawy ocen;
- f. w miarę swoich możliwości odrabia zadania domowe, nie zawsze sporządza notatki, nie uczestniczy aktywnie w lekcji.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:

- a. braki w wiadomościach uniemożliwiają uczniowi dalsze zdobywanie wiedzy z geografii;
- b. nie jest w stanie rozwiązać zadań o elementarnym stopniu trudności, nawet na przy pomocy nauczyciela;
- c. często jest nieprzygotowany do lekcji;
- d. nie uczestniczy aktywnie w lekcji, nie notuje lub nie prowadzi zeszytu;
- e. wykazuje lekceważący stosunek do przedmiotu, często opuszcza lekcje geografii bez usprawiedliwienia;
- f. nie wykazuje zainteresowania możliwościami poprawienia ocen z geografii stworzonymi mu przez nauczyciela;
- g. nie korzysta z zajęć wyrównawczych (jeśli szkoła je organizuje) lub często je opuszcza.

•Dostosowanie wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia:

Stwierdzenie dysfunkcji nie zwalnia uczniów z obowiązków szkolnych. Przeciwnie: uczeń taki powinien wykazać się samodzielną pracą, wykonywać dodatkowe zadania i ćwiczenia, zalecone specjalnie dla niego, które pomogą mu w przezwyciężeniu trudności.

W przypadku dysgrafii:

- a) Urozmaicać formy sprawdzania zdobytych wiadomości i umiejętności (nie opierać oceny wyłącznie na wynikach z prac pisemnych).
- b) Jeśli praca jest nieczytelna, wyegzekwować wiedzę w formie ustnej.

W przypadku dysleksji:

- a) Urozmaicać formy sprawdzania wiadomości i umiejętności (nie opierać oceny wyłącznie na wynikach z prac pisemnych).
- b) Sprawdzać poziom rozumienia omawianych zagadnień oraz odczytywanych i czytanych treści.
- c) Zadania wielopoziomowe w miarę możliwości rozbić na etapy.
- d) Wydłużyć czas na naukę definicji i przypominać je i utralać tak często jak to możliwe.

W przypadku niepełnosprawności intelektualnej w stopniu lekkim:

Uczniowie z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim realizują podstawę programową w takim samym zakresie jak uczniowie w normie intelektualnej, z tym, że:

- a) Polecenia podawać w prostszej formie.
- b) Unikać problemowych pytań.
- c) Często odwoływać się do konkretnych przykładów z życia codziennego.
- d) Odrębnie instruować.
- e) Pozostawiać więcej czasu na utrwalenie.
- f) Zadawać do domu tyle, ile dziecko jest w stanie samodzielnie wykonać.

W pozostałych sytuacjach oraz w zakresie nieujętych w powyższych zapisach stosowane będą sposoby dostosowania ujęte w opinii z poradni psychologiczno – pedagogicznej.

Wszystkie sprawy nieujęte w PSO zawarte są w Statucie Szkoły i Wewnątrzszkolnych Zasadach Oceniania.

KONTRAKT NAUCZYCIEL – UCZEŃ – RODZIC
PROSZĘ O ZAPOZNANIE SIĘ Z INFORMACJĄ I POTWIERDZENIE PODPISEM

Sprawdzenie postępów ucznia na lekcjach geografii odbywać się będzie poprzez:

prace klasowe; kartkówki; odpowiedzi ustne; prace domowe; aktywność i pracę ucznia podczas lekcji; prace dodatkowe; szczególne osiągnięcia.

•Prace klasowe są obowiązkowe. Prace klasowe będą zapowiadane z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem i poprzedzone powtórzeniem sprawdzanych umiejętności i wiadomości.

•Prace klasowe po sprawdzeniu i ocenieniu będą przez uczniów przekazywane rodzicom (prawnym opiekunom) do wglądu. Po zapoznaniu się z oceną uzyskaną z pracy klasowej i potwierdzeniu przez rodzica (prawnego opiekuna) podpisem, prace klasowe obowiązkowo muszą zostać zwrócone nauczycielowi. Jeżeli praca klasowa nie zostanie oddana, to następne będą udostępniane do wglądu tylko na terenie szkoły.

- Jeśli uczeń opuścił pracę klasową z przyczyn losowych, to musi napisać ją w ciągu dwóch tygodni od dnia powrotu do szkoły.
- Uczeń ma prawo poprawić ocenę niedostateczną z pracy klasowej w terminie jednego tygodni od jej oddania.
- Kartkówki obejmują materiał z ostatnich lekcji i nie muszą być zapowiadane. Kartkówki nie podlegają poprawie.
- Uczeń ma prawo do dwukrotnego w ciągu semestru zgłoszenia nieprzygotowania się do lekcji. Przez nieprzygotowanie się do lekcji rozumiemy: brak zeszytu, brak zeszytu ćwiczeń, brak pracy domowej, brak pomocy potrzebnych do lekcji. Po wykorzystaniu tego limitu uczeń otrzymuje za każde nieprzygotowanie ocenę niedostateczną.
- Prace domowe sprawdzane są na każdej lekcji, ale oceniane wybiórczo.
- Na lekcjach geografii oceniane są także:
 - ☐ aktywność na lekcji za pomocą plusów i minusów; plus uczeń może uzyskać m.in. za samodzielne wykonanie krótkiej pracy na lekcji, krótką prawidłową odpowiedź ustną, aktywną pracę w grupie; minus uczeń może uzyskać za brak zaangażowania na lekcji, brak kluczowych wiadomości i umiejętności.

Sposób przeliczania plusów i minusów:

- 6 plusów – ocena celująca
- 5 plusów – 1 minus ocena bardzo dobra
- 4 plusy 2 minusy – ocena dobra
- 3 plusy 3 minusy – ocena dostateczna
- 2 plusy 4 minusy – ocena dopuszczająca
- 1 plus 5 minusów – ocena dopuszczająca z minusem
- 6 minusów – ocena niedostateczna.

☐ udział i bardzo dobre wyniki w konkursach geograficznych, awans do następnego etapu lub osiągnięcie tytułu laureata;

☐ samodzielne wykonywanie prac dodatkowych.

• Ocenę śródroczną (roczną) wystawia się na podstawie ocen uzyskanych w ciągu danego półrocza, jednakże nie jest ona średnią arytmetyczną ocen uzyskanych przez ucznia.

.....
podpis ucznia

.....
podpis rodzica

.....
podpis nauczyciela

HISTORIA

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA Z HISTORII KLASY IV – VIII

1. Sposoby sprawdzania wiadomości i umiejętności uczniów.

FORMY AKTYWNOŚCI	JAK CZĘSTO?	UWAGI
Odpowiedzi ustne	Wedle potrzeb	Ocena
Aktywność i praca na lekcji	Podczas każdej lekcji	Plusy na ocenę

Praca domowa	Podczas każdej lekcji	Potwierdzenie Ocena Plusy
Zeszyt przedmiotowy/ zeszyt ćwiczeń	Wedle potrzeb	Ocena
Sprawdziany/ testy	Po każdym dużym dziale	Ocena obliczana procentowo: 100% - celujący 99%-91%- bardzo dobry 90%-76% - dobry 75%-50% - dostateczny 49%-30% - dopuszczający 30% > - niedostateczny
Kartkówki	Czasami	Ocena
Przygotowanie do lekcji	Podczas każdej lekcji	2 Minusy Ocena Uwaga
Udział w konkursach	Wedle kalendarza	Ocena
Referaty/ prace dodatkowe/ prezentacje multimedialne	Raz lub dwa w semestrze	Ocena

Każda ocena oprócz wymagań programowych uwzględnia możliwości ucznia oraz wysiłek jaki uczeń wkłada w uzyskanie tej oceny.

2. Formy sprawdzania wiadomości i umiejętności uczniów:

- **Odpowiedzi ustne** - odpowiedź ustna obejmuje zakres trzech ostatnich lekcji. Odmowa odpowiedzi ustnej jest równoznaczna z otrzymaniem oceny niedostatecznej.
- **Aktywność i praca na lekcji** - sposób przeliczania plusów i minusów:
 - 6 plusów – ocena celująca
 - 5 plusów – 1 minus ocena bardzo dobra
 - 4 plusy 2 minusy – ocena dobra
 - 3 plusy 3 minusy – ocena dostateczna
 - 2 plusy 4 minusy – ocena dopuszczająca
 - 1 plus 5 minusów – ocena dopuszczająca z minusem
 - 6 minusów – ocena niedostateczna
- **Praca domowa** - jest sprawdzana na każdej lekcji, ale oceniana wybiórczo, na ocenę lub plusy w zależności od stopnia trudności. Brak pracy domowej skutkuje oceną niedostateczną, uczeń ma obowiązek uzupełnić zaległą pracę domową.
- **Zeszyt przedmiotowy/zeszyt ćwiczeń** - uczeń ma obowiązek prowadzić zeszyt/zeszyt ćwiczeń systematycznie, rzetelnie i estetycznie. Nieobecność ucznia nie zwalnia go z uzupełnienia zapisu, jeśli uczeń potrzebuje więcej czasu do nadrobienia zaległości zgłasza się do nauczyciela. Brak zeszytu/zeszytu ćwiczeń skutkuje oceną niedostateczną. Zeszyt ćwiczeń oceniany będzie wedle potrzeb, ocenie podlegać będą wybrane tematy lub cały zeszyt.
- **Sprawdziany/ testy** - sprawdziany i testy zapowiadane są z tygodniowym wyprzedzeniem (zapis w e-dzienniku), pisanie sprawdzianów/testów jest obowiązkowe, uczniowie znają zakres materiału przewidzianego do kontroli. W przypadku nieobecności

ucznia na sprawdzianie, jest on zobowiązany do jego zaliczenia w terminie i formie uzgodnionej z nauczycielem, w czasie dwóch tygodni od momentu pojawienia się w szkole. W przypadku nie zaliczenia sprawdzianu, nauczyciel ma prawo wstawić ocenę niedostateczną.

- **Kartkówki** - kartkówki są niezapowiedziane, obejmują zakres trzech ostatnich lekcji.
- **Przygotowanie do lekcji** - uczeń ma prawo w trakcie półrocza być dwa razy nieprzygotowany do zajęć. Otrzymuje wówczas minus. Po wykorzystaniu dwóch minusów otrzymuje ocenę niedostateczną. Aby skorzystać z minusa, uczeń ma obowiązek zgłosić swoje nieprzygotowanie przed rozpoczęciem lekcji. Uczeń nie ponosi żadnych konsekwencji, jeśli zgłosi nieprzygotowanie, które nastąpiło z ważnych przyczyn. Wydarzenie to musi być usprawiedliwione przez rodzica. Za nieprzygotowanie uważa się: brak zeszytu, brak zeszytu ćwiczeń, brak pracy domowej, niegotowość do odpowiedzi ustnej.
- **Udział w konkursach** - Udział jest nieobowiązkowy. Uczeń otrzymuje ocenę bardzo dobrą za udział, celującą za zajęcie miejsca.
- **Referaty/ prace dodatkowe/ prezentacje multimedialne** - formy te są skierowane do osób chętnych. Tematyka, forma pracy i terminy po uzgodnieniu z nauczycielem. Nie istnieje możliwość zgłoszenia się po dodatkową pracę na dwa tygodnie przed wystawieniem ocen.

3. Sposoby informowania uczniów i rodziców o indywidualnych osiągnięciach:

- a) Wszystkie oceny są jawne i wystawione według ustalonych kryteriów.
- b) Wszystkie pisemne uwagi nauczyciela oraz oceny powinny być przez rodzica/prawnego opiekuna podpisane.
- c) W przypadku trudności w nauce, częstszego nieprzygotowania do lekcji, lekceważącego stosunku do przedmiotu – rodzice informowani będą poprzez e-dziennik. W wyjątkowych sytuacjach podczas indywidualnych spotkań.
- d) Ocena klasyfikacyjna nie jest średnią arytmetyczną otrzymanych ocen.
- e) O przewidywanej ocenie lub rocznej uczeń informowany jest ustnie na miesiąc przed klasyfikacyjną radą pedagogiczną.
- f) O ocenie niedostatecznej rodzice/opiekunowie ucznia informowani są w formie pisemnej na miesiąc przed klasyfikacyjną radą pedagogiczną. Za pisemne poinformowanie rodziców/opiekunów odpowiada wychowawca.

4. Tryb i warunki poprawy oceny bieżącej:

- a) Odpowiedź ustna nie podlega poprawie
- b) Uczeń może poprawić ocenę niedostateczną za brak pracy domowej poprzez wykonanie owej pracy oraz wykonanie zadania dodatkowego o podobnym stopniu trudności zadanego przez nauczyciela.
- c) Uczeń może poprawić ocenę niedostateczną za brak zeszytu/zeszytu ćwiczeń poprzez wykonanie obowiązkowej pracy domowej oraz wykonanie zadania dodatkowego o podobnym stopniu trudności zadanego przez nauczyciela.
- d) Uczeń może poprawić ocenę niedostateczną ze sprawdzianu /testu w terminie tygodnia od otrzymania oceny, pisząc ten sam test lub inny o tym samym stopniu trudności po wcześniejszym uzgodnieniu z nauczycielem terminu i miejsca poprawy. Jeśli uczeń nie przyjdzie na wyznaczoną poprawę (nie dotyczy choroby lub sytuacji losowej usprawiedliwionej przez rodzica), n-l nie wyznacza kolejnego terminu.
- e) Kartkówki nie podlegają poprawie
- f) Przygotowanie do lekcji nie podlega poprawie

5. Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania ocen klasyfikacyjnych w klasach VI- VIII

I. Chronologia historyczna

1. Odróżnianie przeszłości, teraźniejszości i przyszłości.
2. Posługiwanie się podstawowymi określeniami czasu historycznego: epoka, okres p.n.e., okres n.e., tysiąclecie, wiek, rok.
3. Obliczanie upływu czasu między wydarzeniami historycznymi.
4. Umieszczanie procesów, zjawisk i faktów historycznych w czasie oraz porządkowanie ich i ustalanie związków przyczynowo - skutkowych.
5. Dostrzeganie zmiany w życiu politycznym i społecznym oraz ciągłości w rozwoju kulturowym.

II. Analiza i interpretacja historyczna.

1. Krytyczne analizowanie informacji uzyskanych z różnych źródeł (w tym kartograficznych), próba wyciągania wniosków.
2. Lokalizacja w przestrzeni procesów, zjawisk i faktów historycznych przy wykorzystaniu map i planów w różnych skalach.
3. Rozróżnianie w narracji historycznej warstwy informacyjnej, wyjaśniającej i oceniającej.
4. Objaśniania związków przyczynowo- skutkowych, analizowanie zjawisk i procesów historycznych.
5. Dostrzeganie potrzeby poznawania przeszłości dla rozumienia procesów zachodzących we współczesności.

III. Tworzenie narracji historycznej

1. Konstruowanie ciągów narracyjnych przy wykorzystaniu zdobytych informacji źródłowych.
2. Posługiwanie się pojęciami historycznymi i wyjaśnienie ich znaczenia.
3. Przedstawianie argumentów uzasadniających własne stanowisko w odniesieniu do procesów i postaci historycznych.
4. Tworzenie krótkich i długich wypowiedzi: planu, notatki, rozprawki, prezentacji.

6. Szczegółowe kryteria ocen:

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

- a. uczeń opanował program danego przedmiotu w stopniu wykraczającym poza podstawę,
- b. osiąga sukcesy w konkursach historycznych,
- c. silnie angażuje się w pracę na lekcji,
- d. biegle posługuje się zdobytymi w czasie zajęć informacjami,
- e. wykonuje dodatkowe prace, zadania „dla chętnych”, angażuje się w projekty o tematyce historycznej, wykonuje projekty multimedialne o tematyce historycznej,
- f. angażuje się w pracę koła historycznego,
- g. potrafi na forum klasy zaprezentować wyniki swoich badań,
- h. zna i rozumie podstawowe pojęcia historyczne,
- i. potrafi samodzielnie „myśleć historycznie” tzn. przyczynowo- skutkowo
- j. wyraża własne zdanie, popiera je właściwą i logiczną argumentacją.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:

- a. uczeń opanował pełen zakres wiedzy i umiejętności zdobytych w trakcie lekcji,
- b. sprawnie posługuje się zdobytymi wiadomościami,
- c. wykonuje zadania dla chętnych, projekty multimedialne,
- d. wzorowo prowadzi zeszyt przedmiotowy,
- e. poprawnie posługuje się mapą historyczną,
- f. umieszcza w czasie i przestrzeni omawiane na lekcji wydarzenia oraz postaci,

- g. zna pojęcia oraz terminy historyczne,
- h. zna zasady chronologii,
- i. sprawnie operuje datami, umieszczając je na osi czasu i obliczając na ich podstawie wiek.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

- a. uczeń opanował w stopniu dobrym wiadomości i umiejętności z lekcji,
- b. dzięki nabytej wiedzy rozwiązuje zadania podczas trwania lekcji oraz zadania domowe,
- c. rozumie teksty źródłowe,
- d. buduje ustne oraz pisemne wypowiedzi na tematy historyczne,
- e. zna podstawowe źródła historyczne,
- f. jest aktywny w trakcie lekcji,
- g. przychodzi na lekcje przygotowany.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:

- a. uczeń opanował podstawowe treści zawarte w podręczniku,
- b. rozwiązuje samodzielnie zadania o średnim stopniu trudności,
- c. samodzielnie odpowiada na proste pytania do tekstu źródłowego,
- d. wykazuje aktywność w czasie lekcji.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

- a. uczeń w ograniczonym zakresie opanował podstawowe wiadomości i umiejętności,
- b. przy pomocy nauczyciela rozwiązuje zadania o niewielkim stopniu trudności.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:

- a. uczeń nie opanował niezbędnego minimum podstawowych wiadomości i umiejętności,
- b. nawet przy pomocy nauczyciela nie jest w stanie wykonać najłatwiejszych zadań.

7. Dostosowanie wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia:

Wobec uczniów, którzy posiadają opinię lub orzeczenie z PPP stosuje się indywidualne kryteria oceny zgodnie z zaleceniami poradni.

KONTRAKT

NAUCZYCIEL – UCZEŃ – RODZIC

PROSZE O ZAPOZNANIE SIĘ Z INFORMACJĄ I POWIERDZENIE PODPISEM

Sprawdzanie postępów ucznia na lekcjach odbywać się będzie poprzez:

- Sprawdziany/ testy
- kartkówki,
- odpowiedzi ustne,
- prace domowe,
- aktywność i pracę ucznia podczas lekcji,
- prace dodatkowe,
- szczególne osiągnięcia.

3. Sprawdziany i testy są obowiązkowe. Prace klasowe będą zapowiadane z tygodniowym

wyprzedzeniem.

4. Sprawdziany i testy po sprawdzeniu i ocenieniu będą przez uczniów przekazywane Państwu do wglądu. Zapoznanie się z oceną uzyskaną z pracy klasowej proszę koniecznie potwierdzić podpisem, a następnie dopilnować, aby dzieci zwróciły je nauczycielowi. Jeżeli sprawdzian dziecka nie zostanie oddany, to następne będą udostępniane Państwu do wglądu tylko na terenie szkoły.
5. Jeśli uczeń opuścił sprawdzian/test z przyczyn losowych, to ma obowiązek napisać ją w ciągu dwóch tygodni od dnia powrotu do szkoły.
6. Uczeń ma prawo poprawić ocenę niedostateczną ze sprawdzianu/testu w terminie jednego tygodnia od jej sprawdzenia.
7. Kartkówki obejmują materiał z ostatnich 3 lekcji i nie muszą być zapowiadane. Nie podlegają poprawie.
8. Uczeń ma prawo dwa razy w trakcie półrocza zgłosić nieprzygotowania się do lekcji. Przez nieprzygotowanie się do lekcji rozumiemy: brak zeszytu, brak zeszytu ćwiczeń, brak pracy domowej, brak pomocy potrzebnych do lekcji. Po wykorzystaniu tego limitu uczeń otrzymuje za każde nieprzygotowanie ocenę niedostateczną.
9. Prace domowe sprawdzane są na każdej lekcji, ale oceniane wybiórczo.
10. Jeśli uczeń był nieobecny ma obowiązek jak najszybciej uzupełnić zapis i wszelkie inne zaległości.
11. Na lekcjach oceniane są także:
 - b) aktywność ucznia w dowolny sposób określony przez nauczyciela,
 - c) samodzielne wykonywanie prac dodatkowych.
2. Ocenę śródroczną (roczną) wystawia się na podstawie ocen uzyskanych w ciągu danego półrocza, **jednakże nie jest ona średnią ocen uzyskanych przez ucznia.**

Szczegółowy Przedmiotowy System Oceniania z historii znajduje się u nauczyciela przedmiotu.

.....
podpis rodzica

.....
podpis ucznia

INFORMATYKA

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA Z INFORMATYKI KLASY IV – VIII

1. Sposoby sprawdzania wiadomości i umiejętności uczniów

FORMA AKTYWNOŚCI	JAK CZĘSTO?	UWAGI
Ćwiczenia wykonywane w trakcie lekcji	w zasadzie na każdej lekcji	sprawdzamy wyniki pracy

Praca na lekcji i aktywność	na każdej lekcji	sprawdzamy sposób pracy, aktywność, przestrzeganie zasad bezpiecznej pracy
Referaty, opracowania i prace dodatkowe	głównie w ramach realizacji projektów (ciągów lekcji)	wpływa na podniesienie oceny
Testy, sprawdziany, kartkówki	czasami	w formie tradycyjnej lub elektronicznej
Udział w konkursach	według kalendarza imprez	wpływa na podniesienie oceny
Nieprzygotowanie	dwa razy w półroczu	każde następne nieprzygotowanie skutkuje otrzymaniem oceny niedostatecznej

2. Formy sprawdzania umiejętności i wiadomości uczniów:

- **Ćwiczenia wykonywane w trakcie lekcji** – zajęcia z informatyki są w ogromnej większości ćwiczeniami praktycznymi. Ćwiczenia te kończą się pewnym rezultatem. I ten rezultat pracy na lekcji będzie oceniany. Oceniana jest zgodność rezultatu z postawionym zadaniem, przykładowo: czy procedura utworzona przez ucznia daje właściwy wynik. Mniejsze znaczenie ma sposób rozwiązania.
Waga oceny za ćwiczenia wykonywane w czasie lekcji wynosi 100%
- **Aktywność** – oceniana za pomocą plusów i minusów.
 - a) Plus uczeń może uzyskać m.in. za samodzielne wykonanie krótkiej pracy na lekcji, krótką prawidłową odpowiedź ustną, aktywną pracę w grupie.
 - b) Minus uczeń może uzyskać za brak zaangażowania na lekcji, brak kluczowych wiadomości i umiejętności.
 - c) Sposób przeliczania plusów i minusów:
 - 6 plusów – ocena celująca
 - 5 plusów i 1 minus - ocena bardzo dobra
 - 4 plusy 2 minusy – ocena dobra
 - 3 plusy 3 minusy – ocena dostateczna
 - 2 plusy 4 minusy – ocena dopuszczająca
 - 1 plus 5 minusy – ocena dopuszczająca z minusem
 - 6 minusów – ocena niedostateczna.
 Waga oceny za aktywność na lekcji wynosi 70%
- **Referaty, opracowania i prace dodatkowe** – obejmują dodatkowe zadania dla zainteresowanych uczniów, prace projektowe wykonane indywidualnie lub zespołowo. Oceniając ten rodzaj pracy, nauczyciel bierze pod uwagę m.in.: wartość merytoryczną pracy, estetykę wykonania, wkład pracy ucznia, sposób prezentacji, oryginalność i pomysłowość pracy.
Waga oceny za zadania dodatkowe wynosi 100%

- **Testy, sprawdziany, kartkówki** – przeprowadza się w formie pisemnej lub elektronicznej. Trwają w zależności od zadań od 15 do 40 minut. Najczęściej polegają na rozwiązaniu postawionego problemu lub znajomości danego programu, nie muszą być zapowiadane, dotyczą kilku ostatnich jednostek lekcyjnych. Zasada przeliczania oceny punktowej na stopień szkolny jest zawarta w WZO (prace pisemne). W zadaniach problemowych oceniany jest rezultat, który powinien być zgodny z założeniem.

Waga oceny za sprawdziany i testy wynosi 100%, kartkówki 90%

- **Udział w konkursach** – przedmiotowych, szkolnych i międzyszkolnych. Za udział w konkursie uczeń otrzymuje ocenę bardzo dobrą, a za wysokie wyniki tzn. wyróżnienie III albo II miejsce lub tytuł laureata otrzymuje ocenę celującą.

Waga oceny za szczególne osiągnięcia wynosi 100%.

- **Nieprzygotowanie do lekcji** – przez nieprzygotowanie do lekcji rozumie się brak potrzebnych pomocy do lekcji. Uczeń ma prawo do dwukrotnego w ciągu semestru zgłoszenia nieprzygotowania się do lekcji. Po wykorzystaniu tego limitu za każde następne nieprzygotowanie uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną. Nieprzygotowanie należy zgłosić na początku lekcji.

Waga oceny za nieprzygotowanie do lekcji wynosi 50%

3. Sposoby informowania uczniów i rodziców o indywidualnych osiągnięciach:

- O uzyskiwanych ocenach uczniowie będą informowani na bieżąco.
- Rodzice będą powiadamiani o osiągnięciach uczniów w czasie spotkań z wychowawcą, podczas indywidualnych konsultacji z nauczycielem oraz przez e-dziennik.
- Testy, sprawdziany, kartkówki (w formie pisemnej) po sprawdzeniu i ocenieniu będą przekazywane uczniom i rodzicom do wglądu. Zapoznanie z oceną rodzice potwierdzają składając podpis w pobliżu podpisu nauczyciela. Podpisaną przez rodzica pracę uczeń przechowuje w swoim portfolio.
- Oceny śródroczne (roczne) nie są średnią arytmetyczną ocen cząstkowych.

4. Tryb i warunki poprawy oceny cząstkowej:

- Uczeń może dokonać poprawy oceny na zajęciach dodatkowych lub w inny sposób uzgodniony z nauczycielem.
- Uczeń poprawia tylko raz daną pracę. Obydwie oceny, z danej pracy i jej poprawy, zostaną wpisane do e-dziennika.
- Oceny niedostateczne z zadań wykonywanych na lekcji i kartkówek nie podlegają poprawie.
- Sposoby poprawy oceny niedostatecznej śródrocznej (rocznej) zawiera Statut szkoły.

5. Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania ocen klasyfikacyjnych w klasach IV – VI oraz VII – VIII:

a) Uczeń w klasach IV – VI:

- Rozumienie, analizowanie i rozwiązywanie problemów Uczeń:

- a. Tworzy i porządkuje w postaci sekwencji (liniowo) lub drzewa (nieliniowo) informacje, takie jak:
 - obrazki i teksty ilustrujące wybrane sytuacje;
 - obiekty z uwzględnieniem ich cech charakterystycznych.
 - b. Formułuje i zapisuje w postaci algorytmów polecenia składające się na:
 - rozwiązanie problemów z życia codziennego i z różnych przedmiotów, np. liczenie średniej, pisemne wykonanie działań arytmetycznych, takich jak dodawanie i odejmowanie;
 - osiągnięcie postawionego celu, w tym znalezienie elementu w zbiorze nieuporządkowanym lub uporządkowanym, znalezienie elementu najmniejszego i największego;
 - sterowanie robotem lub obiektem na ekranie.
 - c. W algorytmicznym rozwiązywaniu problemu wyróżnia podstawowe kroki: określenie problemu i celu do osiągnięcia, analiza sytuacji problemowej, opracowanie rozwiązania, sprawdzenie rozwiązania problemu dla przykładowych danych, zapisanie rozwiązania w postaci schematu lub programu.
2. Programowanie i rozwiązywanie problemów z wykorzystaniem komputera i innych urządzeń cyfrowych Uczeń:
- a. Projektuje, tworzy i zapisuje w wizualnym języku programowania:
 - pomysły historyjek i rozwiązania problemów, w tym proste algorytmy z wykorzystaniem poleceń sekwencyjnych, warunkowych i iteracyjnych oraz zdarzeń;
 - prosty program sterujący robotem lub innym obiektem na ekranie komputera.
 - b. Testuje na komputerze swoje programy pod względem zgodności z przyjętymi założeniami i ewentualnie je poprawia, objaśnia przebieg działania programów.
 - c. Przygotowuje i prezentuje rozwiązania problemów, posługując się podstawowymi aplikacjami (edytor tekstu oraz grafiki, arkusz kalkulacyjny, program do tworzenia prezentacji multimedialnej) na swoim komputerze lub w chmurze, wykazując się przy tym umiejętnościami:
 - tworzenia ilustracji w edytorze grafiki: rysuje za pomocą wybranych narzędzi, przekształca obrazy, uzupełnia grafikę tekstem;
 - tworzenia dokumentów tekstowych: dobiera czcionkę, formatuje akapity, wstawia do tekstu ilustracje, napisy i kształty, tworzy tabele oraz listy numerowane i punktowane;
 - korzystania z arkusza kalkulacyjnego w trakcie rozwiązywania zadań związanych
 - z prostymi obliczeniami: wprowadza dane do arkusza, formatuje komórki, definiuje proste formuły i dobiera wykresy do danych i celów obliczeń;
 - tworzenia krótkich prezentacji multimedialnych łączących tekst z grafiką, korzysta przy tym z gotowych szablonów lub projektuje według własnych pomysłów.
 - d. Gromadzi, porządkuje i selekcjonuje efekty swojej pracy oraz potrzebne zasoby w komputerze lub w innych urządzeniach, a także w środowiskach wirtualnych (w chmurze).

3. Posługiwanie się komputerem, urządzeniami cyfrowymi i sieciami komputerowymi
Uczeń:
- Opisuje funkcje podstawowych elementów komputera i urządzeń zewnętrznych oraz:
 - korzysta z urządzeń do nagrywania obrazów, dźwięków i filmów, w tym urządzeń mobilnych;
 - wykorzystuje komputer lub inne urządzenie cyfrowe do gromadzenia, porządkowania i selekcjonowania własnych zasobów.
 - Wykorzystuje sieć komputerową (szkolną, sieć Internet):
 - do wyszukiwania potrzebnych informacji i zasobów edukacyjnych, nawigując pomiędzy stronami;
 - jako medium komunikacyjne;
 - do pracy w wirtualnym środowisku (na platformie, w chmurze), stosując się do sposobów i zasad pracy w takim środowisku;
 - organizuje swoje pliki w folderach umieszczonych lokalnie lub w sieci.
4. Rozwijanie kompetencji społecznych Uczeń:
- Uczestniczy w zespołowym rozwiązaniu problemu posługując się technologią taką jak: poczta elektroniczna, forum, wirtualne środowisko kształcenia, dedykowany portal edukacyjny.
 - Identyfikuje i docenia korzyści płynące ze współpracy nad wspólnym rozwiązywaniem problemów.
 - Respektuje zasadę równości w dostępie do technologii i do informacji, w tym w dostępie do komputerów w społeczności szkolnej.
 - Określa zawody i wymienia przykłady z życia codziennego, w których są wykorzystywane kompetencje informatyczne.
5. Przestrzeganie prawa i zasad bezpieczeństwa Uczeń:
- Posługuje się technologią zgodnie z przyjętymi zasadami i prawem; przestrzega zasad bezpieczeństwa i higieny pracy.
 - Uznaje i respektuje prawo do prywatności danych i informacji oraz prawo do własności intelektualnej.
 - Wymienia zagrożenia związane z powszechnym dostępem do technologii oraz do informacji i opisuje metody wystrzegania się ich.
 - Stosuje profilaktykę antywirusową i potrafi zabezpieczyć przed zagrożeniem komputer wraz z zawartymi w nim informacjami.

b) Uczeń w klasach VII - VIII:

1. Rozumienie, analizowanie i rozwiązywanie problemów Uczeń:
- Formułuje problem w postaci specyfikacji (czyli opisuje dane i wyniki) i wyróżnia kroki w algorytmicznym rozwiązywaniu problemów. Stosuje różne sposoby przedstawiania algorytmów, w tym w języku naturalnym, w postaci schematów blokowych, listy kroków.
 - Stosuje przy rozwiązywaniu problemów podstawowe algorytmy:
 - na liczbach naturalnych: bada podzielność liczb, wyodrębnia cyfry danej liczby, przedstawia działanie algorytmu Euklidesa w obu wersjach iteracyjnych (z odejmowaniem i z resztą z dzielenia);

- wyszukiwania i porządkowania: wyszukuje element w zbiorze uporządkowanym i nieuporządkowanym oraz porządkuje elementy w zbiorze metodą przez proste wybieranie i zliczanie.
 - Przedstawia sposoby reprezentowania w komputerze wartości logicznych, liczb naturalnych (system binarny), znaków (kody ASCII) i tekstów.
 - Rozwija znajomość algorytmów i wykonuje eksperymenty z algorytmami, korzystając z pomocy dydaktycznych lub dostępnego oprogramowania do demonstracji działania algorytmów.
 - Prezentuje przykłady zastosowań informatyki w innych dziedzinach, w zakresie pojęć, obiektów oraz algorytmów.
2. Programowanie i rozwiązywanie problemów z wykorzystaniem komputera i innych urządzeń cyfrowych Uczeń:
- a. Projektuje, tworzy i testuje programy w procesie rozwiązywania problemów. W programach stosuje: instrukcje wejścia/wyjścia, wyrażenia arytmetyczne i logiczne, instrukcje warunkowe, instrukcje iteracyjne, funkcje oraz zmienne i tablice. W szczególności programuje algorytmy z działu I pkt 2.
 - b. Projektuje, tworzy i testuje oprogramowanie sterujące robotem lub innym obiektem na ekranie lub w rzeczywistości.
 - c. Korzystając z aplikacji komputerowych, przygotowuje dokumenty i prezentacje, także w chmurze, na potrzeby rozwiązywanych problemów i własnych prac z różnych dziedzin (przedmiotów), dostosowuje format i wygląd opracowań do ich treści i przeznaczenia, wykazując się przy tym umiejętnościami:
 - tworzenia estetycznych kompozycji graficznych: tworzy kolaże, wykonuje zdjęcia i poddaje je obróbce zgodnie z przeznaczeniem, nagrywa krótkie filmy oraz poddaje je podstawowej obróbce cyfrowej;
 - tworzenia różnych dokumentów: formatuje i łączy teksty, wstawia symbole, obrazy, tabele, korzysta z szablonów dokumentów, dłuższe dokumenty dzieli na strony;
 - rozwiązywania zadań rachunkowych z programu nauczania z różnych przedmiotów w zakresie szkoły podstawowej, z codziennego życia oraz implementacji wybranych algorytmów w arkuszu kalkulacyjnym: umieszcza dane w tabeli arkusza kalkulacyjnego, posługuje się podstawowymi funkcjami, stosuje adresowanie względne, bezwzględne i mieszane, przedstawia dane w postaci różnego typu wykresów, porządkuje i filtruje dane;
 - tworzenia prezentacji multimedialnej wykorzystując tekst, grafikę, animację, dźwięk i film, stosuje hiperłącza;
 - tworzenia prostej strony internetowej zawierającej; tekst, grafikę, hiperłącza, stosuje przy tym podstawowe polecenia języka HTML.
 - d. Zapisuje efekty swojej pracy w różnych formatach i przygotowuje wydruki.
 - e. Wyszukuje w sieci informacje potrzebne do realizacji wykonywanego zadania, stosując złożone postaci zapytań i korzysta z zaawansowanych możliwości wyszukiwarek.

3. Posługiwanie się komputerem, urządzeniami cyfrowymi i sieciami komputerowymi
Uczeń:
 - a. Schematycznie przedstawia budowę i funkcjonowanie sieci komputerowej, szkolnej, domowej i sieci Internet.
 - b. Rozwija umiejętności korzystania z różnych urządzeń do tworzenia elektronicznych wersji tekstów, obrazów, dźwięków, filmów i animacji.
 - c. Poprawnie posługuje się terminologią związaną z informatyką i technologią.
4. Rozwijanie kompetencji społecznych Uczeń:
 - a. Bierze udział w różnych formach współpracy, jak: programowanie w parach lub w zespole, realizacja projektów, uczestnictwo w zorganizowanej grupie uczących się, projektuje, tworzy i prezentuje efekty wspólnej pracy.
 - b. Ocenia krytycznie informacje i ich źródła, w szczególności w sieci, pod względem rzetelności i wiarygodności w odniesieniu do rzeczywistych sytuacji, docenia znaczenie otwartych zasobów w sieci i korzysta z nich.
 - c. Przedstawia główne etapy w historycznym rozwoju informatyki i technologii.
 - d. Określa zakres kompetencji informatycznych, niezbędnych do wykonywania różnych zawodów, rozważa i dyskutuje wybór dalszego i pogłębionego kształcenia, również w zakresie informatyki.
5. Przestrzeganie prawa i zasad bezpieczeństwa Uczeń:
 - a. Opisuje kwestie etyczne związane z wykorzystaniem komputerów i sieci komputerowych, takie jak: bezpieczeństwo, cyfrowa tożsamość, prywatność, własność intelektualna, równy dostęp do informacji i dzielenie się informacją.
 - b. Postępuje etycznie w pracy z informacjami.
 - c. Rozróżnia typy licencji na oprogramowanie oraz na zasoby w sieci.

6. Szczegółowe kryteria ocen:

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

- a. samodzielnie wykonuje na komputerze wszystkie zadania z lekcji i zadania dodatkowe;
- b. opanował wszystkie wiadomości i umiejętności zawarte w programie informatyki;
- c. jest aktywny na lekcjach i pomaga innym;
- d. bezbłędnie wykonuje ćwiczenia na lekcji, wymaga dodatkowych zadań o podwyższonym stopniu trudności;
- e. bierze udział w konkursach informatycznych, przechodząc w nich poza etap wstępny;
- f. wykonuje dodatkowe prace informatyczne, takie jak przygotowanie pomocniczych materiałów na komputerze.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:

- a. samodzielnie wykonuje na komputerze wszystkie zadania z lekcji;
- b. opanował wiadomości i umiejętności zawarte w programie informatyki;

- c. na lekcjach jest aktywny, pracuje systematycznie i potrafi pomagać innym w pracy;
- d. zawsze kończy wykonywane na lekcji ćwiczenia i wykonuje je bezbłędnie.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

- a. samodzielnie wykonuje na komputerze nie tylko proste zadania;
- b. opanował większość wiadomości i umiejętności zawartych w programie informatyki;
- c. na lekcjach pracuje systematycznie i wykazuje postępy;
- d. prawie zawsze kończy wykonywane na lekcji ćwiczenia i wykonuje je niemal bezbłędnie.

W przypadku **niższych stopni** istotne jest to, czy uczeń osiągnął podstawowe umiejętności wymienione w podstawie programowej, czyli:

- Rozumienie, analizowanie i rozwiązywanie problemów na bazie logicznego i abstrakcyjnego myślenia, myślenia algorytmicznego i sposobów reprezentowania informacji.
- Programowanie i rozwiązywanie problemów z wykorzystaniem komputera oraz innych urządzeń cyfrowych: układanie i programowanie algorytmów, organizowanie, wyszukiwanie i udostępnianie informacji, posługiwanie się aplikacjami komputerowymi.
- Posługiwanie się komputerem, urządzeniami cyfrowymi i sieciami komputerowymi, w tym znajomość zasad działania urządzeń cyfrowych i sieci komputerowych oraz wykonywania obliczeń i programów.
- Rozwijanie kompetencji społecznych, takich jak komunikacja i współpraca w grupie, w tym w środowiskach wirtualnych, udział w projektach zespołowych oraz zarządzanie projektami.
- Przestrzeganie prawa i zasad bezpieczeństwa. Respektowanie prywatności informacji i ochrony danych, praw własności intelektualnej, etykiety w komunikacji i norm współżycia społecznego, ocena zagrożeń związanych z technologią i ich uwzględnienie dla bezpieczeństwa swojego i innych.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:

- a. potrafi wykonać na komputerze proste zadania, czasem z niewielką pomocą;
- b. opanował wiadomości i umiejętności zawarte w podstawie programowej informatyki możliwe do opanowania przez ucznia przeciętnie zdolnego;
- c. na lekcjach stara się pracować systematycznie, wykazuje postępy;
- d. w większości wypadków kończy wykonywane na lekcji ćwiczenia.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

- a. czasami potrafi wykonać na komputerze proste zadania;
- b. opanował część umiejętności zawartych w podstawie programowej informatyki;
- c. na lekcjach pracuje niesystematycznie, jego postępy są zmienne, nie kończy

- niektórych wykonywanych ćwiczeń;
- d. braki w wiadomościach i umiejętnościach nie przekreślają możliwości uzyskania przez ucznia podstawowej wiedzy i umiejętności informatycznych w toku dalszej nauki.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:

- a. nie potrafi wykonać na komputerze prostych zadań;
- b. nie opanował podstawowych umiejętności zawartych w podstawie programowej informatyki;
- c. nie wykazuje postępów w trakcie pracy na lekcji, nie pracuje na lekcji lub nie kończy wykonywanych ćwiczeń;
- d. nie ma wiadomości i umiejętności niezbędnych dla kontynuowania nauki na wyższym poziomie.

7. Dostosowanie wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia:

Zgodnie z zaleceniami orzeczenia o niepełnosprawności oraz opinią z poradni psychologiczno - pedagogicznej itp. Wymagania edukacyjne dostosowane zostaną do indywidualnych potrzeb ucznia, pod względem formy (tam, gdzie to wystarcza) lub formy i treści (tam, gdzie jest to konieczne) uwzględniając także wkład pracy dziecka.

Wszystkie sprawy nieujęte w PSO zawarte są w Statucie Szkoły i Wewnątrzszkolnych Zasadach Oceniania.

KONTRAKT

NAUCZYCIEL – UCZEŃ – RODZIC

PROSZĘ O ZAPOZNANIE SIĘ Z INFORMACJĄ I POTWIERDZENIE PODPISEM

Sprawdzenie postępów ucznia na lekcjach informatyki odbywać się będzie poprzez:

- 1. ĆWICZENIA WYKONYWANE W TRAKCIE LEKCJI - oceniana jest zgodność rezultatu z postawionym zadaniem.
- 2. PRACA NA LEKCJI I AKTYWNOŚĆ - są oceniane za pomocą plusów i minusów.
- 3. Sposób przeliczania plusów i minusów:
 - 6 plusów – ocena celująca
 - 5 plusów 1 minus - ocena bardzo dobra
 - 4 plusy 2 minusy – ocena dobra
 - 3 plusy 3 minusy – ocena dostateczna
 - 2 plusy 4 minusy – ocena dopuszczająca
 - 1 plus 5 minusów – ocena dopuszczająca z minusem
 - 6 minusów – ocena niedostateczna.

4. REFERATY, OPRACOWANIA I PRACE DODATKOWE - obejmują dodatkowe zadania dla zainteresowanych uczniów, prace projektowe wykonane indywidualnie lub zespołowo.
5. TESTY, SPRAWDZIANY, KARTKÓWKI - przeprowadza się w formie pisemnej lub elektronicznej. Trwają w zależności od zadań od 15 do 40 minut, nie muszą być zapowiadane, dotyczą kilku ostatnich jednostek lekcyjnych. Zasada przeliczania oceny punktowej na stopień szkolny jest zawarta w WZO (prace pisemne). W zadaniach problemowych oceniany jest rezultat, który powinien być zgodny z założeniem.
6. UDZIAŁ W KONKURSACH przedmiotowych, szkolnych i międzyszkolnych.
7. NIEPRZYGOTOWANIE DO LEKCJI - przez nieprzygotowanie do lekcji rozumie się brak podręcznika, brak potrzebnych pomocy do lekcji. Uczeń ma prawo do dwukrotnego w ciągu semestru zgłoszenia nieprzygotowania się do lekcji. Po wykorzystaniu tego limitu za każde następne nieprzygotowanie uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną. Nieprzygotowanie należy zgłosić na początku lekcji.
8. Ocenę śródroczną(roczną) wystawia się na podstawie ocen uzyskanych w ciągu danego półrocza, jednakże **nie jest ona średnią arytmetyczną ocen uzyskanych przez ucznia.**

Szczegółowy Przedmiotowy System Oceniania z informatyki znajduje się u nauczyciela przedmiotu.

.....
podpis rodzica

.....
podpis ucznia

JĘZYK OBCY NOWOŻYTNY- język angielski, język niemiecki

1. Sposoby sprawdzania wiadomości i umiejętności uczniów:

FORMA AKTYWNOŚCI	JAK CZĘSTO?	UWAGI
Ćwiczenia wykonywane w trakcie lekcji	w zasadzie na każdej lekcji	sprawdzamy wyniki pracy
Praca na lekcji/zajęciach online	Na każdej lekcji/spotkaniu online	sprawdzamy aktywność/obecność podczas zajęć i zaangażowanie w zajęcia online
Prace domowe/zadania zadane podczas pracy zdalnej	czasami	Sprawdzamy systematyczność wykonywania i odsyłania prac domowych
Przygotowanie do lekcji	wtedy, gdy potrzebne	Sprawdzamy, czy uczeń/uczennica jest przygotowany/a
Odpowiedzi ustne	czasami	Kontrolujemy zasób słownictwa oraz gramatyk
Testy, prace klasowe,	czasami	W formie tradycyjnej,

kartkówki		online w formie testu, quizu, kahoota. Ocenianie kształtujące.
Udział w konkursach	nieobowiązkowo	wpływa na podniesienie oceny

2. Formy sprawdzania wiadomości i umiejętności uczniów podczas zajęć stacjonarnych i nauczania zdalnego:

- a. **Testy oraz prace klasowe** są obowiązkowe. Prace klasowe będą zapowiadane z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem i poprzedzone powtórzeniem sprawdzanych umiejętności i wiadomości. Podczas nauki zdalnej informacja na temat obowiązujących testów sprawdzających wiedzę, będzie przekazywana za pośrednictwem e-dziennika z tygodniowym wyprzedzeniem. Określona zostanie data, godzina i czas trwania testu. Tak, aby uczniowie mogli dostosować potrzebę skorzystania z komputera do innych domowników.

umiejętności i wiadomości.

Prace pisemne oceniane będą wg następującej skali:

PEŁNA NAZWA STOPNIA	PROCENT LICZBY PUNKTÓW
Celujący	100%
Bardzo dobry	99%-91%
Dobry	90%-76%
Dostateczny	75%-50%
Dopuszczający	49%-30%
Niedostateczny	poniżej 30%

- b. **Kartkówki** obejmują materiał z ostatnich trzech lekcji i nie muszą być zapowiadane. Nie podlegają również poprawie. Podczas nauczania zdalnego mogą to być krótkie testy na platformie lub w formie quizu. Podczas nauczania zdalnego uczeń może je poprawić po uzgodnieniu formy i terminu z nauczycielem.
- c. **Prace domowe** sprawdzane są na każdej lekcji, ale oceniane wybiórczo. Podczas nauczania zdalnego na prośbę nauczyciela uczeń zobowiązany jest wysłać (na podane przez nauczyciela adres mailowy, e-dziennik lub platformę) odrobioną pracę domową w podanym przez nauczyciela terminie i w podanej przez nauczyciela formie (zdjęcie ćwiczeń, pdf, prezentacja, czy nagranie)
- d. **aktywność** oceniania będzie za pomocą plusów i minusów; *plus* uczeń może uzyskać m.in. za samodzielne wykonanie krótkiej pracy na lekcji, krótką prawidłową odpowiedź ustną, aktywną pracę w grupie; *minus* uczeń może

otrzymać za brak zaangażowania na lekcji, brak kluczowych wiadomości umiejętności.

Sposób przeliczania *plusów i minusów*:

6 „*plusów*” ocena celująca, 6 „*minusów*” ocena niedostateczna. Na tej samej zasadzie oceniana jest aktywność podczas nauczania zdalnego, w czasie lekcji online, prawidłowa odpowiedź ustna, zaangażowanie na lekcji. Dotyczy też krótkich zadań leksykalno - gramatycznych przesłanych drogą mailową i podlega ocenie plusami jak wyżej.

Dodatkowo oceniane:

Uczeń ma prawo do dwukrotnego zgłoszenia **nieprzygotowania** się do lekcji w ciągu semestru. Przez nieprzygotowanie się do zajęć rozumiemy: brak zeszytu, brak zeszytu ćwiczeń, brak pracy domowej, brak pomocy potrzebnych do lekcji. Po wykorzystaniu tego limitu uczeń otrzymuje za nieprzygotowanie ocenę niedostateczną.

3. Sposoby informowania uczniów i rodziców o indywidualnych osiągnięciach:

- a) uzyskiwanych ocenach uczniowie będą informowani na bieżąco ustnie lub przez e-dziennik
- b) rodzice będą powiadamiani o osiągnięciach uczniów w czasie spotkań z wychowawcą, podczas indywidualnych konsultacji z nauczycielem lub poprzez e-dziennik.
- c) sprawdzane i oceniane prace kontrolne oraz inna dokumentacja dotycząca oceniania jest udostępniona uczniowi lub jego rodzicom. Po sprawdzeniu i ocenieniu prac nauczyciel przekazuje informacje o ocenie uczniom i rodzicom za pomocą e-dziennika lub innych form kontaktu. Dotyczy także nauczania zdalnego.
- d) ocenę śródroczną/roczną wystawia się na podstawie ocen uzyskanych w ciągu danego półroczna, jednakże nie jest ona średnią arytmetyczną ocen uzyskanych przez ucznia.
- e) jeśli uczeń opuścił pracę klasową lub test z przyczyn losowych, to musi napisać ją w ciągu dwóch tygodni od dnia powrotu do szkoły. Termin uczeń uzgadnia z nauczycielem.

4. Tryby i warunki poprawy oceny bieżącej:

- a) uczeń ma prawo poprawić ocenę niedostateczną z pracy klasowej bądź testu w terminie jednego tygodnia od jej sprawdzenia. Dotyczy to również nauczania zdalnego.
- b) uczeń może dokonać poprawy oceny na zajęciach dodatkowych lub w inny sposób określony przez nauczyciela. W czasie nauczania zdalnego, poprzez dodatkowe spotkanie online z nauczycielem.
- c) uzyskana ocena z poprawy zostanie odnotowana w e-dzienniku.
- d) sposoby poprawy oceny niedostatecznej śródrocznej rocznej zawiera Statut Szkoły.

5. Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania ocen klasyfikacyjnych w klasach VII– VIII:

1) Gramatyka i słownictwo:

Uczeń potrafi zrozumieć i przetworzyć oraz zbudować spójne zdania w formie ustnej oraz pisemnej. Uczeń stosuje słownictwo, odpowiednio do zadania. Uczeń zna zwroty i słówka z podanego zakresu:

- a. Ja i moja rodzina: uczeń potrafi podać swoje dane osobowe, przedstawić siebie

- i innych, zna niemieckie nazwy członków rodziny, podaje krótkie informacje o członkach rodziny (imię, wiek, wygląd, cechy charakteru, umiejętności).
- b. Ludzie wokół nas: uczeń potrafi opisać osoby, określić jej cechy fizyczne (kolor oczu, włosów, wzrost), nazywa i opisuje ubrania, zna kolory, potrafi nazwać wykonywane zawody.
 - c. Świat wokół nas: uczeń umie powiedzieć jaka jest data, godzina, pogoda, zna przedmioty użytku codziennego, umie zapytać o pochodzenie i zna nazwy państw, zna nazwy budynków użytku publicznego w mieście i kierunki, potrafi doprowadzić osoby do miejsc, zna przymiotniki opisujące rzeczy, zna dni tygodnia, miesiące, umie opisać swój dzień, swoje ulubione zwierzę, zna nazwy czynności wykonywanych codziennie.
 - d. Moja szkoła: uczeń potrafi nazwać i opisać przedmioty i przybory znajdujące się w klasie, potrafi reagować na proste polecenia wydawane przez nauczyciela w języku niemieckim, zna nazwy pomieszczeń w szkole, alfabet i liczebniki, potrafi opisać swój plan lekcji
 - e. Żywnienie i zakupy: uczeń potrafi podać nazwy potraw i napojów, nazwy artykułów spożywczych, przeprowadzić krótki dialog w sklepie lub restauracji, opisać swoje ulubione danie.
 - f. Sporty, hobby i czas wolny: uczeń zna podstawowe przymiotniki i czasowniki, potrafi opisać swoje zainteresowania, hobby i wyrazić o nich opinię, uczeń potrafi wymienić popularne dyscypliny sportowe.
 - g. Choroby i dolegliwości: uczeń potrafi nazwać części ciała, choroby i dolegliwości oraz przeprowadzić prosty dialog u lekarza.
 - h. Święta i uroczystości: uczeń potrafi wymienić nazwy najważniejszych świąt w krajach niemieckojęzycznych, potrafi podać ich daty i podstawowe zwroty związane z tym świętem.
 - i. Dom: uczeń potrafi podać nazwy pomieszczeń w domu i ich wyposażenie, potrafi opisać swój dom i pokój.

2) Umiejętności:

- a. Pisanie: uczeń tworzy wypowiedzi pisemne zawierające pełne zdania, proste ale poprawne struktury gramatyczne i słownictwo z lekcji. Potrafi w spójny sposób zorganizować tekst, w zadaniu pisemnym zawiera wszystkie wymagane zagadnienia. Długość tekstu jest określona przez nauczyciela i zależy od rodzaju wypowiedzi pisemnej. Poprawnie stosuje zasady pisowni i interpunkcji.
- b. Słuchanie: uczeń rozumie wypowiedzi ze słuchu: reaguje na wszystkie polecenia, rozumie znaczenie zwrotów dnia codziennego adresowanych do ucznia, rozumie ogólny sens tekstu, wyszukuje informacje szczegółowe w tekście słuchanym, rozumie intencje rozmówców, rozpoznaje rodzaje sytuacji komunikacyjnych.
- c. Mówienie: uczeń tworzy wypowiedzi ustne. W sposób naturalny reaguje na sytuacje dnia codziennego, rozumie polecenia nauczyciela i odpowiada na nie. Posługuje się poprawną wymową.
- d. Czytanie: uczeń rozumie ogólny sens wypowiedzi pisemnej, potrafi wyszukać szczegółowe informacje w tekście, po cichym przeczytaniu tekstu, wykonuje zadania na zrozumienie, uczeń stosuje strategie komunikacyjne: domyśla się znaczenia wyrazów z kontekstu, rozumie sens ogólny tekstu zawierającego nieznanne słowa i zwroty, potrafi przetworzyć tekst: przekazać ustnie lub zapisać informacje uzyskane z tekstu czytanego.

3) Projekty: uczeń potrafi wykonać interesującą pracę, stosuje poprawnie konstrukcje

gramatyczne. Uczeń korzysta ze źródeł informacji w języku obcym np. Internet, media, encyklopedia oraz potrafi korzystać ze słownika. W czasie nauczania online, uczeń odsyła drogą mailową wykonany przez siebie projekt, lub zostawia go w szkole, w specjalnie przygotowanym do tego miejscu, w przypadku problemów z internetem.

6. Szczegółowe kryteria ocen:

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

- a. posiadał wiedzę i umiejętności obejmujące pełny zakres programu nauczania w danej klasie,
 - b. samodzielnie i twórczo rozwija własne uzdolnienia,
 - c. systematycznie poszerza swoją wiedzę,
 - d. biegle posługuje się zdobytymi wiadomościami w rozwiązywaniu problemów teoretycznych lub praktycznych,
 - e. potrafi stosować posiadaną wiedzę do rozwiązywania zadań i problemów w nietypowych sytuacjach,
 - f. osiąga sukcesy w konkursach,
 - g. uczestniczy aktywnie w lekcjach on-line
 - h. zawsze dostarcza pracę domową.
- ☐ **Gramatyka i słownictwo** - zna struktury gramatyczne i słownictwo wykraczające poza program nauczania.
 - ☐ **Słuchanie ze zrozumieniem** - rozumie ogólny sens wypowiedzi, w tym wypowiedzi Niemców na tematy wykraczające poza program nauczania.
 - ☐ **Czytanie** - czyta teksty z nową leksyką bez przygotowania, w normalnym tempie z zachowaniem zasad fonetyki i intonacji.
 - ☐ **Pisanie** - potrafi na piśmie wyrazić własne myśli w formie opowiadania lub w pismach użytkowych, np. w e- mailu do kolegi, zdanie zawiera poprawne struktury i bogate słownictwo, samodzielnie rozwija umiejętności językowe.
 - ☐ **Sprawność mówienia** - formułuje dłuższe kilkuzdaniowe wypowiedzi na określony temat, stosuje w nich poprawne formy gramatyczne, wypowiedz jest płynna, spójna, wzbogacona leksyką.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:

- a. opanował prawie pełny zakres wiedzy i umiejętności określony programem nauczania w danej klasie,
 - b. sprawnie posługuje się zdobytymi wiadomościami,
 - c. samodzielnie rozwiązuje problemy teoretyczne i praktyczne,
 - d. potrafi zastosować swoją posiadaną wiedzę do rozwiązywania zadań i problemów w nowych sytuacjach,
 - e. uczestniczy aktywnie w lekcjach on-line;
 - f. dostarcza systematycznie prace.
- ☐ **Gramatyka i słownictwo** - stosuje poprawny szyk wyrazów w zdaniu, opanował praktyczne zastosowanie form twierdzących, przeczących, pytających poznanych struktur gramatycznych, zna słownictwo związane z pogodą, rodziną, posiłkami, nazwy

ubrań, nazwy mebli i pomieszczeń w domu, przedmiotów codziennego użytku, nazwy potraw, dyscyplin sportowych oraz sportowców, zwierząt, czasu wolnego.

- ☐ **Śluchanie ze zrozumieniem** - uczeń rozumie wszystkie komunikaty i wypowiedzi nauczyciela, prawidłowo reaguje na nie, rozumie teksty monologowe i dialogowe, nagrane przez rodowitych użytkowników języka, potrafi rozróżniać dźwięki.
- ☐ **Pisanie** - potrafi zbudować pełną samodzielną wypowiedź poprawną pod względem leksykalno- gramatycznym (opis ludzi, zwierząt, miejsc, zdarzeń, ulubionego filmu, codziennych czynności, ulubionych zajęć, pocztówka z wakacji).
- ☐ **Czytanie** - czyta płynnie i z właściwą intonacją teksty podręcznikowe, wyszukuje konkretne informacje w tekstach podręcznikowych i powszechnie spotykanych dokumentach, np. menu, ogłoszeniu, zaproszeniu, e-mailu.
- ☐ **Sprawność mówienia** - formułuje pełne, poprawne wypowiedzi, popełniając niewiele błędów, posługuje się bogatym słownictwem nie wykraczającym poza program, potrafi opowiedzieć przeczytany/wysłuchany tekst, umie w naturalny sposób zabierać głos w rozmowie.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

- a. opanował zdecydowaną większość wiadomości i umiejętności określonych programem nauczania w danej klasie,
 - b. wykazuje samodzielność w rozwiązywaniu podstawowych problemów teoretycznych i praktycznych, skomplikowane problemy rozwiązuje z pomocą nauczyciela,
 - c. systematycznie przygotowuje się do zajęć i bierze w nich aktywny udział,
 - d. potrafi czytać ze zrozumieniem treści zadań i inne treści z podręcznika,
 - e. stara się dostarczać systematycznie prace.
-
- ☐ **Gramatyka i słownictwo** - stosuje poprawny szyk, buduje zdania twierdzące, przeczące i pytające w znanych mu czasach, a gdy zdarzy mu się błąd, umie go poprawić, zna poznane słownictwo ale ma trudności z doбором słów.
 - ☐ **Śluchanie ze zrozumieniem** - uczeń potrafi zrozumieć kontekst wypowiedzi nauczyciela, proste wypowiedzi rodowitych użytkowników języka, rozumie wszystkie polecenia i instrukcje nauczyciela, bez problemu wyszukuje szczegółowe informacje w wypowiedziach i dialogach, potrafi rozróżniać poznane dźwięki.
 - ☐ **Czytanie** - czyta dość płynnie znany tekst, sporadycznie popełniając błędy, potrafi czytać ze zrozumieniem, w razie potrzeby posłużyć się słownikiem, domyśla się znaczenia nowych wyrazów z kontekstu, dokonuje autokorekty popełnionych błędów, wyszukuje konkretne informacje w czytanim tekście.
 - ☐ **Pisanie** - pisze krótki tekst na określony temat (e-mail, formularz, pocztówkę), umie wypełnić formularz wpisując dane o sobie.
 - ☐ **Sprawność mówienia** - posługuje się prostym słownictwem, wypowiedź jest płynna, komunikatywna, modyfikuje dialog według wzoru, umie zadawać proste pytania.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:

- a. opanował wiadomości i umiejętności określone programem nauczania w danej klasie

- na poziomie nie przekraczającym wymagań programowych,
- b. umie zastosować wiadomości zdobyte na zajęciach w sytuacjach typowych i rozwiązywać zadania wg poznanego wzorca,
 - c. przygotowuje się systematycznie i stara się brać w miarę aktywny udział w lekcji,
 - d. potrafi samodzielnie korzystać z podręcznika,
 - e. stara się odsyłać pracę domową.
- ☐ **Gramatyka i słownictwo** - ma ograniczony zasób słownictwa, buduje pytania za pomocą tzw. W- Fragen.
 - ☐ **Słuchanie ze zrozumieniem** - uczeń rozumie sens prostych wypowiedzi nauczyciela (po powtórzeniu), rozumie większość poleceń i reaguje na nie, rozumie krótkie teksty – domyśla się znaczenia nieznanymi wyrazów z kontekstu, potrafi rozróżnić większość dźwięków.
 - ☐ **Czytanie** - czyta w zwolnionym tempie fragmenty tekstu (znana leksyka), próbuje znaleźć w tekście odpowiedź na postawione pytanie, umie odszukać w dwujęzycznym słowniku znaczenia nieznanymi sobie wyrazów.
 - ☐ **Pisanie** - próbuje samodzielnie skonstruować, zapisać zdanie, umie w prosty sposób opisać ludzi i miejsca, ale popełnia błędy.
 - **Sprawność mówienia** - potrafi udzielić odpowiedzi na proste pytania dotyczące poznanego tekstu, formułuje krótkie wypowiedzi wspierane ilustracją lub podaną leksyką ale popełnia sporo zauważalnych błędów, dysponuje ograniczonym zakresem słownictwa.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

- a. ma braki w opanowaniu programu, ale te braki nie przekraczają możliwości uzyskania przez ucznia podstawowej wiedzy w ciągu dalszej nauki,
 - b. podstawowe zagadnienia i problemy rozwiązuje z pomocą nauczyciela, przy pomocy pytań naprowadzających,
 - c. wykonuje typowe zadania teoretyczne i praktyczne o niewielkim stopniu trudności.
- ☐ **Gramatyka i słownictwo** - dysponuje ubogim zakresem słownictwa, czasami używa go niepoprawnie, próbuje używać różnych czasów, ale ma trudności z zadawaniem pytań.
 - ☐ **Słuchanie ze zrozumieniem** - uczeń rozumie najprostsze polecenia nauczyciela i reaguje na nie, rozumie najprostsze utarte zwroty, rozumie główne myśli w prostych tekstach (w miarę potrzeby z pomocą nauczyciela).
 - ☐ **Sprawność mówienia** - jest w stanie udzielić odpowiedzi na postawione pytania przy pomocy nauczyciela, reaguje na najprostsze sytuacje, z pomocą nauczyciela formułuje krótkie odpowiedzi, których treść jest zasugerowana w pytaniu, popełnia wiele błędów; można go zrozumieć, ale z trudnością.
 - ☐ **Czytanie** - potrafi przeczytać tekst w bardzo wolnym tempie, popełniając błędy, korygowane przez kolegów lub nauczyciela, rozumie główne myśli czytanych tekstów.
 - ☐ **Pisanie** - umie wypełnić formularz wpisując dane o sobie, ale wymaga pomocy, używa nieprawidłowej pisowni i interpunkcji.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:

- a. nie opanował wiadomości i umiejętności określonych w podstawie programowej

- kształcenia ogólnego danej klasy, a stwierdzone braki w wiadomościach i umiejętnościach uniemożliwiają dalsze zdobywanie wiedzy z tego przedmiotu,
- b. nie jest w stanie wykonać zadań o niewielkim stopniu trudności nawet przy pomocy nauczyciela,
 - c. w ostentacyjny sposób lekceważy obowiązki związane z nauką przedmiotu, nie odrabia prac domowych, nie prowadzi zeszytu,
 - d. nie korzysta z możliwości poprawy oceny.
- **Gramatyka i słownictwo** - nie opanował minimum słownictwa z konkretnego rozdziału, nie operuje formą twierdzącą, przeczącą i pytającą struktur gramatycznych zgodnych z nową podstawą programową.
 - **Słuchanie ze zrozumieniem** - nie rozumie tekstów mówionych zgodnych z tematyką rozdziału.
 - **Czytanie** - nie rozumie tekstów pisanych zgodnych z tematyką rozdziału.
 - **Pisanie** - nie tworzy krótkich form pisemnych zgodnie z tematyką rozdziału.
 - **Sprawność mówienia** - nie powtarza słówek i zwrotów, nie reaguje słownie podczas lekcji.

Wszystkie kryteria są stosowane tak samo w nauczaniu zdalnym.

7. Dostosowanie wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia, a ocenianie:

Dla uczniów ze specyficznymi **trudnościami w czytaniu i pisaniu** (dysleksja, dysortografia, dysgrafia) dostosowuje się odrębne kryteria oceniania prac pisemnych, zgodnie z opinią wydaną przez poradnię psychologiczno – pedagogiczną.

7.1 W przypadku dysleksji nauczyciel:

- a. zmniejszy ilość słówek do zapamiętania,
- b. nie wymaga od ucznia, by czytał głośno przy klasie nowy tekst,
- c. wskazuje wybrane fragmenty dłuższych tekstów językowych do opracowania przez ucznia w domu i na nich sprawdza technikę czytania,
- d. przeznaczy większą ilość czasu na ich przyswojenie,
- e. odpyta ucznia po uprzedzeniu, kiedy i z czego będzie pytany, w czasie nauczania online umawia się z uczniem na termin przygotowania się do czytania,
- f. liberalnie oceni poprawność ortograficzną i graficzną pisma,
- g. oceni za wiedzę i wysiłek włożony w opanowanie języka ,
- h. będzie kładł większy nacisk na wypowiedzi ustne.

7.2 W przypadku dysortografii nauczyciel:

- a. nie obniży oceny za poprawność gramatyczną prac pisemnych,
- b. pozwoli uczniowi korzystać ze słownika podczas pisania prac pisemnych,
- c. stosuje złagodzone kryteria oceniania prac pisemnych ze słuchu.

7.3 W przypadku dysgrafii nauczyciel:

- a. nie obniży oceny za graficzny zapis pracy pisemnej,
- b. pozwoli na wykonywanie prac domowych na komputerze,
- c. daje więcej czasu na pisanie prac pisemnych.

7.4 W pracy z uczniem z ADHD nauczyciel powinien zwrócić uwagę na:

- a. organizację środowiska zewnętrznego (porządek na ławce, ograniczenie bodźców, bliskość nauczyciela),
- b. stosowanie wzmocnień (pochwała, nagroda) przy każdej nadarzającej się okazji, gdy tylko uda się „przyłapać” ucznia na odpowiednim zachowaniu,
- c. skuteczne komunikowanie się (krótkie, proste instrukcje i wielokrotne powtarzanie uzgodnionych zasad), zachowanie rutyny codziennych obowiązków,
- d. konsekwencję w postępowaniu,
- e. nawiązanie pozytywnego kontaktu emocjonalnego z uczniem przez powierzenie mu tzw. zadań specjalnych, takich jak ścieranie tablicy, rozdawanie materiałów itp. Pozwala to uczniowi na zmianę miejsca, włączenie ruchu, co jest istotne dla osoby mającej trudności z siedzeniem bez ruchu przez dłuższy czas,
- f. ustalenie obowiązującego systemu norm i zasad, podczas nauczania online przypomni o porządku na biurku, zapewni ograniczenie dodatkowych bodźców, oraz zapewni możliwość zmiany pozycji i wprowadzenia ruchu podczas wykonywanych zadań.

7.5 W pracy z uczniem słabosłyszącym:

W ocenie bierze się pod uwagę przede wszystkim możliwości ucznia oraz jego obiektywne ograniczenia.

- a. zapewnienie dobrego oświetlenia klasy oraz miejsca w pierwszej ławce w rzędzie od okna;
- b. nauczyciel mówiąc do całej klasy, powinien stać w pobliżu ucznia (słuchacza) zwrócony twarzą w jego stronę, należy mówić wyraźnie;
- c. zadbanie o spokój i ciszę w klasie, eliminowanie zbędnego hałasu;
- d. upewnianie się czy polecenia kierowane do całej klasy są właściwie rozumiane przez ucznia (słuchacza) słabosłyszącego (w przypadku trudności zapewnienie mu dodatkowego wyjaśnienia, sformułowanie inaczej polecenia, używając prostego słownictwa);
- e. wydłużanie czasu na wykonanie zadania z uwagi na wolne tempo czytania;
- f. nie uwzględnianie błędów wynikających z niedosłuchu.
- g. podczas zajęć online nauczyciel upewnia się iż uczniowie włączają mikrofony tylko. w momencie udzielania odpowiedzi w celu wyeliminowania zbędnego szumu, oraz upewnia się, że część zadań skupia się na pisaniu oraz nauczyciel umożliwia odpowiadanie w formie pisemnej.

7.6 W pracy z uczniem z zespołem Aspergera.

1. Zasady prezentacji materiału:

- a. dostosowanie do indywidualnych potrzeb ucznia miejsca nauki i procesu nauczania;
- b. eliminowanie bodźców rozpraszających (wzrokowych, słuchowych); dostosowanie
- c. metod i form pracy do indywidualnych potrzeb ucznia;
- d. pomoc w nabywaniu umiejętności w zakresie „funkcji wykonawczych”, takich jak umiejętności organizacyjne i umiejętności uczenia się;

- e. stosowanie modelu edukacji opartego na doświadczeniu;
 - f. popieranie informacji słownych tekstem pisanym albo obrazem, ilustracją, filmem;
 - g. przedstawianie nowych pojęć lub materiału abstrakcyjnego w sposób możliwie najbardziej konkretny;
 - h. zwracanie się do dziecka bezpośrednio po imieniu, powtarzanie poleceń, sprawdzanie stopnia zrozumienia polecenia, czekanie aż rozpocznie pracę; używanie krótkich zdań i podawanie jasnych instrukcji;
 - i. zachęcanie ucznia, by w razie potrzeby prosił o powtórzenie, uproszczenie czy zapisanie polecenia;
 - j. uwzględnianie deficytów w zakresie rozumienia niedosłownych wypowiedzi, ironii, metafor, słów i wyrażeń wieloznacznych, a także pojęć abstrakcyjnych, wyjaśnianie ich za pomocą obrazów albo przeciwieństw np. przyjaźń - wrogość; używanie prostego i jednoznacznego języka, unikanie ironii, dowcipów, przenośni, idiomów (chyba, że wiemy, że uczeń prawidłowo je zrozumie);
 - k. w związku z trudnościami w prawidłowym odczytaniu przez ucznia sygnałów pozawerbalnych, każdy wyraz twarzy i gest powinien być poparty informacją słowną;
 - l. kreatywne wykorzystywanie zainteresowań ucznia;
 - m. wspomaganie rozwoju umiejętności komunikacyjnych (słownictwo, rozumienie); dbanie o pozytywną więź z dzieckiem, praca w oparciu o tzw. pozytywne wzmocnienia – pochwały, nagradzanie;
 - n. wdrażanie i oczekiwanie od ucznia przestrzegania zasad panujących w szkole; pomoc w sytuacjach przeżywanego stresu poprzez przewidywanie, zapobieganie, rozumienie przyczyn i rozwiązywanie stresujących sytuacji;
 - o. wspieranie i umożliwianie kontaktów społecznych;
 - p. podczas nauczania zdalnego nauczyciel upewnia się, że forma przekazywania informacji, wymiany zadań oraz sprawdzania wiedzy jest klarowna, jednolita i ustalona od początku trwania nauczania online.
2. Form sprawdzania wiedzy i umiejętności:
- a. w ocenianiu oddzielanie obszarów, w których trudności wynikają ze specyficznych trudności wynikających z zaburzenia;
 - b. dzielenie zadań na wieloetapowe, krótsze części; wyznaczanie mniejszych ilości zadań do wykonania;
 - c. zadawanie krótszych prac domowych w sytuacji, gdy rodzice zgłaszają, że nauka
 - d. w domu trwa godzinami;
3. Zasad oceniania:
- a. sprawdzanie wiedzy ucznia w formie jaką preferuje;
 - b. indywidualizacja wymagań i ocen

Program zakłada również pracę z uczniami z **niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim** oraz ich ocenianie. Powinna się ona odbywać w ścisłej współpracy nauczycieli języka angielskiego ze specjalistami (pedagogiem i psychologiem), wychowawcą i rodzicami ucznia, na podstawie wskazań poradni psychologiczno-pedagogicznej, która wydała orzeczenie. Wszystkie wskazania do pracy z uczniem muszą się znaleźć w stworzonym i realizowanym przez nauczycieli indywidualnym programie edukacyjno – terapeutycznym (IPET) dla danego ucznia.

7.7. W pracy z uczniem z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim:

- a. zmniejszanie ilości słówek do zapamiętania;
- b. pozostawianie większej ilości czasu na ich przyswojenie;

- c. odpytywanie po uprzedzeniu, kiedy i z czego dokładnie uczeń będzie pytany;
- d. wymagania w wypowiedzaniu się na określony temat ograniczyć do kilku krótkich, prostych zdań;
- e. zmniejszenie ilości, stopnia trudności i obszerności zadań;
- f. dzielenie materiału na mniejsze partie, wyznaczanie czasu na ich opanowanie i odpytywanie;
- g. wydłużanie czasu na odpowiedź
- h. w miarę możliwości, częste podchodzenie do ucznia w trakcie samodzielnej pracy w celu udzielania dodatkowej pomocy, wyjaśnień;
- i. możliwość dokończenia w domu niektórych prac wykonywanych na lekcjach;
- j. potrzeba większej ilości czasu i powtórzeń na opanowanie materiału.
- k. podczas nauczania zdalnego nauczyciel upewnia się, że forma przekazywania informacji, wymiany zadań oraz sprawdzania wiedzy jest klarowna, jednolita i ustalona od początku trwania nauczania online.

Oceniając ucznia z niepełnosprawnością intelektualną uwzględnić należy:

- a. wysiłek, który uczeń wkłada w opanowanie wiadomości i umiejętności;
- b. poziom motywacji do pracy;
- c. zaangażowanie w opanowanie materiału programowego;
- d. samodzielność wykonywaniu zadań.

7.8. W pracy z uczniem z niepełnosprawnością ruchową.

- a. dostosowanie ćwiczeń do możliwości ucznia chwalenie za każdą próbę podejmowania działań zapisywanie przez nauczyciela krótkich notatek
- b. pomaganie w wykonywaniu ćwiczeń nie krytykowanie ucznia, jego brzydkiego pisma, powolnego tempa pracy, niezręczności ruchów służyć pomocą przy sporządzaniu wykresów i rysunków geometrycznych lub przygotowywanie ich dla ucznia, a podczas zajęć zdalnych poprzez rozmowę wideo umożliwienie uczniowi nadsyłania prac pisemnych po zajęciach w celu wydłużenia czasu na wykonanie zadania
- c. ocenianie przygotowania do zajęć, jego zaangażowania i chęci działań nie ocenianie zeszytów od strony graficznej docenianie wkładu pracy ucznia, a nie strony estetycznej prac.

7.9. W pracy z uczniem z zaburzeniami ze spektrum autyzmu.

- a. zminimalizowanie lub całkowite wyeliminowanie elementów rozpraszających;
- b. posadzenie ucznia blisko nauczyciela;
- c. zachowanie schematu pracy i stałości działań edukacyjnych (np. zajmowanie tej samej ławki lub stolika podczas zajęć);
- d. wcześniejsze informowanie o zmianach np. w rozkładzie zajęć lekcyjnych, uprzedzanie o zastępstwach na lekcjach, wyjściach, wizytach nowych osób. Informowanie, w jaki sposób trzeba się zachować w nowej sytuacji
- e. podczas zajęć zdalnych wcześniejsze poinformowanie o formie zajęć i używanych przekaznikach informacji (e-dziennik, Google Classroom, MS Teams, itd.)
- f. wyraźne zaznaczanie końca określonej aktywności, zabawy, zadania, zanim przejdzie się do następnych;
- g. kierowanie poleceń indywidualnie do dziecka. Zwracanie się do niego po imieniu. Właściwe używanie zaimków osobowych Ja i Ty;

- h. podczas rozmowy używanie prostego i jednoznacznego języka;
- i. wyjaśnianie metafor i przenośni, wyrazów bliskoznacznych, żartów lub dowcipów użytych podczas prowadzenia lekcji;
- j. popieranie informacji słownej gestami, mimikę;
- k. uzupełnianie rysunkiem, zdjęciem, filmem lub modelem przekazywanych podczas lekcji treści abstrakcyjnych;
- l. w razie potrzeby wydłużanie czasu przeznaczonego na wykonywanie poszczególnych zadań i prac pisemnych;
- m. dzielenie trudniejszego lub dłuższego zadania na kilka części;
- n. sprawdzanie zrozumienia czytanego tekstu poprzez zadawanie dodatkowych pytań: Co się wydarzyło? Gdzie? Kiedy? Dlaczego? itp.;
- o. dostosowywanie pomocy dydaktycznych i treści zadań do zainteresowań ucznia (np. obliczanie różnicy czasu na podstawie rozkładów jazdy);
- p. wykorzystywanie wąskiej i fachowej wiedzy ucznia podczas prowadzenia lekcji
- q. dbanie o losowe przydzielanie do grup (dzieci autystyczne są mniej sprawne i niezgrabne ruchowo, a dodatkowo mają problemy z pracą w zespole, co sprawia, że są pomijane lub niechętnie wybierane)
- r. w sytuacji wzburzenia lub zdenerwowania umożliwienie pobytu w spokojnym, cichym miejscu np. bibliotece, gabinecie pedagoga, a podczas zajęć zdalnych umożliwienie chwilowego opuszczenia zajęć w celu wyciszenia;
- s. ignorowanie i nie reagowanie na zachowania prowokacyjne (np. płacz, plucie, krzyk). Dziecko powinno wykonać wyznaczone zadanie pomimo takich zachowań;
- t. częste przypominanie o normach i zasadach funkcjonowania społecznego oraz chwalenie i nagradzanie za ich przestrzeganie;
- u. nie zadawanie pytań "dlaczego to zrobiłeś", ale opisywanie co nam się nie podoba w zachowaniu, czego oczekujemy i nazwanie emocji;
- v. opracowanie sposobów radzenia sobie z emocjami w kategorii akceptowane - nieakceptowane.
- w. trzymanie się tego, co jest przewidziane do realizacji. W sytuacji zmiany w planach konieczne jest uspokojenie, wyciszenie i pełne rzetelne uprzedzenie ucznia o planowanych zmianach. Zmiany muszą być wprowadzane uważnie i planowo, ale nie powinno się ich eliminować
- x. eliminowanie bodźców rozpraszających (wzrokowych, słuchowych); podczas zajęć zdalnych poprzez rozmowę wideo nauczyciel upewnia się, że uczniowie włączają mikrofony jedynie w celu udzielenia odpowiedzi na pytanie, tak by wyeliminować zbędne bodźce w postaci szumu.
- y. kierowanie poleceń indywidualnie do ucznia, zwracanie się do niego po imieniu;
- z. robienie przerw między wypowiedzianymi zdaniami, tak by dać uczniowi możliwość ich przetworzenia; zwrócenie uwagi (diagnoza) na możliwą nadwrażliwość ucznia na niektóre bodźce i odpowiednie reagowanie (np. nadwrażliwość słuchowa - zniżanie tonu głosu podczas rozmowy, wzrokowa - tworzenie stonowanych dekoracji w klasie itp., podczas zajęć zdalnych tworzenie stonowanych kolorystycznie pr); zachęcanie ucznia, by w razie potrzeby prosił o powtórzenie, uproszczenie czy zapisanie polecenia; powtarzanie polecenia, sprawdzanie stopnia jego zrozumienia; nie przekazywanie zbyt wielu informacji, a gdy chodzi o polecenia, to wystarczy jedno, co da pewność jego wykonania przez ucznia (dla pewności, można poprosić, aby opisał je własnymi słowami);

Załącznik nr 1 - KONTRAKT

ZASADY OBOWIĄZUJĄCE NA LEKCJACH JĘZYKA OBCEGO

1. Co będzie oceniane?

W ciągu całego roku szkolnego postępy uczniów oceniane będą w następujących kategoriach: umiejętności komunikacyjne, opanowanie słownictwa, struktur i zagadnień gramatycznych, rozumienie ze słuchu i tekstu czytanego, prace dodatkowe i integrujące różne umiejętności, zaangażowanie ucznia, wkład pracy, aktywność na zajęciach oraz systematyczność pracy.

2. Formy i sposób oceniania

- Oceny częściowe można otrzymać za:
 - **testy** (zapowiedziane z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem, obejmujące większą partię materiału)
 - **kartkówki** – zapowiedziane i niezapowiedziane
 - **prace domowe**
 - **prowadzenie zeszytu i zeszytu ćwiczeń**
 - **prace pisemne** przygotowywane na lekcjach bądź w domu,
 - **odповідź ustną** w ramach pracy na lekcji lub jako zadana praca domowa,
 - **prace dodatkowe, projektowe**
 - **aktywność** (prawidłowe i samodzielne wykonanie zadań, dobre wypełnianie zadań powierzonych podczas pracy w grupie)
 - **udział, bardzo dobre wyniki w konkursach, olimpiadach językowych, awans do następnego etapu lub osiągnięcie tytułu laureata.**
- Uczniowie pracują **systematycznie przez cały rok szkolny**. Ocena semestralna i końcoworoczna jest ustalana na podstawie wszystkich ocen częściowych i jest odzwierciedleniem pracy ucznia w ciągu całego roku szkolnego.
- Nauczyciel jest zobowiązany na podstawie pisemnej opinii Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej lub innej publicznej poradni specjalistycznej dostosować wymagania edukacyjne do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia.
- Pisemne sprawdziany, testy i oceniane będą zgodnie z następującą skalą:

100% - ocena celująca
99% - 91% - ocena bardzo dobra
90% - 76% - ocena dobra
75% - 50% - ocena dostateczna
49% - 30% - ocena dopuszczająca
poniżej 30% - ocena niedostateczna

Prace klasowe po sprawdzeniu i ocenieniu będą przez uczniów przekazywane rodzicom (prawnym opiekunom) do wglądu. Po zapoznaniu się z oceną uzyskaną z pracy klasowej i potwierdzeniu przez rodzica (prawnego opiekuna) podpisem, prace klasowe obowiązkowo muszą zostać zwrócone nauczycielowi. Jeżeli praca klasowa nie zostanie oddana, to następne będą udostępniane do wglądu tylko na terenie szkoły.

3. Prawa i obowiązki ucznia.

- Na zajęcia uczeń przychodzi przygotowany, czyli: posiada zeszyt, podręcznik, zeszyt ćwiczeń, teczkę z wszelkimi kopiami otrzymywanymi od nauczyciela.
- Uczeń ma prawo do zgłoszenia dwóch nieprzygotowań w semestrze bez podawania przyczyny. Nie obejmuje to zapowiedzianych kartkówek, sprawdzianów i lekcji powtórzeniowych.

- Zgłaszając nieprzygotowanie, uczeń jest zobowiązany uzupełnić braki na następne zajęcia. Za kolejne nieprzygotowania uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną. Nieprzygotowanie należy zgłosić na początku lekcji, a nie w momencie wyczytania do odpowiedzi bądź poproszenia o przeczytanie pracy domowej.
- Uczeń ma prawo do poprawy oceny niedostatecznej z pracy klasowej/sprawdzianu w terminie ustalonym z nauczycielem zgodnie z WZO.
- W przypadku nieobecności na pracy kontrolnej uczeń ma obowiązek zaliczyć partię materiału objętą w/w pracą w terminie i formie wyznaczonej przez nauczyciela.
- Za aktywność na lekcji uczeń może otrzymać '+' lub '-'.

Sposób przeliczania plusów i minusów:

- 6 plusów – ocena celująca
 - 5 plusów 1 minus - ocena bardzo dobra
 - 4 plusy 2 minusy – ocena dobra
 - 3 plusy 3 minusy – ocena dostateczna
 - 2 plusy 4 minusy – ocena dopuszczająca
 - 1 plus 5 minusów – ocena dopuszczająca z minusem
 - 6 minusów – ocena niedostateczna.
- Od uczniów wymagać się będzie zdyscyplinowania i kulturalnego zachowania na lekcjach. Zachowanie przekraczające przyjęte normy zachowań odnotowane zostanie w e-dzienniku. Jeśli pomimo uwag zachowanie ucznia nie poprawi się, będę kontaktować się z rodzicami.
 - Ocenę śródroczną (roczną) wystawia się na podstawie ocen uzyskanych w ciągu danego półrocza, jednakże nie jest ona średnią arytmetyczną ocen uzyskanych przez ucznia.

JĘZYK POLSKI

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA Z JĘZYKA POLSKIEGO DLA KLAS IV – VIII

Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania ocen klasyfikacyjnych z języka polskiego, wynikające z podstawy programowej i przyjętego do realizacji programu nauczania w kl. IV-VIII „**Miedzy nami**”(autorstwa J. Piasta-Siechowicz, A. Łuczak, A. Murdzek, E. Prylińska)wydawnictwo GWO

1. Sposoby sprawdzania wiadomości i umiejętności uczniów:

FORMA AKTYWNOŚCI	JAK CZĘSTO?	UWAGI
Prace klasowe	po zrealizowaniu każdego działu	
Kartkówki Sprawdziany	według uznania	
Praca domowa	na każdej lekcji	prace domowe będą sprawdzane na każdej lekcji, ale oceniane wybiórczo

Aktywność i praca na lekcji	na każdej lekcji	
Odpowiedź ustna	według uznania	
Praca w grupach	według uznania	
Prace dodatkowe	dobrowolne	
Szczególne osiągnięcia	według kalendarza konkursów	
Nieprzygotowanie	dwa razy w półroczu	każde następne nieprzygotowanie skutkuje otrzymaniem oceny niedostatecznej

2. Formy sprawdzania wiadomości i umiejętności uczniów:

- prace klasowe 1-2 w półroczu; pisane na jednej lub dwóch godzinach lekcyjnych, obejmują prace twórcze uczniów sprawdzające stopień opanowania poznanych form wypowiedzi pisemnych; uczniowie otrzymują 3-5 tematów do wyboru – piszą na jeden wybrany temat; praca powinna zawierać recenzję tłumaczącą ocenę i podkreślającą zalety pracy oraz informację o elementach, które należy poprawić lub nad którymi jeszcze trzeba popracować,
- sprawdziany wiadomości 1-3 w półroczu; są zapowiadane i wpisywane do dziennika z tygodniowym wyprzedzeniem; przeprowadzane po omówieniu określonej partii materiału; uczniowie znają zakres materiału przewidzianego do kontroli,
- dyktanda,
- kartkówki - 3-5 z ostatnich lekcji lub sprawdzające pracę domową, są niezapowiedziane i trwają do 15 minut,
- praca domowa - mogą być pisemne, ustne lub mogą polegać na przygotowaniu określonych materiałów potrzebnych na lekcję,
- prowadzenie zeszytu przedmiotowego - w każdym semestrze mogą otrzymać ocenę za prowadzenie zeszytu (estetyka zeszytu, zawartość zeszytu),
- wypowiedzi ustne,
- aktywność na lekcji,
- praca w zespole,
- czytanie głośne i wyraziste z uwzględnieniem zasad kultury żywego słowa,
- ciche czytanie ze zrozumieniem- uczniowie otrzymują punkty przeliczane na oceny,
- recytacja- uczniowie przygotowują co najmniej jedną recytację w półroczu fragmentów prozy lub utworu poetyckiego,
- prace pisemne, redagowanie różnych form wypowiedzi, 1-2 prace pisemne w semestrze z zastosowaniem oceniania kształtującego ,
- test diagnostyczny na wstępie oceniony na punkty dla klasy IV,
- test diagnostyczny na koniec semestru/roku dla klas IV,
- egzamin klas VIII,
- udział w konkursach przedmiotowych.

Prace klasowe, sprawdziany, testy sprawdzające są obowiązkowe, zapowiadane uczniom i wpisywane do dziennika lub zeszytu ucznia z tygodniowym wyprzedzeniem. Uczniowie znają zakres materiału przewidzianego do kontroli. Prace są oceniane punktowo. Dla ustalenia ocen stosowane są progi przeliczeniowe:

100% - celujący
 99%-91%- bardzo dobry
 90%-76% - dobry
 75%-50% - dostateczny
 49%-30% - dopuszczający
 poniżej 30% - niedostateczny
 Można stosować plus i minusy przy ustaleniu ocen.

Kryteria oceny dłuższych form wypowiedzi pisemnych:

(opowiadanie odtwórcze i twórcze, w tym opowiadanie z dialogiem, pamiętnik, dziennik, list oficjalny i prywatny, sprawozdanie, opis postaci, przedmiotu, krajobrazu, zwierzęcia, budynku, dzieła sztuki i inne)

Nr kryt.	Kryteria	pkt. kl. IV-VI
I.	Treść	0-3 p.
II.	Styl	0-1 p.
III.	Język (dopuszczalne 4 bł. językowe w kl.IV-VI, 2bł. w kl.VII-VIII)	0-1p.
IV.	Ortografia (dopuszczalne 3 bł. ortograficzne w kl.IV-VI, 2 bł. w kl.VII-VIII)	0-1p.
V.	Interpunkcja (dopuszczalne 4 bł. interpunkcyjne w kl.IV-VI, 2 bł. w kl.VII-VIII)	0-1p.

Jeżeli praca liczy mniej niż połowę objętości określonej przez nauczyciela, będzie oceniana tylko

w kryterium TREŚĆ.

Propozycja przeliczenia punktów na oceny:

7 p. → [bez żadnego błędu, zachowane akapity, estetyczny zapis] celujący
 6 p. → bardzo dobry
 5 p. → dobry
 4 p. → dostateczny
 3 p. → dopuszczający
 2 p.- 0p. → niedostateczny

Kryteria oceny krótszych wypowiedzi pisemnych:

(ogłoszenie, zaproszenie, notatka, instrukcja, przepis, zawiadomienie, gratulacje, plan wydarzeń i inne)

Nr kryt.	Kryteria	pkt.
I.	Treść	0-2 p.
II.	Styl	0-1 p.
III.	Język - 0 błędów	0-1p.
IV.	Ortografia - 0 błędów	0-1p.
V.	Interpunkcja - 0 błędów	0-1p.

Propozycja przeliczenia punktów na oceny:

- 6 p. → celujący
 5 p. → bardzo dobry
 4 p. → dobry
 3 p. → dostateczny
 2 p. → dopuszczający
 1 p. → niedostateczny

Kryteria oceny opowiadania ustnego:

Nr kryt.	Kryteria	pkt.
I.	Wypowiedź (opowiadanie) wiąże się z zadaniem tematem	0-1p.
II.	Rozwinięcie wypowiedzi w ramach określonej koncepcji ucznia	0 – 2p.
III.	Spójność i logiczne uporządkowanie wypowiedzi	0-1p.
IV.	Płynność opowiadania [właściwe tempo mówienia]	0-1p.
V.	Wyraźne mówienie [uczeń jest dostatecznie słyszany i rozumiany]	0-1p.
VI.	Przestrzeganie poprawności językowej [dopuszczalne 3 błędy]	0-1p.
VII.	Sugestywne mówienie [uczeń dostosowuje sposób mówienia do sytuacji opowiadania; zaciekawia, potęguje napięcie itp.]	0-1p.

Propozycja przeliczenia punktów na oceny: 8 p. → celujący

- 6 – 7 p. → bardzo dobry
 5 p. → dobry
 4 p. → dostateczny
 3 p. → dopuszczający
 0 p. – 2 p. → niedostateczny

Kryteria oceny czytania głośnego:

Nr kryt.	Kryteria	pkt.
I.	Płynność czytania (opanowanie tekstu) [do dwóch błędów (nieznaczące „przekręcenia”) – 2 punkty; od 3 do 5 błędów – 1punkt; liczne błędy; częste poprawianie przez nauczyciela; wykluczają przyznawanie punktów za kolejne kryteria; uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną]	0 – 2p.
II.	Właściwe tempo czytania [dostosowane do sytuacji ukazanej w tekście; przestrzeganie znaków interpunkcyjnych]	0-1p.
III.	Wyraźne czytanie [uczeń jest słyszany i rozumiany]	0-1p.
IV.	Wyraziste czytanie [uczeń dostosowuje sposób czytania do sytuacji ukazanej w tekście; głosem wyraża uczucia, zaciekawia, wzrusza itp.]	0 – 2p.

Propozycja przeliczenia punktów na oceny:

- 6 p. → celujący

- 5 p. → bardzo dobry
 4 p. → dobry
 3 p. → dostateczny
 2 p. → dopuszczający
 1 p. → niedostateczny

Dyktanda przeprowadza się po wprowadzeniu i utrwaleniu określonych zasad ortograficznych i interpunkcyjnych. Dyktanda sprawdzane będą w ciągu 2 tygodni. Każde dyktando sprawdza stopień opanowania pewnych zasad ortograficznych.

Uczniowie nieobecni na dyktandzie piszą go w terminie ustalonym z nauczycielem zgodnie ze Statutem szkoły.

Praca w zespole – ocenę za pracę w grupie może otrzymać cały zespół lub indywidualny uczeń. Ocenie podlegają umiejętności: planowanie i organizacja pracy grupowej, efektywne współdziałanie, wywiązywanie się z powierzonych ról, rozwiązywanie problemów w sposób twórczy.

Kryteria oceny recytacji:

Nr kryt.	Kryteria	pkt.
I.	Znajomość tekstu [dwa nieznaczne błędy (w tym podpowiedzi nauczyciela) – 2 punkty; od 3 do 5 błędów – 1punkt; liczne błędy, podpowiedzi wykluczają przyznawanie punktów za kolejne kryteria; uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną]	0 – 2p.
II.	Wyraźne mówienie [uczeń jest słyszany i rozumiany]	1p.
III.	Właściwe tempo mówienia [dostosowane do sytuacji lirycznej ukazanej w wierszu; przestrzeganie znaków interpunkcyjnych]	1p.
IV.	Plastyczne mówienie [uczeń dostosowuje sposób mówienia do sytuacji lirycznej ukazanej w wierszu; głosem wyraża uczucia, zaciekawia, wzrusza itp.]	0 – 2p.

Propozycja przeliczenia punktów na oceny:

- 6 p. → celujący
 5 p. → bardzo dobry
 4 p. → dobry
 3 p. → dostateczny
 2 p. → dopuszczający
 1p. → niedostateczny

Aktywność na lekcji – uczniowie za aktywność otrzymują plusy – 5 plusów -ocena bardzo dobra.

Praca domowa – brak pracy domowej, zgłoszony na początku lekcji, zaznaczany jest „-”, lub „np.”- (nieprzygotowany), niezgłoszony – oceną niedostateczną. Uczeń może mieć dwa minusy /szanse/ – za każdym następnym brakiem pracy domowej, otrzymuje oceną niedostateczną.

Uczeń może zgłosić brak przygotowania do lekcji tylko dwa razy w półroczu, bez konsekwencji otrzymania oceny niedostatecznej.

3. Sposoby informowania uczniów i rodziców o indywidualnych osiągnięciach:

Informacje o bieżących ocenach uczniów rodzice otrzymują poprzez:

- a) Rozmowę indywidualną w czasie konsultacji.
- b) Ogólne spotkanie rodziców.
- c) Informacje zawarte w e-dzienniku.
- d) Wpisy do zeszytu ucznia i na innych pracach pisemnych.
- e) Prace klasowe po sprawdzeniu i ocenieniu będą przez uczniów przekazywane rodzicom do wglądu. Po zapoznaniu się z oceną uzyskaną z pracy klasowej potwierdzeniu przez rodzica podpisem, prace klasowe obowiązkowo muszą zostać zwrócone nauczycielowi. Jeżeli praca klasowa nie zostanie oddana, to następne będą udostępniane do wglądu tylko na terenie szkoły.
- f) Oceny śródroczne (roczne) nie są średnią arytmetyczną ocen bieżących.

4. Tryb i warunki poprawy oceny bieżącej:

- a) Uczeń ma prawo do poprawy oceny niedostatecznej z wyjątkiem kartkówek i odmowy odpowiedzi na lekcji oraz prac domowych, których termin wykonania był dłuższy (co najmniej 3 dni).
- b) Ocenę można poprawić jednorazowo i w terminie tygodnia od jej uzyskania. Nauczyciel może wyrazić zgodę na wydłużenie terminu poprawienia oceny w przypadku usprawiedliwionej nieobecności ucznia w szkole.
- c) Uczeń może dokonać poprawy oceny na zajęciach lekcyjnych lub w inny sposób określony przez nauczyciela.
- d) Przystąpienie do poprawy i uzyskana ocena zostanie odnotowana w dzienniku.
- e) Sposoby poprawy oceny niedostatecznej śródrocznej i rocznej zawiera statut szkoły.
- f) Na tydzień przed planowanym sprawdzianem nauczyciel jest zobowiązany poinformować uczniów i odnotować ten fakt w dzienniku.
- g) W przypadku nieobecności ucznia na sprawdzianie, pracy klasowej, dyktandzie jest on zobowiązany do jego zaliczenia w terminie i formie uzgodnionej z nauczycielem w czasie dwóch tygodni od momentu pojawienia się w szkole. W przypadku niezaliczenia sprawdzianu, dyktanda, pracy klasowej, nauczyciel ma prawo wstawić ocenę niedostateczną.
- h) Na prośbę uczniów lub z powodów niezależnych od prowadzącego zajęcia nauczyciel może zmienić termin pracy pisemnej. Jednakże konsekwencje w postaci zwiększenia liczby prac pisemnych w tygodniach następnych ponoszą uczniowie.
- i) Odmowa odpowiedzi ustnej jest równoważna z otrzymaniem oceny niedostatecznej i nie podlega poprawie.
- j) Kartkówki nie są zapowiadane i obejmują materiał z 3-5 ostatnich lekcji.
- k) Nauczyciel jest zobowiązany do oddania poprawionej pracy pisemnej ucznia w ciągu trzech tygodni od jej przeprowadzenia,
- l) Każda ocena oprócz wymagań programowych uwzględniać powinna możliwości ucznia oraz wysiłek jaki uczeń wkłada w uzyskanie tej oceny.

5. Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania ocen klasyfikacyjnych w klasach VII – VIII:

Treści nauczania według podstawy programowej:

Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji:

- identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi; określa temat i główną myśl tekstu,
- rozpoznaje proste intencje nadawcy komunikatu,
- oddziela informacje ważne od drugorzędnych,
- rozumie dosłowne i przenośne znaczenie wyrazów w wypowiedzi,

- wyszukuje w wypowiedzi informacje wyrażone wprost oraz pośrednio w sytuacjach typowych i tekstach literackich na poziomie ucznia kl. IV, a także w: słuchowisku radiowym, przedstawieniu teatralnym, filmie, komiksie, na fotografii, obrazie,
- wyróżnia części składowe wypowiedzi: tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie, akapit,
- odróżnia teksty literackie od użytkowych; rozpoznaje cechy zaproszenia, życzeń, gratulacji, zawiadomienia, ogłoszenia, instrukcji, przepisu,
- sprawnie czyta teksty głośno i cicho oraz rozumie funkcję znaków interpunkcyjnych, akapitów, marginesów w tekście prozatorskim; wersetów, strof, rymu w tekście poetyckim, a w czytaniu głośnym świadomie stosuje pauzę, intonację, dobiera barwę głosu i tempo, aby nadać swojej wypowiedzi odczytany sens,
- wyraża zrozumienie odbieranej wypowiedzi przez gest i mimikę, kulturalne zachowanie; rozpoznaje znaczenie niewerbalnych środków komunikowania się (gest, wyraz twarzy, mimika, postawa ciała),
- dostrzega etyczny wymiar języka (prawdę, kłamstwo, przemilczanie informacji, brutalizację wypowiedzi),
- rozpoznaje intencje niewyrażone wprost,
- dostrzega zależność między przenośnym znaczeniem a intencją nadawcy wypowiedzi, w tym również wypowiedzi literackiej,
- rozumie funkcję elementów słuchowiska radiowego, filmu, przedstawienia teatralnego, komiksu,
- dostrzega relację między tytułem wstępem, rozwinięciem i zakończeniem,
- rozpoznaje wypowiedzi nieliterackie (np. reklama, tekst publicystyczny), odróżnia fakty od opinii, wskazuje elementy perswazji,
- wyciąga wnioski wynikające z przesłanek zawartych w tekście, w tym rozpoznaje w nim prawdę lub fałsz,
- wybiera informacje ze słownika ortograficznego, encyklopedii, czasopisma, katalogu, stron internetowych, słownika języka polskiego, wyrazów bliskoznacznych, poprawnej polszczyzny, wyrazów obcych, frazeologicznego, etymologicznego, leksykonu, poradników.

2. Kształcenie literackie i kulturowe:

- nazywa swoje reakcje czytelnicze,
- odróżnia fikcję artystyczną od rzeczywistości,
- wskazuje elementy realistyczne i fantastyczne, przede wszystkim w baśniach i legendach,
- zna i rozpoznaje w tekście literackim: epitet, ożywienie, porównanie oraz określa ich funkcje,
- odróżnia autora od osoby opowiadającej w epice,
- rozumie funkcję akapitu jako logicznie wyodrębnionej całości w tekście,
- nazywa elementy świata przedstawionego w utworze epickim,
- identyfikuje baśń, legendę, mit, bajkę, komiks,
- nazywa swoje reakcje czytelnicze i przywołuje elementy świata przedstawionego, które je wywołują,
- wskazuje elementy realistyczne w mitach i bajkach,
- wskazuje w tekście środki stylistyczne, takie jak epitet, wyraz dźwiękonaśladowczy, uosobienie, ożywienie, metafora
- rozpoznaje podmiot liryczny/osobę mówiącą w wierszu,
- charakteryzuje osobę mówiącą na podstawie jej wypowiedzi,

- omawia elementy tworzące rytm w utworze lirycznym,
- wyodrębnia w utworze epickim wyrażenia układające się w wątki,
- nazywa elementy świata przedstawionego w utworze epickim, w mitach i w bajkach,
- porównuje swoje wrażenia związane z odbiorem innych tekstów,
- rozpoznaje typowe elementy fikcji, charakterystyczne dla poznanych gatunków wskazuje elementy realistyczne w opowiadaniu i powieści, omawia ich funkcję,
- dostrzega zależności między zastosowanymi w utworze środkami stylistycznymi a treścią,
- omawia zależność osoby mówiącej (narratora, podmiotu lirycznego) i świata ukazanego w utworze,
- rozpoznaje elementy rytmizujące wypowiedź, w tym wers, strofę, rym, rytm, refren, liczbę sylab w wersie,
- posługuje się terminami: wiersz rymowany i nierymowany (biały),
- omawia powiązania między częściami tekstu (rozdział, podrozdział) w dłuższym utworze prozatorskim, np. w opowiadaniu, powieści,
- omawia akcję w utworze dramatycznym i rozumie powiązania między częściami utworu dramatycznego (akt, scena),
- nazywa elementy świata przedstawionego w utworze epickim, w powieści i utworze dramatycznym,
- identyfikuje opowiadanie, powieść, fraszkę,
- wyodrębnia elementy dzieła filmowego i telewizyjnego (scenariusz, reżyseria, ujęcie, gra aktorska, muzyka); wskazuje cechy charakterystyczne przekazów audiowizualnych,
- wyróżnia wśród przekazów audiowizualnych programy informacyjne, rozrywkowe, reklamy; nazywa ich tworzywo (obraz, dźwięk) i dostrzega różnice między celem każdego komunikatu,
- wyodrębnia spektakl teatralny spośród innych przekazów, nazywa elementy charakterystyczne dla dzieła teatralnego, zna pojęcia: gra aktorska, dekoracja, kostiumy, rekwizyty, inscenizacja, scena, widownia, próba,
- określa zadania członków ekipy filmowej, zna etapy powstawania filmu, rozumie pojęcie adaptacji filmowej,
- dostrzega w przekazie elementy o charakterze emocjonalnym i perswazyjnym,
- określa zadania twórców dzieła teatralnego – aktora, reżysera, dekoratora, choreografa, suflera, reżysera dźwięku, reżysera światła,
- rozumie pojęcie adaptacji teatralnej; odczytuje informacje o przedstawieniu z programu i afisza teatralnego,
- posługuje się pojęciami z zakresu sztuki filmowej, np. kadr, scena, plan,
- dostrzega zależności między rodzajem i funkcją komunikatu a jego odbiorcą (programy edukacyjne, rozrywkowe, informacyjne, reklamy),
- posługuje się pojęciami związanymi z przedstawieniem teatralnym i sztuką teatralną, a także odczytuje informacje z plakatu teatralnego,
- odczytuje przesłanie utworu, a w szczególności morał, pouczenie w baśni,
- charakteryzuje i ocenia bohaterów oraz ich postawy odnoszące się do wartości, takich jak: miłość – nienawiść, przyjaźń – wrogość, prawdomówność – kłamliwość itd.; konfrontuje sytuację bohaterów z własnymi doświadczeniami,
- rozpoznaje rodzaje literackie: epika, liryka i dramat; wymienia cechy charakterystyczne dla poszczególnych rodzajów,
- przypisuje utwór literacki do właściwego rodzaju literackiego,

- rozróżnia gatunki epiki, liryki, dramatu, w tym: pamiętnik, dramat, komedia, fraszka, hymn, sonet, pieśń, tren, ballada – i wymienia ich podstawowe cechy,
- wskazuje elementy dramatu: akt, scena, tekst główny, tekst poboczny (didaskalia), monolog, dialog,
- rozpoznaje w tekście literackim: symbol, alegorię, eufemizm, neologizm, zdrobnienie, zgrubienia, określa ich funkcje,
- określa w poznawanych tekstach problematykę egzystencjalną,
- określa wartości estetyczne poznawanych tekstów literackich,
- określa znaczenia symboliczne w tekstach kultury,
- wykorzystuje w objaśnianiu sensów tekstów literackich elementy wiedzy historii i kultury,
- dokonuje interpretacji głosowej czytanych i wygłaszanych tekstów,
- nazywa elementy i interpretuje dzieła sztuki (obraz, grafika, rzeźba, fotografia),
- określa wartości estetyczne poznawanych tekstów kultury,
- rozpoznaje gatunki dziennikarskie: reportaż, wywiad, artykuł i określa ich podstawowe cechy,
- zna pojęcia ironii, parodii i groteski oraz rozpoznaje je w tekstach,
- wskazuje funkcję użytych w utworze środków stylistycznych: porównanie homeryckie, inwokacja, rozpoznaje gatunki: epos, epopeja, tragedia, elegia i określa ich podstawowe cechy,
- omawia i poddaje refleksji podstawowe zagadnienia egzystencjalne,
- wykorzystuje w objaśnianiu utworów literackich wartości uniwersalne związane z postawami społecznymi, narodowymi, religijnymi, etycznymi, dokonuje ich hierarchizacji,
- wykorzystuje w objaśnianiu utworów literackich potrzebne konteksty, np. biograficzny, historyczny, historycznoliteracki, kulturowy, filozoficzny, społeczny,
- uczeń dostrzega różnice pomiędzy literaturą piękną a literaturą naukową, popularnonaukową, publicystyką i określa funkcje tych rodzajów piśmiennictwa.

3. Tworzenie wypowiedzi:

- dostosowuje sposób wyrażania się do oficjalnej i nieoficjalnej sytuacji komunikacyjnej, takiej jak: prośba, pytanie, odmowa, wyjaśnienie, powiadomienie, zaproszenie, przekonywanie; świadomie dobiera wypowiedzenia oznajmujące, rozkazujące, pytające,
- udziela odpowiedzi na zadane pytania w formie wypowiedzenia pojedynczego, złożonego, krótkiej wypowiedzi,
- zadaje rzeczowe pytania,
- rozmawia na tematy związane z codziennością, otaczającą rzeczywistością, przeczytaną lekturą,
- wyraża wprost i pośrednio intencje w swoich komunikatach,
- nazywa uczucia,
- gromadzi wyrazy określające i nazywające cechy charakteru bohatera na podstawie jego zachowań i podstaw,
- opisuje przedmiot, miejsce, krajobraz, postać, zwierzę, stosując poprawne formy gramatyczne wyrazów odmiennych, zwłaszcza rzeczowników oraz przymiotników,
- opisuje dzieła kultury, np. obraz, ilustrację, plakat, stosując słownictwo określające umiejscowienie w przestrzeni (zwłaszcza przysłówki) oraz wyrażając stosunek odbiorcy wobec dzieła,

- tworzy wypowiedzi zawierające proste informacje, np. przepisy kulinarne, zasady gier i zabaw, zaproszenie,
- opowiada przebieg zdarzeń zgodnie z ich chronologią, stosuje poprawne formy czasowników, wykorzystuje przysłowki określające następstwo czasowe,
- mówi wyraźnie, właściwie akcentuje wyrazy, wprowadza pauzę, stosuje odpowiednią intonację,
- recytuje teksty poetyckie z uwzględnieniem interpunkcji, właściwego tempa i odpowiedniej intonacji,
- tworzy wypowiedzi pisemne, takie jak: plan ramowy wypowiedzi, opowiadanie, dziennik z perspektywy własnej, list prywatny, opis, zaproszenie, prosta notatka; stosuje odpowiednią kompozycję i układ graficzny, uwzględnia poznane zasady ortograficzne i interpunkcyjne,
- dostosowuje sposób wyrażania się do oficjalnej i nieoficjalnej sytuacji komunikacyjnej, takiej jak: poinstruowanie, składanie życzeń, wywiad, informowanie, argumentowanie, wyrażanie emocji, ocen i opinii,
- różnicuje pytania na zamknięte i otwarte w zależności od celu wypowiedzi,
- skupia uwagę rozmówcy na swojej wypowiedzi (dobiera odpowiednie słownictwo, intonację, gestykulację, mimikę),
- wypowiada się na temat intencji wyrażonych w komunikatach innych osób i tekstach literackich,
- opisuje swoje przeżycia związane z sytuacją typową,
- charakteryzuje postać literacką,
- stosuje w opisie słownictwo nacechowane emocjonalnie, porównania, epitety,
- opisuje dzieła kultury, np. rzeźba, budowla, stosując słownictwo określające umiejscowienie w przestrzeni (zwłaszcza przysłowki) oraz wyrażając stosunek odbiorcy wobec dzieła,
- stosuje podstawowe terminy charakterystyczne dla danej dziedziny sztuki,
- tworzy wypowiedzi zawierające proste informacje, np. instrukcja, ogłoszenie, krótka relacja,
- stosuje w opowiadaniu różnego typu wypowiedzenia, wzbogacając o elementy opisu przedmiotu, miejsca, wyglądu bohatera,
- modeluje głos w celu podkreślenia sensu wypowiedzi,
- interpretuje głosowo wybrane utwory poetyckie,
- tworzy wypowiedzi pisemne, takie jak: plan szczegółowy wypowiedzi, opowiadanie z dialogiem (twórcze i odtwórcze), pamiętnik, dziennik z perspektywy bohatera, ogłoszenie, list oficjalny, przewodnik, reklama,
- dostosowuje sposób wyrażania się do oficjalnej i nieoficjalnej sytuacji komunikacyjnej i rodzaju adresata,
- świadomie w rozmowie zadaje pytania uzupełniające; zadaje pytania alternatywne (przedstawia rozmówcy dwie możliwości rozwiązania problemu),
- przestrzega zasad kulturalnej rozmowy, dyskutuje na wybrany temat.
- opisuje przeżycia bohatera literackiego,
- wyjaśnia motywy postępowania postaci literackiej; w charakterystyce uwzględnia zarówno informacje od narratora, innych bohaterów oraz własne wnioski i opinie,
- tworzy wypowiedź zróżnicowaną ze względu na funkcję komunikatu (ekspresywna, impresywna, poetycka),
- buduje uporządkowaną kompozycyjnie, logiczną i spójną wypowiedź,
- tworzy wypowiedzi zawierające proste informacje: np. regulamin, dłuższa relacja,

- świadomie wprowadza dialog, słownictwo opisujące przeżycia bohaterów jako element ożywiający akcję; wprowadza i przekształca różne typy wypowiedzi w zależności od cel i intencji wypowiedzi (zdania pojedyncze i złożone, równoważniki zdań),
- interpretuje głosowo wybrane fragmenty prozy,
- tworzy wypowiedzi pisemne, takie jak: sprawozdanie, folder, charakterystyka, komiks,
- gromadzi i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi, redaguje plan kompozycyjny własnej wypowiedzi,
- tworzy wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję oraz zasady spójności językowej między akapitami; rozumie rolę akapitów jako spójnych całości myślowych w tworzeniu wypowiedzi pisemnych oraz stosuje rytm akapitowy (przeplatanie akapitów dłuższych i krótszych),
- tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: wywiad, prezentacja, wypowiedź argumentacyjna, rozprawka, różne rodzaje opisów – sztuki, przeżyć, sytuacji (powtórzenie i uzupełnienie), charakterystyka,
- wykorzystuje znajomość zasad tworzenia tezy i hipotezy oraz argumentów przy tworzeniu rozprawki oraz innych tekstów argumentacyjnych,
- odróżnia przykład od argumentu,
- przeprowadza wnioskowanie jako element wyводу argumentacyjnego,
- zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, rzeczowo uzasadniając własne zdanie,
- rozpoznaje manipulację językową i przeciwstawia jej zasady etyki wypowiedzi,
- tworzy spójne wypowiedzi ustne i pisemne w następujących formach,
- gatunkowych: podanie, życiorys, CV, list motywacyjny, przemówienie, wywiad,
- recytuje tekst jako własną interpretację utworu,
- dokonuje parafrazy tekstu.

4. Kształcenie językowe

a) Fonetyka:

- zna alfabet i potrafi się posługiwać słownikami,
- rozumie pojęcia głoska, litera, sylaba: dzieli wyrazy na głoski, litery, sylaby; rozróżnia funkcję zmiękczej i sylabotwórczą *i*,
- dostrzega różnicę między wymową a zapisem głosek nosowych, dźwięcznych i bezdźwięcznych,
- rozumie mechanizm upodobień fonetycznych, uproszczeń grup spółgłoskowych i utraty dźwięczności w wygłosie; rozumie rozbieżności między mową a pismem,
- wykorzystuje wiedzę o różnicach w pisowni samogłosek ustnych i nosowych, spółgłosek twardych i miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych.

b) Ortografia:

- poprawnie przenosi wyrazy do kolejnego wersetu.; w razie wątpliwości sprawdza podział wyrazu w słowniku ortograficznym,
- wykorzystuje wiedzę o wymianie głosek *rz*, *ó*, *ż*, *ch*, *h* w wyrazach pokrewnych oraz tematach fleksyjnych wyrazów odmiennych,
- poprawnie zapisuje wyrazy z *ó*, *ż* niewymiennym w wybranych ortogramach,
- wykorzystuje wiedzę o różnicach w wymowie i pisowni spółgłosek twardych i miękkich do poprawnego zapisu wyrazów,
- stosuje zasadę zapisu wyrazów z *ch* i *rz* po spółgłoskach,
- wykorzystuje wiedzę o sylabach w zapisie wyrazów rozpoczynających się

częstkami: *za-*, *zo-*, *zu-*, *zy-*,

- w razie wątpliwości związanych z zapisem wyrazów dociera do informacji w słowniku ortograficznym,
- zapisuje wyrazy z *ch*, *h*, *rz* niewymiennym w wybranych ortogramach,
- wykorzystuje wiedzę o różnicach w wymowie i pisowni samogłosek ustnych i nosowych, spółgłosek dźwięcznych i bezdźwięcznych,
- wykorzystuje wiedzę o tworzeniu wyrazów pochodnych w zapisie wyrazów z częstkami typu: *-ów*, *-ówka*, *-ówna*, *-uś*, *-unek*, *-ura*,
- wykorzystuje wiedzę o wyrazach pokrewnych do poprawnego zapisu wyrazów,
- wykorzystuje wiedzę o częściach mowy do zapisu wyrazów wielką i małą literą,
- poprawnie zapisuje zakończenia bezokoliczników i formy czasowników w trybie przypuszczającym,
- wykorzystuje wiedzę o częściach mowy do poprawnego zapisu *niez* różnymi częściami mowy,
- wykorzystuje wiedzę o stopniowaniu przymiotników i przysłówków do poprawnego zapisu wyrazów,
- poprawnie zapisuje wyrażenia przyimkowe,
- zna zasady pisowni partykuły *nie* z różnymi częściami mowy.

c) Słotwórstwo

- dobiera wyrazy pokrewne, tworzy rodziny wyrazów,
- odróżnia wyrazy pokrewne od synonimów,
- tworzy wyrazy pochodne za pomocą formantów,
- analizuje znaczenie wyrazów (objaśnia ich sens, wyjaśnia podobieństwa i różnice znaczeniowe, domyśla się znaczeni na podstawie budowy słotwórczej i kontekstu),
- rozumie funkcje neologizmów, zwłaszcza użytkowych; uświadamia sobie podczas lektury tekstów niewspółczesnych zmianę znaczenia niektórych wyrazów,
- rozpoznaje wyraz podstawowy i wyraz pochodny, rodzinę wyrazów, podstawę słotwórczą, rdzeń i formant w wyrazach pochodnych; wskazuje funkcje formantów w nadawaniu znaczenia wyrazom pochodnym, rozumie realne i słotwórcze znaczenie wyrazu,
- zna zasady tworzenia wyrazów złożonych, odróżnia ich typy,
- rozpoznaje imiesłowowy, rozumie zasady ich tworzenia i odmiany, stosuje imiesłowowy równoważnik zdania i rozumie jego funkcje; przekształca go na zdanie złożone i odwrotnie,
- rozróżnia wypowiedzenia wielokrotnie złożone,
- dostrzega zróżnicowanie słownictwa, zna typy skrótów i skrótowników – określa ich funkcje w tekście,
- odróżnia mowę zależną i niezależną, przekształca mowę zależną na niezależną i odwrotnie,
- rozróżnia treść i zakres znaczeniowy wyrazu,
- rozróżnia regionalne odmiany polszczyzny,
- zna typy skrótów i skrótowników oraz określa ich funkcje.

d) Fleksja:

- rozpoznaje w wypowiedziach części mowy, określa ich funkcję w tekście,
- odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych,
- rozpoznaje części mowy: rzeczownik, czasownik, przymiotnik, przysówek,
- stosuje poprawne formy gramatyczne rzeczownika, przymiotnika, czasownika,

- dostrzega rolę czasownika w wypowiedzi,
- rozumie kategorie osoby, liczby, rodzaju, czasu czasownika i poprawnie ich używa w tekście mówionym i pisanym,
- poprawnie stosuje formy czasu teraźniejszego oraz formy rodzaju męskoosobowego i niemęskoosobowego w czasie przeszłym i przyszłym,
- określa formy gramatyczne rzeczownika: przypadek, liczba, rodzaj,
- rozróżnia typy rzeczowników,
- określa formy gramatyczne przymiotnika: przypadek, liczba, rodzaj.
- rozpoznaje przymiotnik jako określenie rzeczownika,
- rozpoznaje przysłówki jako określenie czasownika,
- rozpoznaje liczebnik, zaimek oraz nieodmienne części mowy (przyimek, spójnik); określa ich rolę w wypowiedzi,
- stosuje poprawne formy gramatyczne liczebnika i zaimka,
- poprawnie akcentuje różne formy czasownika i poprawnie używa czasowników zakończonych na *-no*, *-to*,
- rozpoznaje bezosobowe formy czasownika, konstrukcje z *się*,
- rozumie konstrukcje strony biernej i czynnej czasownika,
- rozpoznaje imiesłowy, rozumie zasady ich tworzenia i odmiany, poprawnie stosuje imiesłowy równoważnik zdania i rozumie jego funkcje; przekształca go na zdanie złożone i odwrotnie,
- stosuje formy trybu orzekającego, rozkazującego i przypuszczającego.
- używa poprawnych form nieregularnie odmieniających się rzeczowników,
- rozróżnia rzeczowniki własne i pospolite, konkretne i abstrakcyjne, żywotne i nieżywotne,
- poprawnie stopniuje przymiotniki, rozumie ich rolę w opisie świata oraz używa we właściwych kontekstach,
- poprawnie stopniuje przysłówki, rozumie ich rolę w opisie świata oraz używa we właściwych kontekstach,
- tworzy wyrażenia przyimkowe, wykorzystuje wiedzę o częściach mowy podczas analizy różnych tekstów kultury, tworzenia własnej wypowiedzi (ustnej i pisemnej).

e) Składnia

- tworzy wypowiedzi ze zdań pojedynczych,
- często używa różnych typów wypowiedzi (oznajmujące, pytające, rozkazujące i wykrzyknikowe),
- przekształca zdania pojedyncze w złożone, zwłaszcza za pomocą spójników,
- dostrzega i rozumie funkcje głównych części zdania (podmiot, orzeczenie); wydziela w zdaniu grupę podmiotu i grupę orzeczenia, ustala stosunki nadrzędno – podrzędne i współrzędne w zdaniu pojedynczym, wskazuje przydawkę, dopełnienie, okolicznik,
- stosuje odpowiedni szyk wyrazów w zdaniu,
- rozpoznaje zdanie bezpodmiotowe,
- buduje wypowiedzenia pojedyncze rozwinięte,
- odróżnia zdanie pojedyncze od złożonego,
- odróżnia zdanie złożone współrzędnie od zdań złożonych podrzędnie.
- rozróżnia wypowiedzenia wielokrotnie złożone,
- odróżnia mowę zależną i niezależną, przekształca mowę zależną na niezależną odwrotnie,

- poprawnie przytacza cudze wypowiedzi, stosując odpowiednie znaki interpunkcyjne
- f) Interpunkcja
 - łączy za pomocą spójników współrzędne związki wyrazów w zdaniu,
 - stosuje wielką literę na początku wypowiedzenia i odpowiednie znaki interpunkcyjne na jego końcu w zależności od intencji wypowiedzi,
 - rozdziela przecinkiem wypowiedzenia składowe w wypowiedzeniu złożonym,
 - wydziela przecinkiem lub wpisuje w nawias wtrącone części wypowiedzenia.
- g) Słownictwo
 - dobiera wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne,
 - stosuje frazeologizmy i przysłowia związane z omawianą tematyką, objaśnia ich znaczenia dosłowne i metaforyczne,
 - stosuje słownictwo, zwroty i wyrażenia służące do opisu, formułowania ocen i opinii, wyrażania intencji, emocji i uczuć,
 - posługuje się słownictwem o znaczeniu dosłownym i przenośnym,
 - odróżnia kolokwializmy od wyrazów pochodzących z języka ogólnopolskiego,
 - posługuje się frazeologizmami pochodzenia biblijnego i mitologicznego,
 - odróżnia wyrazy gwarowe od potocznych,
 - rozumie znaczenie homonimów,
 - rozumie, na czym polega grzeczność językowa i stosuje ją w wypowiedziach,
 - posługuje się przysłowiami i powiedzeniami regionalnymi.

5. Samokształcenie

- a) Uczeń doskonali ciche i głośne czytanie.
- b) Korzysta ze słowników ogólnych języka polskiego, także specjalistycznych.
- c) Doskonali różne formy zapisywania pozyskanych informacji.
- d) Zna i stosuje zasady korzystania z zasobów bibliotecznych (np. w bibliotekach szkolnych oraz online).
- e) Rozwija umiejętność efektywnego posługiwania się technologią informacyjną i wykorzystuje te umiejętności do prezentowania własnych zainteresowań.
- f) Korzysta z informacji zawartych w różnych źródłach, gromadzi wiadomości, selekcjonuje informacje.
- g) Poznaje życie kulturalne swojego regionu.
- h) Rzetelnie, z poszanowaniem praw autorskich, korzysta z informacji.
- i) Rozwija swoje uzdolnienia i zainteresowania.
- j) Uczestniczy w życiu kulturalnym w swoim regionie.
- k) Uczestniczy w projektach edukacyjnych (np. tworzy różnorodne prezentacje, projekty wystaw, realizuje krótkie filmy z wykorzystaniem technologii multimedialnych).
- l) Pogłębia swoją wiedzę przedmiotową i uczestniczy w wykładach publicznych, konkursach itp.
- m) Rozwija umiejętności samodzielnej prezentacji wyników swojej pracy.
- n) Rozwija nawyki systematycznego uczenia się.
- o) Rozwija umiejętność krytycznego myślenia i formułowania opinii.

6. Szczegółowe kryteria ocen:

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

- a. osiąga sprawności o charakterze polonistycznym,
- b. samodzielnie rozwiązuje problemy pojawiające się w edukacji polonistycznej,
- c. czyta biegle, rozumie przeczytany tekst, interpretuje go,

- d. ma bogaty zasób leksykalny, w swoich wypowiedziach stosuje różnorodne konstrukcje składniowe,
- e. swobodnie posługuje się wszystkimi przewidzianymi w programie nauczania formami wypowiedzi, tworzy różne teksty zgodnie z kryteriami, ciekawe pod względem treści i stylu, bezbłędne językowo,
- f. bardzo dobrze zna reguły ortograficzne i interpunkcyjne i biegle je stosuje,
- g. systematycznie i z dużym zaangażowaniem pracuje podczas zajęć języka polskiego, zawsze starannie przygotowuje się do zajęć,
- h. wykazuje się aktywnością i pomysłowością twórczą,
- i. przejawia zainteresowanie przedmiotem; bierze udział w konkursach przedmiotowych, osiągając wysokie wyniki.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:

- a. opanował umiejętności i wiadomości objęte programem nauczania,
- b. rozwiązuje zadania i problemy o znacznym stopniu trudności,
- c. czyta bardzo dobrze pod względem technicznym, rozumie przeczytany tekst, wnioskuje na jego podstawie,
- d. formułuje różne teksty pisane i mówione zgodnie z kryteriami i poprawnie językowo,
- e. w wypowiedziach ustnych i pisemnych prezentuje bogaty zasób słownictwa, poprawną składnię i styl,
- f. dobrze zna reguły ortograficzne i interpunkcyjne, nie popełnia błędów ortograficznych i interpunkcyjnych,
- g. świadomie i prawidłowo stosuje w praktyce wiadomości gramatyczne i terminy teoretycznoliterackie przewidziane w programie nauczania,
- h. cechuje się aktywnością podczas zajęć,
- i. jest systematyczny i samodzielny w pracy na lekcjach i w domu,
- j. biegle posługuje się różnymi źródłami informacji.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

- a. opanował pełen zakres umiejętności i wiadomości wynikający z programu nauczania,
- b. zdobyte wiadomości potrafi wykorzystać do samodzielnego wykonywania zadań teoretycznych i praktycznych o stopniu trudności wykraczającym poza podstawę programową,
- c. czyta płynnie, wyraziście, dobrze rozumie przeczytany tekst, wyjaśnia jego sens,
- d. formułuje przewidziane programem wypowiedzi pisemne i ustne zgodnie z kryteriami, popełniając sporadycznie błędy językowe,
- e. na ogół prawidłowo stosuje w praktyce wiadomości gramatyczne i terminy teoretycznoliterackie przewidziane w programie nauczania,
- f. dobrze zna reguły ortograficzne i interpunkcyjne, na ogół stosuje je w swoich wypowiedziach,
- g. jest systematyczny w pracy, terminowo i starannie wykonuje zlecone zadania,
- h. stara się być aktywny podczas lekcji języka polskiego.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:

- a. opanował wiadomości i umiejętności na poziomie podstawowym, określonym przez podstawę programową,
- b. stosuje wiadomości w typowych zadaniach teoretycznych i praktycznych,
- c. czyta poprawnie pod względem technicznym, dosłownie rozumie przeczytany tekst,
- d. ma ubogi zasób słownictwa, ale formułuje wypowiedzi pisemne i ustne zgodnie z podstawowymi kryteriami, popełniając czasem błędy składniowe i stylistyczne,
- e. zna reguły ortograficzne, jednak nie zawsze stosuje je w swych wypowiedziach;

- popelnia błędy,
- f. na ogół poprawnie i terminowo wykonuje zadania,
- g. stara się być aktywny podczas zajęć.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

- a. opanował umiejętności i wiadomości bazowe, niezbędne w dalszej edukacji,
- b. potrafi przy pomocy nauczyciela rozwiązać proste zadania praktyczne i teoretyczne,
- c. słabo czyta pod względem technicznym, ale rozumie przeczytany tekst,
- d. ma znaczne trudności z formułowaniem wypowiedzi pisemnych i ustnych; nie różnicuje swych prac zgodnie z ustalonymi kryteriami, ma bardzo ubogi zasób słów, popełnia liczne błędy językowe,
- e. nie zna reguł ortograficznych, popełnia liczne błędy ortograficzne i interpunkcyjne,
- f. w miarę systematycznie prowadzi zeszyt przedmiotowy, ale nie zawsze wykonuje zadania domowe,
- g. jest bierny podczas lekcji, niechętnie wykonuje zlecone zadania,
- h. nie zawsze korzysta z możliwości poprawy słabych ocen.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:

- a. nie opanował umiejętności i wiadomości niezbędnych do dalszego zdobywania wiedzy,
- b. nie potrafi wykonać zadań o elementarnym stopniu trudności, nawet z pomocą nauczyciela,
- c. czyta niepoprawnie, na ogół nie rozumie sensu przeczytanego tekstu,
- d. nie nabył podstawowych sprawności językowych niezbędnych w dalszej edukacji, nie buduje poprawnie zdań i wymaganych form wypowiedzi zgodnie z kryteriami oraz regułami ortograficznymi i interpunkcyjnymi,
- e. nie wykazuje żadnej aktywności ani chęci do nauki,
- f. nie prowadzi systematycznie zeszytu,
- g. jest bierny, niechętnie i niedbale wykonuje zlecone zadania,
- h. świadomie opuszcza prace klasowe i sprawdziany, nie korzysta z możliwości ich poprawy.

Ocenę wyższą otrzymać może uczeń, który spełnia wszystkie wymagania przypisane ocenom niższym.

7. Dostosowanie wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia:

Wobec uczniów, którzy posiadają opinię lub orzeczenie z PPP stosuje się indywidualne kryteria oceny zgodnie z zaleceniami poradni.

Dostosowanie wymagań edukacyjnych z języka polskiego do potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się:

a) Czytanie:

- a. Nie odpytywać ucznia z czytania głośnego przed zespołem klasowym. Uczeń powinien czytać tylko tekst opracowany w domu.
- b. Nie ponaglać tempa czytania. Nie wymagać czytania na czas. Uczeń wykonuje te czynności w indywidualnym tempie.
- c. Nie zadawać większej ilości tekstu do czytania. Nauczyciel wyznacza tylko fragment do czytania głośnego. Z tekstem dziecko może się zaznajomić, czytając go po cichu, może również przeczytać mu rodzic.
- d. Naukę wiersza rozłożyć na fragmenty i zezwolić na zaliczanie częściami.
- e. Zezwolić uczniowi na korzystanie z e-booków - w celu czytania nagranych lektur

szkolnych. Akceptujemy korzystanie z nagrań filmowych w wyjątkowych przypadkach.

- f. Nie należy wywoływać ucznia do odpowiedzi przy tablicy- uczeń powinien odpowiadać z miejsca.

b) Pisanie:

- a. Przy ocenie prac z języka polskiego nie brać pod uwagę błędów ortograficznych i interpunkcyjnych.
 - b. Nie omawiać błędów ucznia wobec całej klasy.
 - c. W przypadku dysgrafii, umożliwić uczniowi pisanie prac kontrolnych na komputerze. W kl. V - VIII zezwolić na pisanie pismem drukowanym. Jeśli nauczyciel nie jest w stanie odczytać pracy ucznia, to powinien to zrobić uczeń, wyjaśniając wszystkie wątpliwości ortograficzne.
 - d. Na egzaminach zewnętrznych uczeń nie może posługiwać się pismem drukowanym.
 - e. Przy ustalaniu ogólnej oceny z języka polskiego należy uwzględnić osiągnięcia z tego przedmiotu, to znaczy zdolność logicznego myślenia, wnioskowania, abstrahowania.
 - f. Przy ocenie prac pisemnych należy uwzględnić wartość merytoryczną pracy, umiejętność argumentacji i kompozycji. Błędy ortograficzne popełnione w pisaniu nie mogą obniżać wartości oceny.
 - g. Wydłużyć czas pracy na wykonanie zadania.
- c) Umożliwienie poszerzania wiadomości na kołach zainteresowań.
 - d) Dodatkowe zadania na lekcjach.
 - e) Przygotowanie do konkursów wieloetapowych na różnych etapach.
 - f) Udział w konkursach.

KONTRAKT
NAUCZYCIEL – UCZEŃ – RODZIC
PROSZE O ZAPOZNANIE SIĘ Z INFORMACJĄ I POTWIERDZENIE PODPISEM

Sprawdzanie postępów ucznia na lekcjach odbywać się będzie poprzez:

- prace klasowe,
 - kartkówki, dyktanda,
 - odpowiedzi ustne,
 - prace domowe,
 - aktywność i pracę ucznia podczas lekcji,
 - prace dodatkowe,
 - szczególne osiągnięcia.
5. Prace klasowe są obowiązkowe. Prace klasowe będą zapowiadane z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem.
6. Prace klasowe po sprawdzeniu i ocenieniu będą przez uczniów przekazywane Państwu do wglądu. Zapoznanie się z oceną uzyskaną z pracy klasowej proszę koniecznie potwierdzić podpisem, a następnie dopilnować, aby dzieci zwróciły je nauczycielowi. Jeżeli sprawdzian dziecka nie zostanie oddany, to następne będą udostępniane Państwu do wglądu tylko na terenie szkoły.
7. Jeśli uczeń opuścił pracę klasową, dyktando, sprawdzian z przyczyn losowych, to musi napisać je w ciągu dwóch tygodni od dnia powrotu do szkoły. Z własnej inicjatywy umawia z nauczycielem termin jej przeprowadzenia.
8. Uczeń ma prawo poprawić ocenę niedostateczną z pracy klasowej, dyktanda, sprawdzianu w terminie jednego tygodnia od jej sprawdzenia.
9. Kartkówki obejmują materiał z 3-5 ostatnich lekcji i nie muszą być zapowiadane. Nie podlegają poprawie.
10. Uczeń ma prawo do dwukrotnego w ciągu semestru zgłoszenia nieprzygotowania się do lekcji. Przez nieprzygotowanie się do lekcji rozumiemy: brak zeszytu, brak zeszytu ćwiczeń, brak pracy domowej, brak pomocy potrzebnych do lekcji. Po wykorzystaniu tego limitu uczeń otrzymuje za każde nieprzygotowanie ocenę niedostateczną.
11. Prace domowe sprawdzane są na każdej lekcji, ale oceniane wybiórczo.
12. Na lekcjach oceniane są także:
- a) aktywność ucznia w dowolny sposób określony przez nauczyciela,
 - b) udział i bardzo dobre wyniki w konkursach, awans do następnego etapu lub osiągnięcie tytułu laureata,
 - c) samodzielne wykonywanie prac dodatkowych.
13. Ocenę śródroczną (roczną) wystawia się na podstawie ocen uzyskanych w ciągu danego półrocza, **jednakże nie jest ona średnią arytmetyczną ocen uzyskanych przez ucznia.**

Lektury podane przez nauczyciela są obowiązkowe do przeczytania przez ucznia.

Szczegółowy Przedmiotowy System Oceniania z języka polskiego znajduje się u nauczyciela przedmiotu.

.....
podpis rodzica

.....
podpis ucznia

MATEMATYKA

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA Z MATEMATYKI

KLASY IV - VIII

15. Sposoby sprawdzania wiadomości i umiejętności uczniów:

FORMA AKTYWNOŚCI	JAK CZĘSTO?	UWAGI
Prace klasowe	po zrealizowaniu każdego działu	
Kartkówki	według uznania	
Praca domowa	na każdej lekcji	prace domowe będą sprawdzane na każdej lekcji, ale oceniane wybiórczo
Aktywność i praca na lekcji	na każdej lekcji	
Odpowiedź ustna	według uznania	
Praca w grupach	według uznania	
Prace dodatkowe	dobrowolne	
Szczególne osiągnięcia	według kalendarza konkursów	
Nieprzygotowanie	dwa razy w półroczu	każde następne nieprzygotowanie skutkuje otrzymaniem oceny niedostatecznej

16. Formy sprawdzania wiadomości i umiejętności uczniów:

- **Prace klasowe** przeprowadzane są w formie pisemnej, są obowiązkowe, zapowiadane uczniom z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem. Przeprowadzane po każdym zrealizowanym dziale. Poprzedzone lekcją (lub dwiema lekcjami) powtórzeniową. Uczniowie znają zakres materiału przewidzianego na pracy klasowej. Zasada przeliczania oceny punktowej na stopień szkolny jest zawarta w WZO.

Jeśli uczeń z przyczyn losowych opuści pracę klasową, to musi napisać ją w ciągu dwóch tygodni od dnia powrotu do szkoły.

Waga oceny z pracy klasowej wynosi 100%.

- **Kartkówki** przeprowadza się w formie pisemnej, nie musi być zapowiadana, dotyczy kilku ostatnich jednostek lekcyjnych. Zasada przeliczania oceny punktowej na stopień szkolny jest zawarta w WZO.

Waga oceny z kartkówki wynosi 90%.

- **Praca domowa** jest pisemną lub ustną formą ćwiczenia umiejętności i utrwalania wiadomości zdobytych przez ucznia podczas lekcji, wykonywana w zeszycie, zeszycie ćwiczeń lub w innej formie zleconej przez nauczyciela. Prace domowe sprawdzane są na każdej lekcji, ale oceniane wybiórczo. Po wykorzystaniu wszystkich nieprzygotowań, brak pracy domowej skutkuje oceną niedostateczną.

Przy wystawianiu oceny za pracę domową nauczyciel bierze pod uwagę samodzielność, poprawności estetykę wykonania.

Waga oceny z zadania domowego wynosi 50%.

- **Aktywność i praca ucznia na lekcji** są oceniane za pomocą plusów i minusów.
 - i) Plus uczeń może uzyskać m.in. za samodzielne wykonanie krótkiej pracy na lekcji, krótką prawidłową odpowiedź ustną, aktywną pracę w grupie.
 - j) Minus uczeń może uzyskać za brak zaangażowania na lekcji, brak kluczowych wiadomości i umiejętności.
 - k) Sposób przeliczania plusów i minusów:
 - 6 plusów – ocena celująca
 - 5 plusów 1 minus - ocena bardzo dobra
 - 4 plusy 2 minusy – ocena dobra
 - 3 plusy 3 minusy – ocena dostateczna
 - 2 plusy 4 minusy – ocena dopuszczająca
 - 1 plus 5 minusów – ocena dopuszczająca z minusem
 - 6 minusów – ocena niedostateczna.

Waga oceny za aktywność i pracę ucznia na lekcji wynosi 70%.

- **Odpowiedź ustna** dotyczy kilku ostatnich jednostek lekcyjnych, nie musi być zapowiadana. Oceniając wypowiedź ucznia bierze się pod uwagę m.in.: wartość merytoryczną jego wypowiedzi.

Waga oceny za odpowiedź ustną wynosi 70%.

- **Praca w grupach** dotyczy konkretnego zagadnienia, omawianego w czasie lekcji. Oceniając ucznia bierze się pod uwagę m.in.: umiejętność pracy w zespole i zaangażowanie ucznia w pracę zespołu i poprawność rozwiązywania zadań.

Waga oceny za pracę w grupach wynosi 40%.

- **Prace dodatkowe** obejmują dodatkowe zadania dla zainteresowanych uczniów, prace projektowe wykonane indywidualnie lub zespołowo. Oceniając ten rodzaj pracy, nauczyciel bierze pod uwagę m.in.: wartość merytoryczną pracy, estetykę wykonania, wkład pracy ucznia, sposób prezentacji, oryginalność i pomysłowość pracy.

Waga oceny za zadania dodatkowe wynosi 70%.

- **Szczególne osiągnięcia** uczniów, w tym udział w konkursach przedmiotowych, szkolnych i międzyszkolnych. Za udział w konkursie uczeń otrzymuje ocenę bardzo dobrą, a za wysokie wyniki tzn. wyróżnienie, III lub II miejsce, albo tytuł laureata otrzymuje ocenę celującą.

Waga oceny za szczególne osiągnięcia wynosi 100%.

- **Nieprzygotowanie do lekcji** – przez nieprzygotowanie do lekcji rozumie się brak pracy domowej, brak zeszytu, brak zeszytu ćwiczeń, brak potrzebnych pomocy do lekcji. Uczeń ma prawo do dwukrotnego w ciągu semestru zgłoszenia nieprzygotowania się do lekcji. Po wykorzystaniu tego limitu za każde następne nieprzygotowanie uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną. Nieprzygotowanie należy zgłosić na początku lekcji.

Waga oceny za nieprzygotowanie do lekcji wynosi 50%.

17. Sposoby informowania uczniów i rodziców o indywidualnych osiągnięciach:

- O uzyskiwanych ocenach uczniowie będą informowani na bieżąco.
- Rodzice będą powiadamiani o osiągnięciach uczniów w czasie spotkań z wychowawcą, podczas indywidualnych konsultacji z nauczycielem oraz przez e-dziennik.
- Prace klasowe po sprawdzeniu i ocenieniu będą przez uczniów przekazywane rodzicom (prawnym opiekunom) do wglądu. Po zapoznaniu się z oceną uzyskaną z pracy klasowej i potwierdzeniu przez rodzica (prawnego opiekuna) podpisem, prace klasowe obowiązkowo muszą zostać zwrócone nauczycielowi. Jeżeli praca klasowa nie zostanie oddana, to następne będą udostępniane do wglądu tylko na terenie szkoły.
- Oceny śródroczne (roczne) nie są średnią arytmetyczną ocen bieżących.

18. Tryb i warunki poprawy oceny bieżącej:

- Uczeń ma obowiązek poprawienia oceny niedostatecznej z pracy klasowej w ciągu jednego tygodnia od jej oddania. Nauczyciel może wydłużyć termin poprawiania oceny w przypadku usprawiedliwionej nieobecności.
- Uczeń może przystąpić do poprawy oceny dopuszczającej z pracy klasowej w terminie jednego tygodnia od jej oddania.
- Uczeń może dokonać poprawy oceny na zajęciach dodatkowych lub w inny sposób określony z nauczycielem.
- Uczeń poprawia tylko raz daną pracę klasową. Obydwie oceny, z danej pracy klasowej i jej poprawy, zostaną wpisane do e-dziennika.
- Uczeń nieobecny na pracy klasowej z powodu uzasadnionej nieobecności ma obowiązek napisania zaległej pracy klasowej w terminie uzgodnionym z nauczycielem. Po dwóch tygodniach od momentu jego pojawienia się w szkole, w przypadku nie przystąpienia do napisania pracy klasowej w wyznaczonym terminie dodatkowym, nauczyciel ma prawo wstawić ocenę niedostateczną.
- Oceny z kartkówki nie podlegają poprawie.
- Warunki i tryb uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej oraz procedury poprawy oceny niedostatecznej zawiera Statut Szkoły.

19. Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania ocen klasyfikacyjnych w klasach IV – VI oraz VII – VIII:

a) Uczeń w klasach IV – VI:

1. Liczby naturalne w dziesiętkowym układzie pozycyjnym. Uczeń:
 - a. zapisuje i odczytuje liczby naturalne wielocyfrowe;
 - b. interpretuje liczby naturalne na osi liczbowej;
 - c. porównuje liczby naturalne;
 - d. zaokrągla liczby naturalne;
 - e. liczby w zakresie do 3 000 zapisane w systemie rzymskim przedstawia w systemie dziesiętkowym, a zapisane w systemie dziesiętkowym przedstawia w systemie rzymskim.
2. Działania na liczbach naturalnych. Uczeń:
 - a. dodaje i odejmuje w pamięci liczby naturalne dwucyfrowe lub większe, liczbę jednocyfrową dodaje do dowolnej liczby naturalnej i odejmuje od dowolnej liczby naturalnej;
 - b. dodaje i odejmuje liczby naturalne wielocyfrowe sposobem pisemnym i za pomocą kalkulatora;
 - c. mnoży i dzieli liczbę naturalną przez liczbę naturalną jednocyfrową, dwucyfrową lub trzycyfrową sposobem pisemnym, w pamięci (w najprostszych przykładach) i za pomocą kalkulatora (w trudniejszych przykładach);
 - d. wykonuje dzielenie z resztą liczb naturalnych;
 - e. stosuje wygodne dla siebie sposoby ułatwiające obliczenia, w tym przemienność i łączność dodawania i mnożenia oraz rozdzielność mnożenia względem dodawania;
 - f. porównuje liczby naturalne z wykorzystaniem ich różnicy lub ilorazu;
 - g. rozpoznaje liczby podzielne przez 2, 3, 4, 5, 9, 10, 100;
 - h. rozpoznaje liczbę złożoną, gdy jest ona jednocyfrowa lub dwucyfrowa, a także gdy na istnienie dzielnika właściwego wskazuje cecha podzielności;
 - i. rozkłada liczby dwucyfrowe na czynniki pierwsze;
 - j. oblicza kwadraty i sześciany liczb naturalnych;
 - k. stosuje reguły dotyczące kolejności wykonywania działań;
 - l. szacuje wyniki działań;
 - m. znajduje największy wspólny dzielnik (NWD) w sytuacjach nie trudniejszych niż typu NWD(600, 72), NWD(140, 567), NWD(10000, 48), NWD(910, 2016) oraz wyznacza najmniejszą wspólną wielokrotność dwóch liczb naturalnych metodą rozkładu na czynniki;
 - n. rozpoznaje wielokrotności danej liczby, kwadraty, sześciany, liczby pierwsze, liczby złożone;
 - o. odpowiada na pytania dotyczące liczebności zbiorów różnych rodzajów liczb wśród liczb z pewnego niewielkiego zakresu (np. od 1 do 200 czy od 100 do 1000), o ile liczba w odpowiedzi jest na tyle mała, że wszystkie rozważane liczby uczeń może wypisać;
rozkłada liczby naturalne na czynniki pierwsze, w przypadku gdy co najwyżej jeden z tych czynników jest liczbą większą niż 10;
 - p. wyznacza wynik dzielenia z resztą liczby a przez liczbę b i zapisuje liczbę a w postaci: $a = b \cdot q + r$.
3. Liczby całkowite. Uczeń:

- a. podaje praktyczne przykłady stosowania liczb ujemnych;
 - b. interpretuje liczby całkowite na osi liczbowej;
 - c. oblicza wartość bezwzględną;
 - d. porównuje liczby całkowite;
 - e. wykonuje proste rachunki pamięciowe na liczbach całkowitych.
4. Ułamki zwykłe i dziesiętne. Uczeń:
- a. opisuje część danej całości za pomocą ułamka;
 - b. przedstawia ułamek jako iloraz liczb naturalnych, a iloraz liczb naturalnych jako ułamek zwykły;
 - c. skraca i rozszerza ułamki zwykłe;
 - d. sprowadza ułamki zwykłe do wspólnego mianownika;
 - e. przedstawia ułamki niewłaściwe w postaci liczby mieszanej, a liczbę mieszaną w postaci ułamka niewłaściwego;
 - f. zapisuje wyrażenia dwumianowane w postaci ułamka dziesiętnego i odwrotnie;
 - g. zaznacza i odczytuje ułamki zwykłe i dziesiętne na osi liczbowej oraz odczytuje ułamki zwykłe i dziesiętne zaznaczone na osi liczbowej;
 - h. zapisuje ułamki dziesiętne skończone w postaci ułamków zwykłych;
 - i. zamienia ułamki zwykłe o mianownikach będących dzielnikami liczb 10, 100, 1 000 itd. na ułamki dziesiętne skończone dowolną metodą (przez rozszerzanie lub skracanie ułamków zwykłych, dzielenie licznika przez mianownik w pamięci pisemnie lub za pomocą kalkulatora);
 - j. zapisuje ułamki zwykłe o mianownikach innych niż wymienione w pkt. 9 w postaci rozwinięcia dziesiętnego nieskończonego (z użyciem wielokropka po ostatniej cyfrze), uzyskane w wyniku dzielenia licznika przez mianownik w pamięci, pisemnie lub za pomocą kalkulatora;
 - k. zaokrągla ułamki dziesiętne;
 - l. porównuje ułamki (zwykłe i dziesiętne);
 - m. oblicza liczbę, której część jest podana (wyznacza całość, z której określono część za pomocą ułamka);
 - n. wyznacza liczbę, która powstaje po powiększeniu lub pomniejszeniu o pewną część innej liczby.
5. Działania na ułamkach zwykłych i dziesiętnych. Uczeń:
- a. dodaje, odejmuje, mnoży i dzieli ułamki zwykłe o mianownikach jedno- lub dwucyfrowych, a także liczby mieszane;
 - b. dodaje, odejmuje, mnoży i dzieli ułamki dziesiętne w pamięci (w przykładach najprostszych), pisemnie i za pomocą kalkulatora (w przykładach trudnych);
 - c. wykonuje nieskomplikowane rachunki, w których występują jednocześnie ułamki zwykłe i dziesiętne;
 - d. porównuje ułamki z wykorzystaniem ich różnicy;
 - e. oblicza ułamek danej liczby całkowitej;
 - f. oblicza kwadraty i sześciany ułamków zwykłych i dziesiętnych oraz liczb mieszanych;
 - g. oblicza wartość prostych wyrażen arytmetycznych, stosując reguły dotyczące kolejności wykonywania działań;
 - h. wykonuje działania na ułamkach dziesiętnych, używając własnych, poprawnych strategii lub za pomocą kalkulatora;
 - i. oblicza wartości wyrażen arytmetycznych, wymagających stosowania działań arytmetycznych na liczbach całkowitych lub liczbach zapisanych za pomocą

ułamków zwykłych, liczb mieszanych i ułamków dziesiętnych, także wymiernych ujemnych.

6. Elementy algebry. Uczeń:

- a. korzysta z nieskomplikowanych wzorów, w których występują oznaczenia literowe, opisuje wzór słowami;
- b. stosuje oznaczenia literowe nieznanymi wielkościami liczbowymi i zapisuje proste wyrażenia algebraiczne na podstawie informacji osadzonych w kontekście praktycznym, na przykład zapisuje obwód trójkąta o bokach: a , $a + 2$, b ;
- c. rozwiązuje równania pierwszego stopnia z jedną niewiadomą występującą po jednej stronie równania (przez zgadywanie, dopełnianie lub wykonanie działania odwrotnego).

7. Proste i odcinki. Uczeń:

- a. rozpoznaje i nazywa figury: punkt, prosta, półprosta, odcinek;
- b. rozpoznaje proste i odcinki prostopadłe i równoległe, na przykład jak w sytuacji określonej w zadaniu;
- c. Odcinki AB i CD są prostopadłe, odcinki CD i EF są równoległe oraz odcinki EF i DF są prostopadłe. Określ wzajemne położenie odcinków DF oraz AB . Wykonaj odpowiedni rysunek;
- d. rysuje pary odcinków prostopadłych i równoległych;
- e. mierzy odcinek z dokładnością do 1 mm;
- f. znajduje odległość punktu od prostej.

8. Kąty. Uczeń:

- a. wskazuje w dowolnym kącie ramiona i wierzchołek;
- b. mierzy z dokładnością do 1° kąty mniejsze niż 180° ;
- c. rysuje kąty mniejsze od 180° ;
- d. rozpoznaje kąt prosty, ostry i rozwarty;
- e. porównuje kąty;
- f. rozpoznaje kąty wierzchołkowe i przyległe oraz korzysta z ich własności.

9. Wielokąty, koła i okręgi. Uczeń:

- a. rozpoznaje i nazywa trójkąty ostrokątne, prostokątne, rozwartokątne, równoboczne i równoramienne;
- b. konstruuje trójkąt o danych trzech bokach i ustala możliwość zbudowania trójkąta na podstawie nierówności trójkąta;
- c. stosuje twierdzenie o sumie kątów wewnętrznych trójkąta;
- d. rozpoznaje i nazywa: kwadrat, prostokąt, romb, równoległobok i trapez;
- e. zna najważniejsze własności kwadratu, prostokąta, rombu, równoległoboku i trapezu, rozpoznaje figury osiowoosymetryczne i wskazuje osie symetrii figur;
- f. wskazuje na rysunku cięciwę, średnicę oraz promień koła i okręgu;
- g. rysuje cięciwę koła i okręgu, a także, jeżeli dany jest środek okręgu, promień i średnicę;
- h. w trójkącie równoramiennym wyznacza przy danym jednym kącie miary pozostałych kątów oraz przy danych obwodzie i długości jednego boku długości pozostałych boków.

10. Bryły. Uczeń:

- a. rozpoznaje graniastosłupy proste, ostrosłupy, walce, stożki i kule w sytuacjach praktycznych i wskazuje te bryły wśród innych modeli brył;
- b. wskazuje wśród graniastosłupów prostopadłościanny i sześcianny i uzasadnia swój wybór;
- c. rozpoznaje siatki graniastosłupów prostych i ostrosłupów;
- d. rysuje siatki prostopadłościannów;
- e. wykorzystuje podane zależności między długościami krawędzi graniastosłupa do wyznaczania długości poszczególnych krawędzi.

11. Obliczenia w geometrii. Uczeń:

- a. oblicza obwód wielokąta o danych długościach boków;
- b. oblicza pola: trójkąta, kwadratu, prostokąta, rombu, równoległoboku, trapezu, przedstawionych na rysunku oraz w sytuacjach praktycznych, w tym także dla danych wymagających zamiany jednostek i w sytuacjach z nietypowymi wymiarami, na przykład pole trójkąta o boku 1 km i wysokości 1 mm;
- c. stosuje jednostki pola: mm^2 , cm^2 , dm^2 , m^2 , km^2 , ar, hektar (bez zamiany jednostek w trakcie obliczeń);
- d. oblicza pola wielokątów metodą podziału na mniejsze wielokąty lub uzupełniania do większych wielokątów;
- e. oblicza objętość i pole powierzchni prostopadłościannu przy danych długościach krawędzi;
- f. stosuje jednostki objętości i pojemności: mililitr, litr, cm^3 , dm^3 , m^3 ;
- g. oblicza miary kątów, stosując przy tym poznane własności kątów i wielokątów.

12. Obliczenia praktyczne. Uczeń:

- a. interpretuje 100% danej wielkości jako całość, 50% – jako połowę, 25% – jako jedną czwartą, 10% – jako jedną dziesiątą, 1% – jako jedną setną części danej wielkości liczbowej;
- b. w przypadkach osadzonych w kontekście praktycznym oblicza procent danej wielkości w stopniu trudności typu 50%, 20%, 10%;
- c. wykonuje proste obliczenia zegarowe na godzinach, minutach i sekundach;
- d. wykonuje proste obliczenia kalendarzowe na dniach, tygodniach, miesiącach, latach;
- e. odczytuje temperaturę (dodatnią i ujemną);
- f. zamienia i prawidłowo stosuje jednostki długości: milimetr, centymetr, decymetr, metr, kilometr;
- g. zamienia i prawidłowo stosuje jednostki masy: gram, dekagram, kilogram, tona;
- h. oblicza rzeczywistą długość odcinka, gdy dana jest jego długość w skali oraz długość odcinka w skali, gdy dana jest jego rzeczywista długość;
- i. w sytuacji praktycznej oblicza: drogę przy danej prędkości i czasie, prędkość przy danej drodze i czasie, czas przy danej drodze i prędkości oraz stosuje jednostki prędkości km/h i m/s.

13. Elementy statystyki opisowej. Uczeń:

- a. gromadzi i porządkuje dane;
- b. odczytuje i interpretuje dane przedstawione w tekstach, tabelach, na diagramach i na wykresach, na przykład: wartości z wykresu, wartość największą, najmniejszą, opisuje przedstawione w tekstach, tabelach, na diagramach i na wykresach zjawiska przez określenie przebiegu zmiany wartości danych,

na przykład z użyciem określenia „wartości rosną”, „wartości maleją”, „wartości są takie same” („przyjmowana wartość jest stała”).

14. Zadania tekstowe. Uczeń:

- a. czyta ze zrozumieniem tekst zawierający informacje liczbowe;
- b. wykonuje wstępne czynności ułatwiające rozwiązanie zadania, w tym rysunek pomocniczy lub wygodne dla niego zapisanie informacji i danych z treści zadania;
- c. dostrzega zależności między podanymi informacjami;
- d. dzieli rozwiązanie zadania na etapy, stosując własne, poprawne, wygodne dla niego strategie rozwiązania;
- e. do rozwiązywania zadań osadzonych w kontekście praktycznym stosuje poznaną wiedzę z zakresu arytmetyki i geometrii oraz nabyte umiejętności rachunkowe, a także własne poprawne metody;
- f. weryfikuje wynik zadania tekstowego, oceniając sensowność rozwiązania np. poprzez szacowanie, sprawdzanie wszystkich warunków zadania, ocenianie rzędu wielkości otrzymanego wyniku;
- g. układa zadania i łamigłówki, rozwiązuje je; stawia nowe pytania związane z sytuacją w rozwiązującym zadaniu.

b) Uczeń w klasach VII - VIII:

1. Potęgi o podstawach wymiernych. Uczeń:

- a. zapisuje iloczyn jednakowych czynników w postaci potęgi o wykładniku całkowitym dodatnim;
- b. mnoży i dzieli potęgi o wykładnikach całkowitych dodatnich;
- c. mnoży potęgi o różnych podstawach i jednakowych wykładnikach;
- d. podnosi potęgę do potęgi;
- e. odczytuje i zapisuje liczby w notacji wykładniczej $a \cdot 10^k$, gdy $1 \leq a < 10$, jest liczbą całkowitą.

2. Pierwiastki. Uczeń:

- a. oblicza wartości pierwiastków kwadratowych i sześciennych z liczb, które są odpowiednio kwadratami lub sześcianami liczb wymiernych;
- b. szacuje wielkość danego pierwiastka kwadratowego lub sześciennego oraz wyrażenia arytmetycznego zawierającego pierwiastki;
- c. porównuje wartość wyrażenia arytmetycznego zawierającego pierwiastki z daną liczbą wymierną oraz znajduje liczby wymierne większe lub mniejsze od takiej wartości;
- d. oblicza pierwiastek z iloczynu i ilorazu dwóch liczb, wyłącza liczbę przed znak pierwiastka i włącza liczbę pod znak pierwiastka;
- e. mnoży i dzieli pierwiastki tego samego stopnia.

3. Tworzenie wyrażeń algebraicznych z jedną i z wieloma zmiennymi. Uczeń:

- a. zapisuje wyniki podanych działań w postaci wyrażeń algebraicznych jednej lub kilku zmiennych;
- b. oblicza wartości liczbowe wyrażeń algebraicznych;
- c. zapisuje zależności przedstawione w zadaniach w postaci wyrażeń algebraicznych jednej lub kilku zmiennych;
- d. zapisuje rozwiązania zadań w postaci wyrażeń algebraicznych.

4. Przekształcanie wyrażeń algebraicznych. Sumy algebraiczne i działania na nich. Uczeń:
 - a. porządkuje jednomiany i dodaje jednomiany podobne (tzn. różniące się jedynie współczynnikiem liczbowym);
 - b. dodaje i odejmuje sumy algebraiczne, dokonując przy tym redukcji wyrazów podobnych;
 - c. mnoży sumy algebraiczne przez jednomian i dodaje wyrażenia powstałe z mnożenia sum algebraicznych przez jednomiany;
 - d. mnoży dwumian przez dwumian, dokonując redukcji wyrazów podobnych.

5. Obliczenia procentowe. Uczeń:
 - a. przedstawia część wielkości jako procent tej wielkości;
 - b. oblicza liczbę $\square$ równą $\square$ procent danej liczby $\square$;2
 - c. oblicza, jaki procent danej liczby $\square$ stanowi liczba $\square$;
 - d. oblicza liczbę $\square$, której $\square$ procent jest równe $\square$;
 - e. stosuje obliczenia procentowe do rozwiązywania problemów w kontekście praktycznym, również w przypadkach wielokrotnych podwyżek lub obniżek danej wielkości.

6. Równania z jedną niewiadomą. Uczeń:
 - a. sprawdza, czy dana liczba jest rozwiązaniem równania (stopnia pierwszego, drugiego lub trzeciego) z jedną niewiadomą,
 - b. rozwiązuje równania pierwszego stopnia z jedną niewiadomą metodą równań równoważnych;
 - c. rozwiązuje równania, które po prostych przekształceniach wyrażeń algebraicznych sprowadzają się do równań pierwszego stopnia z jedną niewiadomą;
 - d. rozwiązuje zadania tekstowe za pomocą równań pierwszego stopnia z jedną niewiadomą, w tym także z obliczeniami procentowymi;
 - e. przekształca proste wzory, aby wyznaczyć zadaną wielkość we wzorach geometrycznych (np. pól figur) i fizycznych (np. dotyczących prędkości, drogi i czasu).

7. Proporcjonalność prosta. Uczeń:
 - a. podaje przykłady wielkości wprost proporcjonalnych;
 - b. wyznacza wartość przyjmowaną przez wielkość wprost proporcjonalną w przypadku konkretnej zależności proporcjonalnej, na przykład wartość zakupionego towaru w zależności od liczby sztuk towaru, ilość zużytego paliwa w zależności od liczby przejechanych kilometrów, liczby przeczytanych stron książki w zależności od czasu jej czytania;
 - c. stosuje podział proporcjonalny.

8. Własności figur geometrycznych na płaszczyźnie. Uczeń:
 - a. zna i stosuje twierdzenie o równości kątów wierzchołkowych (z wykorzystaniem zależności między kątami przyległymi);
 - b. przedstawia na płaszczyźnie dwie proste w różnych położeniach względem siebie, w szczególności proste prostopadłe i proste równoległe;
 - c. korzysta z własności prostych równoległych, w szczególności stosuje równość kątów odpowiadających i naprzemianległych;
 - d. zna i stosuje cechy przystawania trójkątów;

- e. zna i stosuje własności trójkątów równoramiennych (równość kątów przy podstawie);
 - f. zna nierówność trójkąta $AB + BC \geq AC$ i wie, kiedy zachodzi równość;
 - g. wykonuje proste obliczenia geometryczne wykorzystując sumę kątów wewnętrznych trójkąta i własności trójkątów równoramiennych;
 - h. zna i stosuje w sytuacjach praktycznych twierdzenie Pitagorasa (bez twierdzenia odwrotnego);
 - i. przeprowadza dowody geometryczne.
9. Wielokąty. Uczeń:
- a. zna pojęcie wielokąta foremnego;
 - b. stosuje wzory na pole trójkąta, prostokąta, kwadratu, równoległoboku, rombu, trapezu i wykorzystuje je do wyznaczania długości brakujących odcinków.
10. Oś liczbowa. Układ współrzędnych na płaszczyźnie. Uczeń:
- a. zaznacza na osi liczbowej zbiory liczb spełniających podany warunek;
 - b. znajduje współrzędne danych (na rysunku) punktów kratowych w układzie współrzędnych na płaszczyźnie;
 - c. rysuje w układzie współrzędnych na płaszczyźnie punkty kratowe o danych współrzędnych całkowitych (dowolnego znaku);
 - d. znajduje środek odcinka, którego końce mają dane współrzędne (całkowite lub wymierne) oraz znajduje współrzędne drugiego końca odcinka, gdy dany jest jeden koniec i środek;
 - e. oblicza długość odcinka, którego końce są danymi punktami kratowymi w układzie współrzędnych;
 - f. dla danych punktów kratowych A i B znajduje inne punkty kratowe należące do prostej AB.
11. Geometria przestrzenna. Uczeń:
- a. rozpoznaje graniastosłupy i ostrosłupy – w tym proste i prawidłowe;
 - b. oblicza objętości i pola powierzchni graniastosłupów prostych, prawidłowych i takich, które nie są prawidłowe ;
 - c. oblicza objętości i pola powierzchni ostrosłupów prawidłowych i takich, które nie są prawidłowe;
12. Wprowadzenie do kombinatoryki i rachunku prawdopodobieństwa. Uczeń:
- a. wyznacza zbiory obiektów, analizuje i oblicza, ile jest obiektów, mających daną własność, w przypadkach niewymagających stosowania reguł mnożenia i dodawania;
 - b. przeprowadza proste doświadczenia losowe, polegające na rzucie monetą, rzucie kostką do gry, rzucie kostką wielościenną lub losowaniu kuli spośród zestawu kul, analizuje je i oblicza prawdopodobieństwo zdarzeń w doświadczeniach losowych.
13. Odczytywanie danych i elementy statystyki opisowej. Uczeń:
- a. interpretuje dane przedstawione za pomocą tabel, diagramów słupkowych i kołowych, wykresów, w tym także wykresów w układzie współrzędnych;
 - b. tworzy diagramy słupkowe i kołowe oraz wykresy liniowe na podstawie zebranych przez siebie danych lub danych pochodzących z różnych źródeł;
 - c. oblicza średnią arytmetyczną kilku liczb.

14. Długość okręgu i pole koła. Uczeń:

- a. oblicza długość okręgu o danym promieniu lub danej średnicy;
- b. oblicza promień lub średnicę okręgu o danej długości okręgu;
- c. oblicza pole koła o danym promieniu lub danej średnicy;
- d. oblicza promień lub średnicę koła o danym polu koła;
- e. oblicza pole pierścienia kołowego o danych promieniach lub średnicach obu okręgów tworzących pierścien.

15. Symetrie. Uczeń:

- a. rozpoznaje symetralną odcinka i dwusieczną kąta;
- b. zna i stosuje w zadaniach podstawowe własności symetralnej odcinka i dwusiecznej kąta;
- c. rozpoznaje figury osiowosymetryczne i wskazuje ich osie symetrii oraz uzupełnia figurę do figury osiowosymetrycznej przy danych: osi symetrii figury i części figury;
- d. rozpoznaje figury środkowosymetryczne i wskazuje ich środki symetrii.

16. Zaawansowane metody zliczania. Uczeń:

- a. stosuje regułę mnożenia do zliczania par elementów o określonych własnościach;
- b. stosuje regułę dodawania i mnożenia do zliczania par elementów w sytuacjach, wymagających rozważenia kilku przypadków.

17. Rachunek prawdopodobieństwa. Uczeń:

- a. oblicza prawdopodobieństwa zdarzeń w doświadczeniach, polegających na rzucie dwiema kostkami lub losowaniu dwóch elementów ze zwracaniem;
- b. oblicza prawdopodobieństwa zdarzeń w doświadczeniach, polegających na losowaniu dwóch elementów bez zwracania.

20. Szczegółowe kryteria ocen:

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

- h. biegle posługuje się zdobytymi wiadomościami, rozwiązuje zadania bez pomocy nauczyciela;
- i. proponuje różnorodne (nietypowe) rozwiązania postawionego w zadaniach problemu, twórczo podchodzi do postawionych problemów;
- j. samodzielnie, jak również przy pomocy nauczyciela rozwija własne zdolności, wykonuje powierzone prace dodatkowe /w tym badawcze, długoterminowe/;
- k. stosuje poprawny język i słownictwo matematyczne;
- l. sprawdziany pisze w większości na ocenę celującą i bardzo dobrą;
- m. z powodzeniem bierze udział w konkursach przedmiotowych na szczeblu minimum szkolnym;
- n. bierze udział w zajęciach koła matematycznego (jeśli szkoła je organizuje).

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:

- j. sprawnie posługuje się zdobytymi wiadomościami i wykorzystuje zdobyte umiejętności;
- k. potrafi samodzielnie i logicznie myśleć;
- l. potrafi czytać ze zrozumieniem treści zadań i inne treści z podręcznika oraz dokonywać ich analizy;
- m. rozwiązuje samodzielnie problemy teoretyczne i praktyczne ujęte podstawą programową;

- n. potrafi zastosować posiadaną wiedzę do rozwiązywania zadań i problemów w nowych sytuacjach;
- o. sprawnie korzysta ze wskazówek nauczyciela do rozwiązywania zadań o podwyższonym stopniu trudności;
- p. sprawdziany pisze w większości na ocenę bardzo dobrą;
- q. jest aktywny na lekcjach, zawsze ma zrobione zadanie domowe, rozwiązuje samodzielnie zadania dodatkowe;
- r. uczestniczy w szkolnych i pozaszkolnych konkursach przedmiotowych z matematyki;
- s. bierze udział w zajęciach koła matematycznego (jeśli szkoła je organizuje).

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

- g. posiada wiadomości i umiejętności ujęte w podstawie programowej;
- h. potrafi logicznie myśleć;
- i. rozwiązuje typowe zadania teoretyczne i praktyczne, samodzielnie lub z niewielką pomocą nauczyciela;
- j. potrafi czytać ze zrozumieniem treści zadań i inne treści z podręcznika,
- k. poprawnie posługuje się językiem matematycznym i właściwą terminologią,
- l. sprawdziany pisze w większości na ocenę dobrą;
- m. bierze czynny udział w lekcjach matematyki, prawie zawsze jest do nich przygotowany i systematycznie odrabia zadania domowe.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:

- f. posiada wiedzę i umiejętności wynikające z treści podstawy programowej możliwe do opanowania przez ucznia przeciętnie zdolnego, przydatne na wyższych etapach kształcenia;
- g. samodzielnie rozwiązuje zadania matematyczne o niewielkim stopniu trudności;
- h. potrafi z niewielką pomocą nauczyciela wykorzystać zdobyte wiadomości do rozwiązywania zadań i problemów;
- i. sprawdziany pisze na ocenę dostateczną lub co najmniej dopuszczającą;
- j. przygotowuje się dość systematycznie do zajęć i stara się brać w miarę aktywny udział w lekcji.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

- g. posiada minimum wiadomości i umiejętności wynikające z treści podstawy programowej, niezbędne w dalszej edukacji i użyteczne w życiu,
- h. samodzielnie przedstawia najważniejsze definicje, twierdzenia, własności, konstrukcje z zakresu przerabianego materiału;
- i. przy wydatnej pomocy nauczyciela rozwiązuje zadania o niewielkim stopniu trudności;
- j. sprawdziany pisze w większości przynajmniej na ocenę dopuszczającą;
- k. systematycznie bierze udział w zajęciach wyrównawczych z matematyki (jeśli szkoła je organizuje), wykazuje zainteresowanie możliwością poprawy ocen;
- l. w miarę swoich możliwości odrabia zadania domowe, nie zawsze sporządza notatki, nie uczestniczy aktywnie w lekcji.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:

- h. braki w wiadomościach uniemożliwiają uczniowi dalsze zdobywanie wiedzy z matematyki;

- i. nie jest w stanie rozwiązać zadań o elementarnym stopniu trudności, nawet na przy pomocy nauczyciela;
- j. często jest nieprzygotowany do lekcji;
- k. nie uczestniczy aktywnie w lekcji, nie notuje lub nie prowadzi zeszytu;
- l. wykazuje lekceważący stosunek do przedmiotu, często opuszcza lekcje matematyki bez usprawiedliwienia;
- m. nie wykazuje zainteresowania możliwościami poprawienia ocen z matematyki stworzonymi mu przez nauczyciela;
- n. nie korzysta z zajęć wyrównawczych (jeśli szkoła je organizuje) lub często je opuszcza.

21. Dostosowanie wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia:

Stwierdzenie dysfunkcji nie zwalnia uczniów z obowiązków szkolnych. Przeciwnie: uczeń taki powinien wykazać się samodzielną pracą, wykonywać dodatkowe zadania i ćwiczenia, zalecone specjalnie dla niego, które pomogą mu w przezwyciężeniu trudności.

W przypadku dyskalkulii:

- a) Oceniać przede wszystkim tok rozumowania, a nie techniczną stronę liczenia. Zły wynik końcowy wcale nie musi świadczyć o tym, że dziecko nie rozumie zagadnienia
- b) Wydłużyć czasu pracy przy wykonywaniu zadań z matematyki lub zmniejszyć ilości zadań koniecznych do wykonania.
- c) Sprawdziany, prace klasowe dzielić na pojedyncze zadania.
- d) Umożliwić korzystanie z kalkulatora na sprawdzianach, jeśli nie dotyczy on sprawdzenia umiejętności rachunkowych.
- e) Rysunki ilustrujące treść zadań przedstawiać czytelnie, w sposób prosty, a nie złożony.

W przypadku dysgrafii:

- c) Urozmaicać formy sprawdzania zdobytych wiadomości i umiejętności (nie opierać oceny wyłącznie na wynikach z prac pisemnych).
- d) Jeśli praca jest nieczytelna, wyegzekwować wiedzę w formie ustnej.

W przypadku dysleksji:

- e) Urozmaicać formy sprawdzania wiadomości i umiejętności (nie opierać oceny wyłącznie na wynikach z prac pisemnych).
- f) Sprawdzać poziom rozumienia omawianych zagadnień oraz odczytywanych i czytanych treści.
- g) Zadania wielopoziomowe w miarę możliwości rozbić na etapy.
- h) Wydłużyć czas na naukę definicji, reguł matematycznych, własności i twierdzeń, przypominać je i utrzymywać tak często jak to możliwe.
- i) Dopuszczać słowny opis relacji matematycznych.

W przypadku niepełnosprawności intelektualnej w stopniu lekkim:

Uczniowie z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim realizują podstawę programową w takim samym zakresie jak uczniowie w normie intelektualnej, z tym, że:

- g) Polecenia podawać w prostszej formie.
- h) Unikać problemowych pytań.
- i) Często odwoływać się do konkretów, przykładów z życia codziennego.
- j) Odrębnie instruować.
- k) Pozostawiać więcej czasu na utrwalenie.
- l) Zadawać do domu tyle, ile dziecko jest w stanie samodzielnie wykonać.

W pozostałych sytuacjach oraz w zakresie nieujętych w powyższych zapisach stosowane będą sposoby dostosowania ujęte w opinii z poradni psychologiczno – pedagogicznej.

Wszystkie sprawy nieujęte w PSO zawarte są w Statucie Szkoły i Wewnątrzszkolnych Zasadach Oceniania.

KONTRAKT NAUCZYCIEL – UCZEŃ – RODZIC

PROSZE O ZAPOZNANIE SIĘ Z INFORMACJĄ I POTWIERDZENIE PODPISEM

Sprawdzenie postępów ucznia na lekcjach matematyki odbywać się będzie poprzez:

prace klasowe; kartkówki; odpowiedzi ustne; prace domowe; aktywność i pracę ucznia podczas lekcji; prace dodatkowe; szczególne osiągnięcia.

1.Prace klasowe są obowiązkowe. Prace klasowe będą zapowiadane z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem i poprzedzone powtórzeniem sprawdzanych umiejętności i wiadomości.

2.Prace klasowe po sprawdzeniu i ocenieniu będą przez uczniów przekazywane rodzicom (prawnym opiekunom) do wglądu. Po zapoznaniu się z oceną uzyskaną z pracy klasowej i potwierdzeniu przez rodzica (prawnego opiekuna) podpisem, prace klasowe obowiązkowo muszą zostać zwrócone nauczycielowi. Jeżeli praca klasowa nie zostanie oddana, to następne będą udostępniane do wglądu tylko na terenie szkoły.

3. Jeśli uczeń opuścił pracę klasową z przyczyn losowych, to musi napisać ją w ciągu dwóch tygodni od dnia powrotu do szkoły.

4. Uczeń ma prawo poprawić ocenę niedostateczną z pracy klasowej w terminie jednego tygodnia od jej oddania.

5.Kartkówki obejmują materiał z ostatnich lekcji i nie muszą być zapowiadane. Kartkówki nie podlegają poprawie.

6. Uczeń ma prawo do dwukrotnego w ciągu semestru zgłoszenia nieprzygotowania się do lekcji. Przez nieprzygotowanie się do lekcji rozumiemy: brak zeszytu, brak zeszytu ćwiczeń, brak pracy domowej, brak pomocy potrzebnych do lekcji. Po wykorzystaniu tego limitu uczeń otrzymuje za każde nieprzygotowanie ocenę niedostateczną.

7. Prace domowe sprawdzane są na każdej lekcji, ale oceniane wybiórczo.

8. Na lekcjach matematyki oceniane są także:

- aktywność na lekcji za pomocą plusów i minusów; plus uczeń może uzyskać m.in. za samodzielne wykonanie krótkiej pracy na lekcji, krótką prawidłową odpowiedź

ustną, aktywną pracę w grupie; minus uczeń może uzyskać za brak zaangażowania na lekcji, brak kluczowych wiadomości i umiejętności.

Sposób przeliczania plusów i minusów:

6 plusów – ocena celująca

5 plusów 1 minus - ocena bardzo dobra

4 plusy 2 minusy – ocena dobra

3 plusy 3 minusy – ocena dostateczna

2 plusy 4 minusy – ocena dopuszczająca

1 plus 5 minusów – ocena dopuszczająca z minusem

6 minusów – ocena niedostateczna.

- udział i bardzo dobre wyniki w konkursach matematycznych, awans do następnego etapu lub osiągnięcie tytułu laureata;
- samodzielne wykonywanie prac dodatkowych.

9. Ocenę śródroczną(roczną) wystawia się na podstawie ocen uzyskanych w ciągu danego półrocza, jednakże **nie jest ona średnią arytmetyczną ocen uzyskanych przez ucznia.**

Szczegółowy Przedmiotowy System Oceniania z matematyki znajduje się u nauczyciela przedmiotu.

.....

podpis rodzica

.....

podpis ucznia

MUZYKA

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA Z MUZYKI KLASA IV-VII

1. Sposoby sprawdzania wiadomości i umiejętności uczniów:

- śpiew;
- gra na instrumentach melodycznych np. flecie, dzwonkach oraz na instrumentach niemelodycznych;
- wypowiedzi ucznia na temat wysłuchanych utworów muzycznych;
- ruch przy muzyce;
- zagadnienia teoretyczne (znajomość podstawowych pojęć muzycznych i umiejętność ich stosowania w wypowiedziach o muzyce);
- wiadomości o kompozytorach;
- zaangażowanie, wkład pracy w działania muzyczne;
- aktywność na lekcjach wynikająca z zainteresowania przedmiotem;
- umiejętność pracy w grupie;
- współpraca i wzajemna pomoc;

- prowadzenie zeszytu przedmiotowego oraz nutowego.

FORMY AKTYWNOŚCI	JAK CZĘSTO?	UWAGI
Śpiew	trzy razy w semestrze na ocenę	za każdą piosenkę uczeń otrzymuje dwie oceny (melodia i znajomość tekstu)
Gra na instrumentach	flet - na każdej lekcji, pozostałe instrumenty czasami	systematyczne doskonalenie gry na instrumencie
Wypowiedzi ucznia na temat wysłuchanych utworów	czasami	
Prace domowe	często	
Prace pisemne, albumy, dłuższe wypowiedzi	często	
Kartkówki	według potrzeb	
Odpowiedzi ustne, udział w dyskusji	na każdej lekcji	
Zajęcia taneczne	czasami	
Zeszyt tematowy, nutowy, flet-przygotowanie do lekcji	na każdej lekcji	
Zaangażowanie, praca na zajęciach	na każdej lekcji	plusy, minusy lub oceny szkolne
Udział w konkursach, praca w chórze, zespole gitarowym	dobrowolne	

2. Formy sprawdzania wiadomości i umiejętności uczniów:

- Bieżące sprawdzanie umiejętności i wiedzy w formie krótkiej wypowiedzi ustnej lub pisemnej (sprawdzian, tzw. kartkówka).
- Kartkówki są niezapowiedziane i oceniane wg. skali procentowej:
100%- celujący,
99%-91% - bardzo dobry
90%- 76%- dobry
75%- 50%- dostateczny
49%- 30% -dopuszczający
Poniżej 30%- niedostateczny.
- Obserwacja pracy ucznia obejmująca: wypowiedzi ustne podczas lekcji.
- Zadania domowe różnego typu sprawdzane na bieżąco np. prezentacje multimedialne, prace pisemne, tworzenie albumów indywidualnie lub w grupach itp.
- Zadania pisemne do wykonania w czasie lekcji.
- Umiejętność wykorzystania zdobytej wiedzy w praktyce np. podczas konkursów, festiwali.
- Prowadzenie zeszytu przedmiotowego – uczeń obowiązkowo i systematycznie prowadzi zeszyt .W każdym semestrze otrzymuje ocenę za prowadzenie zeszytu (estetyka, zawartość).

- Prace dodatkowe.
- Aktywność i zaangażowanie podczas zajęć – uczniowie otrzymują plusy, minusy albo całe oceny.
- Śpiew solo lub w grupie max. 3 osoby (za wykonanie piosenki uczeń otrzymuje dwie oceny – jedną za melodię, drugą za znajomość tekstu).
- Gra na instrumentach melodycznych lub niemelodycznych zespołowo lub indywidualnie.
- Uczniowie są zobowiązani posiadać flet na każdej lekcji muzyki.
- W zakresie tańca sprawdzenie stopnia opanowania figur i kroków tanecznych wybranych tańców narodowych, ludowych, towarzyskich, zaangażowania, docenienie własnego wkładu pracy ucznia w ogólny wyraz artystyczny i powodzenie ostatecznego wykonania układu tanecznego.
- Uczeń ma prawo w każdym półroczu do dwukrotnego zgłoszenia nieprzygotowania do lekcji bez podania przyczyny. Przez nieprzygotowanie się rozumiemy brak zeszytu, fletu, zadania domowego. Jeśli jest to praca domowa w postaci pracy pisemnej to uczeń uzupełnia ją na w ciągu 2 tygodni i oddaje do oceny.
- W przypadku choroby lub nieobecności z innej przyczyny uczeń ma obowiązek dowiedzieć się jaki był temat ewentualnych prac do wykonania na ocenę i możliwie jak najszybciej lub indywidualnie ustalić termin z nauczycielem, oddać pracę do sprawdzenia.

3. Sposoby informowania uczniów i rodziców o indywidualnych osiągnięciach:

- a) O uzyskiwanych ocenach uczniowie będą informowani na bieżąco.
- b) Rodzice będą powiadamiani o osiągnięciach uczniów w czasie spotkań z wychowawcą, podczas indywidualnych konsultacji z nauczycielem oraz przez e-dziennik.
- c) Sprawdziani uczniowie zabierają do domu w celu poprawy i pokazania rodzicom. Uczeń zwraca je na następnej lekcji lub wkleja do zeszytu przedmiotowego.
- d) W razie nieobecności i spowodowanych tym brakiem ocen nauczyciel będzie zaznaczał wszelkie braki znakiem minus w e-dzienniku aby uczeń i rodzic wiedział co należy uzupełnić i ewentualnie poprawić.
- e) Oceny śródroczne (roczne) nie są średnią arytmetyczną ocen cząstkowych.

4. Tryby i warunki poprawy oceny bieżącej:

- a) Uczeń ma prawo do poprawy oceny niedostatecznej.
- b) Ocenę można poprawić jednorazowo i w terminie tygodnia od jej uzyskania. Nauczyciel może wydłużyć termin poprawiania oceny w przypadku usprawiedliwionej nieobecności ucznia.
- c) Uczeń może dokonać poprawy oceny na zajęciach dodatkowych lub w inny sposób określony przez nauczyciela.
- d) Uzyskanie oceny zostanie odnotowane w e-dzienniku.
- e) Sposoby poprawy oceny niedostatecznej śródrocznej (rocznej) zawiera Statut Szkoły.

5. Wymagania edukacyjne niezbędne do otrzymania ocen klasyfikacyjnych w klasach IV-VII:

- a) zdobywa kompetencje w zakresie gry na instrumentach:
 - a. gra na instrumentach ze słuchu i z wykorzystaniem nut (solo i w zespole) na jednym lub kilku instrumentach do wyboru: dowolny instrument akustyczny np. flet prosty, flażolet (flecik polski), instrument klawiszowy, dzwonki, instrumentarium Orffa lub instrument elektroniczny:
 - schematy rytmiczne;
 - melodie;
 - proste utwory;

- akompaniamenty;
 - b. gra hymn Zjednoczonej Europy;
 - c. odtwarza gestodźwiękami proste rytmy i schematy rytmiczne;
 - d. tworzy z pomocą nauczyciela i samodzielnie:
 - struktury rytmiczne;
 - swobodny akompaniament rytmiczny i melodyczny;
 - instrumentalne ilustracje dźwiękowe do scen sytuacyjnych, tekstów literackich i obrazów;
 - e. improwizuje oraz tworzy – pod kierunkiem nauczyciela i samodzielnie – różnorodne wypowiedzi muzyczne według ustalonych zasad, z użyciem dostępnych lub wykonanych przez siebie instrumentów.
- b)** zdobywa kompetencje w zakresie ruchu przy muzyce:
- a. odtwarza ruchem proste rytmy i schematy rytmiczne;
 - b. wykonuje kroki, figury i układy taneczne:
 - polskich tańców narodowych: poloneza, kujawiaka i krakowiaka;
 - wybranych tańców ludowych (szczególnie własnego regionu);
 - wybranych tańców różnych narodów;
 - wybranych tańców towarzyskich;
 - c. improwizuje za pomocą gestu i ruchu oraz tworzy ilustracje ruchowe do muzyki.
- c)** zdobywa kompetencje w zakresie słuchania i percepcji muzyki:
- a. świadomie słucha wybranych dzieł literatury muzycznej (w całości lub fragmentów):
 - reprezentatywnych dla kolejnych epok (od średniowiecza do XX w.);
 - muzyki jazzowej i rozrywkowej;
 - polskich pieśni artystycznych i patriotycznych;
 - utworów ludowych w postaci oryginalnej i stylizowanej;
 - b. rozpoznaje ze słuchu:
 - brzmienie instrumentów muzycznych;
 - brzmienie głosów ludzkich: sopran, alt, tenor, bas;
 - brzmienie głosów ludzkich: sopran, alt, tenor, bas;
 - polskie tańce narodowe;
 - aparat wykonawczy (solista, zespół kameralny, chór, orkiestra);
 - c. rozpoznaje i analizuje utwory muzyczne określając ich elementy, nastrój i charakter, formułuje wypowiedzi stosując pojęcia charakterystyczne dla języka muzycznego;
 - d. przedstawia słuchaną muzykę za pomocą środków pozamuzycznych:
 - odzwierciedla graficznie cechy muzyki i strukturę form muzycznych;
 - rysuje, maluje oraz układa teksty do muzyki;
 - werbalizuje emocje i odczucia;
 - opisuje słowami cechy i charakter słuchanych utworów.
- d)** Język i funkcje muzyki, myślenie muzyczne, kreacja i twórcze działanie. Uczeń:
- a. zna, rozumie i wykorzystuje w praktyce:
 - podstawowe pojęcia i terminy muzyczne (pięciolinia, klucz, nuta, wartość rytmiczna, dźwięk, gama, akord, akompaniament) oraz zależności między nimi;
 - określa podstawowe elementy muzyki (rytm, melodię, harmonię, agogikę, dynamikę, kolorystykę, artykulację);
 - a. odczytuje i zapisuje elementy notacji muzycznej:
 - nazywa dźwięki gamy, rozpoznaje ich położenie na pięciolinii;
 - różnicuje wartości rytmiczne nut i pauz;
 - zna skróty pisowni muzycznej: repetycja, volty, da capo al fine;

- zna podstawowe oznaczenia: metryczne, agogiczne, dynamiczne i artykulacyjne, fermatę;
- potrafi posługiwać się symboliką beznutową, (np. tabulaturą, fonogestyką, uproszczoną fonogestyką, tataizacją);
- b. wykazuje się znajomością i dokonuje podziału:
 - instrumentów muzycznych ze względu na źródło dźwięku – nazywa i charakteryzuje je;
 - głosów ludzkich (sopran, alt, tenor, bas);
 - aparatu wykonawczego (solista, zespół kameralny, chór, orkiestra);
- c. wykazuje się znajomością i dokonuje charakterystyki:
 - rodzajów muzyki (wokalna, instrumentalna, wokarno-instrumentalna, artystyczna, rozrywkowa, ludowa, sakralna, filmowa, teatralna i in.);
 - stylów muzycznych (pop, rock, jazz, folk, rap, techno, disco, reggae i in.);
 - form muzycznych: budowa okresowa, AB, ABA, ABA1, kanon, rondo, wariacje, pieśń, opera, balet, operetka, musical, koncert, symfonia;
 - faktury muzycznej: homofoniczna, polifoniczna;
- d. określa charakterystyczne cechy:
 - polskich tańców narodowych: poloneza, mazura, kujawiaka, oberka, krakowiaka;
 - wybranych tańców regionalnych polskich i różnych narodów;
 - wybranych tańców towarzyskich i współczesnych;
- e. wymienia nazwy epok w dziejach muzyki (średniowiecze, renesans, barok, klasycyzm, romantyzm, muzyka XX w.) oraz potrafi wskazać kompozytorów reprezentatywnych dla nich;
- f. porządkuje chronologicznie postacie kompozytorów: Mikołaj Gomółka, Jan Sebastian Bach, Antonio Vivaldi, Wolfgang Amadeusz Mozart, Ludwig van Beethoven, Fryderyk Chopin, Stanisław Moniuszko, Witold Lutosławski, Wojciech Kilar, Henryk Mikołaj Górecki, Krzysztof Penderecki;
- g. potrafi uzasadnić swoje preferencje muzyczne, argumentuje swoje wybory;
- h. tworzy, odtwarza i zapisuje muzykę przy użyciu dostępnych technologii.

6. Szczegółowe kryteria ocen:

Ocenę celujący otrzymuje uczeń, który:

- a. opanował w całości zakres wiedzy i umiejętności określony programem nauczania muzyki;
- b. szczególnie interesuje się muzyką, posiada rozszerzone wiadomości z zakresu wiedzy o muzyce oraz umiejętności twórcze z zakresu tworzenia i ekspresji muzycznej;
- c. ma wzorowo zorganizowany warsztat pracy;
- d. wyróżnia się aktywnością na lekcjach;
- e. rozwija indywidualne uzdolnienia artystyczne i zainteresowania muzyczne na zajęciach pozalekcyjnych np. w zespole gitarowym, chórze szkolnym;
- f. sprawnie posługuje się zdobytymi wiadomościami w praktycznych i teoretycznych zadaniach muzycznych;
- g. proponuje rozwiązania oryginalne i wykraczające poza materiał programowy;
- h. prezentuje swoje umiejętności muzyczne w szkolnych i lokalnych uroczystościach akademiach, imprezach artystycznych;
- i. reprezentuje szkołę i zdobywa nagrody na festiwalach i konkursach muzycznych;
- j. uczestniczy w życiu kulturalnym poprzez udział w koncertach i spektaklach muzycznych.

Ocenę bardzo dobry otrzymuje uczeń, który:

- a. opanował na wysokim poziomie zakres wiedzy i umiejętności określony programem nauczania muzyki;
- b. posługuje się w szerokim zakresie zdobytymi wiadomościami w praktycznych i teoretycznych zadaniach muzycznych;
- c. realizuje pomysły muzyczne rozwijając, własne uzdolnienia i zainteresowania muzyczne;
- d. ma bardzo dobrze zorganizowany warsztat pracy;
- e. wykazuje dużą aktywność na lekcji;
- f. starannie wykonuje ćwiczenia praktyczne;
- g. bardzo dobrze wywiązuje się z powierzonych zadań;
- h. potrafi bronić swoich poglądów i własną twórczą postawę;
- i. jest zawsze przygotowany do zajęć.

Ocenę *dobry* otrzymuje uczeń, który:

- a. opanował większość wiadomości i umiejętności określonych programem nauczania;
- b. potrafi wykorzystać zdobyte wiadomości i umiejętności w ćwiczeniach i zadaniach muzycznych;
- c. stara się wywiązać ze swoich obowiązków;
- d. ma dobrze zorganizowany warsztat pracy;
- e. samodzielnie rozwiązuje typowe zadania praktyczne i teoretyczne;
- f. pracuje systematycznie i efektywnie (indywidualnie i w zespole);
- g. poprawnie formułuje wnioski;
- h. dobrze wywiązuje się z powierzonych zadań;
- i. bierze czynny udział w zajęciach lekcyjnych.

Ocenę *dostateczny* otrzymuje uczeń, który:

- a. częściowo opanował zakres wiedzy i umiejętności określony programem nauczania muzyki
- b. najczęściej otrzymuje dostateczne oceny cząstkowe;
- c. wykonuje typowe ćwiczenia i zadania muzyczne o średnim stopniu trudności, często z pomocą nauczyciela;
- d. nie pracuje systematycznie;
- e. rzadko uczestniczy w dyskusjach i pracach zespołowo – grupowych;
- f. przejawia niezdecydowanie i powściągliwość w działaniach muzycznych;
- g. ma słabo zorganizowany warsztat pracy.

Ocenę *dopuszczający* otrzymuje uczeń, który:

- a. który na poziomie elementarnym opanował zakres wiedzy i umiejętności określony programem nauczania muzyki;
- b. z pomocą nauczyciela realizuje ćwiczenia i zadania muzyczne o łatwym stopniu trudności;
- c. nie potrafi samodzielnie wykonać działań w poszczególnych formach aktywności;
- d. nie pracuje systematycznie;
- e. niestarannie wykonuje ćwiczenia;
- f. niechętnie podejmuje działania muzyczne;
- g. biernie uczestniczy w zajęciach;
- h. trudno organizuje swój warsztat pracy;
- i. nie wywiązuje się z obowiązków i powierzonych zadań.

Ocenę *niedostateczny* otrzymuje uczeń, który:

- a. nie opanował minimum wiadomości określonych programem nauczania;
- b. nie przejawia zainteresowania przedmiotem oraz żadnej aktywności muzycznej;

- c. wyraża lekceważący stosunek do przedmiotu;
- d. nie opanował żadnych umiejętności muzycznych;
- e. jest ciągle nieprzygotowany do lekcji;
- f. nie prowadzi zeszytu przedmiotowego oraz zeszytu nutowego;
- g. nie wykazuje żadnej chęci poprawy oceny;
- h. wykazuje całkowitą niechęć do przedmiotu oraz pracy.

7. Dostosowanie wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia:

Dla uczniów ze specyficznymi trudnościami w czytaniu i pisaniu (dysleksja, dysortografia, dysgrafia) dostosowuje się odrębne kryteria oceniania prac pisemnych, zgodnie z opinią wydaną przez poradnię psychologiczno- pedagogiczną.

Nauczyciel:

- a. Nie wymaga aby uczeń czytał głośno przy klasie nowy tekst.
- b. Daje uczniowi więcej czasu na czytanie tekstów, poleceń, instrukcji w czasie samodzielnej pracy lub kartkówki, pomaga w ich odczytaniu.
- c. Zobowiązuje ucznia do pisania w szerokiej liniaturze w zeszycie nutowym.
- d. Daje uczniowi więcej czasu na przepisanie z tablicy.
- e. Nie obniża ocen za błędy ortograficzne i graficzne w pracach pisemnych.
- f. W sytuacji w rozszyfrowaniu zapisu , prosi ucznia o odczytanie lub zapisanie w sposób czytelny np. drukowanymi literami albo na komputerze.
- g. Przygotowuje drukowany zapis nutowy dla ucznia – gra na instrumencie.

KONTRAKT

NAUCZYCIEL- UCZEŃ- RODZIC

PROSZĘ O ZAPOZNANIE SIĘ Z INFORMACJĄ I POTWIERDZENIE PODPISEM

Sprawdzanie postępów ucznia na lekcji muzyki odbywać się będzie poprzez: odpowiedzi ustne, prace domowe pisemne, kartkówki, sprawdzenie umiejętności gry na instrumencie, posługiwania się głosem podczas śpiewania, zadania rytmiczne, taneczne, prace dodatkowe, ocenę pracy na zajęciach, szczególne osiągnięcia.

1. Uczeń przygotowuje się do każdych zajęć zgodnie z zaleceniami nauczyciela, posiada zeszyt przedmiotowy.
2. Ma prawo 2 razy w semestrze zgłosić przed lekcją nieprzygotowanie bez ponoszenia konsekwencji. Po wykorzystaniu swojej szansy otrzymuje ocenę niedostateczną.
3. W przypadku otrzymania ze sprawdzianu (lub innej pracy pisemnej) oceny niedostatecznej lub dopuszczającej, uczeń ma prawo jednorazowo poprawić ją w ustalonej z nauczycielem formie (pisemnej lub ustnej), jednak nie później niż w terminie 2 tygodni od jej oddania.
4. Nauczyciel ma prawo w szczególnych przypadkach zwolnić ucznia z wykonywania pracy pisemnej lub ustnej.
5. Kartkówka jest niezapowiadana, a obowiązujący zakres materiału sięga dwóch ostatnich lekcji (nie ma możliwości poprawy).
6. W przypadku nieobecności na lekcji uczeń zobowiązany jest we własnym zakresie uzupełnić teoretyczne wiadomości z zajęć muzyki i odrobić zadaną pracę domową.
7. Ewentualne prace wytwórcze, które były wykonywane pod nieobecność ucznia w szkole np. „interpretacje plastyczne do wysłuchanego utworu”, nie muszą być przez niego uzupełniane w domu i dostarczone do oceny.
8. Aktywność (w tym aktywność muzyczna: śpiew, tworzenie, słuchanie, granie, ruch) oceniana jest za pomocą ocen bieżących oraz plusów (3 plusy – bdb) lub minusów (3 minusy – ndst).

9. O ocenę celującą śródroczną (roczną) może ubiegać się uczeń, który np. współpracuje z chórem szkolnym albo zespołem gitarowym oraz systematycznie zalicza utwory na flecie lub dzwonkach opracowane na lekcji.
10. O podwyższenie oceny może ubiegać się tylko ten uczeń, który na bieżąco realizował zadania wynikające z planu nauczania (odrabiał prace, pisał w terminie sprawdziany, uczył się piosenek, był aktywny). Uczeń który nic nie robił w ciągu roku szkolnego oraz nie wykazywał zainteresowania przedmiotem nie będzie miał szansy na poprawę oceny śródrocznej lub rocznej.
11. Flety przynosimy na każdą lekcję
12. Ocenę śródroczną (roczną) wystawia się na podstawie ocen uzyskanych w ciągu danego półrocza, jednakże nie jest ona średnią arytmetyczną ocen uzyskanych przez ucznia.

Szczegółowy Przedmiotowy System Oceniania z muzyki znajduje się u nauczyciela przedmiotu.

.....
podpis rodzica

.....
podpis ucznia

PLASTYKA

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA Z PLASTYKI KLASY IV – VII

1. Sposoby sprawdzania wiadomości i umiejętności uczniów:

FORMA AKTYWNOŚCI	JAK CZĘSTO?	UWAGI
Sprawdziany	według uznania	
Kartkówki	według uznania	
Praca domowa / przybory ucznia do realizacji zajęć	na każdej lekcji	Prace domowe będą sprawdzane na każdej lekcji, ale oceniane wybiórczo. Przybory będą sprawdzane na każdej lekcji.
Aktywność i praca na lekcji	na każdej lekcji	Uczniowie otrzymują plusy- 5 plusów ocena bardzo dobra, 4 plusy – ocena dobra
Odpowiedź ustna	według uznania	
Praca w zespole	według uznania	
Zeszyt przedmiotowy	raz w półroczu	
Prace dodatkowe	dobrowolne	Np. udział w konkursach przedmiotowych, zeszyty rysunków, wykonane dekoracje, plansze, opracowania

Nieprzygotowanie	dwa razy w półroczu	każde następne nieprzygotowanie skutkuje otrzymaniem oceny niedostatecznej
-------------------------	---------------------	--

2. Sposoby sprawdzania wiadomości i umiejętności uczniów:

- **Dbłość o porządek na stanowisku pracy** – przestrzeganie zasad BHP w pracowni plastycznej, przygotowanie miejsca pracy (stosowanie podkładów zabezpieczających ławkę) i uporządkowanie stanowiska po skończonej pracy (schowanie przyborów, oczyszczenie stołu).
- **Sprawdziany** są obowiązkowe, zapowiadane uczniom i wpisywane do dziennika z tygodniowym wyprzedzeniem. Uczniowie znają zakres materiału przewidzianego do sprawdzenia. W ciągu 2 tygodni sprawdziany są oceniane.

W skali 6 stopniowej oceniane są sprawdziany według systemu procentowego:

100% - celujący

99%-91% - bardzo dobry

90%-76% - dobry

75%-50% - dostateczny

49%-30% - dopuszczający

poniżej 30% - niedostateczny

- Uczeń ma prawo w każdym półroczu do dwukrotnego zgłoszenia nieprzygotowania bez podania przyczyny. Przez nieprzygotowanie się do lekcji rozumiemy: brak zadania domowego, brak potrzebnych materiałów i pomocy. Po wykorzystaniu tego limitu uczeń otrzymuje za każde nieprzygotowanie ocenę niedostateczną.
- **Aktywność na lekcji** – uczniowie na lekcji będą otrzymywać plusy. Plus uczeń może uzyskać m.in. za samodzielne wykonanie krótkiej pracy na lekcji, krótką prawidłową odpowiedź ustną, aktywną pracę w grupie, zaplanowaną aktywność własną (działania artystyczne w domu- teczka z rysunkami).

3. Sposoby informowania uczniów i rodziców o indywidualnych osiągnięciach:

- O uzyskiwanych ocenach uczniowie będą informowani na bieżąco.
- Rodzice będą powiadamiani o osiągnięciach uczniów w czasie spotkań z wychowawcą, podczas indywidualnych konsultacji z nauczycielem oraz przez e-dziennik.
- Sprawdziany uczniowie zabierają do domu w celu poprawy i pokazania rodzicom. Uczeń zwraca je nauczycielowi na następnej lekcji.
- Oceny śródroczne / roczne nie są średnią arytmetyczną ocen cząstkowych.

4. Tryb i warunki poprawy oceny bieżącej:

- Uczeń ma prawo do poprawy oceny niedostatecznej i dopuszczającej.
- Ocenę można poprawić jednorazowo i w terminie tygodnia od jej uzyskania. Nauczyciel może wydłużyć termin poprawiania oceny w przypadku usprawiedliwionej nieobecności ucznia w szkole.
- Uczeń może dokonać poprawy oceny na zajęciach dodatkowych lub w inny sposób określony przez nauczyciela.
- Uzyskanie oceny zostanie odnotowane w e-dzienniku.
- Sposoby poprawy oceny niedostatecznej śródrocznej / rocznej zawiera Statut Szkoły.

a. Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania ocen klasyfikacyjnych w klasach IV – VII:

- wymienia placówki działające na rzecz kultury;
- tłumaczy zasady zachowania się w muzeum;
- wskazuje zabytki znajdujące się w regionie;
- podaje nazwiska najwybitniejszych malarzy polskich i zagranicznych;
- wyjaśnia, kogo możemy nazywać twórcą ludowym;
- opisuje tradycje i symbole związane ze świętami Bożego Narodzenia oraz z Wielkanocą;
- nazywa elementy dzieła plastycznego (linia, punkt, kontur, plama, walor barwa, światłocień, technika, faktura, kształt, kompozycja, perspektywa);
- wskazuje podstawowe środki wyrazu plastycznego znajdujące się w najbliższym otoczeniu i je opisuje;
- wyjaśnia znaczenie niektórych z omówionych na lekcji terminów plastycznych;
- wymienia nazwy niektórych z poznanych dziedzin sztuki (np. rysunek, malarstwo, grafika, rzeźba, architektura, sztuka użytkowa, sztuka ludowa oraz współczesne formy: fotografika, film, instalacja, asamblaż, happening, performance);
- rozróżnia dzieła należące do poszczególnych dziedzin twórczości artystycznej (rysunek, malarstwo, grafika, rzeźba, architektura, sztuka ludowa, rzemiosło artystyczne itd.);
- tłumaczy, czym zajmują się rysownik, malarz, grafik, rzeźbiarz i architekt;
- wskazuje różnice między rysunkiem a malarstwem;
- uzyskuje barwy pochodne, wykorzystując barwy podstawowe;
- wymienia podstawowe elementy warsztatu fotograficznego;
- nazywa niektóre gatunki filmowe;
- wskazuje środki przekazu należące do nowych mediów;
- wskazuje podstawowe narzędzia pracy plastyka i wykorzystuje je w minimalnym stopniu w swoich działaniach;
- podejmuje próby zastosowania elementów teorii w ćwiczeniach praktycznych;
- wykonuje zadania plastyczne o niewielkim stopniu trudności;
- utrzymuje w porządku swój warsztat pracy;
- stara się przestrzegać zasad BHP podczas działań na lekcji;
- określa rolę elementów plastycznych w swoim najbliższym otoczeniu;
- wskazuje miejsca w swoim regionie, w których można obejrzeć dzieła plastyczne;
- wymienia najslawniejsze polskie zabytki oraz zabytki znajdujące się w regionie;
- podaje przykłady dziedzin sztuki uprawianych przez twórców ludowych oraz wykorzystywanych przez tych artystów technik plastycznych;
- wyjaśnia znaczenie wybranych tradycji i symboli związanych ze świętami Bożego Narodzenia oraz z Wielkanocą;
- opisuje elementy dzieła plastycznego;
- tłumaczy znaczenie omówionych na lekcji terminów plastycznych;
- wymienia poznane podczas lekcji dziedziny sztuki;
- omawia poznane techniki malarskie, nazywając wykorzystywane w nich narzędzia i podłoża;
- wyjaśnia najważniejsze podziały barw;
- wskazuje elementy i układy tworzące daną kompozycję;
- przygotowuje ilustrację z zastosowaniem danego rodzaju kompozycji;
- rozpoznaje rodzaj kompozycji wykorzystanej w wybranych dziełach przedstawionych na reprodukcjach;
- wykonuje rysunek z zastosowaniem wybranej perspektywy;

- podaje najważniejsze cechy wybranych perspektyw malarskich;
- tłumaczy, czym różni się technika druku wypukłego od techniki druku wklęsłego;
- wymienia poszczególne rodzaje rzeźby;
- dokonuje podziału architektury ze względu na jej funkcje;
- wskazuje wytwory wzornictwa przemysłowego w najbliższym otoczeniu;
- projektuje przedmioty codziennego użytku;
- wyjaśnia, czym różni się fotografia artystyczna od fotografii użytkowej;
- określa różnice między dziełami kina artystycznego a filmami komercyjnymi;
- omawia funkcję nowych mediów w sztuce;
- rozpoznaje narzędzia pomocne w pracy rysownika, malarza, rzeźbiarza, grafika, fotografa i filmowca;
- omawia funkcje typowych narzędzi stosowanych w poszczególnych technikach plastycznych;
- przedstawia obiekty na płaszczyźnie i w przestrzeni, posługując się podstawowymi środkami wyrazu plastycznego;
- stosuje w działaniach artystycznych różne narzędzia i podłoża;
- dostrzega wpływ faktury użytego podłoża na efekt końcowy działań plastycznych;
- prowadzi zeszyt przedmiotowy;
- uczestniczy w dyskusjach o prezentowanych obiektach po zachęcie ze strony nauczyciela;
- stosuje się do zasad organizacji pracy;
- przynosi na lekcję odpowiednie materiały i narzędzia;
- aktywnie pracuje w grupie;
- utrzymuje w porządku swój warsztat pracy;
- przestrzega zasad BHP podczas działań plastycznych.

b. Szczegółowe kryteria ocen:

- wysiłek wkładany przez ucznia w wywiązywanie się z obowiązków wynikających ze specyfiki zajęć;
- pozytywna postawa wobec przedmiotu:
 - a. aktywne uczestnictwo w zajęciach,
 - b. przynoszenie na lekcje odpowiednich materiałów i przyborów,
 - c. przestrzeganie zasad BHP podczas posługiwania się narzędziami,
 - d. efektywne gospodarowanie czasem przeznaczonym na ćwiczenia plastyczne,
 - e. zachowywanie porządku w swoim miejscu pracy – zarówno podczas zajęć, jak i po ich zakończeniu
- wiedza i umiejętności z zakresu podstawy programowej przedmiotu.

Wymagania edukacyjne wpływające na podwyższenie oceny klasyfikacyjnej:

- a. dobre wyniki osiągnięte w konkursach plastycznych,
- b. przygotowywanie oprawy plastycznej imprez,
- c. uczestnictwo w dodatkowych zajęciach artystycznych,
- d. wykonywanie ponadobowiązkowych prac plastycznych

Ocenianie prac plastycznych według kryteriów: zgodność pracy z tematem lekcji, poprawność wykorzystanych układów kompozycyjnych, trafność doboru środków artystycznego wyrazu, umiejętność posługiwania się daną techniką plastyczną, pomysłowość w doborze materiałów i narzędzi, stosowanie niekonwencjonalnych, twórczych rozwiązań,

oryginalność realizacji danego tematu oraz estetyka pracy (ostatnie kryterium nie dotyczy uczniów cierpiących na różne dysfunkcje).

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

- a. przejawia szczególne zainteresowanie plastyką (np. kolekcjonuje reprodukcje i książki o sztuce, przygotowuje referaty i pomoce dydaktyczne, uczęszcza do galerii, muzeów itp.);
- b. posiada wiedzę i umiejętności wykraczające poza wymagania określone w programie nauczania;
- c. aktywnie uczestniczy w plastycznych zajęciach pozalekcyjnych;
- d. osiąga sukcesy w konkursach plastycznych;
- e. wykazuje zaangażowanie i twórczą inicjatywę we wszelkich działaniach plastycznych na terenie szkoły oraz poza nią.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:

- a. w całości opanował wiadomości i umiejętności określone w programie nauczania oraz wykorzystuje je w działaniach plastycznych;
- b. bierze udział w dyskusjach na temat prezentowanych obiektów, podczas których przekonująco uzasadnia swoje poglądy;
- c. z powodzeniem stosuje wiedzę teoretyczną, wykonując ćwiczenia praktyczne, oraz sprawnie operuje wybraną techniką plastyczną;
- d. chętnie uczestniczy w różnorodnych działaniach plastycznych na terenie szkoły i poza nią (startuje w konkursach plastycznych, wykonuje gazetki szkolne i oprawę plastyczną imprez, należy do koła zainteresowań);
- e. uzupełnia wiadomości samodzielnie dobranymi lub wskazanymi przez nauczyciela lekturami.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

- a. stosuje w praktyce elementy zdobytej wiedzy teoretycznej;
- b. aktywnie uczestniczy w zajęciach (bierze udział w dyskusjach na temat prezentowanych obiektów, starannie wykonuje ćwiczenia obligatoryjne);
- c. samodzielnie rozwiązuje zadania teoretyczne;
- d. odpowiednio posługuje się przyborami i narzędziami;
- e. prace plastyczne wykonuje poprawnie pod względem technicznym i estetycznym.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:

- a. opanował w stopniu średnim materiał objęty programem nauczania (braki w wiadomościach o charakterze szczegółowym);
- b. samodzielnie rozwiązywać zadania plastyczne o niewielkim stopniu trudności;
- c. poprawnie posługując się różnymi przyborami i narzędziami pracy.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

- a. opanował podstawowe wiadomości i umiejętności wymienione w programie nauczania;
- b. rozwiązuje (samodzielnie bądź z pomocą nauczyciela) zadania plastyczne o niewielkim stopniu trudności;
- c. wykorzystując w stopniu minimalnym dostępne narzędzia pracy.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:

- a. nie zdobył wiadomości i umiejętności niezbędnych do dalszego kształcenia;
- b. w trakcie pracy na lekcji nie wykazuje zaangażowania;
- c. przeważnie jest nieprzygotowany do zajęć i lekceważy podstawowe obowiązki szkolne.

7. Dostosowanie wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia:

Nauczyciel:

- nie wymaga od ucznia, by czytał głośno przy klasie nowy tekst;
- daje uczniowi więcej czasu na czytanie tekstów, poleceń, instrukcji w trakcie samodzielnej pracy lub sprawdzianów, pomaga w ich odczytaniu;
- nie obniża ocen za błędy ortograficzne i graficzne w pracach pisemnych;
- w sytuacji trudności w rozszyfrowaniu zapisu, prosi ucznia o odczytanie lub napisanie w sposób czytelny, np. pismem drukowanym, na komputerze.

KONTRAKT

NAUCZYCIEL – UCZEŃ – RODZIC

PROSZĘ O ZAPOZNANIE SIĘ Z INFORMACJĄ I POTWIERDZENIE PODPISEM

Sprawdzanie postępów ucznia na lekcji plastyki odbywać się będzie poprzez:

1. Aktywność na lekcji – uczniowie na lekcji będą otrzymywać plusy – 5 plusów – bardzo dobry.
2. Dbłość o porządek na stanowisku pracy – przestrzeganie zasad BHP w pracowni plastycznej, przygotowanie miejsca pracy (stosowanie podkładów zabezpieczających ławkę) i uporządkowanie stanowiska po skończonej pracy (schowanie przyborów, oczyszczenie stołu).
3. Można uzyskać ocenę z dodatkowych zadań przydzielanych przez nauczyciela (np. prezentacji multimedialnych, projektów, albumów) oraz za udziału w konkursach plastyczno– fotograficznych, w kole przedmiotowym i udokumentowaną, pozalekcyjną, własną działalność twórczą – teczka prac ucznia).
4. Praca domowa – kontrolowana na bieżąco. Brak pracy domowej, zgłoszony na początku lekcji, zaznaczony jako nieprzygotowanie do lekcji, niezgłoszony – ocena niedostateczna.
5. Prowadzenie zeszytu przedmiotowego – uczeń obowiązkowo prowadzi zeszyt. W każdym półroczu otrzymuje ocenę za prowadzenie zeszytu estetyka, zawartość zeszytu).
6. Praca w zespole – ocenę otrzymuje cała grupa lub indywidualny uczeń. Ocenie podlegają umiejętności:
 - planowania i organizacji pracy grupowej;
 - efektywne współdziałanie i wywiązywanie się z powierzonego zadania.
7. Sprawdziany są obowiązkowe, zapowiadane uczniom i wpisywane do dziennika z tygodniowym wyprzedzeniem. Uczniowie znają zakres materiału przewidzianego do sprawdzenia. W ciągu 2 tygodni sprawdziany są ocenione.
8. Ocenę śródroczną (roczną) wystawia się na podstawie ocen uzyskanych w ciągu danego półrocza, **jednakże nie jest ona średnią arytmetyczną ocen uzyskanych przez ucznia.**

Szczegółowy Przedmiotowy System Oceniania z plastyki znajduje się u nauczyciela przedmiotu.

.....
podpis ucznia

.....
podpis rodzica

PRZYRODA

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA Z PRZYRODY

KLASA IV

1. Sposoby sprawdzania wiadomości i umiejętności uczniów:

FORMA AKTYWNOŚCI	JAK CZĘSTO?	UWAGI
Prace klasowe	po zrealizowaniu każdego działu	
Kartkówki	według uznania	
Praca domowa	na każdej lekcji	sprawdzana na każdej lekcji, ale oceniana wybiórczo
Aktywność i praca na lekcji	na każdej lekcji	
Odpowiedź ustna	według uznania	
Praca w grupach	według uznania	
Prace dodatkowe	dobrowolne	
Szczególne osiągnięcia	według kalendarza konkursów	
Nieprzygotowanie	dwa razy w półroczu	każde następne nieprzygotowanie skutkuje otrzymaniem oceny niedostatecznej

2. Formy sprawdzania wiadomości i umiejętności uczniów:

- **Prace klasowe** przeprowadzane są w formie pisemnej, są obowiązkowe, zapowiadane uczniom z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem. Przeprowadzane po każdym zrealizowanym dziale. Poprzedzone lekcją (lub dwiema lekcjami) powtórzeniową. Uczniowie znają zakres materiału przewidzianego na pracy klasowej. Zasada przeliczania oceny punktowej na stopień szkolny jest zawarta w WZO.

Jeśli uczeń z przyczyn losowych opuści pracę klasową, to musi napisać ją w ciągu dwóch tygodni od dnia powrotu do szkoły.

- **Kartkówki** przeprowadza się w formie pisemnej, nie musi być zapowiadana, dotyczy kilku ostatnich jednostek lekcyjnych. Zasada przeliczania oceny punktowej na stopień szkolny jest zawarta w WZO.
- **Praca domowa** jest pisemną lub ustną formą ćwiczenia umiejętności i utrwalania wiadomości zdobytych przez ucznia podczas lekcji, wykonywana w zeszycie, zeszycie ćwiczeń lub w innej formie zleconej przez nauczyciela. Prace domowe sprawdzane są na każdej lekcji, ale oceniane wybiórczo. Po wykorzystaniu wszystkich nieprzygotowań brak pracy domowej skutkuje oceną niedostateczną.

Przy wystawianiu oceny za pracę domową nauczyciel bierze pod uwagę samodzielność, poprawność i estetykę wykonania.

- **Aktywność i praca ucznia na lekcji** są oceniane za pomocą plusów i minusów.
 - 1) Plus uczeń może uzyskać m.in. za samodzielne wykonanie krótkiej pracy na lekcji, krótką prawidłową odpowiedź ustną, aktywną pracę w grupie. oceniania
 - m) Minus uczeń może uzyskać za brak zaangażowania na lekcji, brak kluczowych wiadomości i umiejętności.
 - n) Sposób przeliczania plusów i minusów:
 - 5 plusów - ocena bardzo dobra
 - 4 plusy 1 minus – ocena dobra
 - 3 plusy 2 minusy – ocena dostateczna
 - 2 plusy 3 minusy – ocena dopuszczająca
 - 1 plus 4 minusy – ocena dopuszczająca z minusem
 - 5 minusów – ocena niedostateczna.
- **Odpowiedź ustna** dotyczy kilku ostatnich jednostek lekcyjnych, nie musi być zapowiadana. Oceniając wypowiedź ucznia bierze się pod uwagę m.in.: wartość merytoryczną jego wypowiedzi.
- **Praca w grupach** dotyczy konkretnego zagadnienia, omawianego w czasie lekcji. Oceniając ucznia bierze się pod uwagę m.in.: umiejętność pracy w zespole i zaangażowanie ucznia w pracę zespołu i poprawność rozwiązywania zadań.
- **Prace dodatkowe** obejmują dodatkowe zadania dla zainteresowanych uczniów, prace projektowe wykonane indywidualnie lub zespołowo. Oceniając ten rodzaj pracy, nauczyciel bierze pod uwagę m.in.: wartość merytoryczną pracy, estetykę wykonania, wkład pracy ucznia, sposób prezentacji, oryginalność i pomysłowość pracy.
- **Szczególne osiągnięcia** uczniów, w tym udział w konkursach przedmiotowych, szkolnych i międzyszkolnych. Za udział w konkursie uczeń otrzymuje ocenę bardzo dobrą, a za wysokie wyniki tzn. wyróżnienie, III lub II miejsce, albo tytuł laureata otrzymuje ocenę celującą.
- **Nieprzygotowanie do lekcji** - przez nieprzygotowanie do lekcji rozumie się brak pracy domowej, brak zeszytu, brak zeszytu ćwiczeń, brak potrzebnych pomocy do lekcji. Uczeń ma prawo do dwukrotnego w ciągu semestru zgłoszenia nieprzygotowania się do lekcji.

Po wykorzystaniu tego limitu za każde następne nieprzygotowanie uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną. Nieprzygotowanie należy zgłosić na początku lekcji.

3. Sposoby informowania uczniów i rodziców o indywidualnych osiągnięciach:

- a) O uzyskiwanych ocenach uczniowie będą informowani na bieżąco.
- b) Rodzice będą powiadamiani o osiągnięciach uczniów w czasie spotkań z wychowawcą, podczas indywidualnych konsultacji z nauczycielem oraz przez e-dziennik.
- c) Prace klasowe po sprawdzeniu i ocenieniu będą przez uczniów przekazywane rodzicom (prawnym opiekunom) do wglądu. Po zapoznaniu się z oceną uzyskaną z pracy klasowej i potwierdzeniu przez rodzica (prawnego opiekuna) podpisem, prace klasowe obowiązkowo muszą zostać zwrócone nauczycielowi. Jeżeli praca klasowa nie zostanie oddana, to następne będą udostępniane do wglądu tylko na terenie szkoły.
- d) Oceny śródroczne (roczne) nie są średnią arytmetyczną ocen bieżących.

4. Tryb i warunki poprawy oceny bieżącej:

- a) Uczeń ma obowiązek poprawienia oceny niedostatecznej z pracy klasowej w ciągu jednego tygodnia od jej oddania. Nauczyciel może wydłużyć termin poprawiania oceny w przypadku usprawiedliwionej nieobecności.
- b) Uczeń może przystąpić do poprawy oceny dopuszczającej z pracy klasowej w terminie jednego tygodnia od jej oddania.
- c) Uczeń może dokonać poprawy oceny na zajęciach dodatkowych lub w inny sposób określony z nauczycielem.
- d) Uczeń poprawia tylko raz daną pracę klasową. Obydwie oceny, z danej pracy klasowej i jej poprawy, zostaną wpisane do e-dziennika.
- e) Uczeń nieobecny na pracy klasowej z powodu uzasadnionej nieobecności ma obowiązek napisania zaległej pracy klasowej w terminie uzgodnionym z nauczycielem. Po dwóch tygodniach od momentu jego pojawienia się w szkole, w przypadku nie przystąpienia do napisania pracy klasowej w wyznaczonym terminie dodatkowym, nauczyciel ma prawo wstawić ocenę niedostateczną.
- f) Oceny z kartkówek nie podlegają poprawie.
- g) Warunki i tryb uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej oraz procedury poprawy oceny niedostatecznej zawiera Statut Szkoły.

5. Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania ocen klasyfikacyjnych w klasie IV:

Uczeń:

- stosuje w praktyce zasady zdrowego stylu życia,
- klasyfikuje składniki przyrody,
- posługuje się przyrządami optycznymi służącymi do obserwacji przyrody: lupą, mikroskopem, lornetką,
- określa kierunki geograficzne,
- odczytuje informacje z planu i mapy,
- posługuje się mapą w terenie,
- omawia zmiany stanu skupienia wody,
- dokonuje pomiaru składników pogody (temperatury powietrza, opadów, ciśnienia atmosferycznego, kierunku i siły wiatru),

- omawia pozorną wędrówkę Słońca nad widnokresem,
- opisuje zmiany pogody i przyrody w poszczególnych porach roku,
- omawia zasady pielęgnacji roślin doniczkowych i zwierząt,
- planuje, przeprowadza i dokumentuje obserwacje i doświadczenia przyrodnicze,
- omawia wybrane czynności życiowe organizmów,
- wskazuje zależności pokarmowe w przyrodzie,
- omawia budowę i funkcjonowanie układów: pokarmowego, oddechowego, krwionośnego, ruchu, rozrodczego, oraz narządów zmysłów człowieka,
- omawia zasady higieny poznanych układów narządów,
- charakteryzuje okresy rozwojowe człowieka od noworodkowego do starości, ze szczególnym uwzględnieniem okresu dojrzewania,
- podaje przykłady chorób zakaźnych i pasożytniczych,
- omawia zasady postępowania w przypadku zarażenia się chorobami zakaźnymi i pasożytniczymi, omawia zasady dbałości o ciało i ubranie,
- podaje przykłady sytuacji niebezpiecznych w domu i poza domem,
- omawia sposoby udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej,
- wyjaśnia, dlaczego uzależnienia są niebezpieczne,
- omawia warunki życia w wodzie,
- omawia elementy budowy rzeki,
- podaje przykłady przystosowań organizmów do życia w wodzie,
- omawia znaczenie mórz i oceanów,
- rozpoznaje wybrane organizmy wodne (roślinne i zwierzęce),
- rozpoznaje wybrane rodzaje skał,
- omawia etapy powstawania gleby i rolę organizmów glebowych,
- wymienia czynniki warunkujące życie na lądzie,
- charakteryzuje las,
- omawia typy lasów występujących w Polsce,
- rozpoznaje wybrane gatunki drzew, krzewów i roślin zielnych,
- rozpoznaje wybrane gatunki zwierząt lądowych żyjących w lesie, na łące, na polu i w sadzie,
- omawia warunki życia na łące,
- omawia warunki życia na polu i w sadzie.
- wymienia naturalne i antropogeniczne elementy krajobrazu,
- wymienia rodzaje krajobrazu kulturowego,
- wymienia rodzaje form terenu: wypukłych i wklęsłych,
- wymienia elementy wzniesienia i doliny rzecznej,
- wymienia rodzaje skał występujących w najbliższej okolicy,
- wymienia etapy powstania gleby,
- podaje nazwy naturalnych i sztucznych zbiorników wodnych, występujących w najbliższej okolicy,
- podaje przykłady przekształcania krajobrazu naturalnego przez człowieka.

6. Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania ocen klasyfikacyjnych w klasach IV

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

- a. posiada pełną wiedzę w zakresie podstawy programowej,
- b. samodzielnie i twórczo rozwija własne zainteresowania przyrodnicze,
- c. wychodzi z samodzielnymi inicjatywami rozwiązywania konkretnych problemów
- d. odnosi sukcesy w konkursach, w których wymagana jest szeroka wiedza przyrodnicza,
- e. samodzielnie sięga do różnych źródeł informacji,
- f. prezentuje swoje umiejętności na forum klasy,
- g. potrafi udowodnić swoje zdanie używając odpowiedniej argumentacji,
- h. jest bardzo aktywny i autentycznie zainteresowany tym, co dzieje się podczas zajęć lekcyjnych.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:

- a. opanował w pełni materiał programowy,
- b. projektuje doświadczenia i prezentuje je,
- c. dostrzega i ocenia związki w przebiegu zjawisk przyrodniczych i działalności człowieka,
- d. przewiduje następstwa i skutki działalności człowieka oraz przebiegu procesów naturalnych w przyrodzie,
- e. wyjaśnia i rozwiązuje naturalne procesy w przyrodzie,
- f. samodzielnie rozwiązuje problemy i zadania postawione przez nauczyciela, posługując się zdobytymi umiejętnościami,
- g. systematycznie pracuje na lekcjach,
- h. sprawnie korzysta z dostępnych i wskazanych przez nauczyciela źródeł informacji,
- i. wykorzystuje wiedzę z przedmiotów pokrewnych,
- j. bierze udział w konkursach przyrodniczych,
- k. formułuje dłuższe wypowiedzi zawierające własne sądy i opinie,
- l. wykazuje się aktywną postawą w klasie, poproszony nigdy nie odmawia wykonania dodatkowych zadań, aktywnie uczestniczy w rozwiązywaniu zadań realizowanych przez grupę, często wykazuje własną inicjatywę.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

- a. posiada niewielkie luki w wiadomościach i umiejętnościach rozwijanych na lekcjach,
- b. właściwie wykorzystuje przyrządy do obserwacji i pomiarów elementów przyrody,
- c. korzysta z różnych źródeł informacji ,
- d. dostrzega wpływ przyrody na życie i gospodarkę człowieka,
- e. proponuje działania na rzecz ochrony środowiska przyrodniczego,
- f. ocenia relacje między działalnością człowieka a środowiskiem przyrodniczym,
- g. dokonuje porównań zjawisk i elementów przyrody, posługując się terminologią przyrodniczą,
- h. dobrze posługuje się mapą geograficzną – potrafi odczytać zawarte w niej informacje i posługiwać się legendą mapy,

- i. systematycznie i efektywnie pracuje na lekcjach, potrafi sformułować dłuższą wypowiedź,
- j. pomaga innym, nigdy nie przeszkadza w pracy.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:

- a. opanował wiadomości i umiejętności w stopniu podstawowym,
- b. zna podstawowe pojęcia przyrodnicze,
- c. rozpoznaje i ocenia postawy wobec środowiska przyrodniczego,
- d. posługuje się mapą jako źródłem wiedzy przyrodniczej,
- e. obserwuje pośrednio i bezpośrednio procesy zachodzące w środowisku przyrodniczym oraz opisuje je,
- f. potrafi pod kierunkiem nauczyciela skorzystać z podstawowych źródeł informacji przyrodniczej,
- g. potrafi wykonać proste zadania pisemne oparte na podręczniku lub innych źródłach wiedzy,
- h. pracuje niesystematycznie, niechętnie wykonuje powierzone zadania.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który

- a. rozpoznaje i nazywa podstawowe zjawiska przyrody,
- b. posiada , przejawiający się w codziennym życiu, pozytywny stosunek do środowiska naturalnego,
- c. opanował materiał programowy w stopniu elementarnym,
- d. przy pomocy nauczyciela lub kolegów potrafi wykonać proste polecenia, wymagające zastosowania podstawowych umiejętności wymaganych w procesie uczenia się przyrody
- e. rozumie prosty tekst źródłowy
- f. jest biernym uczestnikiem zajęć, ale nie przeszkadza w ich prowadzeniu.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:

- a. nawet przy pomocy nauczyciela nie potrafi wykonać prostych poleceń wymagających zastosowania podstawowych umiejętności,
- b. nie opanował minimum programowego,
- c. wykazuje wyraźny brak zainteresowania przedmiotem,
- d. swoją postawą uniemożliwia pracę innym,
- e. nie wykonuje zadań postawionych przez nauczyciela lub realizowanych przez grupę.

7. Dostosowanie wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia:

- a) Uczniowie posiadający opinię poradni psychologiczno-pedagogicznej o specyficznych trudnościach w uczeniu się oraz uczniowie posiadający orzeczenie o potrzebie nauczania indywidualnego są oceniani z uwzględnieniem zaleceń poradni.
- b) Nauczyciel dostosowuje wymagania edukacyjne do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia posiadającego opinię z poradni

psychologiczno-pedagogicznej o specyficznych trudnościach w uczeniu się

- c) W stosunku do wszystkich uczniów posiadających dysfunkcję, zastosowane zostaną zasady wzmocnienia poczucia własnej wartości, bezpieczeństwa, motywowania do pracy i doceniania małych sukcesów.

Rodzaje dysfunkcji:

- Dysgrafia - dostosowanie wymagań będzie dotyczyło formy sprawdzania wiedzy, a nie treści. Wymagania merytoryczne, co do oceny pracy pisemnej, takie same jak dla innych uczniów. Nie oceniamy czytelności ich rysunków a jedynie ich poprawność.
- Dysleksja - dostosowanie wymagań w formie prostych i krótkich poleceń, czytanie polecenia na głos, objaśnienie dłuższych poleceń.
- Inne rodzaje dysfunkcji zgodnie ze wskazaniami poradni.
- Uczeń ze sprawnością intelektualną niższą od przeciętnej realizują podstawę programową w takim samym zakresie jak uczniowie w normie intelektualnej, jednakże: prace odbywają się przy pomocy nauczyciela, obejmują m.in. niewielkie partie materiału o mniejszym stopniu trudności, polecenia są podawane w prostej formie, wolniejsze tempo pracy, odrębne instruowanie ucznia, zadawanie do domu tyle ile jest w stanie zrobić samodzielnie

Sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych:

- uwzględniać trudności z zapamiętywaniem nazw, kierunków geograficznych,
- w czasie odpowiedzi ustnych dyskretnie wspomagać, dawać więcej czasu na przypomnienie, wydobyć z pamięci nazw, terminów, kierunków geograficznych dyskretnie naprowadzać,
- częściej powtarzać i utrwalać materiał,
- podczas uczenia stosować techniki skojarzeniowe ułatwiające zapamiętywanie,
- wprowadzać w nauczaniu metody aktywne, angażujące jak najwięcej zmysłów (ruch, dotyk, wzrok, słuch), używać wielu pomocy dydaktycznych, np. map, atlasów geograficznych, albumów przyrodniczych, filmów, urozmaicać proces nauczania,
- zróżnicować formy sprawdzania wiadomości i umiejętności tak, by ograniczyć ocenianie na podstawie pisemnych odpowiedzi ucznia,
- przeprowadzać sprawdziany ustne z ławki, niekiedy nawet odpytywać indywidualnie, często oceniać prace domowe.

Wszystkie sprawy nieujęte w PSO zawarte są w Statucie Szkoły i Wewnątrzszkolnych Zasadach Oceniania

**KONTRAKT
NAUCZYCIEL – UCZEŃ – RODZIC**

PROSZĘ O ZAPOZNANIE SIĘ Z INFORMACJĄ I POTWIERDZENIE PODPISEM

Sprawdzenie postępów ucznia na lekcjach przyrody odbywać się będzie poprzez:

prace klasowe ; kartkówki ; odpowiedzi ustne; prace domowe; aktywność i pracę ucznia podczas lekcji; prace dodatkowe; szczególne osiągnięcia.

1. Prace klasowe są obowiązkowe. Prace klasowe będą zapowiadane z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem i poprzedzone powtórzeniem sprawdzanych umiejętności i wiadomości.
2. Jeśli uczeń opuścił pracę klasową z przyczyn losowych, to musi napisać ją w ciągu dwóch tygodni od dnia powrotu do szkoły.
3. Uczeń ma prawo poprawić ocenę niedostateczną z pracy klasowej w terminie jednego tygodnia od jej sprawdzenia.
4. Kartkówki obejmują materiał z ostatnich lekcji i nie muszą być zapowiadane. Kartkówki nie podlegają poprawie.
5. Uczeń ma prawo do dwukrotnego w ciągu semestru zgłoszenia nieprzygotowania się do lekcji. Przez nieprzygotowanie się do lekcji rozumiemy: brak zeszytu, brak zeszytu ćwiczeń, brak pracy domowej, brak pomocy potrzebnych do lekcji. Po wykorzystaniu tego limitu uczeń otrzymuje za każde nieprzygotowanie ocenę niedostateczną.
6. Prace domowe sprawdzane są na każdej lekcji, ale oceniane wybiórczo.
7. Na lekcjach przyrody oceniane są także:
 - aktywność na lekcji za pomocą plusów i minusów; plus uczeń może uzyskać m.in. za samodzielne wykonanie krótkiej pracy na lekcji, krótką prawidłową odpowiedź ustną, aktywną pracę w grupie; minus uczeń może uzyskać za brak zaangażowania na lekcji, brak kluczowych wiadomości i umiejętności.
 - Sposób przeliczania plusów i minusów:
 - 6 plusów – ocena celująca
 - 5 plusów - ocena bardzo dobra
 - 4 plusy 1 minus – ocena dobra
 - 3 plusy 2 minusy – ocena dostateczna
 - 2 plusy 3 minusy – ocena dopuszczająca
 - 1 plus 4 minusy – ocena dopuszczająca z minusem
 - 5 minusów – ocena niedostateczna.
 - udział i bardzo dobre wyniki w konkursach przyrodniczych awans do następnego etapu lub osiągnięcie tytułu laureata;
 - samodzielne wykonywanie prac dodatkowych.
8. Ocenę śródroczną(roczną) wystawia się na podstawie ocen uzyskanych w ciągu danego półrocza, jednakże **nie jest ona średnią arytmetyczną ocen uzyskanych przez ucznia.**

Szczegółowy Przedmiotowy System Oceniania z przyrody znajduje się u nauczyciela przedmiotu.

.....
podpis rodzica

.....
podpis ucznia

RELIGIA

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA Z RELIGII klasy IV – VIII Szkoły Podstawowej

Przedmiotowy system oceniania został opracowany na podstawie WSO i *Programu nauczania religii rzymskokatolickiej w przedszkolach i szkołach zatwierdzonego przez Komisję Wychowania Katolickiego Konferencji Episkopatu Polski w dniu 9 czerwca 2010 (nr programu AZ-2-01/10)*

i jest zgodny z Rozporządzeniem MEN z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz. U. Nr 83, poz. 562, z późn. zm.).

I. Postanowienia szczegółowe:

1. Ocenianie osiągnięć edukacyjnych uczniów z religii odbywa się w ramach oceniania wewnątrzszkolnego.

2. Cele oceniania wiadomości i umiejętności ucznia z religii:

- 1) Systematyczne informowanie ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych oraz o postępach w tym zakresie.
- 2) Udzielanie uczniowi pomocy w samodzielnym planowaniu jego rozwoju.
- 3) Motywowanie ucznia do dalszych postępów w nauce.
- 4) Dostarczenie rodzicom (prawnym opiekunom) i nauczycielom informacji o postępach, trudnościach w nauce oraz o specjalnych uzdolnieniach ucznia.
- 5) Umożliwienie nauczycielom religii doskonalenia organizacji i metod pracy dydaktyczno-wychowawczej.

3. W przypadku religii ocenianie wewnątrzszkolne obejmuje:

- 1) Formułowanie przez nauczycieli religii wymagań edukacyjnych niezbędnych do uzyskania poszczególnych ocen śródrocznych i rocznych z tych zajęć.
- 2) Ocenianie bieżące i ustalanie ocen śródrocznych, według skali i w formach przyjętych w szkole.
- 3) Przeprowadzanie egzaminów klasyfikacyjnych.
- 4) Ustalanie ocen rocznych.
- 5) Ustalanie warunków i trybu uzyskania oceny rocznej wyższej niż przewidywana.
- 6) Ustalanie warunków i sposobu przekazywania rodzicom (prawnym opiekunom) informacji o postępach i trudnościach ucznia w nauce, zgodnie ze szczegółowymi warunkami i sposobem oceniania wewnątrzszkolnego, określonymi w statucie szkoły.

4. Rezygnacja z uczestnictwa z w nauce religii:

- 1) Rezygnację z uczestniczenia w nauce religii składają rodzice (prawni opiekunowie) u dyrektora szkoły.
- 2) Rezygnacja z uczestniczenia w zajęciach z religii może nastąpić w każdym czasie i traktowana jest jako zmiana oświadczenia, o której mowa w § 1 ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 kwietnia 1992 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach (Dz. U. Nr 36 poz. 155 ze zm.).
- 3) W przypadku zwolnienia ucznia z zajęć z religii na podstawie zmiany oświadczenia, o której mowa w ust. 1, uczniowi nie ustala się odpowiednio ocen śródrocznych i rocznych, a w dokumentacji przebiegu nauczania nie dokonuje się żadnych wpisów.
- 4) W przypadku złożenia oświadczenia, o którym mowa w § 1 ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 kwietnia 1992 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach (Dz. U. Nr 36 poz. 155 ze zm.), w klasie programowo wyższej, uczeń jest objęty nauką religii.

5. Ocena roczna z nauki religii:

- 1) Pozytywną ocenę roczną z nauki religii może otrzymać ten uczeń, który w klasie programowo niższej został sklasyfikowany na pozytywną ocenę roczną.
- 2) Ocenę pozytywną z poprzedniego roku nauczania może uzyskać, o ile będzie uzupełniać braki w sposób uzgodniony z nauczycielem religii. W takim przypadku, przy ustalaniu ocen śródrocznych i rocznych, nauczyciel uwzględnia również te oceny bieżące, które uczeń uzyskał w wyniku uzupełniania braków. Gdy uzupełnienie braków nie jest możliwe, uczeń może być objęty nauką religii w kolejnym roku szkolnym, po przystąpieniu do egzaminu klasyfikacyjnego wyznaczonego przez dyrektora szkoły.
- 3) Ocena roczna z religii i nieklasyfikowanie ucznia z religii nie ma wpływu na promocję do klasy programowo wyższej ani na ukończenie szkoły.
- 4) Uczeń, który nie uzyskał oceny rocznej z religii lub uzyskał roczną ocenę niedostateczną powinien uzupełnić braki w następnym roku szkolnym, w formach i terminie ustalonych przez nauczyciela religii.
- 5) Oceną końcową z religii, wpisywaną na świadectwie ukończenia szkoły, jest ocena roczna uzyskana przez ucznia w klasie programowo najwyższej.

6. Egzamin klasyfikacyjny:

Egzamin klasyfikacyjny, o którym mowa w ust. 3, przeprowadzany jest na zasadach określonych w §12 i obejmuje te treści zawarte w programie nauczania, których uczeń nie zrealizował we wcześniejszym toku kształcenia.

II. Sposoby sprawdzania wiadomości i umiejętności uczniów.

Forma aktywności	Jak często?	Uwagi
------------------	-------------	-------

Pisemne prace kontrolne, kartkówki	czasami	
Odpowiedzi ustne objęte zakresem materiału trzech ostatnich lekcji	czasami	Pilność
Wypowiedzi w trakcie lekcji, podczas dyskusji i powtórzenia wiadomości	na bieżąco	Ilość i jakość prezentowanych wiadomości
Praca domowa	czasami	
Znajomość podstawowych prawd wiary	na każdej lekcji	
Prowadzenie zeszytu	na bieżąco	
Inne formy aktywności: praca w grupie, referaty, aktywność, udział w konkursach, zaangażowanie	w miarę potrzeby	Nieobowiązkowo, wpływa na podniesienie oceny

1.Przedmiotem oceniania są:

- 1) Pisemne prace kontrolne i kartkówki.
- 2) Odpowiedzi ustne objęte zakresem materiału z zakresu trzech ostatnich lekcji.
- 3) Wypowiedzi w trakcie lekcji, podczas dyskusji, powtórzenia itp.
- 4) Praca domowa: krótkoterminowa i długoterminowa.
- 5) Znajomość podstawowych prawd wiary.
- 6) Prowadzenie zeszytu ucznia.
- 7) Pilność, systematyczność, postawy, umiejętności.
- 8) Korzystanie z Pisma świętego, podręcznika i innych materiałów katechetycznych.
- 9) Postawy wskazujące na potrzebę wartościowania.
- 10) Inne formy aktywności ucznia:
 3. praca w grupie (udział w dyskusji, prezentowanie efektów pracy zespołu),
 4. aktywność na zajęciach lekcyjnych,
 5. referaty, prezentacje,
 6. udział w olimpiadach, konkursach.

2.Formy sprawdzania wiadomości i umiejętności uczniów:

- 1) W ciągu jednego semestru nauczyciel wystawia każdemu uczniowi co najmniej trzy oceny częściowe.
- 2) Oceny są jawne dla ucznia i jego rodziców (prawnych opiekunów). Na wniosek ucznia lub jego rodziców (prawnych opiekunów) nauczyciel religii uzasadnia ustaloną ocenę w sposób określony w statucie szkoły.
- 3) Pisemne prace kontrolne przeprowadzane są dwa razy w ciągu semestru. Obejmują więcej niż trzy jednostki lekcyjne. Zapowiedziane są co najmniej z tygodniowym wyprzedzeniem, a sprawdzane są przez nauczyciela do dwóch tygodni. Natomiast zakres materiału kartkówek powinien obejmować nie więcej niż trzy jednostki lekcyjne lub materiał podstawowy. Nauczyciel ma prawo do niepodawania terminu prac kontrolnych, jeżeli uczniowie dezorganizują proces oceny osiągnięć. Na wniosek ucznia lub jego rodziców (prawnych opiekunów) sprawdzone i ocenione pisemne prace kontrolne oraz inna dokumentacja dotycząca oceniania ucznia z religii są udostępniane do wglądu uczniowi lub jego rodzicom (prawnym opiekunom).

- 4) Odpowiedzi ustne objęte są zakresem materiału z zakresu trzech ostatnich lekcji. Uczeń ma prawo dwa razy w ciągu semestru zgłosić nieprzygotowanie do odpowiedzi (bez konsekwencji).
- 5) Praca domowa: krótkoterminowa i długoterminowa, kontrolowana jest na bieżąco a oceniania przynajmniej raz w ciągu semestru. Uczeń ma prawo raz w ciągu semestru zgłosić brak pracy krótkoterminowej (bez konsekwencji), jednak winien ją uzupełnić na następne zajęcia.
- 6) Kontrola znajomości podstawowych prawd wiary zdobywana jest podczas odpowiedzi ustnej lub pisemnej.
- 7) Zeszyt ucznia (ćwiczenia) sprawdzany jest według ustaleń nauczyciela. Przynajmniej jeden raz w semestrze przeprowadzana jest kompleksowa ocena zeszytu.
- 8) Promuje się systematyczne ocenianie w ciągu semestrów połączone z możliwością poprawiania. W wyjątkowych, uzasadnionych sytuacjach poprawianie może odbywać się bezpośrednio przed wystawianiem oceny semestralnej lub końcoworocznej. Przeprowadza się je według ustaleń osób zainteresowanych w terminie i z zakresu wskazanego przez nauczyciela religii z zastosowaniem formy pisemnej lub ustnej.
- 9) Przed rocznym (semestralnym) klasyfikacyjnym zebraniem plenarnym rady pedagogicznej nauczyciel religii jest zobowiązany poinformować ucznia i jego rodziców (prawnych opiekunów) o przewidywanej dla niego rocznej (semestralnej) ocenie klasyfikacyjnej z zajęć edukacyjnych w terminie i formie określonych w statucie szkoły.
- 10) Ocena śródroczna i roczna nie ma charakteru średniej arytmetycznej ocen cząstkowych; znaczący wpływ mają przede wszystkim oceny uzyskane (w semestrze lub w ciągu całego roku szkolnego) z prac kontrolnych, dłuższych wypowiedzi, referatów, o ile prezentacja ich przejmie formę wypowiedzi ustnej oraz innych form pracy o charakterze samodzielnym.
- 11) Uczeń, który przystąpi do olimpiady czy konkursu religijnego i pomyślnie ukończy co najmniej etap szkolny, będzie mógł uzyskać podniesienie oceny końcoworocznej o jeden stopień.
- 12) Laureaci konkursów przedmiotowych z religii o zasięgu wojewódzkim (diecezjalnym), międzywojewódzkim i ogólnopolskim otrzymują z danych zajęć edukacyjnych celującą roczną (semestralną) ocenę klasyfikacyjną. Uczeń, który tytuł laureata ww. konkursów bądź laureata lub finalisty olimpiady przedmiotowej uzyskał po ustaleniu albo uzyskaniu rocznej (semestralnej) oceny klasyfikacyjnej z zajęć edukacyjnych, otrzymuje celującą końcową ocenę klasyfikacyjną z religii.
- 13) Uczeń może nie być klasyfikowany z religii jeżeli brak jest podstaw do ustalenia śródrocznej lub rocznej (semestralnej) oceny klasyfikacyjnej z powodu nieobecności ucznia na zajęciach edukacyjnych przekraczającej połowę czasu przeznaczonego na zajęcia z religii w szkolnym planie nauczania. Uczeń nieklasyfikowany z powodu usprawiedliwionej nieobecności może zdawać egzamin klasyfikacyjny z religii.
- 14) Egzamin klasyfikacyjny z religii zdaje również uczeń:
- realizujący, na podstawie odrębnych przepisów, indywidualny tok nauki;
 - spełniający obowiązek szkolny lub obowiązek nauki poza szkołą.
- 15) Uczeń lub jego rodzice (prawni opiekunowie) mogą zgłosić zastrzeżenia do dyrektora szkoły, jeżeli uznają, że roczna (semestralna) ocena klasyfikacyjna z religii została ustalona niezgodnie z przepisami prawa dotyczącymi trybu ustalania tej oceny. Zastrzeżenia mogą być zgłoszone w terminie 7 dni od dnia zakończenia zajęć dydaktycznych.
- 16) Informacja o grożącej ocenie niedostatecznej z przedmiotu winna być przekazana uczniowi i jego rodzicom (prawnym opiekunom) na miesiąc przed klasyfikacją. Nauczyciel religii przedstawia możliwości poprawy oceny poprzez uzupełnienie niezbędnych wiadomości i umiejętności.

17) Uczeń, który w wyniku klasyfikacji rocznej (semestralnej) uzyskał ocenę niedostateczną z religii może zdawać egzamin poprawkowy.

18) W oddziałach integracyjnych śródroczną i roczną (semestralną) ocenę klasyfikacyjną z religii dla uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego ustala nauczyciel prowadzący zajęcia edukacyjne, po zasięgnięciu opinii nauczyciel współorganizującego kształcenie integracyjne.

19) W skali 6 stopniowej oceniane są sprawdziany według systemu procentowego:

100% - celujący

99%-91% - bardzo dobry

90%-75% - dobry

74%-51% - dostateczny

50%-34% - dopuszczający

poniżej 34% - niedostateczny

3.Sposoby informowania uczniów i rodziców o indywidualnych osiągnięciach.

1) Nauczyciele religii na początku każdego roku szkolnego informują uczniów oraz ich rodziców (prawnych opiekunów) o:

- wymaganiach edukacyjnych niezbędnych do uzyskania poszczególnych ocen śródrocznych i rocznych z religii, wynikających z realizowanego przez siebie programu nauczania;
- sposobach sprawdzania osiągnięć edukacyjnych uczniów;
- warunkach i trybie uzyskania z religii oceny rocznej wyższej niż przewidywana.

2) Oceny z religii są jawne dla ucznia i jego rodziców (prawnych opiekunów).

3) Na wniosek ucznia lub jego rodziców (prawnych opiekunów) nauczyciel religii uzasadnia ustaloną ocenę w sposób określony w statucie szkoły.

4) Na wniosek ucznia lub jego rodziców (prawnych opiekunów) sprawdzone i ocenione pisemne prace kontrolne oraz inna dokumentacja dotycząca oceniania ucznia są udostępniane do wglądu uczniowi lub jego rodzicom (prawnym opiekunom).

5) O uzyskiwanych ocenach uczniowie będą informowani na bieżąco.

6) Rodzice będą powiadamiani o osiągnięciach uczniów poprzez e-dziennik, podczas indywidualnych konsultacji z nauczycielem i w czasie spotkań z wychowawcą.

7) Test, sprawdziany oraz kartkówki uczniowie zabierają do domu w celu poprawy i pokazania rodzicom.

4. Tryby i warunki poprawy oceny cząstkowej.

1) Uczeń ma prawo do poprawy każdej oceny.

2) Ocenę można poprawić jednorazowo i w terminie tygodnia od jej uzyskania. Nauczyciel może wydłużyć termin poprawiania oceny w przypadku usprawiedliwionej nieobecności ucznia w szkole.

3) Uczeń może dokonać poprawy oceny na zajęciach lub w inny sposób określony przez nauczyciela.

4) Przystąpienie do poprawy i uzyskana ocena zostanie odnotowana w e-dzienniku.

5) Sposoby poprawy oceny niedostatecznej i śródrocznej i rocznej zawiera Statut szkoły.

5. Treści i osiągnięcia:

1) Znajomość podstawowych fragmentów Pisma Świętego i ich przesłania.

2) Umiejętność odczytania przesłania poznanych fragmentów biblijnych.

3) Umiejętność integrowania poznanych informacji z aktualnymi wyzwaniami.

4) Znajomość symboli wiary.

- 5) Znajomość religijnych korzeni wybranych elementów kultury polskiej.
- 6) Znajomość istoty okresów liturgicznych, ich odczytywanie w kontekście biblijnym i życia chrześcijańskiego.
- 7) Znajomość symboliki liturgicznej.
- 8) Znajomość istoty sakramentów.
- 9) Zastosowanie wskazań prawa Bożego w konkretnych sytuacjach życiowych.
- 10) Umiejętność kształtowania własnego sumienia, osobowości, charakteru w oparciu o prawo Boże.
- 10) Umiejętność rozwiązywania podstawowych problemów wiary.
- 11) Hierarchizacja podstawowych wartości moralnych.
- 12) Ocena poglądów i postaw .
- 13) Znajomość sposobów i rodzajów modlitwy oraz biblijnych wzorów modlitwy.
- 14) Umiejętność samodzielnego formułowania modlitw.
- 15) Postawa uznania błędu, przeproszenia, dziękczynienia, uwielbienia.
- 16) Umiejętność rozwiązywania trudnych sytuacji w duchu chrześcijańskim.
- 17) Umiejętność reagowania na niewłaściwe zachowania.
- 18) Odczytywanie własnych zadań we wspólnocie: rodzinnej, kościelnej, koleżeńskej, szkolnej.
- 19) Zaangażowanie w różne formy apostołstwa.
- 20) Postawa akceptacji i tolerancji.
- 21) Znajomość biblijnych przykładów odpowiedzi na Boże wezwanie.

6.Szczegółowe kryteria ocen:

Oceny bieżące i oceny śródroczne z religii ustala się według skali określonej w statucie szkoły.

Na ocenę NIEDOSTATECZNA uczeń:

- 1) Wykazuje rażący brak wiadomości programowych.
- 2) Cechuje się brakiem jedności logicznej między wiadomościami.
- 3) Prezentuje zupełny brak rozumienia uogólnień i nieumiejętność wyjaśniania zjawisk.
- 4) Wykazuje zupełny brak umiejętności stosowania wiedzy.
- 5) Podczas przekazywania informacji popełnia bardzo liczne błędy.
- 6) Cechuje się rażąco niepoprawnym stylem wypowiedzi.
- 7) Nie wykazuje się znajomością pacierza.
- 8) Nie posiada zeszytu ucznia lub dość często nie przynosi go na lekcję.
- 9) Lekceważy przedmiot.
- 10) Opuszcza lekcje religii.
- 11) Inne uwarunkowania indywidualne ucznia wskazujące na ocenę niedostateczną.

Wymagania konieczne:

Na ocenę DOPUSZCZAJĄCĄ uczeń:

- 1) konieczne pojęcia religijne.
- 2) Wykazuje się luźno zestawionym poziomem wiadomości programowych.
- 3) Prezentuje mało zadowalający poziom postaw i umiejętności.
- 4) Wykazuje brak rozumienia podstawowych uogólnień.
- 5) Cechuje się brakiem podstawowej umiejętności wyjaśniania zjawisk.
- 6) Nie potrafi stosować wiedzy, nawet przy pomocy nauczyciela.
- 7) Podczas przekazywania wiadomości popełnia liczne błędy, wykazuje niepoprawny styl wypowiedzi, posiada trudności w wysławianiu się.

- 8) Prowadzi zeszyt ucznia.
- 9) Ma problemy ze znajomością pacierza.
- 10) Wykazuje poprawny stosunek do religii.
- 11) Opanował elementarne wiadomości i umiejętności programowe przewidziane dla danego etapu edukacyjnego; są to wiadomości i umiejętności bardzo przystępne, proste i praktyczne, niezbędne w funkcjonowaniu szkolnym i pozaszkolnym.
- 12) Inne możliwości indywidualne ucznia wskazujące na ocenę dopuszczającą.

Wymagania podstawowe:

Na ocenę DOSTATECZNĄ uczeń:

- 1) Opanował łatwe, całkowicie niezbędne wiadomości, postawy i umiejętności.
- 2) Prezentuje podstawowe treści materiału programowego z religii.
- 3) Wykazuje się wiadomościami podstawowymi, połączonymi związkami logicznymi.
- 4) Dość poprawnie rozumie podstawowe uogólnienia oraz wyjaśnia ważniejsze zjawiska z pomocą nauczyciela.
- 5) Potrafi stosować wiadomości dla celów praktycznych i teoretycznych przy pomocy nauczyciela.
- 6) W przekazywaniu wiadomości z religii popełnia niewielkie i nieliczne błędy.
- 7) Odznacza się małą kondensacją wypowiedzi.
- 8) Wykazuje się podstawową znajomością pacierza.
- 9) W zeszycie ucznia sporadyczne braki notatek, prac domowych.
- 10) Prezentuje przeciętną pilność, systematyczność i zainteresowanie przedmiotem.
- 11) Wiadomości i umiejętności ucznia są na poziomie podstawowych wiadomości i umiejętności przewidzianych programem nauczania dla danego etapu; wiadomości i umiejętności należą do przystępnych, o średnim stopniu złożoności i wystarczają do pomyślnego dalszego uczenia się.
- 12) Inne możliwości indywidualne ucznia wskazujące na ocenę dostateczną.

Wymagania rozszerzające:

Na ocenę DOBRĄ uczeń:

- 1) Spełnia wymagania określone w zakresie oceny dostatecznej.
- 2) Opanował materiał programowy z religii.
- 3) Prezentuje wiadomości powiązane związkami logicznymi.
- 4) Poprawnie rozumie uogólnienia i związki między nimi oraz wyjaśnia zjawiska inspirowane przez nauczyciela.
- 5) Stosuje wiedzę w sytuacjach teoretycznych i praktycznych.
- 6) Wykazuje się dobrą znajomością pacierza.
- 7) W zeszycie ma wszystkie notatki i prace domowe.
- 8) Korzysta z pomocy dydaktycznych podczas zajęć lekcyjnych (podręcznik, zeszyt ucznia i inne).
- 9) Systematycznie uczestniczy w zajęciach religii.
- 10) Jest zainteresowany przedmiotem.
- 11) Wykazuje się dobrą umiejętnością zastosowania zdobytych wiadomości.
- 12) Postawa ucznia nie budzi wątpliwości.
- 13) Stara się być aktywnym podczas lekcji.
- 14) Wiadomości i umiejętności ucznia przewidziane programem nauczania nie są pełne dla danego etapu nauczania, ale wiele umiejętności ma charakter złożony i samodzielny.
- 15) Inne osiągnięcia indywidualne ucznia promujące ocenę dobrą.

Wymagania dopełniające:

Na ocenę BARDZO DOBRĄ uczeń:

- 1) Spełnia wymagania określone w zakresie oceny dobrej.
- 2) Opanował pełny zakres wiedzy, postaw i umiejętności określony poziomem nauczania religii.
- 3) Prezentuje poziom wiadomości powiązanych ze sobą w logiczny układ.
- 4) Umiejętnie wykorzystuje wiadomości w teorii i praktyce bez ingerencji nauczyciela.
- 5) Wykazuje się właściwym stylem wypowiedzi
- 6) Odznacza się pełną znajomością pacierza.
- 7) Wzorowo prowadzi zeszyt i odrabia prace domowe.
- 8) Aktywnie uczestniczy w religii.
- 9) Uczestniczy w konkursach wiedzy religijnej.
- 10) Jest pilny, systematyczny, zainteresowany przedmiotem.
- 11) Odpowiedzialnie włącza się w dynamikę i przeżycia roku liturgicznego.
- 12) Opanował pełny zakres wiadomości i umiejętności wyznaczonych przez nauczyciela programem nauczania; osiągnięcia ucznia należą do złożonych i wymagających samodzielności.
- 13) Inne możliwości indywidualne ucznia promujące ocenę bardzo dobrą.

Wymagania wykraczające:

Na ocenę CELUJĄCĄ uczeń:

- 1) Spełnia wymagania określone w zakresie oceny bardzo dobrej.
- 2) Prezentuje treści wiadomości powiązane ze sobą w systematyczny układ.
- 3) Samodzielnie posługuje się wiedzą dla celów teoretycznych i praktycznych.
- 4) Wykazuje się właściwym stylem wypowiedzi, swobodą w posługiwaniu się terminologią przedmiotową i inną.
- 5) Angażuje się w prace pozalekcyjne (np. gazetki religijne, montaż sceniczne, pomoce katechetyczne itp.).
- 6) Osiąga sukcesy w konkursach wiedzy religijnej.
- 7) Jego pilność, systematyczność, zainteresowanie, stosunek do przedmiotu nie budzi żadnych zastrzeżeń.
- 8) Wykazuje się umiejętnościami i wiadomościami wykraczającymi poza wymagania edukacyjne; jego praca jest oryginalna i twórcza oraz wskazuje na dużą samodzielność.
- 9) Inne osiągnięcia indywidualne ucznia promujące ocenę celującą.

DOSTOSOWANIE WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH DO INDYWIDUALNYCH POTRZEB PSYCHOFIZYCZNYCH I EDUKACYJNYCH UCZNIA

- 1) Nauczyciel religii jest obowiązany, na podstawie opinii publicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym publicznej poradni specjalistycznej, dostosować wymagania edukacyjne, do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia, u którego stwierdzono zaburzenia i odchylenia rozwojowe lub specyficzne trudności w uczeniu się, uniemożliwiające sprostanie tym wymaganiom.
- 2) W przypadku ucznia posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego albo indywidualnego nauczania, dostosowanie wymagań edukacyjnych o indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia może nastąpić na podstawie tego orzeczenia:

W przypadku dysortografii:

- Błędy ortograficzne nie mają wpływu na ocenę pracy pisemnej .
W przypadku dysgrafii:
- Nie ocenia się estetyki pisma w zeszytach przedmiotowym lub w zeszytach ćwiczeń oraz na testach i kartkówkach.
- Uczeń ma prawo przeczytać nauczycielowi treść pracy pisemnej, gdy ten ma trudności z jej odczytaniem.
W przypadku dysleksji:
- Zachęcanie uczniów do czytania krótkich tekstów.
- Wydłużanie czasu pracy.
- Ograniczenie ilości wykonywanych w czasie zajęć ćwiczeń.

Ocenę śródroczną i roczną z religii dla uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego ustala nauczyciel religii, po zasięgnięciu opinii nauczyciela współorganizującego kształcenie integracyjne, o którym mowa w odrębnych przepisach.

Wszystkie inne ustalenia znajdują się w Wewnątrzszkolnym Systemie Oceniania obowiązującym w szkole oraz w zasadach oceniania opracowanych przez Komisję Wychowania Katolickiego Konferencji Episkopatu Polski.

W opracowaniu Przedmiotowego systemu oceniania z religii korzystano m.in. z następującej literatury:

Konferencja Episkopatu Polski, *Dyrektorium katechetyczne Kościoła katolickiego w Polsce*, Kraków 2001.

Konferencja Episkopatu Polski, *Podstawa programowa katechezy Kościoła Katolickiego w Polsce*, Kraków 2001.

TECHNIKA

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA Z TECHNIKI KLASY IV - VI

1. Sposoby sprawdzania wiadomości i umiejętności uczniów:

- **Sprawdziany** są obowiązkowe, zapowiadane uczniom i wpisywane do e- dziennika z tygodniowym wyprzedzeniem. Uczniowie znają zakres materiału przewidzianego do sprawdzenia. W ciągu 2 tygodni sprawdziany są ocenione.

W skali 6 stopniowej według systemu procentowego:

100% - celujący

99%-91% - bardzo dobry

90%-76% - dobry

75%-50% - dostateczny

49%-30% - dopuszczający

poniżej 30% - niedostateczny

Jeśli uczeń z przyczyn losowych opuści pracę klasową, to musi napisać ją w ciągu dwóch tygodni od dnia powrotu do szkoły.

Waga oceny ze sprawdzianu wynosi 100%.

- **Kartkówki** – z ostatniej lekcji lub sprawdzające pracę domową, są niezapowiedziane i trwają 15 minut. Kartkówki z trzech ostatnich tematów, są zapowiadane i trwają 15-20 minut. Sprawdzane w ciągu 1 tygodnia.

Waga oceny z kartkówki wynosi 90%.

- **Aktywność na lekcji** – uczniowie na lekcji będą otrzymywać plusy i minusy.
 - a) Plus uczeń może uzyskać m.in. za samodzielne wykonanie krótkiej pracy na lekcji, krótką prawidłową odpowiedź ustną, aktywną pracę w grupie.
 - b) Minus uczeń może uzyskać za brak zaangażowania na lekcji, brak kluczowych wiadomości i umiejętności.
 - c) Sposób przeliczania plusów i minusów:
 - 6 plusów – ocena celująca
 - 5 plusów 1 minus - ocena bardzo dobra
 - 4 plusy 2 minus – ocena dobra
 - 3 plusy 3 minusy – ocena dostateczna
 - 2 plusy 4 minusy – ocena dopuszczająca
 - 1 plus 5 minusy – ocena dopuszczająca z minusem
 - 6 minusów – ocena niedostateczna.

Waga oceny za aktywność i pracę ucznia na lekcji wynosi 70%.

- **Odpowiedz ustna** – to udział w dyskusjach i przygotowanie ucznia do zajęć z kilku ostatnich jednostek lekcyjnych– oceniane plusem.
- **Praca w zespole** – ocenę otrzymuje cała grupa lub indywidualny uczeń. Ocenie podlegają umiejętności: planowania i organizacji pracy grupowej, efektywne współdziałanie i wywiązywanie się z powierzonego zadania. Waga oceny za pracę w grupach wynosi 40%.

- **Zadania praktyczne** – uczeń wykonuje je obowiązkowo. Ocenie podlegają umiejętności: planowania i organizacji pracy, samodzielność, dokładność, pomysłowość, estetyka i wywiązywanie się z powierzonego zadania. Waga oceny za pracę w grupach wynosi 100%.

- **Prowadzenie teczki przedmiotowej** – uczeń obowiązkowo prowadzi teczkę (portfolio). W każdym półroczu może otrzymać ocenę za jej prowadzenie - estetyka, zawartość, kompletność). Waga oceny za pracę w grupach wynosi 50%.

- **Prace dodatkowe** np. prezentacje multimedialne, projekty, albumy, doświadczenia przydzielane przez nauczyciela. Waga oceny za prace dodatkowe wynosi 100%.

- **Nieprzygotowanie do lekcji** - uczeń ma prawo w każdym półroczu do dwukrotnego zgłoszenia nieprzygotowania bez podania przyczyny. Przez nieprzygotowanie się do lekcji rozumiemy: brak potrzebnych materiałów i pomocy, teczki. Po wykorzystaniu tego limitu uczeń otrzymuje za każde nieprzygotowanie ocenę niedostateczną.

Waga oceny za nieprzygotowanie do lekcji wynosi 50%.

2. Sposoby informowania uczniów i rodziców o indywidualnych osiągnięciach:

- a) O uzyskiwanych ocenach uczniowie będą informowani na bieżąco.
- b) Rodzice będą powiadamiani o osiągnięciach uczniów w czasie spotkań z wychowawcą, podczas indywidualnych konsultacji z nauczycielem oraz przez e-dziennik.
- c) Oceny śródroczne / roczne nie są średnią arytmetyczną ocen bieżących.

3. Tryb i warunki poprawy oceny bieżącej:

- a) Uczeń ma prawo do poprawy oceny niedostatecznej i dopuszczającej.
- b) Ocenę można poprawić jednorazowo i w terminie tygodnia od jej uzyskania. Nauczyciel może wydłużyć termin poprawiania oceny w przypadku usprawiedliwionej nieobecności ucznia w szkole.
- c) Uczeń może dokonać poprawy oceny na zajęciach dodatkowych lub w inny sposób określony przez nauczyciela.
- d) Uzyskanie oceny zostanie odnotowane w e-dzienniku.
- e) Sposoby poprawy oceny niedostatecznej śródrocznej / rocznej zawiera Statut Szkoły.

4. Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania ocen klasyfikacyjnych w klasach IV – VI:

1. Kultura pracy. Uczeń:

- a. przestrzega regulaminu pracowni technicznej;
- b. przestrzega zasad bezpieczeństwa i higieny pracy na stanowisku;
- c. wyjaśnia znaczenie znaków bezpieczeństwa (piktogramów);
- d. dba o powierzone narzędzia i przybory;
- e. współpracuje i podejmuje różne role w pracy w zespole;
- f. posługuje się nazewnictwem technicznym;
- g. wykonuje prace z należytą starannością i dbałością;
- h. jest świadomym i odpowiedzialnym użytkownikiem wytworów techniki;
- i. śledzi postęp techniczny oraz dostrzega i poznaje zmiany zachodzące w technice wokół niego;
- j. ocenia swoje predyspozycje techniczne w kontekście wyboru przyszłego kierunku kształcenia.

2. Wychowanie komunikacyjne. Uczeń:

- a. bezpiecznie uczestniczy w ruchu drogowym, jako pieszy, pasażer i rowerzysta:
 - posiada prawidłowe nawyki jazdy rowerem;
 - korzysta w sposób świadomy z elementów podnoszących bezpieczeństwo w ruchu drogowym;
 - respektuje nakazy i zakazy obowiązujące rowerzystę w ruchu drogowym;
 - przyjmuje postawę szacunku wobec innych uczestników ruchu drogowego;
 - stosuje zasadę szczególnej ostrożności oraz ograniczonego zaufania;
 - formułuje wyczerpującą informację o wypadku;
- b. interpretuje znaki drogowe dotyczące pieszego i rowerzysty:
 - definiuje najważniejsze pojęcia (m.in. droga, jej elementy i rodzaje, pojazd i jego rodzaje itp.);
 - charakteryzuje podstawowe manewry w ruchu drogowym;
 - omawia zasady ruchu drogowego obowiązujące na skrzyżowaniach oraz przejazdach kolejowych;
- c. konserwuje i reguluje rower oraz przygotowuje go do jazdy z zachowaniem zasad bezpieczeństwa;

- rozpoznaje i klasyfikuje zespoły, części i niezbędne wyposażenie roweru;
 - kontroluje elementy roweru wpływające na bezpieczeństwo jazdy.
3. Inżynieria materiałowa. Uczeń:
- a. rozpoznaje materiały konstrukcyjne (papier, drewno i materiały drewnopochodne, metale, tworzywa sztuczne, materiały włókiennicze, materiały kompozytowe, materiały elektrotechniczne) oraz elementy elektroniczne (rezystory, diody, tranzystory, kondensatory, cewki itp.);
 - b. określa właściwości materiałów konstrukcyjnych i elementów elektronicznych;
 - c. charakteryzuje materiały konstrukcyjne i elementy elektroniczne;
 - d. stosuje odpowiednie metody konserwacji materiałów konstrukcyjnych;
 - e. dokonuje wyboru materiału w zależności od charakteru pracy;
 - f. dobiera zamienniki materiałowe, uwzględniając ich właściwości;
 - g. racjonalnie gospodaruje różnorodnymi materiałami;
 - h. rozróżnia i stosuje zasady segregowania i przetwarzania odpadów z różnych materiałów oraz elementów elektronicznych
4. Dokumentacja techniczna. Uczeń:
- a. rozróżnia rysunki techniczne (maszynowe, budowlane, elektryczne, krawieckie);
 - b. wykonuje proste rysunki w postaci szkiców;
 - c. przygotowuje dokumentację rysunkową (stosuje rzuty prostokątne i aksonometryczne);
 - d. czyta rysunki wykonawcze i złożeniowe;
 - e. analizuje rysunki zawarte w instrukcjach obsługi i katalogach;
 - f. odczytuje i interpretuje informacje zamieszczone w instrukcjach obsługi urządzeń, na tabliczce znamionowej, opakowaniach żywności, metkach odzieżowych, elementach elektronicznych itp.;
 - g. projektuje i konstruuje modele urządzeń technicznych, w tym elektryczno-elektronicznych.
5. Mechatronika. Uczeń:
- a. wyjaśnia na przykładach prostych urządzeń zasady współdziałania elementów mechanicznych, elektrycznych i elektronicznych;
 - b. odpowiedzialnie i bezpiecznie posługuje się sprzętem mechanicznym, elektrycznym i elektronicznym znajdującym się w domu, w tym urządzeniami oraz technologią służącą do inteligentnego zarządzania gospodarstwem domowym;
 - c. konstruuje, m.in. z gotowych elementów, zabawki, roboty, modele mechaniczno-elektroniczne, w tym programowalne.
6. Technologia wytwarzania. Uczeń:
- a. rozróżnia rodzaje obróbki różnych materiałów;
 - b. dostosowuje rodzaj obróbki do przewidzianego efektu końcowego;
 - c. dobiera i dostosowuje narzędzia wykorzystywane do określonej obróbki;
 - d. bezpiecznie posługuje się narzędziami, przyborami i urządzeniami;
 - e. opracowuje harmonogram działań przy różnych formach organizacyjnych pracy;
 - f. reguluje urządzenia techniczne;
 - g. dokonuje pomiarów za pomocą odpowiedniego sprzętu pomiarowego;
 - h. dokonuje montażu poszczególnych części w całość;
 - i. stosuje różne rodzaje połączeń (rozłączne i nierozłączne, pośrednie i bezpośrednie, spoczynkowe i ruchowe).

6. Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania ocen klasyfikacyjnych:

Przy ocenianiu osiągnięć uczniów należy zwrócić uwagę na:

- rozumienie zjawisk technicznych;
- umiejętność wnioskowania;

- czytanie ze zrozumieniem instrukcji urządzeń technicznych, katalogów;
- czytanie i rysowanie rysunków złożeniowych i wykonawczych;
- umiejętność organizacji miejsca pracy – podczas zajęć i po ich zakończeniu;
- właściwe wykorzystanie materiałów, narzędzi i urządzeń technicznych;
- przestrzeganie zasad BHP podczas posługiwania się narzędziami;
- dokładność i staranność wykonywania zadania.

Należy uwzględnić również stosunek ucznia do wykonywania działań praktycznych. Istotne są też: pomysłowość konstrukcyjna, właściwy dobór materiałów, estetyka wykonania oraz przestrzeganie zasad bezpieczeństwa. Ocena powinna przede wszystkim odzwierciedlać indywidualne podejście ucznia do lekcji, jego motywację i zaangażowanie w pracę.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

- a. pracuje systematycznie;
- b. wszystkie zadania wykonuje samodzielnie, a także starannie i poprawnie pod względem merytorycznym;
- c. opanował wymaganą wiedzę i umiejętności;
- d. wykazuje się dużym zaangażowaniem na lekcji;
- e. podczas wykonywania praktycznych zadań bezpiecznie posługuje się narzędziami, dba o właściwą organizację miejsca pracy.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:

- a. pracuje systematycznie;
- b. większość zadań wykonuje samodzielnie oraz poprawnie pod względem merytorycznym;
- c. ponadto wykonuje działania techniczne w odpowiednio zorganizowanym miejscu pracy i z zachowaniem podstawowych zasad bezpieczeństwa.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

- a. pracuje systematycznie;
- b. podczas pracy na lekcjach korzysta z niewielkiej pomocy nauczyciela lub koleżanek i kolegów;
- c. podczas wykonywania prac praktycznych właściwie dobiera narzędzia i utrzymuje porządek na swoim stanowisku.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:

- a. pracuje systematycznie, ale podczas realizowania działań technicznych w dużej mierze korzysta z pomocy innych osób;
- b. posiada wiedzę i umiejętności wynikające z treści podstawy programowej możliwe do opanowania przez ucznia przeciętnie zdolnego;
- c. na stanowisku pracy nie zachowuje porządku.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

- a. z trudem wykonuje działania zaplanowane do zrealizowania podczas lekcji, ale podejmuje w tym kierunku starania;
- b. ze sprawdzianów osiąga wyniki poniżej oceny dostatecznej;
- c. pracuje niesystematycznie, często jest nieprzygotowany do lekcji.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:

- a. nie zdobył wiadomości i umiejętności niezbędnych do dalszego kształcenia;
- b. w trakcie pracy na lekcji nie wykazuje zaangażowania;
- c. przeważnie jest nieprzygotowany do zajęć i lekceważy podstawowe obowiązki szkolne.

7. Dostosowanie wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia:

Nauczyciel:

- nie wymaga od ucznia, by czytał głośno przy klasie nowy tekst;
- daje uczniowi więcej czasu na czytanie tekstów, poleceń, instrukcji w trakcie;
- samodzielnej pracy lub sprawdzianów, pomaga w ich odczytaniu;
- w miarę możliwości przygotowuje sprawdziany i kartkówki w formie testów;
- nie obniża ocen za błędy ortograficzne i graficzne w pracach pisemnych;
- w sytuacji trudności w rozszyfrowaniu zapisu, prosi ucznia o odczytanie lub napisanie w sposób czytelny, np. pismem drukowanym, na komputerze.

KONTRAKT

NAUCZYCIEL – UCZEŃ – RODZIC

PROSZE O ZAPOZNANIE SIĘ Z INFORMACJĄ I POTWIERDZENIE PODPISEM

Sprawdzanie postępów ucznia na lekcji techniki odbywać się będzie poprzez: sprawdziany, kartkówki, aktywność na lekcji, wypowiedzi ustne, zadania dodatkowe, pracę w zespole, kontrolę teczek przedmiotowych.

1. Sprawdziany są obowiązkowe, zapowiadane uczniom i wpisywane do dziennika z tygodniowym wyprzedzeniem. Uczniowie znają zakres materiału przewidzianego do sprawdzenia.
2. Aktywność na lekcji – uczniowie na lekcji będą otrzymywać plusy – 6 plusów – bardzo dobry itd.
3. Wypowiedzi ustne – to udział w dyskusjach i przygotowanie ucznia do zajęć – oceniane plusem.
4. Można uzyskać ocenę z dodatkowych zadań (np. prezentacji multimedialnych, projektów, albumów, doświadczeń) przydzielanych przez nauczyciela.
5. Kartkówki – z ostatniej lekcji, są niezapowiedziane i trwają 15 minut. Kartkówki z trzech ostatnich tematów, są zapowiadane i trwają 15-20 minut.
6. Prowadzenie teczki przedmiotowej – uczeń obowiązkowo prowadzi teczkę (portfolio). W każdym półroczu otrzymuje ocenę za jej prowadzenie - estetyka, zawartość zeszytu).
7. Praca w zespole – ocenę otrzymuje cała grupa lub indywidualny uczeń.
8. Uczeń ma prawo w każdym półroczu do dwukrotnego zgłoszenia nieprzygotowania bez podania przyczyny. Przez nieprzygotowanie się do lekcji rozumiemy: brak potrzebnych materiałów i pomocy, teczki przedmiotowej. Po wykorzystaniu tego limitu uczeń otrzymuje za każde nieprzygotowanie ocenę niedostateczną.
9. Uczeń ma prawo do poprawy oceny niedostatecznej i dopuszczającej.
10. Ocenę można poprawić jednorazowo i w terminie tygodnia od jej uzyskania. Nauczyciel może wydłużyć termin poprawiania oceny w przypadku usprawiedliwionej nieobecności ucznia w szkole.
11. Ocenę śródroczną (roczną) wystawia się na podstawie ocen uzyskanych w ciągu danego półrocza, **jednakże nie jest ona średnią arytmetyczną ocen uzyskanych przez ucznia.**

Szczegółowy Przedmiotowy System Oceniania z techniki znajduje się u nauczyciela przedmiotu.

.....
podpis ucznia

.....
podpis rodzica

WIEDZA O SPOŁECZEŃSTWIE

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA Z WIEDZY O SPOŁECZEŃSTWIE

KLASY VIII

1. Sposoby sprawdzania wiadomości i umiejętności uczniów.

FORMY AKTYWNOŚCI	JAK CZĘSTO?	UWAGI
Odpowiedzi ustne	Wedle potrzeb	Ocena
Aktywność i praca na lekcji	Podczas każdej lekcji	Plusy na ocenę
Praca domowa	Podczas każdej lekcji	Potwierdzenie Ocena Plusy
Zeszyt przedmiotowy	Wedle potrzeb	Ocena
Sprawdziany/ testy	Po każdym dziale	Ocena obliczana procentowo: 100% - celujący 99%-91%- bardzo dobry 90%-76% - dobry 75%-50% - dostateczny 49%-30% - dopuszczający <30% - niedostateczny
Kartkówki	Czasami	Ocena
Przygotowanie do lekcji	Podczas każdej lekcji	2 Minusy Ocena Uwaga
Udział w konkursach	Wedle kalendarza	Ocena
Referaty/ prace dodatkowe/ prezentacje multimedialne	Raz lub dwa w semestrze	Ocena

Każda ocena oprócz wymagań programowych uwzględnia możliwości ucznia oraz wysiłek jaki uczeń wkłada w uzyskanie tej oceny.

2. Formy sprawdzania wiadomości i umiejętności uczniów:

Odpowiedzi ustne - odpowiedź ustna obejmuje zakres trzech ostatnich lekcji. Odmowa– odpowiedzi ustnej jest równoznaczna z otrzymaniem oceny niedostatecznej.

Aktywność i praca na lekcji - aby otrzymać ocenę bardzo dobrą trzeba uzyskać 5 plusów. Uczeń, który jest regularnie aktywny może zdobyć ocenę celującą z aktywności uzyskując 6 plusów.

Praca domowa - jest sprawdzana na każdej lekcji, ale oceniana wybiórczo, na ocenę lub–plusy w zależności od stopnia trudności. Brak pracy domowej skutkuje oceną niedostateczną, uczeń ma obowiązek uzupełnić zaległą pracę domową.

Zeszyt przedmiotowy - uczeń ma obowiązek prowadzić zeszyt systematycznie, rzetelnie i estetycznie. Nieobecność ucznia nie zwalnia go z uzupełnienia zapisu, jeśli uczeń potrzebuje więcej czasu do nadrobienia zaległości zgłasza się do nauczyciela. Brak zeszytu skutkuje oceną niedostateczną. Zeszyt oceniany będzie wedle potrzeb, ocenie podlegać będą wybrane tematy lub cały zeszyt.

Sprawdziany/ testy - sprawdziany i testy zapowiadane są z tygodniowym wyprzedzeniem–pisanie sprawdzianów/testów jest obowiązkowe, uczniowie znają zakres materiału przewidzianego do kontroli. W przypadku nieobecności ucznia na sprawdzianie, jest on zobowiązany do jego zaliczenia w terminie i formie uzgodnionej z nauczycielem, w czasie dwóch tygodni od momentu pojawienia się w szkole. W przypadku nie zaliczenia sprawdzianu, nauczyciel ma prawo wstawić ocenę niedostateczną.

Kartkówki - kartkówki są niezapowiedziane, obejmują zakres trzech ostatnich lekcji.

Przygotowanie do lekcji - uczeń ma prawo w trakcie półrocza być dwa razy–nieprzygotowany do zajęć. Otrzymuje wówczas minus. Po wykorzystaniu dwóch minusów otrzymuje ocenę niedostateczną. Aby skorzystać z minusa, uczeń ma obowiązek zgłosić swoje nieprzygotowanie przed rozpoczęciem lekcji. Uczeń nie ponosi żadnych konsekwencji, jeśli zgłosi nieprzygotowanie, które nastąpiło z ważnych przyczyn. Wydarzenie to musi być usprawiedliwione przez rodzica. Za nieprzygotowanie uważa się: brak zeszytu, brak zeszytu ćwiczeń, brak pracy domowej, niegotowość do odpowiedzi ustnej.

Udział w konkursach - Udział jest nieobowiązkowy. Uczeń otrzymuje ocenę bardzo dobrą–za udział, celującą za zajęcie miejsca.

Referaty/ prace dodatkowe/ prezentacje multimedialne- formy te są skierowane do osób–chętnych. Tematyka, forma pracy i terminy po uzgodnieniu z nauczycielem. Nie istnieje możliwość zgłoszenia się po dodatkową pracę na dwa tygodnie przed wystawieniem ocen.

3. Sposoby informowania uczniów i rodziców o indywidualnych osiągnięciach:

- a) Wszystkie oceny są jawne i wystawione według ustalonych kryteriów.
- b) Wszystkie pisemne uwagi nauczyciela oraz oceny powinny być przez rodzica/prawnego opiekuna podpisane.

- c) W przypadku trudności w nauce, częstszego nieprzygotowania do lekcji, lekceważącego stosunku do przedmiotu – rodzice informowani będą poprzez e-dziennik. W wyjątkowych sytuacjach podczas indywidualnych spotkań.
- d) Ocena klasyfikacyjna nie jest średnią arytmetyczną otrzymanych ocen.
- e) O przewidywanej ocenie lub rocznej uczeń informowany jest ustnie na miesiąc przed klasyfikacyjną radą pedagogiczną.
- f) O ocenie niedostatecznej rodzice/opiekunowie ucznia informowani są w formie pisemnej na miesiąc przed klasyfikacyjną radą pedagogiczną. Za pisemne poinformowanie rodziców/opiekunów odpowiada wychowawca.

4. Tryb i warunki poprawy oceny bieżącej:

- a) Odpowiedź ustna nie podlega poprawie
- b) Uczeń może poprawić ocenę niedostateczną za brak pracy domowej poprzez wykonanie owej pracy oraz wykonanie zadania dodatkowego o podobnym stopniu trudności zadanego przez nauczyciela.
- c) Uczeń może poprawić ocenę niedostateczną za brak zeszytu poprzez wykonanie obowiązkowej pracy domowej oraz wykonanie zadania dodatkowego o podobnym stopniu trudności zadanego przez nauczyciela.
- d) Uczeń może poprawić ocenę niedostateczną ze sprawdzianu /testu w terminie tygodnia od otrzymania oceny, pisząc ten sam test lub inny o tym samym stopniu trudności po wcześniejszym uzgodnieniu z nauczycielem terminu i miejsca poprawy. Jeśli uczeń nie przyjdzie na wyznaczoną poprawę (nie dotyczy choroby lub sytuacji losowej usprawiedliwionej przez rodzica), n-l nie wyznacza kolejnego terminu.

5. Szczegółowe kryteria ocen:

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

- wykazuje się wiedzą i umiejętnościami na stopień bardzo dobry, ponadto opanował wiadomości i umiejętności w stopniu wykraczającym poza podstawę programową będące efektem jego samodzielnej pracy,
- osiąga sukcesy w konkursach szkolnych i pozaszkolnych,
- bierze udział w przedsięwzięciach pozaszkolnych, w których wymagana jest wiedza zakresu przedmiotu,

- biegle posługuje się zdobytą wiedzą twórczo rozwiązując problemy teoretyczne i praktyczne,
- prezentuje swoją wiedzę posługując się odpowiednią terminologią,
- silnie angażuje się w pracę na lekcji i wykazuje szczególne zainteresowanie przedmiotem,
- wykonuje dodatkowe prace i zadania „dla chętnych”,
- biegle orientuje się w aktualnej sytuacji geopolitycznej,
- potrafi wyjaśnić przyczyny i przewidzieć następstwa zjawisk oraz interpretować informacje,
- wyraża własne opinie, popierając je właściwą logiczną argumentacją,
- potrafi samodzielnie korzystać z różnych źródeł informacji.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:

- opanował w pełnym zakresie wiadomości i umiejętności określone programem nauczania,
- sprawnie posługuje się zdobytymi wiadomościami,
- wzorowo prowadzi zeszyt przedmiotowy,
- wykonuje zadania dla chętnych, projekty multimedialne,
- potrafi stosować zdobytą wiedzę do samodzielnego rozwiązywania problemów,
- rozeznaje się w sytuacji politycznej gospodarczej i społecznej współczesnej Polski,
- wyraża opinię i wnioski na forum klasy,
- wykazuje się aktywnością na zajęciach, nie będąc zachęcany przez nauczyciela,
- swobodnie operuje faktami i dostrzega związki między nimi,
- samodzielnie wyjaśnia najważniejsze zagadnienia, rozwiązuje problemy i zadania postawione przez nauczyciela posługując się nabytymi umiejętnościami.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

- opanował w stopniu dobrym wiadomości i umiejętności z lekcji,
- potrafi stosować zdobytą wiedzę do samodzielnego rozwiązywania problemów typowych, w przypadku trudniejszych korzysta z pomocy nauczyciela,
- wykazuje się aktywnością na zajęciach, będąc zachęcany przez nauczyciela,
- umiejętnie wykorzystuje zdobyte informacje, ale nie zawsze potrafi uzasadnić swoją wypowiedź,
- rozumie genezę, przebieg i skutki zjawisk zachodzących we współczesnej Polsce i na świecie,
- udziela poprawnych odpowiedzi na typowe pytania,
- przychodzi na lekcje przygotowany.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:

- opanował podstawowe treści zawarte w podręczniku,
- samodzielnie rozwiązuje zadania o średnim stopniu trudności,
- wyjaśnia z pomocą nauczyciela najważniejsze terminy i zagadnienia,
- wykazuje aktywność w czasie lekcji.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

- opanował podstawowe wiadomości i umiejętności w ograniczonym zakresie,
- przy pomocy nauczyciela rozwiązuje zadania o niewielkim stopniu trudności.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:

- nie opanował niezbędnego minimum podstawowych wiadomości i umiejętności,
- nawet przy pomocy nauczyciela nie jest w stanie wykonać najłatwiejszych zadań,
- nie prowadzi zeszytu przedmiotowego.

6. Dostosowanie wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia:

Wobec uczniów, którzy posiadają opinię lub orzeczenie z PPP stosuje się indywidualne kryteria

oceny zgodnie z zaleceniami poradni.

7. Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania ocen klasyfikacyjnych w klasie VIII.

Temat	Wymagania na poszczególne oceny				
	Dopuszczająca Uczeń:	Dostateczna Uczeń:	Dobra Uczeń:	Bardzo dobra Uczeń:	Celująca Uczeń:
I. ŻYCIE SPOŁECZNE					
1. Człowiek w społeczeństwie	- wyjaśnia, czym jest społeczeństwo, - podaje przykłady potrzeb człowieka, - przytacza przykłady ról społecznych, - wymienia osoby, podmioty oraz instytucje, które mają wpływ na rozwój młodego człowieka i zaspokajanie jego potrzeb, - podaje przykłady norm społecznych, - przytacza przykłady pozytywnych i negatywnych wzorców zachowań funkcjonujących w swoim środowisku rówieśniczym.	- podaje przykłady potrzeb człowieka z podziałem na kategorie (bezpieczeństwa, przynależności, uznania, samorealizacji i duchowych), - wskazuje różnice między potrzebami naturalnymi a społecznymi, - wymienia podstawowe społeczne oczekiwania wynikające z pełnienia roli dziecka i ucznia, - wylicza przykłady oddziaływania rodziny, szkoły i rówieśników na postawy i zachowania jednostki, - przedstawia czynniki mające wpływ na samoocenę człowieka, - podaje przykłady norm społecznych obowiązujących w wybranych społecznościach, np. w rodzinie, szkole.	- uzasadnia, że człowiek jest istotą społeczną, - wyjaśnia, na czym polega proces socjalizacji, - określa, jaką rolę w procesie socjalizacji odgrywa rodzina, - wymienia kategorie norm społecznych, - określa, które spośród podanych zachowań są oceniane z zastosowaniem norm prawnych i uzasadnia swój wybór.	- wskazuje zależności pomiędzy procesem zaspokajania potrzeb a rozwojem człowieka, - tłumaczy, czym jest osobowość, i jakie ma związki z socjalizacją, - porównuje społeczne oczekiwania dotyczące pełnienia roli dziecka i rodzica oraz ucznia i nauczyciela, - podaje przykłady konfliktu ról społecznych, - wskazuje przyczyny i skutki nieprzestrzegania przez jednostkę norm społecznych, - aktywnie uczestniczy w dyskusji na temat teorii Abrahama Masłowa.	- omawia zależności między zaspokojeniem potrzeb i wywiązywaniem się z ról społecznych a samorealizacją i samooceną jednostki, - podaje konsekwencje braku zaspokojenia poszczególnych potrzeb człowieka, - przytacza przykłady konfliktu ról społecznych, wskazuje przyczyny, konsekwencje, sposoby rozwiązania problemu, - przedstawia problem przestrzegania norm społecznych w swoim środowisku (ocena zjawiska, przyczyny i konsekwencje).
2. Grupy społeczne	- podaje rodzaje grup społecznych, - wymienia grupy społeczne, do których należy, - przytacza przykłady korzyści wynikających z bycia w grupie, - wymienia typowe konflikty występujące w szkole i grupie rówieśniczej, - określa, jakie zachowania prowadzą do sporów, - wymienia podstawowe	- wyjaśnia, czym jest grupa społeczna, i wymienia jej cechy, - wylicza główne zasady współpracy w grupie, - podaje przykłady postaw jednostek wobec konfliktu, - wskazuje dobre i złe strony poszczególnych postaw wobec konfliktu, - proponuje sposoby rozwiązywania konfliktów w grupie rówieśniczej, szkole	- omawia podział grup społecznych, - omawia różne sposoby rozwiązywania konfliktów: rozmowę, negocjacje, mediacje i arbitraż, wskazuje ich dobre i złe strony, - wymienia warunki prowadzenia skutecznych negocjacji.	- wskazuje wady i zalety różnych metod podejmowania decyzji w grupie, - określa, które metody są najważniejsze dla zespołowego wykonania określonych zadań, - podaje przykłady sytuacji konfliktowych z codziennego życia, proponuje metody rozwiązania sporu w każdej z nich i uzasadnia swój wybór, - przytacza przykłady	- charakteryzuje strategie przyjmowane w czasie konfliktu, - porównuje konsekwencje przyjęcia określonych postaw wobec sytuacji konfliktowej dla jednostki i społeczeństwa, - przygotowuje poradnik unikania konfliktów i ich skutecznego rozwiązywania, - przyjmuje rolę lidera w prowadzeniu projektu

	sposoby rozwiązywania konfliktów w grupie rówieśniczej i w szkole, - podaje przykłady autorytetów.	i społeczeństwie, - porównuje grupę nieformalną, koleżeńską z grupą zadaniową, - wskazuje różnicę między idolem a autorytetem, - uczestniczy w przygotowaniu projektu dotyczącego uczuć, jakie towarzyszą ludziom podczas konfliktu.		autorytetów, określa, co odróżnia te osoby od idoli, i uzasadnia swoje zdanie, - redaguje w punktach przebieg negocjacji w przypadku zaczerpniętym ze swojego codziennego życia.	dotyczącego uczuć, jakie towarzyszą ludziom podczas konfliktu.
3. Komunikacja i autoprezentacja	- wyjaśnia, czym jest komunikacja międzyludzka, - nazywa uczestników komunikacji (nadawca, odbiorca), - wymienia podstawowe rodzaje komunikacji, - tłumaczy, czym są dyskusja i debata, - podaje przykłady sytuacji, w których młody człowiek powinien zachować się asertywnie, - gromadzi argumenty o szkodliwości używek.	- podaje przykłady komunikatów werbalnych i niewerbalnych, - przedstawia reguły udanej komunikacji, - wskazuje przykłady łamania zasad komunikacji, - wylicza podstawowe zasady publicznych wystąpień, - tłumaczy, czym jest trema, - podaje przykładowe elementy składające się na kształtowanie wizerunku, - przytacza przykłady zachowań asertywnych, - określa różnice między asertywnością a agresją.	- wyjaśnia, czym różni się przekaz werbalny od niewerbalnego, - tłumaczy, jaką rolę pełni komunikacja niewerbalna, - tłumaczy, co oznaczają zaprezentowane na zdjęciach gesty, - podaje reguły obowiązujące uczestników dyskusji i debaty, - omawia elementy składające się na kształtowanie wizerunku, - przedstawia warunki asertywności, - buduje asertywną wypowiedź na temat szkodliwości używek.	- omawia sposoby przygotowania publicznego wystąpienia i zainteresowania odbiorców, - proponuje, jak radzić sobie z tremą, - uzasadnia potrzebę umiejętności publicznego występowania, - wyjaśnia społeczne znaczenie umiejętności autoprezentacji, - tłumaczy, dlaczego podane przykłady zachowańakłóją skuteczną komunikację.	- tłumaczy, czym jest asertywność i jakie ma znaczenie dla funkcjonowania jednostki w społeczeństwie, - dokonuje samooceny pod kątem asertywności, - stosuje w praktyce zasady skutecznej komunikacji, np. w wystąpieniu na forum klasy.
4. Życie rodzinne	- tłumaczy, czym jest rodzina, - wylicza podstawowe wartości kształtujące życie rodzinne, - opowiada o roli rodziców, dzieci i osób starszych w rodzinie, - przedstawia wartości ważne dla jego rodziny.	- wymienia cechy rodziny jako grupy społecznej, - podaje funkcje rodziny i przykłady ich realizacji, - wskazuje czynniki sprzyjające zacieśnianiu więzi rodzinnych, - wylicza główne prawa i obowiązki dzieci w rodzinie, - podaje podstawowe problemy zagrażające prawidłowemu funkcjonowaniu współczesnych rodzin, - uczestniczy w przygotowaniu projektu dotyczącego tego, jak w przeszłości obchodzono	- przedstawia argumenty na poparcie twierdzenia, że rodzina jest podstawową grupą społeczną, - omawia najważniejsze funkcje rodziny, - wylicza typy rodziny, - tłumaczy, czym jest władza rodzicielska, - omawia prawa i obowiązki dzieci w rodzinie, - podaje nazwy instytucji wspierających rodziny.	- porównuje cechy różnych typów rodzin, - wskazuje przykłady realizacji poszczególnych funkcji rodziny, - rozpoznaje przypadki nieprawidłowego realizowania przez rodzinę swoich funkcji, - wyjaśnia znaczenie szczęścia rodzinnego i jego wpływ na człowieka, - wskazuje zależności między systemem wartości a zasadami funkcjonowania rodziny.	- omawia funkcjonowanie współczesnej rodziny, - przeprowadza ankietę dotyczącą wartości ważnych w jego rodzinie i prezentuje jej wyniki, - wyjaśnia, jak na poszczególnych etapach życia jednostki, zmienia się rola rodziny w procesie socjalizacji, - charakteryzuje przyczyny problemów współczesnych rodzin i omawia ich skutki dla ich członków oraz dla społeczeństwa,

		święta narodowe i religijne.			- przyjmuje rolę lidera w prowadzeniu projektu dotyczącego tego, jak w przeszłości obchodzono święta narodowe i religijne.
5. Edukacja i praca	- wylicza podstawowe funkcje szkoły, - przedstawia podstawowe warianty kontynuowania edukacji po ukończeniu szkoły podstawowej, - podaje podstawowe prawa i obowiązki ucznia, - określa, kto tworzy samorząd uczniowski, - wymienia główne etapy skutecznego przygotowania się do pracy zawodowej, - znajduje potrzebne informacje w statucie swojej szkoły, - rozpoznaje przypadki naruszania praw ucznia, - wskazuje osoby, u których może szukać pomocy w przypadku naruszania praw ucznia.	- wymienia działania, za pomocą których szkoła realizuje poszczególne funkcje, - wylicza typy szkół tworzących strukturę szkolnictwa w Polsce, - przytacza przykłady działań samorządu uczniowskiego, - podaje formy organizacji życia społeczności szkolnej, - wyjaśnia, czym jest edukacja ustawiczna, - tłumaczy, czym jest własna przedsiębiorczość, - wylicza przykładowe cechy pożądane u przyszłych pracowników, - wyjaśnia, jak należy reagować w sytuacji naruszenia praw ucznia lub pracownika szkoły.	- charakteryzuje polski system szkolnictwa, - określa, jaki wpływ na rozwój i przyszłość młodego człowieka wywiera szkoła, - omawia prawa i obowiązki ucznia, - charakteryzuje poszczególne instytucje życia szkolnego (organizacja, zadania, formy działania), - wskazuje kompetencje właściwe dla wybranych kategorii społeczno-zawodowych, - planuje swoją dalszą edukację pod kątem przyszłej aktywności zawodowej, - na podstawie <i>Konstytucji RP</i> wyjaśnia, jak należy reagować w przypadkach naruszania praw uczniów lub pracowników szkoły.	- wyjaśnia sposób wybierania i funkcjonowania samorządu uczniowskiego, - wypowiada się na temat najczęściej i najrzadziej wykorzystywanych praw ucznia zapisanych w statucie jego szkoły, - proponuje różne warianty kontynuowania edukacji po ukończeniu szkoły podstawowej z uwzględnieniem potrzebnych kwalifikacji, - przedstawia wady i zalety wyboru poszczególnych wariantów dalszej edukacji.	- wymienia korzyści płynące z edukacji ustawicznej, - przedstawia strategię planowania swojej przyszłości zawodowej, - tłumaczy reguły funkcjonowania rynku pracy, - omawia wymogi współczesnego rynku pracy i ich wpływ na kompetencje pracowników.
6. Ekonomia na co dzień	- wyjaśnia, czym jest gospodarstwo domowe, - tłumaczy pojęcie budżetu, - odróżnia dochody rodziny od wydatków, - wymienia podstawowe zasady konstruowania budżetu domowego, - wyjaśnia, kim jest konsument, - wylicza podstawowe prawa przysługujące konsumentowi, - wypełnia typowy formularz reklamacyjny, - oblicza podstawowe dochody i wydatki gospodarstwa domowego.	- opisuje strukturę typowego budżetu domowego, - podaje przykłady łamania praw konsumenta, - ocenia, czy przykładowy budżet domowy został prawidłowo skonstruowany.	- tłumaczy podstawowe zasady ekonomii kierujące budżetem gospodarstwa domowego, - proponuje, jak uzyskać nadwyżkę budżetową oraz jak uniknąć „dziury” w budżecie, - wylicza przyczyny powstawania deficytu w budżecie domowym, - przedstawia zasady świadomych, bezpiecznych zakupów, - wskazuje, w jakich przypadkach konsument ma prawo do zwrotu towaru,	- omawia poszczególne typy dochodów i wydatków składających się na strukturę budżetu domowego, - pisze reklamację.	- wyjaśnia, jak bycie świadomym konsumentem wpływa na funkcjonowanie gospodarstwa domowego.

			- wymienia instytucje chroniące prawa konsumenta.		
II. Prawo i prawa człowieka					
1. Prawa człowieka	- tłumaczy, czym są prawa człowieka, - wyjaśnia, czym jest <i>Powszechna deklaracja praw człowieka</i>, - przedstawia podstawowe prawa zawarte w <i>Konwencji o prawach dziecka</i>, - podaje przykłady łamania praw dziecka, - wyjaśnia, czym jest UNICEF, - rozwija skrót UNICEF.	- określa funkcje praw człowieka, - wymienia cechy praw człowieka, - wyjaśnia, na czym polega szczególne znaczenie <i>Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka</i>, - tłumaczy sformułowania preambuły <i>Powszechnej deklaracji praw człowieka</i>, - uczestniczy w dyskusji na temat możliwości ograniczania praw człowieka w różnych sytuacjach.	- podaje okoliczności uchwalenia i postanowienia <i>Powszechnej deklaracji praw człowieka</i>, - wyjaśnia znaczenie poszczególnych cech praw człowieka, - omawia genezę i treść <i>Konwencji o prawach dziecka</i>, - prezentuje okoliczności powstania i działalność UNICEF, - aktywnie uczestniczy w dyskusji na temat możliwości ograniczania praw człowieka w różnych sytuacjach.	- proponuje hierarchię funkcji praw człowieka i uzasadnia swoje zdanie, - uzasadnia potrzebę istnienia międzynarodowego systemu ochrony praw człowieka, - przedstawia historię praw człowieka, - na podstawie preambuły <i>Powszechnej deklaracji praw człowieka</i> wykazuje konieczność ochrony praw człowieka, - aktywnie uczestniczy w dyskusji na temat możliwości ograniczania praw człowieka w różnych sytuacjach i przytacza trafne argumenty.	- na wybranych przykładach wykazuje, że godność człowieka jest podstawą różnych systemów moralnych, - proponuje sposoby włączenia się młodych ludzi w działania prowadzone przez UNICEF.
2. Katalog praw człowieka	- podaje przykładowe prawa i wolności, - wylicza kategorie praw człowieka.	- wymienia główne wolności i prawa człowieka i obywatela zagwarantowane w <i>Konstytucji RP</i>, - wskazuje przykłady praw pierwszej, drugiej i trzeciej generacji, - odszukuje w <i>Konstytucji RP</i> fragmenty dotyczące wolności i praw politycznych, - bierze udział w dyskusji na temat prawa do wypoczynku.	- wyjaśnia różnicę między prawami a wolnościami, - wskazuje ograniczenia praw i wolności, - omawia poszczególne kategorie praw człowieka, - aktywnie uczestniczy w dyskusji na temat prawa do wypoczynku.	- charakteryzuje kategorie wolności oraz praw człowieka i obywatela zagwarantowane w <i>Konstytucji RP</i>, - określa źródła generacji praw człowieka, - tłumaczy, na czym polega różnica między prawami pierwszej, drugiej i trzeciej generacji.	- uzasadnia, że wolności i prawa polityczne są konieczne dla funkcjonowania demokracji, - prezentuje życiorys i działalność Malali Yousafzai.
3. Ochrona praw człowieka	- podaje przykłady łamania praw człowieka, - wylicza przykłady spraw, z którymi można zwrócić się do Rzecznika Praw Obywatelskich, - przytacza przykłady spraw, które należy zgłosić do Rzecznika Praw Dziecka.	- wymienia nazwy przykładowych organizacji pozarządowych zajmujących się ochroną praw człowieka, - wyszukuje wiadomości o interwencjach Rzecznika Praw Obywatelskich, - analizuje informacje	- wyjaśnia przyczyny łamania praw człowieka, - wskazuje zagrożenia wynikające z łamania praw człowieka, - przedstawia sposób wyboru, metody działania oraz uprawnienia Rzecznika Praw	- omawia kategorie spraw kierowanych do Rzecznika Praw Dziecka, - charakteryzuje działalność wybranych organizacji pozarządowych działających na rzecz ochrony praw człowieka, - wyjaśnia, jaką rolę	- przygotowuje prezentację na temat działalności wybranej organizacji pozarządowej zajmującej się ochroną praw człowieka, - przyjmuje rolę lidera w prowadzeniu projektu dotyczącego ochrony praw

		umieszczone na stronie internetowej Rzecznika Praw Dziecka, - uczestniczy w przygotowaniu projektu dotyczącego ochrony praw człowieka.	Obywatelskich, - prezentuje sposób powoływania, metody działania oraz kompetencje Rzecznika Praw Dziecka.	w państwie demokratycznym odgrywa system ochrony praw człowieka.	człowieka.
4. Bezpieczeństwo nieletnich	- wyjaśnia, czym jest przemoc i kogo dotyczy, - podaje przykłady przemocy, - wskazuje przykładowe osoby i instytucje, do których można się zwrócić w sytuacji doświadczania przemocy, - wymienia główne zalety i wady korzystania z internetu, - odczytuje dane z wykresu dotyczącego zwyczajów związanych z korzystaniem z internetu.	- tłumaczy, czym są społeczności internetowe, - opowiada o zagrożeniach obecnych w środowisku sieciowym (cyberprzemoc), - wylicza skutki przemocy, - podaje zasady bezpiecznego korzystania z sieci, - analizuje własne zwyczaje związane z wykorzystywaniem internetu, - uczestniczy w przygotowaniu plakatu przestrzegającego przed zagrożeniami w sieci.	- tłumaczy, czym są przemoc fizyczna, psychiczna, dręczenie, - proponuje, jak na przemoc powinni reagować jej świadkowie, - opowiada o różnych sposobach szukania pomocy w sytuacji doświadczania przemocy, - podaje przykłady społeczności internetowych, analizuje własną przynależność do nich, - przedstawia korzyści, jakie zyskują użytkownicy internetu, - aktywnie uczestniczy w przygotowaniu plakatu przestrzegającego przed zagrożeniami w sieci.	- omawia konsekwencje przemocy dla osób, które jej doświadczyły, - charakteryzuje zjawiska uzależnienia od internetu, cyberprzemocy, oszustw i wyłudzeń w sieci oraz podaje metody przeciwdziałania tym zjawiskom, - projektuje ciekawą formę plakatu przestrzegającego przed zagrożeniami w sieci.	- analizuje wyniki ogólnopolskiego badania uczniów dotyczącego wykorzystywania internetu i porównuje je z własnymi doświadczeniami, - przygotowuje poradnik bezpiecznego korzystania z internetu.
5. Nieletni wobec prawa	- tłumaczy, kim są niepełnoletni i nieletni, - przytacza przykłady spraw, którymi zajmuje się policja, - wylicza podstawowe uprawnienia policji, - podaje główne prawa przysługujące obywatelom w kontaktach z policją, - odczytuje dane z wykresów dotyczących przestępczości nieletnich.	- wymienia główne zasady odpowiedzialności prawnej nieletnich, - wyjaśnia, dlaczego prawo inaczej traktuje niepełnoletnich i dorosłych, - przytacza przykłady spraw, którymi zajmuje się straż miejska (gminna), - podaje podstawowe uprawnienia straży miejskiej (gminnej), - wskazuje uprawnienia przysługujące służbom porządkowym, - wyszukuje informacje o <i>Niebieskich kartach</i> i sporządza notatkę na temat praw ofiar przemocy domowej,	- wskazuje, w jakich przypadkach odpowiedzialność ponosi sprawca, a w jakich jego rodzice lub opiekunowie, - omawia uprawnienia i zadania policji, - przedstawia prawa przysługujące obywatelom (zwłaszcza niepełnoletnim) w kontaktach z policją, - charakteryzuje kompetencje i działania straży miejskiej (gminnej), - wskazuje instytucje, do których należy się zwrócić w przypadku wystąpienia przemocy domowej.	- wyjaśnia, jakie są cele postępowania sądowego wobec niepełnoletnich, - określa czynniki brane pod uwagę przez organy państwowe przy rozstrzyganiu spraw dotyczących nieletnich, - uzasadnia konieczność znajomości praw przysługujących obywatelom w kontaktach ze służbami mundurowymi i porządkowymi, - uzasadnia konieczność reagowania w przypadkach doświadczania przemocy domowej lub bycia jej świadkiem.	- wymienia inne niż policja i straż miejska (gminna) służby porządkowe i określa ich uprawnienia, - przyjmuje rolę lidera w prowadzeniu projektu dotyczącego bezpiecznego korzystania z sieci oraz unikania zagrożeń związanych z przestępczością.

		- uczestniczy w przygotowaniu projektu dotyczącego bezpiecznego korzystania z sieci oraz unikania zagrożeń związanych z przestępczością.			
III. Społeczność lokalna i regionalna					
1. Czym jest samorząd?	- wyjaśnia, czym jest samorząd, - wymienia rodzaje samorządów działających w Polsce, - podaje przykłady zadań samorządów, - wymienia jednostki podziału terytorialnego w Polsce, - podaje nazwy gminy, powiatu i województwa, w których mieszka, oraz nazwy województw sąsiednich, - odczytuje dane z wykresu.	- opisuje funkcjonowanie samorządu terytorialnego, - wylicza organy samorządu terytorialnego, - wskazuje podobieństwa i różnice między państwem a samorządem terytorialnym, - bierze udział w przygotowaniu prezentacji na temat województwa, w którym mieszka (znajduje informacje na odpowiednich stronach internetowych).	- wymienia zadania samorządów terytorialnych, zawodowych, uczniowskich i porównuje te jednostki, - tłumaczy, czym się różni gmina wiejska od gminy miejsko-wiejskiej i miejskiej, - określa, jaki charakter ma gmina, w której mieszka, - aktywnie uczestniczy w przygotowaniu prezentacji na temat województwa, w którym mieszka.	- wyjaśnia, jaką rolę w państwie demokratycznym odgrywa samorząd terytorialny, - omawia zasady niezależności samorządów i decentralizacji władzy publicznej, - odczytuje i analizuje dane z wykresu oraz uzasadnia wyciągnięte przez siebie wnioski.	- podaje, w jakich przypadkach zostaje wprowadzony zarząd komisaryczny, - ocenia, czy system władz samorządowych sprzyja zaangażowaniu mieszkańców w życie społeczności lokalnej, i przytacza argumenty na poparcie swojego stanowiska, - przygotowuje w ciekawej i wyczerpującej formie prezentację na temat województwa, w którym mieszka.
2. Samorząd gminny	- wymienia organy władzy w gminie, - wskazuje, jakich organów dotyczą wybory samorządowe, - wylicza podstawowe zadania gminy, - wyjaśnia, czym jest budżet obywatelski, - przygotowuje notatkę na temat władz gminy, w której mieszka (praca urzędu gminy, osoby pełniące najważniejsze funkcje w gminie).	- odróżnia organy uchwałodawcze od organów wykonawczych gminy, - określa sposób wyłaniania władz gminy oraz ich odwołania, - podaje główne źródła finansowania gminy oraz jej wydatki, - bierze udział w dyskusji o zadaniach gminy, - przytacza przykłady wpływu mieszkańców na życie gminy, - bierze udział w przygotowaniu prezentacji na temat gminy lub miasta, w których mieszka (zasłużone postacie i wydarzenia z dziejów gminy), - odszukuje na stronach urzędu swojej gminy informacje o działalności młodzieżowej	- omawia zadania poszczególnych organów władzy w gminie, - podaje przykłady zadań własnych i zleconych gminy, - aktywnie uczestniczy w dyskusji o zadaniach gminy, wskazuje, które spośród zadań gminy są najpilniejsze i uzasadnia swoje zdanie, - przedstawia, jak jest uchwalany budżet obywatelski, - wskazuje korzyści wynikające z funkcjonowania budżetu obywatelskiego.	- wyjaśnia zasady referendum lokalnego i wskazuje sprawy, których może ono dotyczyć, - tłumaczy, czemu służą raporty o stanie gminy, - opisuje strukturę budżetu gminy, - określa znaczenie środków unijnych dla realizacji zadań przez gminę, - wyjaśnia, jak działają młodzieżowe rady gminy, - aktywnie uczestniczy w dyskusji o bieżących problemach społeczności lokalnej i przytacza trafne argumenty, - uzasadnia konieczność angażowania się mieszkańców w życie gminy i rozwiązywanie jej problemów.	- przygotowuje w ciekawej i wyczerpującej formie prezentację na temat gminy lub miasta, w których mieszka (zasłużone postacie i wydarzenia z dziejów gminy), - redaguje petycję do władz w sprawie budżetu obywatelskiego, - gromadzi wiadomości na temat funkcjonowania budżetów obywatelskich w różnych miastach Polski i wyciąga wnioski z analizy zebranego materiału, - przyjmuje rolę lidera w prowadzeniu projektu dotyczącego strategii rozwiązywania określonego problemu społeczności lokalnej.

		radę gminy, inwestycjach ze środków unijnych, budżecie obywatelskim, - bierze udział w dyskusji o bieżących problemach społeczności lokalnej, - uczestniczy w przygotowaniu projektu dotyczącego strategii rozwiązania określonego problemu społeczności lokalnej.			
3. Powiat i województwo	- wymienia zadania powiatu, - wylicza organy powiatu, - podaje organy województwa, - określa zadania samorządu wojewódzkiego, - wskazuje, gdzie znajdują się siedziby władz powiatu i województwa, w których mieszka.	- wyjaśnia sposób wyboru i odwołania organów powiatu, - tłumaczy, jak są wyłaniane i odwoływane organy wojewódzkie, - uczestniczy w przygotowaniu prezentacji dotyczącej działań podjętych przez władze swojego powiatu i województwa (znajduje informacje na odpowiednich stronach internetowych), - uczestniczy w dyskusji na temat znaczenia współpracy między władzami samorządowymi a państwowymi dla funkcjonowania województwa, - przygotowuje notatkę dotyczącą struktury politycznej sejmiku swojego województwa, - uczestniczy w przygotowaniu projektu lub prezentacji na temat swojego regionu (postacie i wydarzenia z dziejów, tradycje, zwyczaje), - uczestniczy w przygotowaniu projektu dotyczącego koncepcji akcji promującej region za granicą.	- rozróżnia zadania rady powiatu i zarządu powiatu, - odróżnia organy uchwałodawcze od organów wykonawczych powiatu i województwa, - bierze aktywny udział w dyskusji na temat znaczenia współpracy między władzami samorządowymi a państwowymi dla funkcjonowania województwa i przytacza trafne argumenty.	- porównuje strukturę władz samorządu powiatowego i wojewódzkiego, - określa, które z organów samorządu powiatowego i wojewódzkiego mogą zostać odwołane przez mieszkańców, - wskazuje zadania wykonywane przez samorząd gminny, powiatowy i wojewódzki.	- przygotowuje w ciekawej i wyczerpującej formie prezentację dotyczącą działań podjętych przez władze swojego powiatu i województwa, - analizuje wpływ struktury politycznej sejmiku województwa na pracę organów samorządu, - przyjmuje rolę lidera w prowadzeniu projektu lub przygotowaniu prezentacji na temat swojego regionu (postacie i wydarzenia z dziejów, tradycje, zwyczaje), - przyjmuje rolę lidera w prowadzeniu projektu dotyczącego koncepcji akcji promującej region za granicą.
4. Obywatele a organy samorządu	- tłumaczy, jak przygotować się do wizyty w urzędzie,	- wylicza przykładowe sprawy, które można załatwić za	- przedstawia procedurę załatwiania spraw przez stronę	- analizuje zawartość Biuletynu Informacji Publicznej urzędu	- proponuje inicjatywy, które warto by zrealizować w okolicy,

	- wymienia rodzaje spraw, którymi zajmują się poszczególne urzędy, - odszukuje stronę internetową własnego urzędu gminy, starostwa powiatowego, urzędu marszałkowskiego, - określa, do czego służy profil zaufany, - tłumaczy, czym jest korupcja, - przytacza przykłady aktywności obywatelskiej.	pośrednictwem strony Gov.pl, - wyjaśnia, czym jest Biuletyn Informacji Publicznej, - podaje prawa obywatela w kontaktach z urzędami, - odnajduje informacje o projektach zrealizowanych w gminie w ramach budżetu obywatelskiego, - wypełnia wniosek o wydanie dowodu osobistego i paszportu, - przygotowuje notatkę na temat struktury urzędu swojej gminy lub swojego miasta, - bierze udział w dyskusji na temat zasad etycznych w życiu publicznym.	Gov.pl, - odszukuje informacje zamieszczane w Biuletynie Informacji Publicznej, - omawia zasady etycznego postępowania urzędników, - tłumaczy konsekwencje łamania zasad etycznych w życiu publicznym, - podaje, jakie sprawy można załatwić w poszczególnych wydziałach urzędu swojej gminy lub swojego miasta, - aktywnie uczestniczy w dyskusji na temat zasad etycznych w życiu publicznym i przytacza trafne argumenty.	swojego miasta, powiatu lub województwa, - wyjaśnia znaczenie aktywności obywatelskiej dla funkcjonowania społeczeństwa.	i wskazuje sposoby ich realizacji, - przygotowuje poradnik dla osób starszych dotyczący zakładania profilu zaufanego.
IV. Wspólnota narodowa					
1. Naród i ojczyzna	- wskazuje, jakie więzi łączą jednostkę z ojczyzną i małą ojczyzną, - wymienia i opisuje symbole RP, - podaje sytuacje, w jakich najczęściej wykorzystuje się symbole narodowe, - wylicza wybrane święta narodowe, - przedstawia zasady właściwego zachowania w trakcie uroczystości państwowych, świąt narodowych, wobec symboli narodowych.	- wyjaśnia, czym są naród i wspólnota etniczna, - określa, czym jest tożsamość narodowa, - wylicza przykładowe elementy i wartości składające się na polskie dziedzictwo narodowe, - wyszukuje informacje o polskich zabytkach i miejscach wpisanych na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO, - bierze udział w grupowym opracowaniu zagadnienia ochrony polskiego dziedzictwa i pamięci o przeszłości narodu, - uczestniczy w dyskusji o problemie znieważania symboli narodowych.	- wyjaśnia, na czym polega różnica między wspólnotą narodową a etniczną, - analizuje czynniki kształtujące poczucie wspólnoty narodowej i etnicznej, - tłumaczy znaczenie dziedzictwa narodowego, - charakteryzuje elementy i wartości budujące polskie dziedzictwo narodowe, - wylicza najważniejsze polskie święta narodowe i wskazuje wydarzenia historyczne, które są podczas nich upamiętniane.	- wyjaśnia sens bycia Polakiem lub członkiem innej wspólnoty narodowej albo etnicznej, - przytacza historię symboli RP, - ocenia, w jakim stopniu znajomość historii wpływa na rozumienie współczesnej sytuacji narodu polskiego, - wyczerpująco opracowuje zagadnienie ochrony polskiego dziedzictwa i pamięci o przeszłości narodu, - aktywnie uczestniczy w dyskusji o problemie znieważania symboli narodowych i przytacza trafne argumenty.	- wyjaśnia, dlaczego polskie godło w czasach komunizmu wyglądało inaczej niż obecnie, - prezentuje wybrany element polskiego dziedzictwa narodowego i wyjaśnia, na czym polega jego wyjątkowość, - przygotowuje w ciekawej i wyczerpującej formie prezentację na temat polskich zabytków i miejsc wpisanych na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO.
2. Obywatelstwo	- wyjaśnia, czym jest obywatelstwo,	- określa, czym jest tożsamość europejska,	- charakteryzuje więzi łączące obywatela	- tłumaczy zależności między różnymi tożsamościami,	- prezentuje sylwetki wybranych wybitnych Polaków i ocenia

i narodowość	- tłumaczy, do czego służy paszport, - wymienia podstawowe prawa i obowiązki obywatela RP, - podaje przykłady wartości obywatelskich.	- podaje definicję narodowości, - tłumaczy, czym są prawo krwi i prawo ziemi, - przedstawia podstawowe sposoby nabycia obywatelstwa polskiego, - wymienia wybitnych Polaków XX i XXI w., - bierze udział w dyskusji na temat różnych tożsamości społeczno-kulturowych.	- i państwo, - omawia konstytucyjne prawa i obowiązki obywatela RP, - wyjaśnia zagadnienie tożsamości zbiorowej, - wskazuje różnice między obywatelstwem a narodowością, - porównuje sposoby nabycia obywatelstwa polskiego, - charakteryzuje wartości obywatelskie i wyjaśnia ich wartość dla społeczeństwa, - aktywnie uczestniczy w dyskusji na temat różnych tożsamości społeczno-kulturowych.	- aktywnie uczestniczy w dyskusji na temat różnych tożsamości społeczno-kulturowych - i przytacza trafne argumenty, - uzasadnia konieczność popularyzowania wartości obywatelskich we współczesnym państwie demokratycznym.	znaczenie ich dorobku dla narodu.
3. Postawa patriotyczna	- wyjaśnia, czym są patriotyzm i patriotyzm lokalny, - wymienia przejawy patriotyzmu, - określa, jakie zachowania składają się na postawę patriotyczną, - wylicza sposoby wyrażania patriotyzmu na co dzień przez uczniów.	- podaje przykłady działań patriotycznych w gospodarce.	- omawia różnice w rozumieniu patriotyzmu dawniej i współcześnie, - określa, w jaki sposób zachowanie młodych ludzi wpływa na los ich ojczyzny.	- analizuje wyniki badań dotyczących rozumienia patriotyzmu, - wyjaśnia znaczenie poszczególnych działań dla polskiej gospodarki.	- przedstawia rolę patriotyzmu we współczesnym świecie.
4. Mniejszości i migranci	- określa różnicę między obywatelami RP a cudzoziemcami, - odczytuje z mapy, gdzie znajdują się największe skupiska mniejszości narodowych i etnicznych w Polsce, - wyjaśnia, czym jest Polonia, - znajduje na mapie państwa, w których występuje najliczniejsza Polonia.	- wyjaśnia, czym są mniejszość narodowa i etniczna, - podaje nazwę języka regionalnego uznanego w polskim prawie, - rozróżnia imigrantów, emigrantów i uchodźców, - tłumaczy, czym jest azyl, - wymienia mniejszości narodowe i etniczne we współczesnej Polsce, - gromadzi informacje na temat inicjatyw kulturalnych podejmowanych przez środowiska mniejszości	- wyjaśnia, na czym polega różnica między mniejszością narodową a etniczną, - tłumaczy, dlaczego uchodźcom przysługują szczególne prawa, - wymienia podstawowe prawa mniejszości w Polsce, - podaje korzyści, jakie niesie dla Polaków poznawanie kultury mniejszości zamieszkujących Polskę.	- przedstawia strukturę ludności zamieszkującej terytorium Polski, - tłumaczy, jakie cechy języka kaszubskiego zadecydowały o uznaniu go za język regionalny, - omawia czynniki przyciągające i wypychające wpływające na migrację, - na podstawie tekstu ustawy podaje kryteria, które decydują w Polsce o uznaniu danej społeczności za mniejszość narodową lub etniczną, - uzasadnia konieczność	- wyjaśnia, co wpłynęło na rozlokowanie skupisk poszczególnych mniejszości narodowych w Polsce, - określa czynniki, które miały wpływ na rozmieszczenie Polonii na świecie, - przygotowuje wystąpienie dotyczące kryzysów uchodźczych na świecie, - opracowuje w ciekawej i wyczerpującej formie prezentację na temat kultury mniejszości narodowych i etnicznych w Polsce, - przyjmuje rolę lidera w

		narodowych i etnicznych w Polsce, - uczestniczy w przygotowaniu projektu dotyczącego koncepcji kampanii informacyjnej popularyzującej dorobek wybranych mniejszości narodowych lub etnicznych mieszkających w Polsce.		ochrony prawnej mniejszości narodowych i etnicznych.	prowadzeniu projektu dotyczącego koncepcji kampanii informacyjnej popularyzującej dorobek wybranych mniejszości narodowych lub etnicznych mieszkających w Polsce.
5. Tolerancja i przejawy ksenofobii	- tłumaczy, czym jest tolerancja, - rozpoznaje przejawy ksenofobii, w tym rasizmu, szowinizmu i antysemityzmu.	- wyjaśnia, czym są stereotypy, - podaje definicję nietolerancji, - określa, czym jest ksenofobia, - objaśnia, czym są szowinizm i antysemityzm, - wskazuje skutki szowinizmu, rasizmu i antysemityzmu, - tłumaczy, czym jest kosmopolityzm, - podaje definicję Holokaustu, - opracowuje sposoby przeciwdziałania nietolerancji, - bierze udział w dyskusji o granicach tolerancji, - opowiada o swoich wrażeniach po przeczytaniu tekstu źródłowego.	- omawia cechy stereotypu, - przytacza argumenty obalające wybrane stereotypy, - przedstawia konsekwencje braku tolerancji w społeczeństwie, - charakteryzuje przyczyny i skutki ksenofobii, - określa różnice między ksenofobią a kosmopolityzmem, - analizuje tekst źródłowy.	- wskazuje ograniczenia postawy tolerancyjnej i tłumaczy ich przyczyny, - omawia różnice między szowinizmem a nacjonalizmem, - prezentuje konsekwencje upowszechniania się ksenofobii, w tym rasizmu, szowinizmu i antysemityzmu, - formułuje argumenty na poparcie tezy, że walka z brakiem tolerancji jest ważna dla funkcjonowania społeczeństwa, - analizuje tekst źródłowy, omawia problemy w nim poruszone i formułuje swoje stanowisko wobec nich.	- omawia wpływ skrajnych postaw na historię XX w.
V. Polska państwem demokratycznym					
1. Państwo i demokracja	- określa, czym jest państwo, - podaje cechy państwa, - wymienia nazwy współczesnych ustrojów politycznych (demokracja, autorytaryzm, totalitaryzm).	- wylicza podstawowe funkcje państwa, - rozróżnia funkcje wewnętrzne i zewnętrzne państwa, - wskazuje różnicę między monarchią a republiką, - podaje główne różnice między demokracją, autorytaryzmem a totalitaryzmem, - wylicza podstawowe cechy	- wskazuje różnice między narodem a państwem, - omawia znaczenie suwerenności i przymusowości państwa, - charakteryzuje poszczególne funkcje wewnętrzne i zewnętrzne państwa, - tłumaczy, czym jest demokracja konstytucyjna,	- uzasadnia potrzebę realizowania przez państwo funkcji zewnętrznych, - analizuje różnice między demokracją, autorytaryzmem a totalitaryzmem w obszarach władzy, praw obywateli, wolności słowa i mediów oraz ideologii państwowej, - aktywnie uczestniczy w	- ocenia stan demokracji w państwie i uzasadnia swoje zdanie, - określa, jak zmieniła się liczba monarchii i republik w Europie w ciągu ostatnich 200 lat, - wyjaśnia, dlaczego większość państw demokratycznych rzadko wykorzystuje model

		państwa demokratycznego, - wyjaśnia, czym się różni demokracja bezpośrednia od pośredniej, - wymienia podstawowe formy demokracji bezpośredniej, - wskazuje na mapie Europy monarchie i republiki, - określa korzyści, jakie daje obywatelom ustrój demokratyczny, - bierze udział w dyskusji na temat możliwości życia w Polsce bez władzy państwowej.	- wskazuje wady i zalety demokracji bezpośredniej i pośredniej, - aktywnie uczestniczy w dyskusji na temat możliwości życia w Polsce bez władzy państwowej.	dyskusji na temat możliwości życia w Polsce bez władzy państwowej, prezentuje stanowisko swojej grupy i przytacza trafne argumenty.	bezpośredni, - ocenia, która historyczna forma demokracji jest najbardziej zbliżona do dzisiejszego ustroju demokratycznego.
2. Ustrój Rzeczypospolitej Polskiej	- określa znaczenie konstytucji w państwie, - wymienia główne rodzaje władzy państwowej, - opisuje konstrukcję tekstu <i>Konstytucji RP</i>.	- wyjaśnia, czym jest państwo prawa, - tłumaczy, czym są akty prawne, i podaje ich główne rodzaje, - wskazuje główne aspekty określone w konstytucji, - podaje, jaką funkcję pełni Trybunał Konstytucyjny, - wylicza podstawowe zasady ustroju Polski zawarte w <i>Konstytucji RP</i>, - wymienia wartości, do których odwołuje się preambuła <i>Konstytucji RP</i>, - odnajduje w <i>Konstytucji RP</i> rozdziały, w których zostały opisane wolności, prawa i obowiązki obywateli, - znajduje potrzebne informacje we fragmencie ustawy o referendum ogólnokrajowym, - odszukuje źródła dotyczące ogólnokrajowych referendum przeprowadzonych w Polsce po 1989 r.,	- tłumaczy zasadę konstytucjonalizmu, - określa znaczenie zasady trójpodziału władzy i równowagi władz dla funkcjonowania demokracji, - wymienia rozdziały <i>Konstytucji RP</i>, - charakteryzuje poszczególne zasady ustroju RP zawarte w <i>Konstytucji RP</i>, - przygotowuje wyczerpującą notatkę na temat ogólnokrajowych referendum przeprowadzonych w Polsce po 1989 r.	- omawia hierarchię aktów prawnych w Polsce, - opisuje procedurę zmiany konstytucji i wyjaśnia, z jakiego powodu jest ona szczególna, - interpretuje artykuły <i>Konstytucji RP</i> dotyczące referendum ogólnokrajowego, - wskazuje, które opisane w <i>Konstytucji RP</i> wolności, prawa i obowiązki obywateli uważa za najważniejsze, i uzasadnia swoje zdanie.	- przygotowuje w ciekawej i wyczerpującej formie prezentację na temat historii polskich konstytucji.

		- uczestniczy w przygotowaniu prezentacji na temat historii polskich konstytucji.			
3. Sejm i Senat	- określa, jakie organy pełnią w Polsce władzę ustawodawczą, - podaje skład polskiego parlamentu, - wymienia podstawowe kompetencje sejmu i senatu, - odczytuje dane z wykresu dotyczącego aktywności ustawodawczej sejmu.	- wyjaśnia, jak sejm i senat podejmują decyzje, kto kieruje pracami obu izb oraz ile trwa kadencja posłów i senatorów, - tłumaczy, czym jest immunitet, - wylicza główne zasady wyborów do sejmu i senatu, - wymienia główne etapy procesu ustawodawczego, - określa, kto w Polsce może wystąpić z inicjatywą ustawodawczą, - wyjaśnia, jakie uprawnienia w trakcie prac nad ustawą posiada prezydent, - bierze udział w dyskusji na temat ograniczania prawa do głosowania i kandydowania w wyborach parlamentarnych, - wyszukuje informacje o ugrupowaniach politycznych, które mają swoje kluby lub koła w sejmie, przyporządkowuje je do koalicji i opozycji.	- tłumaczy, jak w pracy parlamentu przejawia się zasada przedstawicielstwa, - wskazuje, czym wyróżnia się Zgromadzenie Narodowe, - omawia kompetencje sejmu i senatu, - charakteryzuje poszczególne zasady wyborów do sejmu i senatu, - analizuje wykres dotyczący aktywności ustawodawczej sejmu i dokonuje potrzebnych obliczeń, - na podstawie odpowiednich artykułów <i>Konstytucji RP</i> odpowiada, w jakich sytuacjach obraduje Zgromadzenie Narodowe, - aktywnie uczestniczy w dyskusji na temat ograniczania prawa do głosowania i kandydowania w wyborach parlamentarnych i przedstawia trafne argumenty, - wyjaśnia, jakie znaczenie w państwie demokratycznym ma aktywność wyborcza obywateli.	- opisuje funkcjonowanie sejmu i senatu z uwzględnieniem działalności klubów i kół poselskich tworzących koalicję i opozycję, - wyjaśnia znaczenie immunitetu dla funkcjonowania władzy ustawodawczej, - wskazuje różnice w organizacji wyborów do sejmu i senatu, - omawia proces ustawodawczy, - porównuje role sejmu i senatu w procesie ustawodawczym, - wymienia skutki, jakie niesie dla państwa i społeczeństwa niska frekwencja wyborcza.	- wyjaśnia, czym zajmują się komisje sejmowe, Prezydium Sejmu i Konwent Seniorów, - przygotowuje w ciekawej formie prezentację na temat historii polskiego parlamentu.
4. Prezydent i Rada Ministrów	- określa, jakie organy pełnią w Polsce władzę wykonawczą, - wymienia podstawowe kompetencje Prezydenta RP, - wyjaśnia, kim jest premier i czym jest Rada Ministrów, - podaje, czym zajmuje się rząd, - odczytuje dane z tabel dotyczących frekwencji w wyborach parlamentarnych i prezydenckich,	- przedstawia główne zasady wyboru Prezydenta RP, - omawia kompetencje Prezydenta RP, - wyjaśnia, jak są powoływani premier i Rada Ministrów, - omawia kompetencje rządu, - wylicza Prezydentów RP po 1989 r., - wskazuje, który prezydent nie	- omawia poszczególne kompetencje Prezydenta RP z podziałem na politykę wewnętrzną i zagraniczną, - opisuje procedurę tworzenia rządu, - charakteryzuje poszczególne kompetencje rządu, - określa, w jaki sposób współdziałają rząd	- wyjaśnia związek funkcjonowania urzędu Prezydenta RP z republikańską formą rządów, - tłumaczy, na jakich zasadach działają wotum zaufania i wotum nieufności, - określa, na czym polega zasada kontrasygnaty, - tłumaczy, czym jest Rada Gabinetowa,	- omawia okoliczności przywrócenia urzędu prezydenta w Polsce, - podaje najważniejsze informacje związane z kadencjami kolejnych prezydentów, - aktywnie uczestniczy w ćwiczeniu dotyczącym przygotowywania reform przez ministrów, przyjmuje rolę lidera

	- gromadzi informacje o składzie osobowym urzędującej Rady Ministrów (imię i nazwisko premiera, wicepremierów i ministra odpowiedzialnego za sprawę edukacji).	został wybrany w wyborach powszechnych, - określa, za kadencji którego prezydenta uchwalono <i>Konstytucję RP</i>, - odszukuje w internecie wiadomości na temat decyzji obecnego rządu, które wpłynęły na życie jego rodziny, - bierze udział w ćwiczeniu dotyczącym przygotowywania reform przez ministrów, - znajduje informacje o działaniach obecnego Prezydenta RP związanych z polityką wewnętrzną i zagraniczną kraju.	i prezydent, - analizuje dane zebrane w tabelach dotyczących frekwencji w wyborach parlamentarnych i prezydenckich, - wskazuje, który prezydent nie został wybrany w wyborach powszechnych, - i wyjaśnia przyczyny tego faktu, - aktywnie uczestniczy w ćwiczeniu dotyczącym przygotowywania reform przez ministrów.	- wyjaśnia, dlaczego jest potrzebne poparcie większości sejmowej dla Rady Ministrów i premiera, - aktywnie uczestniczy w ćwiczeniu dotyczącym przygotowywania reform przez ministrów, przyjmuje rolę lidera grupy.	grupy i jako minister wygłasza przemówienie oraz przytacza trafne argumenty, - prezentuje w ciekawej i wyczerpującej formie życiorysy polityczne prezydentów Polski wybranych w wyborach powszechnych.
5. Sądy i trybunały	- określa, jakie organy pełnią w Polsce władzę sądowniczą, - wyjaśnia, co nazywamy wymiarem sprawiedliwości, - wymienia rodzaje polskich sądów, - przedstawia rolę sędziów, - tłumaczy, kim są prokurator, obrońca i obrońca z urzędu.	- podaje zasady działania sądów, - opisuje hierarchię polskich sądów, - wlicza sprawy, w których orzeka sąd rejonowy, - wyjaśnia, czym zajmują się sądy administracyjne, - wymienia zadania trybunałów, - na podstawie tekstu źródłowego przytacza przykłady spraw, którymi zajmują się współczesne sądy, - wyjaśnia, jakie znaczenie ma dla obywateli dwuinstancyjność postępowania sądowego, - odszukuje informacje na temat ostatniego orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego, - bierze udział w dyskusji na temat immunitetów sędziowskich.	- przedstawia zasady działania sądów, - wyjaśnia znaczenie zasad bezstronności i niezawisłości sędziów oraz ich immunitetu i nieusuwalności, - omawia hierarchię sądów w Polsce i podaje zadania poszczególnych jednostek systemu sądownictwa, - tłumaczy, kim jest ławnik, - analizuje tekst źródłowy, na jego podstawie wyjaśnia określenie <i>rzędy sędziów</i>, - wskazuje różnice między wymiarem sprawiedliwości a władzą sądowniczą, - aktywnie uczestniczy w dyskusji na temat immunitetów sędziowskich i przytacza trafne argumenty.	- opisuje salę rozpraw w procesie karnym, - ocenia, czy Sąd Najwyższy jest potrzebny, i uzasadnia swoje zdanie, - charakteryzuje działania Trybunału Konstytucyjnego i Trybunału Stanu, - analizuje tekst źródłowy, na jego podstawie omawia wpływ sędziów na sferę polityki i życia społecznego.	- wyjaśnia rolę Trybunału Konstytucyjnego w państwie demokratycznym, - objaśnia, czego dotyczyło ostatnie orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego.
6. Partie polityczne	- wyjaśnia, czym są partie polityczne,	- przedstawia zawartość programu politycznego partii,	- omawia funkcje partii politycznych,	- opisuje działalność partii w państwie demokratycznym.	- charakteryzuje polską scenę polityczną.

	- wymienia rodzaje partii politycznych, - podaje elementy kampanii wyborczej partii, - wylicza systemy partyjne.	- określa, w jaki sposób partie dążą do osiągnięcia swoich celów, - przedstawia systemy partyjne, - tłumaczy, czym są koalicja i opozycja w parlamencie, - wymienia nazwy największych polskich partii politycznych, - wyjaśnia, czym jest statut partii, - wyszukuje potrzebne informacje w tekście ustawy o partiach politycznych.	- opisuje partie prawicowe, centrowe i lewicowe, - tłumaczy znaczenie kampanii wyborczej dla funkcjonowania partii, - charakteryzuje systemy partyjne, wskazuje wady i zalety każdego z nich, - tłumaczy, jak utworzyć partię polityczną, - analizuje tekst ustawy o partiach politycznych.		
7. Organizacje obywatelskie	- tłumaczy, czym są organizacje pozarządowe, i podaje ich główne rodzaje, - określa, czym jest wolontariat, i przytacza przykłady działań wolontariuszy, - wymienia korzyści wynikające z pracy w wolontariacie, - podaje przykłady ogólnopolskich organizacji młodzieżowych, - odczytuje dane statystyczne z wykresu.	- wyjaśnia, co oznacza prawo do swobodnego zrzeszania się, - przytacza przykłady działań organizacji pozarządowych, - wymienia cele działalności ogólnopolskich organizacji młodzieżowych, - wylicza przykładowe działania podejmowane przez związki zawodowe, - odszukuje informacje o organizacjach pozarządowych, które funkcjonują w najbliższej okolicy, - uczestniczy w przygotowaniu projektu dotyczącego założenia stowarzyszenia, - uczestniczy w przygotowaniu projektu dotyczącego akcji wolontariackiej.	- wyjaśnia, jaką rolę w państwie demokratycznym odgrywa zasada swobodnego zrzeszania się, - tłumaczy, czym jest społeczeństwo obywatelskie, - charakteryzuje działalność organizacji pozarządowych, - wskazuje różnice między stowarzyszeniem a fundacją, - charakteryzuje rodzaje wolontariatu, - określa, jakie działania trzeba podjąć, aby zostać wolontariuszem.	- omawia poszczególne obszary działalności organizacji pozarządowych, - wyjaśnia, czym jest organizacja pożytku publicznego i w jaki sposób można wspomóc jej działalność, - uzasadnia konieczność angażowania się w działania organizacji pozarządowych, - na podstawie analizy danych statystycznych z wykresu wskazuje obszar, w którym organizacje pozarządowe powinny być bardziej aktywne, i uzasadnia swoje zdanie, - wyjaśnia, jak rozumie słowa Tadeusza Kotarbińskiego.	- omawia rolę NSZZ „Solidarność” w najnowszej historii, - odpowiada, czy międzynarodowe organizacje pozarządowe powinny wpływać na władze danego kraju, i przytacza trafne argumenty, - opowiada o swoich doświadczeniach z pracy wolontariackiej, - przygotowuje w ciekawej i wyczerpującej formie prezentację o organizacjach pozarządowych, które funkcjonują w najbliższej okolicy, - przyjmuje rolę lidera w prowadzeniu projektu dotyczącego założenia stowarzyszenia, - przyjmuje rolę lidera w prowadzeniu projektu dotyczącego akcji wolontariackiej.
8. Media i opinia publiczna	- wyjaśnia, czym jest opinia publiczna, - wymienia rodzaje mass mediów,	- określa, do czego służą sondaże, - tłumaczy, czym jest wolność słowa,	- wyjaśnia znaczenie środków masowego przekazu dla wolności słowa, - omawia funkcje sondaży,	- przytacza argumenty na poparcie tezy, że wolność słowa i wolne media są fundamentem demokracji,	- ocenia, jak często na jego poglądy, decyzje i wybory mają wpływ media społecznościowe,

	- wskazuje różnice między mediami komercyjnymi a publicznymi, - objaśnia, czym są fake newsy i bańki informacyjne, - odróżnia fakty od opinii i komentarzy, - podaje negatywne skutki oddziaływania reklam, - opisuje wybraną reklamę.	- wylicza funkcje mediów, - podaje zalety i wady mediów społecznościowych, - wymienia główne zasady etyki dziennikarskiej, - wylicza środki wyrazu reklamy, - wymienia funkcje reklamy, - określa, czym jest kampania społeczna i czym różni się od reklamy, - podaje definicję spotu wyborczego, - wskazuje pozytywne i negatywne skutki rozwoju środków masowego przekazu dla społeczeństwa, - porównuje sposób przedstawienia jednego wydarzenia w artykułach z kilku źródeł i oddziela fakty od opinii, - gromadzi materiały dotyczące wybranej kampanii społecznej, - wskazuje funkcje mediów przejawiające się w stronach internetowych, które odwiedza, - opisuje wybraną reklamę z uwzględnieniem istotnych elementów przekazu.	- opisuje specyfikę mediów jednokierunkowych i interaktywnych, - opowiada o poszczególnych funkcjach mediów, - przedstawia rolę mediów społecznościowych w demokracji, - podaje przykłady fake newsów i uzasadnia swój wybór, - omawia zasady pracy i postępowania dziennikarzy, - charakteryzuje konstrukcję przekazu reklamowego, - opisuje obszary tematyczne kampanii społecznych.	- charakteryzuje misję mediów publicznych, - omawia przykłady pozytywnego i negatywnego wpływu mediów społecznościowych na demokrację, - uzasadnia konieczność przestrzegania zasad etyki dziennikarskiej, - wyjaśnia rolę opinii i komentarzy w demokratycznych mediach, - omawia funkcje reklamy i wskazuje przykłady ich realizacji, - bada sposób ukazania jednego wydarzenia w artykułach z kilku źródeł, oddziela fakty od opinii i przedstawia wnioski, - uzasadnia konieczność oddzielania faktów od opinii.	- przygotowuje w ciekawej i wyczerpującej formie prezentację na temat wybranej kampanii społecznej, dokonuje analizy zastosowanych w niej środków, - analizuje wybraną reklamę i wyjaśnia cel zastosowania w niej konkretnych elementów.
VI. Sprawy międzynarodowe					
1. Współpraca międzynarodowa	- wyjaśnia, czym są polityka zagraniczna i współpraca międzynarodowa, - rozwija skrót ONZ, - przytacza przykłady inicjatyw ONZ, - podaje pełną nazwę NATO, - wymienia przykłady działań NATO, - odczytuje z mapy nazwy państw członkowskich NATO, - odczytuje dane	- wskazuje przejawy realizacji przez państwo polityki zagranicznej, - wymienia podstawowe zadania ambasadora i konsula, - wylicza główne cele i działania ONZ, - tłumaczy, czemu służą misje pokojowe ONZ, - określa najważniejsze cele NATO, - przytacza przykłady	- omawia znaczenie współpracy międzynarodowej dla pokoju na świecie, - charakteryzuje rolę ambasadora i konsula w polityce zagranicznej, - podaje czas i okoliczności powstania ONZ, - określa, ilu członków liczy ONZ, - wymienia główne organy ONZ,	- określa rolę organizacji międzynarodowych na arenie światowej, - wyjaśnia, jaką rolę odgrywa NATO w polityce obronnej państwa polskiego, - wylicza wybrane ugrupowania międzynarodowe, do których należy Polska, - opracowuje notatkę o trzech operacjach NATO	- analizuje wyniki badań opinii publicznej, formułuje wnioski, określa przyczyny zaobserwowanych zjawisk, wyraża własną opinię na wskazany temat i uzasadnia odpowiedź, - znajduje informacje o protestach przed ambasadami różnych krajów, omawia to zjawisko i przedstawia swoje zdanie na ten temat,

	z wykresu prezentującego wyniki badań opinii publicznej.	aktywności Polski w ONZ i NATO, - odszukuje informacje o przypadku zastosowania weta w czasie obrad Rady Bezpieczeństwa ONZ, - ocenia, czy ONZ odgrywa ważną rolę we współczesnym świecie, i uzasadnia swoje zdanie, - znajduje wiadomości o trzech operacjach NATO przeprowadzonych po 2000 r.	- opisuje genezę NATO, - podaje nazwę głównego organu NATO, - wskazuje na mapie państwa członkowskie NATO z uwzględnieniem kolejnych etapów powiększania się organizacji.	przeprowadzonych po 2000 r. z uwzględnieniem ich celów i uczestników.	- ocenia, jaki wpływ ma prawo weta w Radzie Bezpieczeństwa ONZ na skuteczność działań tego organu, - przygotowuje w ciekawej i wyczerpującej formie prezentację na temat najważniejszych działań Polski w strukturach ONZ i NATO.
2. Unia Europejska	- podaje datę i miejsce utworzenia Unii Europejskiej, - wylicza najważniejsze zadania UE, - odpowiada, czym jest euro, - odczytuje z mapy nazwy państw członkowskich UE.	- wymienia główne przyczyny integracji europejskiej, - wyjaśnia, kim byli ojcowie założyciele zjednoczonej Europy, - na podstawie mapy podaje nazwę państwa, które przystąpiło do UE później niż Polska, - wylicza nazwy głównych organów Unii Europejskiej, - podaje imiona i nazwiska Polaków pełniących ważne funkcje w organach unijnych, - odszukuje w Deklaracji Schumana potrzebne informacje, - bierze udział w pracy zespołu rozważającego dwie koncepcje rozwoju Unii Europejskiej, - uczestniczy w przygotowaniu projektu dotyczącego obchodów Dnia Europejskiego.	- omawia główne etapy integracji europejskiej, - opisuje okoliczności powstania Unii Europejskiej, - opowiada o politykach nazywanych ojcami założycielami zjednoczonej Europy, - wskazuje na mapie państwa członkowskie UE, uwzględniając kolejne etapy rozszerzania organizacji, - wymienia podstawowe uprawnienia głównych organów Unii Europejskiej, - analizuje tekst Deklaracji Schumana, - podaje praktyczne przykłady realizacji celów UE.	- wskazuje wady i zalety procesu integracji europejskiej, - podaje nazwy trzech wspólnot europejskich, - omawia uprawnienia głównych organów Unii Europejskiej, - analizuje tekst Deklaracji Schumana i określa, jak zmieniła się sytuacja w Europie od czasów autora, - aktywnie uczestniczy w pracy zespołu rozważającego dwie koncepcje rozwoju Unii Europejskiej, przedstawia trafne argumenty, uzasadnia swoje stanowisko.	- omawia główne zagadnienia i problemy funkcjonowania UE, - przygotowuje w ciekawej i wyczerpującej formie prezentację dotyczącą przedstawicieli Polski zasiadających w Parlamencie Europejskim, - aktywnie uczestniczy w pracy zespołu rozważającego dwie koncepcje rozwoju Unii Europejskiej, organizuje głosowanie i podsumowuje jego wyniki, - przyjmuje rolę lidera w prowadzeniu projektu dotyczącego obchodów Dnia Europejskiego.
3. Polska w Unii Europejskiej	- podaje datę wejścia Polski do UE i określa sposób, w jaki Polacy podjęli decyzję, - wskazuje główne korzyści, które wynikły dla Polski, jej obywateli i polskich firm	- wylicza podstawowe prawa obywatela UE, - wymienia cztery najważniejsze zasady europejskiego rynku wewnętrznego, - przedstawia podstawowe	- omawia przygotowania Polski do przystąpienia do UE, - charakteryzuje poszczególne prawa obywatela UE, - przedstawia znaczenie europejskiego rynku	- wskazuje koszty przynależności Polski do UE, - przedstawia negatywne skutki swobodnego przepływu osób, - omawia przeznaczenie poszczególnych rodzajów	- ocenia proces integracji Polski z Unią Europejską, - rozważa, jakie mogą być konsekwencje wychodzenia kolejnych krajów z UE, - przygotowuje

	z przystąpienia do UE, - szuka informacji do broszury o sposobach wykorzystywania funduszy unijnych w swojej gminie lub swoim mieście.	korzyści związane z obecnością Polski w Unii Europejskiej dla pracowników i osób podróżujących, - określa źródła funduszy unijnych i główne kierunki ich dysponowania, - gromadzi materiały dotyczące brexitu, - bierze udział w dyskusji na temat skutków brexitu.	wewnętrznego, - tłumaczy, czym jest i jak działa strefa Schengen, - wylicza cele, na które są w Polsce przeznaczane dotacje unijne, - podaje przykłady wykorzystania przez Polskę funduszy unijnych, - redaguje broszurę o sposobach wykorzystywania funduszy unijnych w swojej gminie lub swoim mieście, - analizuje materiały dotyczące brexitu.	funduszy unijnych, - aktywnie uczestniczy w dyskusji na temat brexitu i przytacza trafne argumenty.	w ciekawej i wyczerpującej formie prezentację na temat inicjatyw unijnych skierowanych do młodych ludzi.
4. Problemy współczesnego świata	- wyjaśnia, czym jest globalizacja, - przytacza przykłady globalizacji z codziennego życia, - podaje przykłady pomocy dla krajów rozwijających się, - tłumaczy, czym jest zjawisko ocieplania klimatu, - podaje główne różnice między sytuacją w krajach Północy i Południa.	- wylicza główne skutki globalizacji, - określa, z czego wynika podział na kraje rozwinięte i rozwijające się, - wskazuje główny kierunek migracji, - wylicza główne zagrożenia i wyzwania XXI w., - bierze udział w dyskusji o wyzwaniach związanych z migracją, - opracowuje notatkę o wybranej polskiej organizacji pozarządowej, która pomaga mieszkańcom państw rozwijających się, - przygotowuje plakat przestrzegający przed skutkami zmian klimatu, - uczestniczy w pracach nad prezentacją na temat najbiedniejszych państw świata, - bierze udział w dyskusji dotyczącej wpływu światowych problemów na niego	- charakteryzuje zjawiska globalizacji i amerykanizacji kultury, - tłumaczy, czym jest konsumpcjonizm, - tłumaczy, na czym polegają pomoc rozwojowa i pomoc humanitarna, - charakteryzuje zmiany klimatu i określa ich skutki.	- omawia pozytywne i negatywne skutki globalizacji w różnych dziedzinach, - przedstawia sytuację krajów rozwiniętych i rozwijających się, - uzasadnia konieczność udzielania pomocy humanitarnej, - wyjaśnia, czym jest grupa G7, - omawia problemy związane z migracją, - omawia główne zagrożenia i wyzwania XXI w.	- proponuje, w jaki sposób młodzi ludzie mogą dbać o środowisko, - wyjaśnia, czym jest Młodzieżowy Strajk Klimatyczny, - przedstawia sylwetkę Greta Thunberg, - aktywnie uczestniczy w dyskusji o wyzwaniach związanych z migracją, przytacza trafne argumenty, proponuje sposoby rozwiązania problemu, - znajduje informacje o inicjatywach na rzecz osób potrzebujących z krajów Południa, w które mogą się zaangażować młodzi ludzie, - opracowuje reportaż dotyczący zmian klimatu, - przygotowuje w ciekawej i wyczerpującej formie prezentację na temat najbiedniejszych państw świata, - aktywnie uczestniczy w

		i jego rówieśników.			dyskusji na temat wpływu światowych problemów na niego i jego rówieśników oraz przytacza trafne argumenty.
5. Konflikty zbrojne na świecie	- podaje główne przyczyny konfliktów zbrojnych, - wyjaśnia, czym jest ludobójstwo, - przytacza przykłady działań terrorystycznych, - odczytuje z mapy informacje o wybranych współczesnych konfliktach na świecie, - odczytuje wyniki badań opinii publicznej dotyczących zagrożenia terroryzmem w Polsce.	- tłumaczy, na czym polega terroryzm, - wymienia skutki terroryzmu, - określa skutki konfliktów, - odszukuje informacje na temat cyberterroryzmu, - znajduje w internecie wiadomości o zbrodniach ludobójstwa popełnionych w XX w., - bierze udział w pracy zespołu mającej na celu zaproponowanie sposobu zakończenia jednego ze współczesnych konfliktów zbrojnych.	- omawia przyczyny i rodzaje konfliktów, - przedstawia źródła i rodzaje terroryzmu, - na podstawie mapy charakteryzuje wybrane współczesne konflikty na świecie, - analizuje wyniki badań opinii publicznej dotyczących zagrożenia terroryzmem w Polsce i ocenia, jak poglądy Polaków na ten problem kształtują się obecnie, - omawia zagrożenia wynikające z cyberterroryzmu dla współczesnych państw i społeczeństw, - aktywnie uczestniczy w pracy zespołu mającej na celu zaproponowanie sposobu zakończenia jednego ze współczesnych konfliktów zbrojnych.	- wyjaśnia, dlaczego walka ze współczesnym terroryzmem jest trudna, - redaguje notatkę na temat zamachów terrorystycznych przeprowadzonych w Europie w XXI w. - aktywnie uczestniczy w pracy zespołu mającej na celu zaproponowanie sposobu zakończenia jednego ze współczesnych konfliktów zbrojnych, przedstawia trafne argumenty.	- opowiada o zamachu na World Trade Center, - przygotowuje prezentację dotyczącą konfliktu na Ukrainie, - aktywnie uczestniczy w pracy zespołu mającej na celu zaproponowanie sposobu zakończenia jednego ze współczesnych konfliktów zbrojnych, podaje konkretne propozycje i przedstawia trafne argumenty.

KONTRAKT

NAUCZYCIEL – UCZEŃ – RODZIC

PROSZE O ZAPOZNANIE SIĘ Z INFORMACJĄ I POTWIERDZENIE PODPISEM

1. Sprawdzanie postępów ucznia na lekcjach odbywać się będzie poprzez:

- Sprawdziany/ testy
- kartkówki,
- odpowiedzi ustne,
- prace domowe
- aktywność i pracę ucznia podczas lekcji,
- prace dodatkowe,
- szczególne osiągnięcia,
- projekty.

2. Sprawdziany i testy są obowiązkowe. Prace klasowe będą zapowiadane z tygodniowym wyprzedzeniem.

3. Sprawdziany i testy po sprawdzeniu i ocenieniu będą przez uczniów przekazywane Państwu do wglądu. Zapoznanie się z oceną uzyskaną z pracy klasowej proszę koniecznie potwierdzić podpisem, a następnie dopilnować, aby dzieci zwróciły je nauczycielowi. Jeżeli sprawdzian dziecka nie zostanie oddany, to następne będą udostępniane Państwu do wglądu tylko na terenie szkoły.

4. Jeśli uczeń opuścił sprawdzian/test z przyczyn losowych, to ma obowiązek napisać ją w ciągu dwóch tygodni od dnia powrotu do szkoły.

5. Uczeń ma prawo poprawić ocenę niedostateczną ze sprawdzianu/testu w terminie jednego tygodnia od jej sprawdzenia.

6. Kartkówki obejmują materiał z ostatnich 3 lekcji i nie muszą być zapowiadane. Nie podlegają poprawie.

7. Uczeń ma prawo dwa razy w trakcie półrocza zgłosić nieprzygotowania się do lekcji. Przez nieprzygotowanie się do lekcji rozumiemy: brak zeszytu, brak pracy domowej, brak pomocy potrzebnych do lekcji. Po wykorzystaniu tego limitu uczeń otrzymuje za każde nieprzygotowanie ocenę niedostateczną.

8. Prace domowe sprawdzane są na każdej lekcji, ale oceniane wybiórczo.

9. Jeśli uczeń był nieobecny ma obowiązek jak najszybciej uzupełnić zapis i wszelkie inne zaległości.

10. Na lekcjach oceniane są także:

- a) aktywność ucznia w dowolny sposób określony przez nauczyciela,
- b) samodzielne wykonywanie prac dodatkowych.

11. Ocenę śródroczną (roczną) wystawia się na podstawie ocen uzyskanych w ciągu danego półrocza, **jednakże nie jest ona średnią ocen uzyskanych przez ucznia.**

Szczegółowy Przedmiotowy System Oceniania z WOS-u znajduje się u nauczyciela przedmiotu.

.....
Podpis rodzica

.....
Podpis ucznia

WYCHOWANIE FIZYCZNE

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA Z WYCHOWANIA FIZYCZNEGO dla II etapu edukacji

Wychowanie fizyczne pełni ważne funkcje edukacyjne, rozwojowe i zdrowotne.

Wspiera rozwój fizyczny, psychiczny, intelektualny i społeczny uczniów oraz kształtuje obyczaj aktywności fizycznej i troski o zdrowie w okresie całego życia. Wspomaga efektywność procesu uczenia się. Pełni wiodącą rolę w edukacji zdrowotnej uczniów.

Oczekiwania wobec współczesnego wychowania fizycznego wymagają nowych standardów przygotowania ucznia do **całozyciowej aktywności fizycznej i troski o zdrowie**. Wychowanie fizyczne to nie tylko przygotowanie sprawnościowe, ale przede wszystkim prozdrowotne. Pełni ono, oprócz swej funkcji doraźnej, również funkcję perspektywną. Przygotowuje do dokonywania w życiu wyborów korzystnych dla zdrowia.

Przedmiotowy system oceniania ucznia z wychowania fizycznego polega na rozpoznaniu przez nauczyciela poziomu i postępów w opanowaniu przez ucznia umiejętności i wiadomości w stosunku do wymagań edukacyjnych, wynikających z podstawy programowej ze szczególnym uwzględnieniem zaangażowania ucznia na lekcji wychowania fizycznego.

KRYTERIA OCENY UCZNIA Z WYCHOWANIA FIZYCZNEGO

Przy ustalaniu oceny z wychowania fizycznego należy w szczególności brać pod uwagę wysiłek wkładany przez ucznia w wykonanie określonych zadań wynikających ze specyfiki tych zajęć.

Ocenie podlegają:

- sumienne i staranne wywiązywanie się z obowiązków,
- przygotowanie się do zajęć, właściwy ubiór, dostosowany do wymogów lekcji wychowania fizycznego,
- postawa, aktywność i zaangażowanie na lekcji wychowania fizycznego (w tym m.in. przestrzeganie zasady fair play, przestrzeganie regulaminu sali gimnastycznej i korzystania ze sprzętu sportowego, stosowanie się do zasad bezpieczeństwa podczas wykonywania ćwiczeń),
- stosunek do partnera i przeciwnika,
- stosunek do własnego ciała,
- aktywność fizyczna,
- stopień opanowania wymagań programowych, osiągnięte wyniki w sportach wymiernych, dokładność wykonania zadań i poziom zdobytej wiedzy,
- postęp w opanowaniu umiejętności i wiadomości przewidzianych dla poszczególnych klas zgodnie z indywidualnymi możliwościami i predyspozycjami.

ZASADY OCENIANIA

1. Ocenianie z wychowania fizycznego jest integralną częścią Wewnątrzszkolnego Systemu Oceniania.
2. Szczegółowe kryteria oceniania są zgodne z nową podstawą programową z wychowania fizycznego.
3. Na początku roku szkolnego (semestru) nauczyciele wychowania fizycznego informują uczniów o ogólnych wymaganiach edukacyjnych i kryteriach oceniania z wychowania fizycznego.
4. Podstawą oceny ucznia jest systematyczna i konsekwentna kontrola jego pracy.

5. Ocena semestralna lub roczna ustalana jest na podstawie ocen cząstkowych za określony poziom wiadomości, umiejętności i kompetencji społecznych w procesie szkolnego wychowania fizycznego.

6. Ocena semestralna lub roczna nie jest średnią arytmetyczną ocen cząstkowych.

7. Przy ustalaniu oceny semestralnej i rocznej uwzględnia się przede wszystkim wysiłek ucznia, wynikający z realizacji programu nauczania oraz systematyczny i aktywny udział w lekcjach wychowania fizycznego.

8. Oceny są jawne zarówno dla ucznia, jak i jego rodziców (opiekunów prawnych).

9. Oceny bieżące (cząstkowe) oraz semestralne i roczne wyrażone są w stopniach wg następującej skali ocen:
celujący 6, bardzo dobry 5, dobry 4, dostateczny 3, dopuszczający 2, niedostateczny 1.

10. Oceny bieżące odpowiadają ocenie dydaktycznej i uwzględniają wiadomości i umiejętności ucznia określone materiałem nauczania z wychowania fizycznego. Natomiast oceny semestralne i końcowe odpowiadają ocenie społeczno – wychowawczej i obejmują również ocenę aktywności ucznia, systematyczności pracy i wkładu pracy ucznia na lekcjach wychowania fizycznego.

11. Sprawność motoryczną ucznia ocenia się wg testów sprawności fizycznej.

12. Umiejętności ruchowe ucznia oceniane będą na podstawie zadań kontrolno-oceniających, pozwalających na ustalenie poziomu opanowania tych umiejętności.

13. Wiadomości oceniane będą poprzez zadawanie pytań, dyskusje tematyczne związane z edukacją zdrowotną, znajomością techniki i przepisów gier zespołowych i rekreacyjnych. Uczniowie powinni wykazać się wiadomościami z zakresu kultury fizycznej, olimpiad, przepisów dyscyplin sportowych, aktualności sportowych, tematyki dotyczącej zdrowego stylu życia.

14. Przy ocenie ucznia z wychowania fizycznego bierze się pod uwagę wysiłek wkładany przez ucznia w wywiązywanie się z obowiązków wynikających ze specyfiki tych zajęć.

15. Nie wystawia się oceny niedostatecznej za próby sprawności fizycznej z wyjątkiem sytuacji, w której uczeń nie podejmuje się wykonania próby lub rezygnuje z niej w trakcie i nie ma to związku z jego złym samopoczuciem psychofizycznym lub urazem.

16. W sytuacjach wyjątkowych (przewlekła choroba, leczenie szpitalne, wypadek, przejście z innej szkoły itp.) uczeń otrzymuje ocenę semestralną i roczną z mniejszej liczby ocen cząstkowych.

17. Jeżeli z przyczyn losowych (np. zwolnienie lekarskie) uczeń nie może podejść do sprawdzianu, jest zobowiązany do zaliczenia sprawdzianu w terminie ustalonym z nauczycielem prowadzącym.

18. Szkolne ocenianie z wychowania fizycznego ma być czynnikiem motywującym uczniów do aktywności fizycznej.

19. Nauczyciel jest zobowiązany na podstawie pisemnej opinii Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej lub innej poradni specjalistycznej dostosować wymagania edukacyjne

do indywidualnych potrzeb ucznia, u którego stwierdzono specyficzne trudności w uczeniu się lub deficyty rozwojowe, uniemożliwiające sprostanie wymaganiom edukacyjnym z programu nauczania.

20. Uczeń i rodzice zobowiązani są do zgłaszania nauczycielowi wszelkich przeciwwskazań do wykonywania ćwiczeń (przebyte i obecne choroby, urazy).

21. Ocena z wychowania fizycznego może być podniesiona za dodatkową aktywność ucznia, np. udział w zajęciach rekreacyjno-sportowych, zawodach sportowych, turniejach i rozgrywkach pozaszkolnych oraz stały postęp ucznia w usprawnianiu.

22. Podniesienie oceny z wychowania fizycznego na koniec I semestru lub roku szkolnego może być tylko o jeden stopień.

23. Uczniowie zwolnieni z zajęć wychowania fizycznego są obecni na danej lekcji .

24. Obniżenie oceny z wychowania fizycznego na koniec semestru lub roku szkolnego następuje wskutek negatywnej postawy ucznia, np. częste braki stroju, niesystematyczne ćwiczenie, sporadyczne uczestniczenie w sprawdzianach kontrolno-oceniających, brak właściwego zaangażowania w czasie poszczególnych lekcji.

25. Ocena może być obniżona o jeden stopień.

26. Uczeń może być zwolniony z zajęć wychowania fizycznego decyzją administracyjną dyrektora szkoły na podstawie opinii o ograniczonych możliwościach uczestniczenia w tych zajęciach, wydanej przez lekarza, na czas określony w tej opinii (Rozporządzenie MEN z dnia 10.06.2015 r.).

27. W przypadku zwolnienia ucznia z zajęć wychowania na okres uniemożliwiający wystawienie oceny semestralnej lub klasyfikacyjnej na koniec roku szkolnego, zamiast oceny nauczyciel wychowania fizycznego wpisuje „zwolniony” albo „zwolniona” (Rozporządzenie MEN z dnia 10.06.2015 r.).

28. Do realizacji treści wychowania fizycznego, należy włączać uczniów czasowo bądź trwale zwolnionych z ćwiczeń fizycznych. Dotyczy to kompetencji z zakresu wiedzy w każdym bloku tematycznym oraz wybranych kompetencji z zakresu umiejętności ze szczególnym uwzględnieniem bloku edukacja zdrowotna.

29. W sytuacjach spornych nie uregulowanych poprzez przedmiotowy system oceniania z wychowania fizycznego oraz wewnątrzszkolny system oceniania, obowiązują decyzje, które podejmują zainteresowane strony po uzgodnieniu z Dyrekcją Szkoły.

WYMAGANIA PROGRAMOWE NA POSZCZEGÓLNE STOPNIE SZKOLNE

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

- Systematycznie uczestniczy w obowiązkowych zajęciach z wychowania fizycznego oraz jest zawsze przygotowany do lekcji (posiada wymagany strój sportowy).
- Jest aktywny na lekcji. Rozwija własne uzdolnienia sportowe.
- Wykazuje zdyscyplinowanie w czasie trwania zajęć z wychowania fizycznego oraz przed i po ich zakończeniu (dotyczy pobytu w szatni).
- Dokładnie wykonuje ćwiczenia i zalecenia przekazywane przez nauczyciela, dba o bezpieczeństwo własne i kolegów.

- Ma godną naśladowania postawę koleżeńską i sportową, pomaga słabszym i mniej sprawnym uczniom.
- Wykonuje elementy nauczane zgodnie z programem nauczania na ocenę bardzo dobrą i celującą. Posiada umiejętności wykraczające poza program nauczania w danej klasie.
- Dokonuje oceny własnego rozwoju fizycznego.
- Osiąga wysoki poziom postępu w osobistym usprawnianiu.
- Wykazuje się dużym zakresem wiedzy na temat rozwoju fizycznego i motorycznego.
- Reprezentuje szkołę w Finale Wojewódzkim lub wielokrotnie w zawodach niższego szczebla.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:

- Systematycznie uczestniczy w obowiązkowych zajęciach z wychowania fizycznego oraz jest zawsze przygotowany do lekcji (posiada wymagany strój sportowy).
- Jest aktywny na lekcji.
- Jest zdyscyplinowany w trakcie zajęć z wychowania fizycznego oraz przed i po ich zakończeniu (dotyczy pobytu w szatni).
- Dokładnie wykonuje ćwiczenia i zalecenia przekazywane przez nauczyciela, stosuje zasady bezpiecznej organizacji zajęć w stosunku do siebie i pozostałych ćwiczących.
- Ma godną naśladowania postawę koleżeńską i sportową (pomoc słabszym i mniej sprawnym).
- Wykonuje elementy nauczane zgodnie z programem nauczania na ocenę dobrą i bardzo dobrą.
- Systematycznie doskonali sprawność motoryczną i robi widoczne postępy.
- Posiada dużą wiedzę na temat rozwoju fizycznego i motorycznego.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

- Systematycznie uczestniczy w obowiązkowych zajęciach z wychowania fizycznego raz jest przygotowany do lekcji (posiada wymagany strój sportowy).
- Jest aktywny na lekcji.
- Wykazuje zdyscyplinowanie w czasie trwania zajęć z wychowania fizycznego oraz przed i po ich zakończeniu (dotyczy pobytu w szatni).
- Ma właściwą postawę koleżeńską i sportową.
- Wykonuje elementy nauczane na ocenę, co najmniej dostateczną lub dobrą.
- Uczeń robi postępy na miarę swoich możliwości.
- Mało angażuje się w życie sportowe klasy i szkoły.
- Wykazuje się dobrym zakresem wiedzy na temat rozwoju fizycznego i motorycznego.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:

- Niesystematycznie uczestniczy w obowiązkowych zajęciach z wychowania fizycznego oraz nie zawsze jest przygotowany do lekcji (często nie posiada wymaganego stroju sportowego).
- Jest mało aktywny na lekcji i ma kłopoty z dyscypliną, wymaga dodatkowej interwencji wychowawczej prowadzącego zajęcia.
- Nauczane elementy wykonuje poprawnie na ocenę dobrą lub dostateczną.
- Nie bierze udziału w klasowych i szkolnych zawodach sportowych.
- Nie uczęszcza na zajęcia sportowo – rekreacyjne.
- Wykazuje się przeciętnym zakresem wiedzy przedmiotowej.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

- Często z własnej winy opuszcza obowiązkowe zajęcia z wychowania fizycznego.
- Często nie jest przygotowany do lekcji (nie posiada wymaganego stroju sportowego).
- Jest mało aktywny, niezdyscyplinowany, ma nieobecności nieusprawiedliwione oraz lekceważący stosunek do zajęć.
- Słabo wykonuje nauczane elementy (na ocenę dopuszczającą lub dostateczną).

- Narusza zasady dyscypliny w czasie trwania zajęć oraz przed i po ich zakończeniu, nie dba o bezpieczeństwo własne i kolegów, nie współpracuje z nauczycielem, nie wykonuje ćwiczeń i zaleceń przekazywanych przez nauczyciela.
- Nie uzyskuje żadnego postępu w próbach sprawnościowych.
- Posiada niewielką wiedzę w zakresie wychowania fizycznego.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:

- Bez usprawiedliwienia opuszcza zajęcia z wychowania fizycznego oraz nie jest przygotowany do lekcji.
- Ma lekceważący stosunek do przedmiotu, wykazuje brak aktywności na lekcji.
- Rażąco narusza zasady dyscypliny w czasie trwania zajęć oraz przed i po ich zakończeniu, nie dba o bezpieczeństwo własne i kolegów, nie wykonuje ćwiczeń i zaleceń przekazywanych przez nauczyciela.
- Nie potrafi wykonać ćwiczeń nawet o bardzo niskim stopniu trudności.
- Posiada niedostateczną wiedzę w zakresie nauczanego przedmiotu.

ZASADY OBOWIĄZUJĄCE NA LEKCJACH WYCHOWANIA FIZYCZNEGO :

1. Uczeń ma obowiązek poznać zasady bhp na lekcji wychowania fizycznego i przestrzegać je.
2. Uczeń ma obowiązek posiadać na lekcji wychowania fizycznego strój sportowy i obuwie sportowe, dostosowane tylko do ćwiczeń na sali gimnastycznej i boiskach zewnętrznych.
3. Wstęp na salę gimnastyczną tylko w obuwiu sportowym.
4. W czasie lekcji w sali gimnastycznej mogą przebywać jedynie uczniowie, którzy mają w tym czasie lekcje wychowania fizycznego lub zajęcia sportowe.
5. Dwa razy w semestrze uczeń może zgłosić brak stroju. Następny brak stroju, to ocena niedostateczna.
6. Zwolnienie z całego roku szkolnego powinno być przedstawione do końca września, a z II semestru do końca lutego.
7. Zwolnienie z ćwiczeń na lekcji wychowania fizycznego nie zwalnia ucznia z obecności na tej lekcji.
8. Uczeń, który ma zwolnienie lekarskie może być zwolniony z lekcji, jeżeli jest to jego pierwsza lub ostatnia lekcja, po uprzednim przedstawieniu nauczycielowi i dyrekcji oświadczenia rodziców, że w tym czasie biorą za niego odpowiedzialność.
9. Za rzeczy wartościowe pozostawione przez ćwiczących w szatni i miejscu zajęć, dyrekcja szkoły oraz prowadzący zajęcia nie odpowiadają.
10. Uczeń nie powinien podczas lekcji wychowania fizycznego korzystać z odtwarzaczy i telefonów komórkowych.
11. Uczniowie niećwiczący pomagają nauczycielowi w organizacji lekcji.
12. Spóźnienie na lekcję wychowania fizycznego ucznia powyżej 15 min. bez usprawiedliwienia traktowane jest jako nieobecność.
13. Uczniowie nie mają prawa przebywać na sali gimnastycznej w czasie przerwy bez opieki nauczyciela.
14. Wychodzenie ucznia z lekcji możliwe jest jedynie za zgodą nauczyciela.
15. Uczniowie mają obowiązek dbać o sprzęt sportowy, jak i o ład i porządek w szatniach.

ZADANIA KONTROLNO-OCENIAJĄCE dla uczniów klas IV – semestr I i II

UMIEJĘTNOŚCI

DZIEWCZĘTA /CHŁOPCY

Lekkoatletyka :Bieg na dystansie 60m ; Bieg na dystansie 50m; Bieg na dystansie 300m; Technika biegu na 600m/1000m ; Skok w dal sposobem naturalnym ; Skok wzwyż sposobem naturalnym ; Rzut piłeczką palantową na odległość ;

Gimnastyka: Mostek z leżenia tyłem; Przewrót w przód z przysiadu podpartego do przysiadu podpartego; Przewrót w tył z przysiadu podpartego do przysiadu podpartego; Naskok kuczny na skrzynię; Skok rozkroczny przez kozła ;

Mini piłka siatkowa: Przyjmowanie postaw siatkarskich (niska i wysoka); Podania i przyjęcia piłki siatkowej sposobem górnym ; Zabawy z wykorzystaniem opanowanych elementów technicznych z p. siatkowej ;

Mini koszykówka: Kozłowanie piłki koszykowej lewą i prawą ręką w miejscu i marszu ze zmianą kierunku; Rzuty do kosza prawą, lewą ręką i oburącz ;

Mini piłka ręczna: Kozłowanie piłki ręcznej lewą i prawą ręką; Rzuty piłki do bramki ;

ZADANIA KONTROLNO-OCENIAJĄCE dla uczniów klas V

semestr I

UMIEJĘTNOŚCI

DZIEWCZĘTA

Gimnastyka: Przewrót w tył.

Lekkoatletyka: Skok w dal techniką naturalną.

Mini piłka siatkowa: Zagrywka sposobem dolnym.

Mini koszykówka: Podanie piłki oburącz sprzed klatki piersiowej.

Mini piłka ręczna: Podanie półgórne jednorącz w biegu.

CHŁOPCY

Gimnastyka: Przewrót w tył.

Lekkoatletyka: Skok w dal techniką naturalną.

Mini piłka siatkowa: Zagrywka sposobem dolnym.

Mini koszykówka: Podanie piłki oburącz sprzed klatki piersiowej.

Mini piłka ręczna: Podanie półgórne jednorącz w biegu.

Mini piłka nożna: Przyjęcie piłki podeszwą i podanie wewnętrzną częścią stopy

semestr II

DZIEWCZĘTA

Gimnastyka: Skok rozkroczny przez kozła.

Lekkoatletyka: Technika startu niskiego.

Mini piłka siatkowa: Odbicia piłki sposobem dolnym.

Mini koszykówka: Rzut do kosza jednorącz po kozłowaniu i zatrzymaniu.

Mini piłka ręczna: Rzut piłką do bramki z biegu.

CHŁOPCY

Gimnastyka: Skok rozkroczny przez kozła.

Lekkoatletyka: Technika startu niskiego.

Mini piłka siatkowa: Odbicia piłki sposobem dolnym.

Mini koszykówka: Rzut do kosza jednorącz po kozłowaniu i zatrzymaniu.

Mini piłka ręczna: Rzut piłką do bramki z biegu.

Mini piłka nożna: Strzał na bramkę po prowadzeniu piłki.

ZADANIA KONTROLNO-OCENIAJĄCE dla uczniów klas VI

semestr I

UMIEJĘTNOŚCI

DZIEWCZĘTA

Gimnastyka: Układ ćwiczeń wolnych.

Lekkoatletyka: Rzut piłką lekarską w przód i w tył.

Mini piłka siatkowa: Zagrywka sposobem górnym.

Mini koszykówka: Rzut do kosza z dwutaktu.

Mini piłka ręczna: Rzut do bramki z wyskoku.

CHŁOPCY

Gimnastyka: Układ ćwiczeń wolnych.

Lekkoatletyka: Rzut piłką lekarską w przód i w tył.

Mini piłka siatkowa: Zagrywka sposobem górnym.

Mini koszykówka: Rzut do kosza z dwutaktu.

Mini piłka ręczna: Rzut do bramki z wyskoku.

Mini piłka nożna: Prowadzenie piłki slalomem zakończone strzałem na bramkę.

semestr II

DZIEWCZĘTA

Gimnastyka: Układ ćwiczeń na równoważni.

Lekkoatletyka: Trójbój lekkoatletyczny (bieg na 60m, rzut piłeczką palantową, skok w dal).

Mini piłka siatkowa: Odbicia łączone sposobem górnym i dolnym.

Mini koszykówka: Rzut do kosza z dwutaktu po kozłowaniu.

Mini piłka ręczna: Rzut do bramki z wyskoku po kozłowaniu.

CHŁOPCY

Gimnastyka: Układ ćwiczeń na równoważni.

Lekkoatletyka: Trójbój lekkoatletyczny (bieg na 60m, rzut piłeczką palantową, skok w dal).

Mini piłka siatkowa: Odbicia łączone sposobem górnym i dolnym.

Mini koszykówka: Rzut do kosza z dwutaktu po kozłowaniu.

Mini piłka ręczna: Rzut do bramki z wyskoku po kozłowaniu.

Mini piłka nożna: Strzał na bramkę prostym podbiciem.

ZADANIA KONTROLNO-OCENIAJĄCE dla uczniów klas VII

semestr I

UMIEJĘTNOŚCI

DZIEWCZĘTA

Gimnastyka: Stanie na rękach z asekuracją.

Lekkoatletyka: Skok wzwyż techniką naturalną.

Piłka siatkowa: Rozegranie piłki do ataku.

Koszykówka: Rzut do kosza z dwutaktu po podaniu.

Piłka ręczna: Rzut do bramki z wyskoku po zwodzie przodem.

CHŁOPCY

Gimnastyka: Stanie na rękach z asekuracją.

Lekkoatletyka: Skok wzwyż techniką naturalną.

Pilka siatkowa: Rozegranie piłki do ataku.

Koszykówka: Rzut do kosza z dwutaktu po podaniu.

Pilka ręczna: Rzut do bramki z wyskoku po zwodzie przodem.

Pilka nożna: Przyjęcie piłki prawą i lewą nogą.

semestr II

DZIEWCZĘTA

Gimnastyka: Skok kuczny przez skrzynię.

Lekkoatletyka: Technika rzutu oszczepem z miejsca.

Pilka siatkowa: Atak przez „plasowanie”.

Koszykówka: Krycie indywidualne.

Pilka ręczna: Poruszanie się w obronie „każdy swego”.

CHŁOPCY

Gimnastyka: Skok kuczny przez skrzynię.

Lekkoatletyka: Technika rzutu oszczepem z miejsca.

Pilka siatkowa: Atak przez „plasowanie”.

Koszykówka: Krycie indywidualne.

Pilka ręczna: Poruszanie się w obronie „każdy swego”.

Pilka nożna: Zwód pojedynczy przodem z piłką.

ZADANIA KONTROLNO-OCENIAJĄCE dla uczniów klas VIII

semestr I

UMIEJĘTNOŚCI

DZIEWCZĘTA

Gimnastyka: Stanie na rękach w piramidzie dwójkowej.

Lekkoatletyka: Skok wzwyż techniką flop.

Pilka siatkowa: Blok pojedynczy.

Koszykówka: Rzut do kosza z dwutaktu po zwodzie i kozłowaniu.

Pilka ręczna: Rzut do bramki z wyskoku po zwodzie tyłem.

CHŁOPCY

Gimnastyka: Stanie na rękach w piramidzie dwójkowej.

Lekkoatletyka: Skok wzwyż techniką flop.

Pilka siatkowa: Blok pojedynczy.

Koszykówka: Rzut do kosza z dwutaktu po zwodzie i kozłowaniu.

Pilka ręczna: Rzut do bramki z wyskoku po zwodzie tyłem.

Pilka nożna: Strzał na bramkę prawą i lewą nogą.

semestr II

DZIEWCZĘTA

Gimnastyka: Wymyk na niskim drążku.

Lekkoatletyka: Technika pchnięcia kulą z miejsca.

Pilka siatkowa: Atak przez zbiecie.

Koszykówka: Tor przeszkód z elementami koszykówki .

Pilka ręczna: Tor przeszkód z elementami piłki ręcznej.

CHŁOPCY

Gimnastyka: Wymyk na niskim drążku.

Lekkoatletyka: Technika pchnięcia kulą z miejsca.

Pilka siatkowa: Atak przez zbiecie.

Koszykówka: Tor przeszkód z elementami koszykówki .

Pilka ręczna: Tor przeszkód z elementami piłki ręcznej

Pilka nożna: Piłkarski tor przeszkód.

WIADOMOŚCI

Klasa IV

1. Uczeń rozpoznaje wybrane zdolności motoryczne człowieka.
2. Rozróżnia pojęcie tętna spoczynkowego i powysiłkowego.
3. Wymienia cechy prawidłowej postawy ciała.
4. Opisuje sposób wykonywania poznawanych umiejętności ruchowych.
5. Opisuje zasady wybranej gry ruchowej.
6. Wymienia miejsca, obiekty i urządzenia w najbliższej okolicy, które można wykorzystać do aktywności fizycznej.
7. Wyjaśnia, co symbolizują flaga i znicz olimpijski, rozróżnia pojęcia olimpiada i igrzyska olimpijskie.
8. Zna regulamin sali gimnastycznej i boiska sportowego.
9. Opisuje zasady bezpiecznego poruszania się po boisku.
10. Wymienia osoby, do których należy zwrócić się o pomoc w sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia.
11. Opisuje zasady zdrowego odżywiania.
12. Opisuje zasady doboru stroju do warunków atmosferycznych w trakcie zajęć ruchowych.

Klasa V

1. Uczeń wskazuje grupy mięśniowe odpowiedzialne za prawidłową postawę ciała.
2. Wymienia podstawowe przepisy wybranych sportowych i rekreacyjnych mini gier zespołowych.
3. Opisuje zasady wybranej gry rekreacyjnej, pochodzącej z innego kraju europejskiego.
4. Definiuje pojęcie rozgrzewki i opisuje jej zasady.
5. Omawia sposoby postępowania w sytuacji zagrożenia zdrowia i życia.
6. Omawia zasady bezpiecznego zachowania się nad wodą i w górach w różnych porach roku.
7. Wyjaśnia pojęcie zdrowia.
8. Wymienia zasady i metody hartowania organizmu.

Klasa VI

1. Uczeń wymienia kryteria oceny siły i gibkości w odniesieniu do wybranej próby testowej (np. siły mięśni brzucha, gibkości dolnego odcinka kręgosłupa).
2. Wymienia kryteria oceny wytrzymałości w odniesieniu do wybranej próby testowej (np. Test Coopera).
3. Opisuje podstawowe zasady taktyki obrony i ataku w wybranych grach zespołowych.
4. Wyjaśnia, dlaczego należy przestrzegać ustalonych reguł w trakcie rywalizacji sportowej.
5. Wymienia zasady bezpiecznego korzystania ze sprzętu sportowego.

6. Opisuje pozytywne mierniki zdrowia.
7. Omawia sposoby ochrony przed nadmiernym nasłonecznieniem i niską temperaturą.
8. Omawia zasady aktywnego wypoczynku zgodne z rekomendacjami aktywności fizycznej dla swojego wieku.

Klasa VII

1. Uczeń wymienia podstawowe przepisy wybranych sportowych i rekreacyjnych gier zespołowych.
2. Wyjaśnia, jakie zmiany zachodzą w budowie ciała i sprawności fizycznej w okresie dojrzewania płciowego.
3. Wymienia testy i narzędzia do pomiaru sprawności fizycznej.
4. Wskazuje korzyści wynikające z aktywności fizycznej w terenie.
5. Wskazuje możliwości wykorzystania nowoczesnych technologii do oceny dziennej aktywności fizycznej.
6. Opisuje zasady wybranej formy aktywności fizycznej spoza Europy.
7. Wymienia najczęstsze przyczyny oraz okoliczności wypadków i urazów w czasie zajęć ruchowych, omawia sposoby zapobiegania im.
8. Wymienia czynniki, które wpływają pozytywnie i negatywnie na zdrowie i samopoczucie oraz wskazuje te, na które może mieć wpływ.
9. Wyjaśnia wymogi higieny, wynikające ze zmian zachodzących w organizmie w okresie dojrzewania.

Klasa VIII

1. Uczeń omawia zmiany zachodzące w organizmie podczas wysiłku fizycznego.
2. Zna przepisy podstawowych konkurencji lekkoatletycznych.
3. Wyjaśnia ideę olimpijską i paraolimpijską i olimpiad specjalnych.
4. Charakteryzuje nowoczesne formy aktywności fizycznej (np. pilates, zumba, nordicwalking).
5. Wskazuje zagrożenia związane z uprawianiem niektórych dyscyplin sportu.
6. Omawia konsekwencje zdrowotne stosowania używek i substancji psychoaktywnych w odniesieniu do podejmowania aktywności fizycznej.
7. Wymienia przyczyny i skutki otyłości oraz nieuzasadnionego odchudzania się i używania sterydów w celu zwiększenia masy mięśni.

MOTORYCZNOŚĆ

Diagnoza uzdolnień motorycznych uczniów klas IV – VIII na początku i końcu danego etapu kształcenia na podstawie testów sprawnościowych – test Coopera dla dzieci, Międzynarodowy Test Sprawności Fizycznej, Indeks Sprawności Fizycznej.

ANEKS DO PRZEDMIOTOWEGO SYSTEMU OCENIANIA

ANEKS DO PRZEDMIOTOWEGO SYSTEMU OCENIANIA OBOWIĄZUJĄCY W CZASIE NAUCZANIA ZDALNEGO

KLASY I – III

PODCZAS ZDALNEJ NAUKI ISTOTNE ZNACZENIE MA:

- Systematyczny kontakt nauczyciela z uczniami,
- Zastosowanie różnych form przekazywania informacji,
- Informacja zwrotna dla ucznia
- Dostosowanie metod i technik zdalnego nauczania do potencjału konkretnej klasy ale i konkretnego ucznia
- Wyznaczanie pewnej rutyny pomiędzy nauką a wypoczynkiem
- Ustalenie jasnych i sprawiedliwych zasad egzekwowania udziału w zajęciach
- Zastosowania oceniania wspierającego , promującego włożony wysiłek ucznia

Nauczanie zdalne powinno uwzględniać możliwości psychofizyczne i techniczne wszystkich uczestników tego procesu , posiadać różnorodność form oraz zasadę równego traktowania.

Celem oceniania podczas kształcenia na odległość jest:

- mobilizowanie uczniów do systematycznej pracy,
- docenianie staranności w wykonywaniu zadań i pokonywaniu napotykanym trudności,
- umożliwienie poprawienia każdej otrzymanej oceny,
- uwzględnianie możliwości psychofizycznych i organizacyjno-technicznych uczniów.

Ocenianiu podczas zdalnego nauczania podlegają:

- systematyczne odczytywanie przekazywanych przez nauczyciela wiadomości;
- regularne i terminowe odsyłanie prac do nauczyciela;
- czytanie;
- pisanie;
- rachunek matematyczny;
- rozwiązywanie zadań tekstowych;
- twórczość artystyczna;
- aktywność ruchowa;

Sposoby sprawdzania wiedzy podczas zdalnego nauczania:

- odpowiedzi ustne ucznia (przy pomocy dopuszczonych komunikatorów);
- sprawdziany przesyłane drogą elektroniczną;
- zdjęcia, filmy, skany prac dzieci i kart pracy.

Podczas zdalnego nauczania obowiązywać będzie ocena opisowa taka, jak podczas nauczania stacjonarnego.

Wszelkie formy oceny uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych będą uwzględniały możliwości tych uczniów i wysiłek włożony w wykonanie zadań.

Podczas nauki zdalnej rekomendujemy wykorzystanie głównie wykorzystanie aplikacji CLASSROOM, e-dziennik, G- Suits oraz w szczególnych indywidualnych , uzasadnionych

przypadkach za zgodą rodzica oraz nauczyciela dopuszcza się stosowanie innych popularnych komunikatorów , takich jak: Messenger oraz WhatsApp.

Podczas zdalnej edukacji nauczyciele uczący w danej klasie odpowiedzialni są za modyfikację treści programowych.

ZASOBY MEN DO WYKORZYSTANIA W CZASIE PRACY ZDALNEJ

Podczas nauki zdalnej nauczyciel może skorzystać z zasobów podanych przez Ministerstwo Edukacji Narodowej. Polecane przez MEN platformy, strony i serwisy internetowe:

1. epodreczniki.pl
2. [Portal wiedzy dla nauczycieli](#)
3. [Strona Centralnej Komisji Egzaminacyjnej i komisji okręgowych](#)
4. [Podręcznik internetowy „Włącz Polskę!”](#)
5. [Portal lektury.gov.pl](http://Portal.lektury.gov.pl)
6. [Strona Centrum Nauki Kopernik](#)
7. Portale edukacyjne IPN: [Portal edukacyjny Instytutu Pamięci Narodowej](#) i [Serwis IPN Przystanek historia](#)
8. [Strona Krajowego Biura Programu eTwinning](#)
9. [Serwis Ninateka](#)
10. [Serwis Muzykotecka Szkolna](#)
11. [Biblioteka Cyfrowa Polona](#)
12. [Biblioteka Cyfrowa Ośrodka Rozwoju Edukacji](#)
13. [Serwis Telewizji Polskiej](#)
14. [Serwis Polskie Radio Dzieciom](#)

ZESPÓŁ PRZEDMIOTÓW MATEMATYCZNO - PRZYRODNICZYCH

Nauczyciele kontaktują się z rodzicami i uczniami poprzez:

- platformę G-Suite
- e-dziennik

Uczniowie zdalnie realizują podstawę programową. Pod kierunkiem nauczyciela korzystają ze swoich podręczników i zeszytów ćwiczeń, materiałów z platformy edukacyjnej epodreczniki.pl, www.nowaera.pl, pistacja.tv, www.szalaneliczyby.pl, www.panbelfer.pl, interaktywnych ćwiczeń na platformie Khan Academy, quizizz.com, <https://panbelfer.pl/interaktywna-chemia/>, docwiczenia.pl, Scholaris, Centrum Nauki Kopernik, testportal.pl oraz innych dostępnych źródeł.

Obecności

Uczeń potwierdza swoją obecność na zajęciach prowadzonych w formie zdalnej uzupełniając formularz obecności dostępny w Classroom. W przypadku nieuzupełnienia uznaje się nieobecność ucznia na zajęciach w danym dniu.

Ocenianie

Nauczyciele wybiórczo oceniają wybrane zadania, o czym wcześniej poinformują uczniów.

MATEMATYKA

1. Plusy za aktywność, wykonanie zadania (5 plusów- piątka).
2. Wykonane karty pracy odsyłane nauczycielowi w terminie wyznaczonym przez nauczyciela na Classroom.
3. Udział w testach (quizach) interaktywnych.
4. Zadania dodatkowe dla chętnych.

Kategoria ocen to NAUCZANIE ZDALNE, waga oceny 5. Pozostałe oceny np. za zadania dodatkowe można opatrzyć indywidualnym komentarzem.

FIZYKA

1. Plusy za aktywność, wykonanie zadania (5 plusów- piątka).
2. Wykonane karty pracy odsyłane nauczycielowi w terminie wyznaczonym przez nauczyciela na Classroom .
3. Samodzielne opracowanie doświadczeń w warunkach domowych.
4. Udział w testach (quizach) interaktywnych.

Kategoria ocen to NAUCZANIE ZDALNE, waga oceny 7.

Pozostałe oceny np. za zadania dodatkowe można opatrzyć indywidualnym komentarzem.

CHEMIA

1. Plusy za aktywność, wykonanie zadania (5 plusów- bardzo dobry) - WAGA OCENY 5.
2. Wykonane karty pracy odsyłane nauczycielowi w terminie wyznaczonym przez nauczyciela na Classroom - WAGA OCENY 5.
3. Udział w testach (quizach) interaktywnych - WAGA OCENY 5.
4. Zadania dodatkowe dla chętnych - WAGA OCENY 5.
5. Tworzenie map pamięci podsumowujących dział - WAGA OCENY 6.
6. Samodzielne opracowanie doświadczeń w warunkach domowych w formie filmu, zdjęć lub prezentacji multimedialnych - WAGA OCENY 7.

Kategoria ocen to NAUCZANIE ZDALNE.

INFORMATYKA

1. Wykonane zadania odsyłane nauczycielowi.
2. Ćwiczenia wykonane podczas pracy w aplikacjach zdalnych.
3. Udział w testach (quizach) interaktywnych.
4. Zadania wykonane na platformach edukacyjnych.
5. Wykonane karty pracy odsyłane nauczycielowi w terminie wyznaczonym przez nauczyciela na Classroom.

Kategoria ocen to NAUCZANIE ZDALNE, waga oceny 5.

6. Pozostałe oceny np. za zadania dodatkowe można opatrzyć indywidualnym komentarzem.

PRZYRODA, BIOLOGIA, GEOGRAFIA

1. Plusy za aktywność, wykonanie zadania (5 plusów- piątka)
2. Wykonane karty pracy odsyłane nauczycielowi w terminie wyznaczonym przez nauczyciela na Classroom.
3. Udział w testach (quizach) interaktywnych
4. Zadania dodatkowe dla chętnych

Kategoria ocen to NAUCZANIE ZDALNE, waga oceny 5. Pozostałe oceny np. za zadania dodatkowe można opatrzyć indywidualnym komentarzem.

EDB

1. Wykonane karty pracy odsyłane nauczycielowi w terminie wyznaczonym przez nauczyciela na Classroom.
2. Udział w testach (quizach) interaktywnych.
3. Zadania dodatkowe dla chętnych.
4. Praca w grupach.

Kategoria ocen to NAUCZANIE ZDALNE, waga oceny 5.

Pozostałe oceny np. za zadania dodatkowe można opatrzyć indywidualnym komentarzem.

ZESPÓŁ PRZEDMIOTÓW ARTYSTYCZNYCH

Nauczyciele kontaktują się z uczniami przez platformę

- G- Suite (classroom)
- przez e- dziennik

Uczniowie zdalnie realizują podstawę programową. Z przedmiotu religia pod kierunkiem nauczyciela korzystają z własnych podręczników i ćwiczeń , z techniki z podręczników natomiast z plastyki i muzyki z materiałów z platformy edukacyjnej epodręczniki.pl, www.nowaera.pl, quizizz.com, [you tube](http://youtube.com), oraz innych dostępnych źródeł.

Obecności- uczeń potwierdza swoją obecność na zajęciach prowadzonych w formie zdalnej uzupełniając formularz obecności dostępny w classroom. W przypadku nieuzupełnienia uznaje się nieobecność ucznia na zajęciach.

Przygotowanie do zajęć: uczeń jest zobowiązany posiadać na lekcji podstawowe przybory, wyposażenie piórnika, zeszyt tematowy, zapowiedziane przez nauczyciela wcześniej materiały plastyczno-techniczne np. farby, blok, kredki, linijki, itp., zeszyt nutowy, flet - zgodnie z przedmiotem w którym będzie uczestniczył oraz zachowuje się kulturalnie.

Ocenianie

PLASTYKA, TECHNIKA, RELIGIA

Uczeń wykonuje prace, zadania manualne, twórcze zgodnie z instrukcją nauczyciela za które zostaje oceniony.

Prace mogą być wykonane podczas lekcji lub dokończone w terminie ustalonym przez nauczyciela. Prace wyróżniające się zostaną umieszczone w szkolnej galerii wirtualnej na stronie internetowej szkoły.

Za inne zadania, notatki, zadania domowe , wykonane ćwiczenia w zeszycie ćwiczeń, odpowiedzi ustne, przygotowane materiały na zajęcia, aktywność na lekcji uczniowie otrzymują oceny w skali 1-6 oraz plusy i minusy.

MUZYKA

Uczniowie podczas lekcji w miarę możliwości biorą czynny udział w zajęciach (śpiewanie piosenek) :

- 1 piosenkę w semestrze poznaną na lekcji każdy uczeń śpiewa na ocenę online za co otrzymuje 2 oceny- za melodię i słowa,
- na każdej lekcji posiadają zeszyt tematowy,
- otrzymują oceny w skali 1-6 za zadania domowe, wykonane testy na platformie quizizz, rozwiązane krzyżówki , wiadomości o kompozytorach, wykonawcach muzyki, nutację w zeszycie nutowym oraz za inne zadania na bieżąco wynikające z tematów lekcji.
- gra na instrumencie (flety, dzwonki) tylko po ustaleniu z klasą i sprawdzeniu czy uczniowie mają możliwość pracy z instrumentem, czy warunki domowe temu sprzyjają.

- Z przedmiotów artystycznych nauczyciel przy ocenie może umieścić dodatkowy komentarz
- Kategoria ocen- nauczanie zdalne
- Prace pisemne , manualne, twórcze uczniowie fotografują i przesyłają nauczycielowi na classroom

ZESPÓŁ PRZEDMIOTÓW HUMANISTYCZNYCH

Nauczyciele kontaktują się z rodzicami i uczniami poprzez:

- platformę G-Suite;
- e-dziennik.

Uczniowie zdalnie realizują podstawę programową. Pod kierunkiem nauczyciela korzystają ze swoich podręczników i zeszytów ćwiczeń, materiałów z platform edukacyjnych, zwłaszcza e- podręczniki.pl oraz z przygotowanych przez nauczyciela zasobów.

Formy realizacji treści programowych

Podstawową formą realizacji treści programowych będzie nauczanie asynchroniczne z wykorzystaniem classroomu.

Metody realizacji treści programowych

Wskazane jest stosowanie różnorodnych aktywizujących metod nauczania ze szczególnym uwzględnieniem metody projektu.

Ocenianie

Nauczyciele wybiórczo będą oceniać prace i zadania, o czym wcześniej poinformują uczniów.

JEZYK POLSKI

1. Nauczyciel może podjąć decyzję o rezygnacji z omawiania wskazanego w rozkładzie materiału tekstu(spoza kanonu lektur obowiązkowych), co nie oznacza rezygnacji realizacji treści programowych.

2. Trudne zagadnienia gramatyczne mogą być realizowane w klasie programowo wyższej; w przypadku klas ósmych trudne zagadnienia będą realizowane także z wykorzystaniem poprawnych merytorycznie zasobów internetowych.

3. W miarę możliwości będzie stosowane ocenianie kształtujące; dłuższe formy wypowiedzi pisemnych będą opatrzone indywidualnym komentarzem dającym uczniom informację zwrotną.

4. Korzystanie przez ucznia z prac innych osób bez podania źródeł(plagiat) skutkuje oceną niedostateczną bez możliwości poprawy.

5. Kategoria ocen to **nauczanie zdalne**, waga ocen **5**.

HISTORIA

1. Nauczyciel może podjąć decyzję o rezygnacji z omawiania części wskazanego w rozkładzie materiału wydarzenia historycznego, co nie oznacza rezygnacji realizacji treści programowych

2. Trudne zagadnienia przyczynowo-skutkowe mogą być realizowane w klasie programowo wyższej; w przypadku klas ósmych trudne zagadnienia będą realizowane także z wykorzystaniem poprawnych merytorycznie zasobów internetowych.

3. Metody, formy i sposoby pracy zdalnej: ćwiczenia w czytaniu – podręcznik, witryna Nowej Ery, zeszyt ćwiczeń, indywidualne ćwiczenia, TIK z użyciem Padleta, Genially, YouTube i Facebooka, epodreczniki.pl, projekty kierowane (z pomocą Librusa, Meet i Gmail).

4. W miarę możliwości będzie stosowane ocenianie kształtujące, czyli z komentarzem dającym uczniom informację zwrotną.

5. Korzystanie przez ucznia z pracy innych bez podania źródeł (plagiat) skutkuje oceną niedostateczną bez możliwości poprawy.

6. Kategoria ocenianych prac dostarczonych przez Internet to **nauczanie zdalne**, ocena zostanie opatrzona komentarzem, **waga ocen to 3** oraz **aktywność** (plusy i minusy jak w PSO) **waga 2**.